

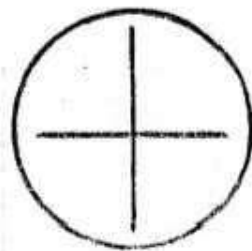
**ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΙΣ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ
ΚΑΙ
ΝΙΚΗ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΒΟΛΟΥ**

**Συνταχθείσα παρά ἐλαχίστου
ΠΑΧΩΜΙΟΥ**

ἐκ τῆς σκήτης τῶν Ἁγίων Πατέρων
τοῦ Προβατείου ὄρους τῆς Χίου
εἰς κοινήν ὠφέλειαν τῶν Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΕΜΠΤΗ

Ἐγένετο ἐκ τῆς ἐν Ἐρμουπόλει Β' ἐκδόσεως
τοῦ ἔτους 1894

ΕΚΔΟΣΙΣ

ΙΕΡΑΣ ΣΚΗΤΗΣ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΧΙΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ 1985

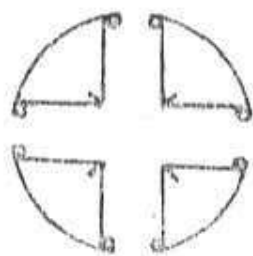
ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἐγώ, ἀδελφοί μου, ὁ ἐλάχιστος γέροντας Παχώμιος, ἐκ τῆς σκήτης τῶν Ἁγίων Πατέρων τοῦ Προβατείου ὄρους τῆς Χίου, εὐρόντας γεγραμμένην μίαν θαυμαστήν θεωρίαν εἰς ἓνα βιβλίον, σύμφωνη μέ τό φρόνημα τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀπεφάσισα νά τήν μεταφράσω εἰς τό ἀπλοῦν, καί νά τήν δώσω εἰς τόν τύπον, πρός ὠφέλειαν τῶν ἀδελφῶν μου Χριστιανῶν.

Παρακαλῶ, λοιπόν ὑμᾶς, ἀδελφοί, μή ἀπλῶς καί ὡς ἔλαχεν ἀναγνώσετε αὐτήν, ἀλλά μετ' εὐλαβείας καί φόβου Θεοῦ, ἵνα σᾶς φωτίσῃ ἡ χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί καταλάβετε τά γραφόμενα, διότι τά περιεχόμενα εἰς τοῦτο τό βιβλιάριον ὑπερβαίνουν πάντα νοῦν ἀνθρώπινον· διά τοῦτο καί πολλοί ἀπό τούς γραμματισμένους διαβάζουσι τά θεία λόγια καί ἀντίς νά φωτισθοῦν σκοτίζονται· τίνος χάριν; Διά τήν ἔπαρσιν καί ὑπερηφάνειάν τους· διότι ὁ Θεός περιέργους καί ὑπερηφάνους ἀντιτάσσει, ταπεινοῦς δέ φωτίζει καί δίδει χάριν, καθῶς εἶναι γεγραμμένον· ὑμεῖς, λοιπόν, ἀδελφοί μου, προσέχετε τά γραφόμενα μετὰ φόβου Θεοῦ, ἵνα ὠφεληθῆτε τά μέγιστα· διότι εἶναι πολύ ὠφέλιμος αὕτη ἡ θεωρία εἰς τούς ἀναγιγνώσκοντας μετὰ προσοχῆς καί εὐλαβείας.

Καί ὄχι μόνον ἐδώσαμεν εἰς τύπον τήν θεωρίαν, ἀλλά καί τήν υπόθεσιν καί εἶδος τῆς θεωρίας ἐζωγραφίσαμεν κατὰ πλάτος, καθῶς Θεοδώρα τήν ἀπεκάλυψεν· δηλαδή πῶς ἐβάσταζον οἱ ἄγγελοι τήν ψυχὴν καί τήν ἀναβίβαζον εἰς τόν οὐρανόν, καί πῶς τά δαιμόνια ἐξήρχοντο εἰς συνάντησίν της καί ἐμάχοντο νά κερδίσουν τήν ψυχὴν· ἔφερνον γραπτὰς τὰς ἀμαρτίας της, 23 τάγματα τελωνίων τήν ἐσυνάντησαν ἕως ὅτου ἔφθασεν εἰς τὰς πύλας τοῦ οὐρανοῦ· καί ἄλλα τινά τὰ ὅποια φόβος καταλαμβάνει τόν ἄνθρωπον μόνον νά τά βλέπη.

Θεωρία θαυμαστή καί πάνυ ὠφέλιμος, τινός Γρηγορίου σοφωτάτου, μαθητοῦ τοῦ ἁγίου Βασιλείου τοῦ Νέου· τήν ὁποίαν τοῦ ἀπεκάλυψεν εἰς τό ὄραμά του Θεοδώρα, ἡ ὁποία εἶχεν ἀποθάνει πρό ὀλίγου.

Διήγησις τῆς θεωρίας τὴν ὁποίαν ἔγραψα ἐγὼ ὁ ταπεινὸς Γρηγόριος καὶ μαθητὴς τοῦ ἁγίου Βασιλείου τοῦ νέου.

Ὁ ἁγιώτατος πατὴρ ἡμῶν Βασίλειος, ἦτον εἰς τὸν καιρὸν τοῦ βασιλέως Λέοντος τοῦ Σοφοῦ*. Ἐκατοικοῦσεν πλησίον τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐπειδὴ εἶχεν ἀποθάνει ὁ γέροντάς μου, ἐζήτησαν πνευματικὸν πατέρα νὰ μὲ ὀδηγῆ εἰς τὰ οὐράνια. Ὁ δὲ Θεὸς ποῦ κάμνει τὸ θέλημα τῶν φοβουμένων αὐτόν, μοῦ ἐφανερώσεν τὸν ἁγιώτατον τοῦτον γέροντα καὶ ἐσύχναζα, καθὼς καὶ ἄλλοι πολλοί, καὶ μᾶς ἐδίδασκεν. Ἦτον δὲ καὶ κάποια γραῖα καλόγνωμος καὶ ἔκαμνεν πολλήν διακονίαν εἰς τὸν ἅγιον, καὶ ὁ ἅγιος εἶχεν πολλήν συμπάθειαν εἰς τὴν γραῖαν, διότι ἦτον εὐλαβὴς καὶ ἐθουσιάζετο διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ. Αὕτῃ λέγω ἡ τίμα γερόντισσα Θεοδώρα, ἀπέθανεν μετὰ ὀλίγα ἔτη, καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ τοῦ ἁγίου τὴν ἐλυπήθησαν, μάλιστα δὲ ἐγὼ ὁ Γρηγόριος· διότι πολὺ μὲ ἀγαποῦσεν.

Ἐγὼ δὲ ἐνοχλούμενος ἀπὸ τὸν λογισμὸν πολλάκις, ἔλεγα ἄραγε νὰ ἐσώθῃ ἡ Θεοδώρα; Ἐρωτοῦσα δὲ τὸν γέροντα πολλάκις φοραῖς νὰ μάθω τίποτε περὶ τῆς Θεοδώρας, καὶ δέν μοῦ ἀποκρίνετο. Ἄλλ' ἐγὼ ἐνοχλούμενος ὑπὸ τοιούτων λογισμῶν δέν ἔπαυα ἀπὸ τοῦ νὰ ἐρωτῶ καὶ νὰ ἐνοχλῶ αὐτόν περὶ τῆς Θεοδώρας. Μίαν τῶν ἡμερῶν χαμογελώντας μοῦ λέγει· θέλεις, τέκνον, νὰ ἰδῆς τὴν Θεοδώραν; Ἐγὼ τοῦ εἶπα· Καὶ πῶς εἶναι δυνατόν, πάτερ μου νὰ ἰδῶ τὴν Θεοδώραν, ἡ ὁποία πρό πολλοῦ ἀπέθανε καὶ εὐρίσκεται εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν; Ὁ δὲ ἅγιος μοί εἶπεν· Ταύτην τὴν ἐσπέραν θέλεις ἰδῆ τὴν Θεοδώραν· Ἐγὼ δὲ ἀποροῦσα συλλογιζόμενος ποῦ καὶ πῶς ἔχω νὰ τὴν ἰδῶ, καὶ βαλὼν μετάνοιαν ἠσπάσθην τὴν δεξιάν του

* Πιθανόν ἦτο υἱὸς τοῦ Μακεδόνο.

καὶ ἀνεχώρησα, συλλογιζόμενος τοὺς λόγους τοῦ γέροντος.

Τὴν νύκτα, λοιπόν, κοιμούμενος, βλέπω ἕναν νέο καὶ μοῦ λέγει· Σηκώσου καὶ ἔλθέ ὅπου ὁ γέροντάς σου θά ὑπάγη τῶρα εἰς τὴν Θεοδώραν, ἔλθέ νὰ ὑπάγῃς μαζί του νὰ τὴν ἰδῆς. Ἐγὼ δὲ ἀκούσας τοῦτο, μοῦ ἐφάνη πὺς παρευθὺς ἐσηκώθην καὶ ἐπῆγα εἰς τὸ κελλί τοῦ ἀγίου καὶ δέν τὸν εὔρον καὶ ἐρωτήσας μοῦ εἶπαν ὅτι ὑπάγει νὰ ἰδῆ τὴν ὑποτακτικὴν τοῦ Θεοδώραν· ἀκούσας δὲ ἐγὼ ἐλυπήθην πὺς δέν τὸν ἐπρόφθασα· ἀλλ' ἕνας ἄνθρωπος μοῦ ἔδειξεν τὸν δρόμον, καὶ μοῦ εἶπεν, τρέχα καὶ θέλεις φθάσῃ τὸν γέροντά σου· ἐγὼ δὲ ἔτρεχα καὶ μοῦ ἐφαίνετο πὺς πηγαίνω εἰς τὸν ναὸν τῆς Παναγίας τῶν Βλαχεργῶν.

Καὶ αἴφνης εὐρέθηκα εἰς ἕνα πολὺ στεγνὸν καὶ ἀνηφορικὸν μέρος, καὶ ἀνεβαίνων αὐτὸ μέ πολὺν κόπον καὶ φόβον, ἔφθασα εἰς μίαν ὠραίαν πόρταν κεκλεισμένην· θεωρήσας δὲ ἀπὸ μίαν θυρίδα μήπως ἰδῶ κανέναν καὶ τοῦ εἰπῶ καὶ μοῦ ἀνοιξή, βλέπω δύο γυναῖκες καὶ ἐκάθοντο καὶ ἐσυνομιλοῦσαν· ἐγὼ δὲ εἶπα εἰς μίαν· κυρά τίνας εἶναι αὐτὸ τὸ ὠραῖον παλάτιον; Καὶ αὐτὴ μοῦ εἶπεν· Τοῦ ὀσίου πατρός μας Βασιλείου, ὅτι ὀλίγη ὥρα ἦτον ὅπου ἦλθεν καὶ ἐπεσκέφθη τὰ πνευματικά του τέκνα. Ἐγὼ δὲ ἀκούσας ἐτοῦτο ἐχάρηκα μεγάλως, καὶ τὴν ἐπαρακάλουν νὰ μοῦ ἀνοιξή νὰ εἰσέλθω· Διότι καὶ ἐγὼ, τέκνον του εἶμαι, τῆς εἶπα, καὶ πολλάκις ἦλθον ἐδῶ μέ τὸν γέροντά μας καὶ ἐκείνη μοῦ εἶπεν· Ἐσύ δέν ἐξανάλθεις ἐδῶ κι οὔτε σέ γνωρίζομεν καὶ διὰ τοῦτο φεῦγα ἀπὸ ἐδῶ· διότι χωρὶς τῆς κυρίας Θεοδώρας δέν εἶναι δυνατόν νὰ ἔλθῃ κανεὶς ἐδῶ. Διότι αὐτὰ τὰ παλάτια εἶναι τοῦ ὀσίου πατρός ἡμῶν Βασιλείου καὶ τὰ ἐχάρισεν εἰς τὴν ὑποτακτικὴν τοῦ Θεοδώραν, καὶ χωρὶς τὴν ἄδειαν αὐτῆς εἶναι ἀδύνατον νὰ εἰσέλθῃ τις ἐδῶ. Ἐγὼ δὲ ἀκούσας διὰ τὴν Θεοδώραν ἔλαβον θάρρος καὶ ἤρχισα νὰ κτυπῶ καὶ νὰ φωνάζω. Ἀκούσασα δὲ ἡ Θεοδώρα ἐπλησίασεν εἰς τὴν θυρίδα νὰ ἰδῆ τίς ἦτο ὅπου ἐκτύπα καὶ ἐφώναζεν.

Βλέπουσά με δέ λέγει ἀμέσως πρὸς τὰς γυναῖκας· Ἐνοι-
ξατε γλήγορα, διότι αὐτός εἶναι ὁ Κύριος Γρηγόριος ὁ ἠγα-
πημένος υἱὸς τοῦ πατρὸς μας· Καὶ ἅμα αὐταὶ ἠνοιξαν καὶ
εἰσῆλθον, ἔτρεξεν ἡ Θεοδώρα καὶ μέ ἐνηγγαλίσθη περιχα-
ρῶς, λέγοντας· Κύριε Γρηγόριε, τίς σέ ἔφερεν ἐδῶ; Ἐραγε
ἀπέθανες καὶ ἠξιώθης νὰ ἔλθῃς εἰς τό καλορίζικον τοῦτο μέ-
ρος καὶ αἰώνιον ζωὴν; Ἐγὼ δέ ἀποροῦσα καὶ δέν ἠξευρα τί
νὰ εἰπῶ, διότι δέν μοῦ ἐφαίνεται ὄραμα ἀλλ' ὡς πραγματικά.
Ἦθεν τῆς εἶπα· Κυρία καὶ μήτηρ μου, δέν ἀπέθανα, ἀλλ'
εὐρίσκομαι ἀκόμα εἰς τὴν πρόσκαιρον ζωὴν, πλήν μέ τὴν εὐ-
χὴν καὶ βοήθειαν τοῦ πατρὸς μας ἔφθασα ἐδῶ νὰ σέ ἰδῶ
καὶ νὰ μάθω εἰς ποίαν κατάστασιν καὶ μέρος εὐρίσκεσαι·
καὶ πῶς ὑπέμεινας τοῦ θανάτου τὴν βίαν; Καὶ πῶς ἐπέρασες
τὰ πονηρὰ δαιμόνια τοῦ ἀέρος; Πῶς διέφυγες τὰς πανουρ-
γίας αὐτῶν; Διότι ἠξεύρω καλῶς ὅτι ἐντός ὀλίγου εἰς τό τέ-
λος τῆς ζωῆς μου θά διέλθω καὶ ἐγὼ ταῦτα.

Ἐκεῖνη δέ μοῦ ἀπεκρίθη λέγουσα· ὦ τέκνον μου ἠγαπη-
μένο, Γρηγόριε, πῶς νὰ σοῦ διηγηθῶ τὸν κίνδυνον καὶ φό-
βον ὁποῦ ὑπέμεινα, ὅτε ἦτο διὰ νὰ χωρισθῇ ἡ ψυχὴ μου τοῦ
σώματος; Πῶς νὰ σοῦ ἐξηγήσω τοὺς πόνους καὶ στεναχω-
ρίας ὁποῦ ὑπέφερα ἕως νὰ χωρισθῇ ἡ ψυχὴ μου ἀπὸ τό σῶμα;
Τοὺς πόνους τούτους παρομοιάζω, ὡς ὁ ζωντανὸς νὰ ριφθῇ
μέσα εἰς τὴν φωτιάν γυμνός, καὶ νὰ κατακαίεται καὶ νὰ σπα-
ράττη ἀπὸ τῶν πόνων, καὶ λίγον κατ' ὀλίγον νὰ ἀναλύη, ἕως
ὅτου νὰ ἀναχωρήσῃ ἡ ψυχὴ ἐκ τοῦ σώματος· τόσον πικρός,
τέκνον μου, εἶναι ὁ θάνατος· πολὺ δέ περισσότερον τοῦ ἁμαρ-
τωλοῦ ὡς ἐμέ. Διὰ δέ τοὺς δικαίους δέν ἠξεύρω, τέκνον μου,
ὁποίου εἴδους εἶναι, διότι ἐγὼ ἡ ταλαίπωρος ἤμουν ἁμαρ-
τωλὴ· ὅταν δέ ἐψυχομάχουν ἔβλεπον γύρωθεν τῆς κλίνης
μου στεκόμενους πολλοὺς μαύρους καὶ ἀσχήμους, οἱ ὅποιοι
ἀνεκατεύοντο καὶ ἐταράσσοντο καὶ ἔτριζαν τὰ δόντια τους
κατ' ἐμοῦ· καὶ ἐγαύγιζαν ὡς σκύλοι καὶ λύκοι, καὶ ἔκαιναν
διαφόρων ζώων λαλιές, βροντῶντες, λυσσῶντες καὶ μουγκρί-

ζοντες ὡς θῶδια, στρέφοντας τὰ ἀγρία βλέμματα καί σκοτεινά πρόσωπά των καί μέ ἐφοβέριζαν, τῶν ὁποίων καί μόνον ἡ θεωρία εἶναι ἀνωτέρα πάσης κολάσεως, καί ὄχι μόνον ἐ-
τοῦτα, ἀλλά τό χειρότερον ἦτον ὅπου δέν ἤμπόρουν νά στε-
ρηθῶ τῆς θεωρίας των· διότι γυρίζοντας τὰ ὀμμάτιά μου ἐδῶ
καί ἐκεῖ διά νά μή τούς βλέπω, ἦτον ὅμως ἀδύνατον νά φύγω
τήν θεωρίαν καί τὰς φωνάς των· διότι ἀπ' ὅπου ἤθελα νά
στρέψω τούς ὀφθαλμούς μου τούς ἔβλεπα, καί ἐνῶ ταῦτα
ἔπασχα καί ἔστενοχωρούμην, βλέπω αἴφνης δύο λαμπροτά-
τους νέους χαρούμενους μέ χρυσᾶ μαλλιά καί ἔλαμπαν ὡς τόν
ἥλιον, ἐνδεδυμένοι φορέματα ἀστράπτοντα.

Οἱ νέοι οὗτοι ἐστάθησαν πρὸς δεξιάν τῆς κλίνης μου, ὁμι-
λοῦντες μυστικῶς, ὁ ἓνας δέ ἀπό αὐτούς τούς ὠραίους νέους
ἀρχίνησε νά φοβερίζῃ μέ αὐστηράν μέν, ἀλλά μέ γλυκυτά-
την φωνήν, ἐκείνους τούς μαύρους, λέγων πρὸς αὐτούς· "Αδι-
κοι καί παμμίαιοι πονηροί δαίμονες τίνος ἔνεκεν προφθάνετε
εἰς τόν θάνατον τῶν ἀνθρώπων; Καί τούς ταράσσετε καί τούς
συγχίζετε μέ τὰς φλυαρίας καί τὰς ἀγρίας φωνάς σας; "Ὡ
κακοί καί ἀγριοπρόσωποι, μή πολύ χაίρεσθε, διότι ἐδῶ δέν
ἔχετε ἀπόλαυσιν καμμίαν, μόνον καθὼς ἤλθετε οὕτω καί θά
ἀναχωρήσετε κατησχυμένοι· ταῦτα καί ἄλλα ὅμοια ἔλεγεν
ἐκεῖνος ὁ λαμπρότατος νέος μέ γλυκυτάτην φωνήν. Ἐκεῖνοι
δέ ἔφερον ἐν τῇ μέσῳ τὰς ἐκ νεότητός μου κακάς πράξεις,
εἴτε ἐν λόγῳ εἴτε ἐν ἔργῳ, φλυαροῦντες καί φωνάζοντες ὅλα
μου τὰ ἁμαρτήματα καί ἄλλα περισσότερα καί ἐγὼ ἔτρεμα
καί ἐπρόσμενον τόν θάνατον. Τότε ἤλθε καί ἓνας νέος χονδρός
βάρβαρος, τοῦ ὁποίου ἡ μορφή ἦτο ὡς τόν ὠργισμένον λέοντα
καί ἦτο φορτωμένος διάφορα σιδηρᾶ ἐργαλεῖα, ὁ ὁποῖος δι-
δει τόν θάνατον κάθε ἀνθρώπου· βλέπουσα δέ ἡ ταπεινή μου
ψυχὴ ἐκεῖνον τόν τύραννον, ἐκυριεύθη ἀπό φόβον καί
τρόμον.

Τότε οἱ δύο νέοι λέγουν πρὸς τόν τύραννον ἐκεῖνον· Τί
στέκει; Λῦσον τὰ δέματα τοῦ σώματος καί μή τῆς δώσης

πολὺν πόνον, διότι δέν ἔχει πολλά καί μεγάλα ἀμαρτήματα. Γεμίσας, λοιπόν, ἓνα ποτήριον ἐκεῖνος ὁ τύραννος, μοῦ τό ἔδωσεν νά τό πῖω, καί ἐγώ μὴ θέλοντας τό ἔπιον, καί εὐθύς ἐξῆλθεν ἡ ψυχὴ μου ἐκ τοῦ σώματος, μέ τρομερωτάτην βίαν. Ἦτο δέ τόσον πικρόν καί ἄνοστον τό ποτόν, ὅπου μὴ ὑποφέροντας τήν πικράδα ἐξῆλθεν ἡ ψυχὴ ἐκ τοῦ σώματός μου· ἐξερχομένη ἡ ψυχὴ τήν ἔλαβον οἱ νέοι ἐκεῖνοι περιτυλίξαντες διά τῶν ἐπαγωφορίων των, ἐγώ δέ ἐπαρατήρουν τό σῶμα μου ὅπου ἐκείτετο νεκρόν καί ἐθαύμαζα, διότι μοῦ ἐφαίνετο ὡσάν ὅπου ρίπτῃ τις τό ροῦχον του κατά γῆς καί στέκει καί κυττάζει, ἔτσι μοῦ ἐφαίνετο, καί ἐθαύμαζα· διότι δέν ἤξευρα ὅτι συμβαίνουν ταῦτα πάντα ἐν καιρῷ θανάτου εἰς τόν ταλαίπωρον ἄνθρωπον, ἐνῷ δέ μέ ἐκράτουν οἱ Ἄγγελοι, τοὺς ἐπεριεκύκλωσαν οἱ ἄγγριοι καί ἀνελεήμονες δαίμονες, καί μεγαλοφώνως ἔλεγον· Αὕτῃ ἔχει πολλά ἀμαρτήματα τά ὁποῖα ἔχομεν γραμμένα, καί εἶναι ἀνάγκη νά μᾶς ἀποκριθῆτε διά ὅλα αὐτά.

Καί οἱ Ἄγγελοι ἐξέταζον τί καλόν ἔκαμα ἐν τῇ ζωῇ μου καί τό ἐπαρουσίαζον καί ἐλογάριαζον, διότι καί ἐγώ ἡ πτωχή θά εἶχον τό κατά δύναμιν διά τήν ψυχὴν μου, καί ἐάν ἔδωσα εἰς κανέναν πεινῶντα ἄρτον, ἢ διψῶντα ἐπότισα, ἢ ἐπεσκέφθην ἀσθενῆ, ἢ φυλακισμένον, ἢ ἐδέχθην ξένον καί τόν ἀνάπαυσα· ἢ ἐάν ἐπήγαινα εἰς τήν Ἐκκλησίαν, καί ἐσεκούμην μέ φόβον Θεοῦ καί εὐλάβειαν ἢ ἐάν ἔβαλα ἔλαιον εἰς κανδήλα εἰκόνας, ἢ ἐφιλίωσα κανέναν ὅπου εἶχεν ἔχθραν μέ τόν πλησίον του· ἢ ἂν ἔκλαυσα διά τὰς ἀμαρτίας μου, ἢ μέ ὕβρισεν τινάς καί ὑπέμεινα· ἢ ἂν ἔδωσα καλόν παράδειγμα εἰς τοὺς ἀνθρώπους διά νά κάμουν τό καλόν· ἢ ἐάν ἐπαρηγόρησα ἀπελπισμένον διά νά ἔχη ὑπομονήν καί νά ἐλπίζῃ εἰς τόν Θεόν, καί νά κάμῃ ἔργα θεάρεστα, ἂν ἐνήστευσα διά τήν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, ἂν ἐγκρατεύθην ἀπό ψεύδη καί ὄρκους καί λόγια ὑβριστικά καί ἐν γένει πάντα τά καλά ὅπου ἔκαμα ἐν τῷ κόσμῳ τά ἐζύγιζαν μετά τῶν ἀμαρτημάτων καί ἐδιόρθω-

νον αὐτά. Διὰ ὅλα ταῦτα ἔδυσσαρεστοῦντο οἱ δαίμονες, ἔξα-
γριώνοντες ἐναντίον μου καὶ ἐμάχοντο μετὰ τῶν ἀγγέλων δο-
κιμάζοντες πάντοτες νὰ μέ ἀρπάσωσιν ἐκ τῶν χειρῶν των,
καὶ νὰ μέ ρίψωσιν εἰς τὸν ἄχαρον Ἄδην.

Μετὰ δὲ ταῦτα βλέπω τὸν ἁγιώτατον γέροντά μας Βασι-
λειον μετὰ τῆς θεοχαρίτου δυνάμεώς του, καὶ λέγει πρὸς
τοὺς ἀγγέλους· Κύριοί μου, αὕτη ἡ ψυχὴ μου ἔκαμε πολλὰς
ὑπηρεσίας, καὶ μέ ἀνέπαυσεν εἰς τὰ γηρατεῖά μου διὰ τοῦτο
ἐπαρακάλεσα τὸν Θεὸν δι' αὐτὴν καὶ μοῦ τὴν ἐχάρισεν ἡ
εὐσπλαχνία του· μὴ μόνον τοῦτο δεχθῆτε καὶ αὐτά, βαίνοντες τὰ
ἐναέρια τελῶνια πληρώσατε τὰ χρέη της νὰ τὴν ἐξαγορά-
σητε ἐκ τῶν δαιμόνων· διότι ἐγὼ μέ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ εἶ-
μαι πολὺ πλούσιος εἰς τὰ οὐράνια καὶ θεϊκὰ χαρίσματα, ταῦ-
τα δὲ τὰ ἐσύναξα ἐκ τῶν πολλῶν κόπων καὶ ἰδρώτων, καὶ
τῆς τὰ χαρίζω νὰ ἐξαγορασθῆ. Μοῦ ἐφάνη δὲ πὼς ἦτον μία
σακκούλα γεμάτη φλουριά· δίδοντας δὲ ταῦτα τῶν ἀγγέλων
ἔγινεν ἄφαντος.

Ὡς εἶδον δὲ ταῦτα ἐκεῖνοι οἱ μαῦροι ἔμειναν ἄφωνοι, μὴ
δυνάμενοι, νὰ στερεώσωσι τὴν κακίαν των, καὶ εὐρισκόμενοι
πολλὴν ὥραν εἰς σύγχυσιν, καὶ ἀπελπισθέντες καὶ μουγγρί-
ζοντες ἀνεχώρησαν ἀπὸ ἡμᾶς.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἦλθε πάλιν ὁ ἅγιος γέροντάς μας, φέρων
πολλὰ ἀγγεῖα γεμᾶτα ἀπὸ ἀγίου ἐλαίου, τὰ ὁποῖα ἐκράτουν
εὐμορφότατοι νέοι μέ χρυσᾶ μαλλιά, καὶ διέταξε νὰ τὰ ἀνοί-
ξουν καὶ νὰ τὰ ρίψουν ἕνα πρὸς ἕνα ὅλα ἐπάνω μου, χύνοντας
δὲ ταῦτα ἐγέμισα θαυμαστῆς καὶ οὐρανίας εὐωδίας, καὶ κα-
θαρισθεῖσα ἔγινε τό πρόσωπόν μου λαμπρόν καὶ εὐγενές, ἐ-
θεώρουν δὲ ἑαυτὴν καὶ ἤμουν εὐμορφη καὶ ἄσπρη ὡς τό χιόνι
καὶ ἐγέμισα ἀπὸ θεϊκῆς εὐφροσύνης. Τότε εἶπεν ὁ ἅγιος γέ-
ροντάς μας πρὸς τοὺς νέους· Κύριοί μου, ἀφοῦ τελέσητε ὅσα
χρήσιμα ἀνήκουν εἰς τὴν ψυχὴν ταύτην, φέρετέ την εἰς τὴν
οὐράνιον κατοικίαν τὴν ὁποίαν μοῦ ἔχει ἐτοίμην ὁ Θεὸς διὰ
νὰ κατοικῆ μέ τὰ πνευματικά μου τέκνα· καὶ οὕτως ἀνε-

χώρησεν ἀπό ἡμᾶς. Ὑψώσαντες δέ οἱ ἄγγελοι τὰς χρυσοειδεῖς πτέρυγας των ἐπέταξαν εἰς τόν ἀέρα ὡς τὰ σύννεφα ὅταν τὰ διώκη ὁ ἄνεμος, καί κρατοῦντες με ἀνεβαίνομεν κατά ἀνατολάς.

1. Τελώνιον τῆς καταλαλιᾶς.

Ἐκεῖ ἐσυναντήσαμεν τό τελώνιον τῆς καταλαλιᾶς, δηλαδή τῆς κατακρίσεως· εἰς τό ὁποῖον ἦτο μία σύναξις μαύρων, καί ἐκάθητο ὁ πρῶτος των μέ πολλήν πονηρίαν καί εὐθύς ἐστάθημεν· μάρτυς μου δέ ὁ Κύριος, τέκνον μου, Γρηγόριε, πῶς ὅσους κατέκρινα ἐν τῇ ζωῇ μου, μοῦ εἶπε τὰ πρόσωπα καί τήν ὥραν· ὡς καί μιαν λέξιν μοῦ ἐφανέρωσαν καί ἐζήτησαν δίκην καί ὄχι μόνον τό ἀληθές, ἀλλά καί εἰς πολλά μέ ἐσυκοφάντουν ἐκ πονηρίας των· καί ἐάν εἶπα λόγον μέ ἄλλον σκοπόν, καί αὐτόν ὡς κατάκρισιν ἐξεζήτησαν λογαριασμόν· χάριν λόγου, ἐάν εἶπα τίποτις ἀπό ἀγάπην, ἥ μέ σκοπόν διὰ νά διορθωθῇ ὁ πταίστης, εἰς ὅλα λέγω ταῦτα ἐρωτοῦσαν τοὺς ἀγγέλους νά τοὺς ἀποκριθῶσιν, οἱ δέ ἄγγελοι τοὺς ἀπεκρίθησαν εἰς τὰ ἀληθῆ καί τοὺς τὰ ἐπλήρωσαν ἀπό ἐκεῖνα ὅπου μέ εἶχε χαρίσει ὁ γέροντάς μας καί ἔτσι ἀναχωρήσαμεν εὐθύς ἀπό αὐτοῦς.

2. Τελώνιον τῆς ὕβρεως.

Καί ἀνεβαίνοντες ὀλίγον τι, μᾶς ἐσυναπάντησεν τό τελώνιον τῆς ὕβρεως, καί ἐξοδεύσαντες καί εἰς ἐκεῖνο ὡς καί εἰς τό πρῶτον, ἀναχωρήσαμεν ἀνενόχλητοι δι' εὐχῶν τοῦ πατρός μας· καί ἀνεβαίνοντες ἐσυγομίλου οἱ ἄγγελοι λέγοντες· Ἀληθῶς μεγάλην ὠφέλειαν καί χάριν εὔρεν ἐτούτη ἡ ψυχὴ ἀπό τόν ἠγαπημένον δοῦλον τοῦ Θεοῦ Βασιλείον· ἄλλως τε ἠθέλαμεν στενοχωρηθοῦμεν πολὺ ἐκ τούτων τῶν τελωνίων.

3. Τελώνιον τοῦ φθόνου.

Συνομιλοῦντες δέ ταῦτα οἱ ἄγγελοι ἐφθάσαμεν εἰς τό τελώνιον τοῦ φθόνου, καί μὴ ἔχοντες χάριτι θεῖα ἐκεῖνοι οἱ ἀ-

γριάνθρωποι μαῦροι κατηγορίαν νά μοῦ εἰποῦν, ἀναχωρήσαμεν χαρούμενοι· μόλον τοῦτο ἔτριζαν τά δόντιά τους, μετά πολλῆς κακίας καί θυμοῦ κατ' ἐμοῦ καί ἄν ἦτο δυνατόν νά μᾶς καταπίουν.

4. Τελώνιον τοῦ ψεύδους.

Καί ἀνεβαίνοντες εἰς πολύ ὕψος ἐσυναντήσαμεν τό τελώνιον τοῦ ψεύδους, εἰς τό ὁποῖον ἦσαν πολύ πλῆθος μαῦροι, καί τά πρόσωπα αὐτῶν πολύ ἄσχημα καί μισητά· Ὁ πρῶτος αὐτῶν ἐκάθητο μετά πολλῆς ἀλαζονίας, καί ὡς μᾶς εἶδαν ἤρχονται ὡς λησταί πρός ἡμᾶς, τρέχοντες μετά κραυγῆς καί ταραχῆς, καί ἔφερναν πολλές ἀποδείξεις καί πολλά ψεύματα τά ὁποῖα ὡς ἀνόητος πολλάκις ὠμίλησα, κρύψασα τήν ἀλήθειαν εἰς τήν παιδικήν μου ἡλικίαν· πλήν αὐτοί παρουσιάζοντες ταῦτα, τόν καιρόν ὁποῦ τά εἶπα, τήν θέσιν, τήν ὑπόθεσιν, καί τά πρόσωπα ὁποῦ εἶπα τό κάθε ψεῦδος, ἐζήτουν δίκην. Πλήν οἱ ἄγγελοι πράξαντες ὡς καί εἰς ἄλλα, καί διά τῆς πρός ἐμέ ἐλεημοσύνης τοῦ πατρός μας ἠλευθερώθημεν καί ἀπό αὐτῶν.

5. Τελώνιον τοῦ θυμοῦ καί τῆς ὀργῆς.

Καί ἀνεβαίνοντες ὀλίγον τι ἐφθάσαμεν εἰς τό τελώνιον τοῦ θυμοῦ καί τῆς ὀργῆς. Ἐδῶ εὔρομεν σύναξιν πολλῶν μαύρων, καί ὁ πρῶτος αὐτῶν ἐκάθητο ὡς εἰδωλον πολύ ἐξαγριωμένος καί ἐπρόσταξε μετ' ὀργῆς καί φωνῆς τόσον ἀγρίας, ὁποῦ δέν ἐδυνήθημεν νά διακρίνωμεν τί ἔλεγεν εἰς τούς παραστεκομένους δαίμονας. Αὐτοί δέ πλήρεις κακίας ἐδαγκάγοντο καί ἐτρώγοντο μεταξύ των ὡς οἱ σκύλοι οἱ λυσσασμένοι, καί φωνάζοντες ὡς ἄγρια θηρία· μᾶς ἔβλεπον μετά μεγίστης κακίας, καί μᾶς ἐξέταζον ὄχι μόνον εἰς ὅσα ἀληθῶς μέ ὀργήν καί θυμόν ἐφιλονεῖκουν μέ κανένα, ἤ μέ ἄγριον βλέμμα τόν ἐθεώρουν, ἀλλά καί ὅσα ὠμίλουν μέ ἀγάπην καί ἐσυμβούλευα τά τέκνα μου· ἤ τά ἐτιμῶρουν καί ὠργιζόμενον ἐναντίον

των. "Όλα ταῦτα λέγω ἕνα πρὸς ἕνα μοῦ τὰ ἐφώναζαν, καὶ ἢ εἶχα φοβερὶση κανένα καὶ ἀναχώρουν δυσαρεστημένη, ἢ εἶχα ἔχθραν καὶ ἐμνησικάκουν ἐναντίον τινός. "Ό,τι φέρσιμον καὶ κίνημα ἔκαμνα, τὰ αὐτὰ σχήματα καὶ κινήματα ἔκαμναν καὶ αὐτοί, τρέχοντες ἐναντίον μας, ἀναφέροντες τὰ ὀνόματα τῶν ἀνθρώπων, τὴν ἐποχὴν καὶ τὰς αὐτὰς λέξεις καθαρῶς, καθὼς τὰς ἔλεγα ἐγὼ ὅταν ἐθύμωνα· πληρώσαντες δὲ καὶ ἐκεῖ τὸ χρέος μου ἀναχωρήσαμεν.

6. Τελώνιον τῆς ὑπερηφανείας.

Ἄνεβαίνοντες δὲ ὀλίγον τι μᾶς ἐσυναντήσεν τὸ τελώνιον τῆς ὑπερηφανείας, καὶ ψάχνοντας μήπως εὔρουν τίποτις διὰ νὰ μέ κατηγερῆσουν, ὅμως δὲν εὔρον, ἐπειδὴ καὶ ἤμουν πτωχή καὶ δὲν ἐδυνάμην νὰ ὑπερηφανευθῶ ὅθεν τοὺς ἐπεράσαμεν ἀνεξόδως.

7. Τελώνιον τῆς βλασφημίας.

Καὶ ἀνεβαίνοντες ἐφθάσαμεν τὸ τελώνιον τῆς βλασφημίας καὶ ὁ ἀρχηγὸς αὐτῶν ἐκάθητο μὲ παλὺν ἀγριότητα καὶ παρευθὺς ὅπου μᾶς εἶδαν ἔτρεχαν πρὸς ἡμᾶς ἐξαγριωμένοι, τρίζοντες τοὺς ὀδόντας, σκληρίζοντες καὶ βλασφημοῦντες, καὶ κάμνοντες διάφορα σχήματα· μὲ ἐφοβέριζαν καὶ ἐγὼ ἔτρεμον. Αὐτοὶ δὲ ἐβεβαίωσαν ὅτι εἶχα βλαστημήσει τρεῖς φορές εἰς τὴν νεότητά μου· οἱ δὲ ἄγγελοι ἔφεραν ἀπόδειξιν τὴν μετάνοιαν καὶ ἐξομολόγησιν, καὶ πληρώσαντες τὸ ἱκανὸν ἀναχωρήσαμεν.

8. Τελώνιον τῆς φλυαρίας καὶ μωρολογίας.

Καὶ πηγαίνοντες ἐσυναντήσαμεν τὸ τελώνιον τῆς μωρολογίας καὶ φλυαρίας, καὶ μᾶς ἐζήτησαν νὰ ἀποκριθῶμεν εἰς ὅσας φλυαρίας καὶ αἰσχράς μωρολογίας μου, τὰς ὁποίας εἶπα

ἐκ νεότητός μου, καί τά σατανικά τραγούδια ἐβεβαίωσαν ὡς ἀληθῆ· καί γὰ ἀποκριθῶ δέν ἤξευρα, ἀλλά ἀποροῦσα πῶς τά ἐνθυμοῦνται, ἐνῶ ἐγὼ ἐκ τῆς πολυκαιρίας τά εἶχα ἀλησιμονήσει. Δίδοντες δέ ἐκεῖ τό ἀνάλογον ἀναχωρήσαμεν.

9. Τελώνιον τόκου καί δόλου.

Καί ἀναβαίοντες τήν ἄγνωστον καί σκοτεινήν φοβερὰν στραταν ἐφθάσαμεν εἰς τό τελώνιον τοῦ τόκου καί δόλου, τό ὁποῖον ἐξετάζει τούς τοκογλύφους, καί ἐκείνους ὁποῦ γελοῦν τούς ἄλλους καί τούς παίρνουν τήν περιουσίαν των. Ἀρχίνησαν λοιπόν καί μέ ἐξετάζαν ἐάν ἠπάτησα κανένα καί τοῦ ἐπῆρα τό πρᾶγμα του· ἀλλ' ἐπειδή δέν ἐδύναντο γὰ τό ἀποδείξουν ἔτριζον τούς ὀδόντας των καί μέ ἐφοβέριζαν.

10. Τελώνιον τῆς ὀκνηρίας καί ὕπνου.

Ἀναχωρήσαντες δέ ἐκεῖθεν, καί ἀναβαίοντες ἐκείνην τήν στραταν τῆς ὁποίας τό μάκρος νοῦς ἀνθρώπινος δέν δύναται γὰ μετρήσῃ, ἐφθάσαμεν εἰς τό τελώνιον τῆς ὀκνηρίας καί ὕπνου. Ἐξήταζον δέ τοῦτοι ἐάν ἐκοιμούμουν καί ὠκνησα γὰ σηκωθῶ γὰ ὑπάγω εἰς τήν ἐκκλησίαν, ἢ ἂν ἀπό τήν ὀκνηρίαν καί ἀμέλειαν δέν ἔκαμα τό καλόν ὁποῦ ἐδυναμένη γὰ κάμω, ἀλλά χάριτι θείᾳ μή ἔχουσα ἐνοχὴν εἰς ταῦτα διέβημεν ἐκεῖθεν ἐλευθέρως.

11. Τελώνιον τῆς φιλαργυρίας.

Καί ἀναβαίοντες ἀπαντήσαμεν τό τελώνιον τῆς φιλαργυρίας, εἰς τό ὁποῖον ἦτο πολύ ὀμίχλη καί σκότος, καί ἐξετάζοντές με οὔτοι οἱ μαῦροι, καί μήν εὐρισκόντές με ἔνοχον, ἐπειδή καί ἤμουν εἰς ὅλην τήν ζωὴν μου πτωχή, ἐφύγαμεν καί ἀπό αὐτούς ἀνενόχλητοι.

12. Τελώνιον τῆς μέθης.

Καί ἀναβαίοντες ἐφθάσαμεν εἰς τό τελώνιον τῆς μέθης.

Ἐκεῖ ἐπρόσμεναν ὡς ἄρπαγες λύκοι, ζητοῦντες νά καταπίω-
σιν τινα, ἀλλ' ἐπειδῆς δέν ἔχουν ἐξουσίαν παρά Θεοῦ νά ἐξε-
τάζουν ὅλας τὰς ψυχάς, ἦλθον οἱ συνοδεύοντές με ἄγγελοι καί
ἐξέταζον τό κρασί ὁποῦ ἔπιον εἰς ὄλην μου τήν ζωήν, οἱ δέ
δαίμονες ἐφώναζαν, δέν ἔπιες τόσα ποτήρια κρασί εἰς τήν
δεῖνα ἑορτήν; Καί ἦτον παρόντα ἡ δεῖνα καί ἡ δεῖνα; Δέν
ἐμέθυσες τήν δεῖνα ἡμέρα; Δέν ἔπιες ὅτε ἐπήγες εἰς τόν δεῖ-
να ἄνθρωπον καί δεῖνα γυναῖκα ἕτερα τόσα ποτήρια κρασί
καί ἦτον παρόν οἱ δεῖνα ἄνθρωποι; Ταῦτα καί ἕτερα ὅμοια
μέ ἔλεγον καί ἐδοκίμαζον νά μέ ἄρπάσουν ὡς ἄγρια θηρία·
πάντα δέ ὅσα μοῦ εἶπαν ἦτον ἀληθινά· οἱ δέ ἄγγελοι ἔφερον
καί αὐτοί εἰς τό μέσον τά κατορθώματα καί καλά μου ἔργα,
δίδοντες δέ καί ἐκεῖ μερικὴν πληρωμὴν ἀπό ἐκεῖνα ὁποῦ μοῦ
ἐχάρισεν ὁ γέροντάς μας, τοὺς ἀφήσαμεν.

Ἀναβαλόντες δέ μοῦ ἔλεγον οἱ συνοδεύοντές με ἄγγελοι·
Βλέπεις πόσον κίνδυνον ἔχει ἡ ψυχὴ ἕως ὅτου νά περάσῃ τὰ
ἀκάθαρτα τελώνια, καί ἐναέρια δαιμόνια; Ἐγὼ δέ τοὺς ἀπε-
κρίθην· Ναί, κύριοί μου, μέγας κίνδυνος εἰς τὰς ἐλεεινάς ψυ-
χάς, καί πιστεύω ὅτι δέν δύναται νά περάσῃ κανεὶς ἀταρά-
χως. Νομίζω ὅτι κανένας ἀπό τοὺς ζῶντας ἀνθρώπους δέν
γνωρίζει ταῦτα ὁποῦ συμβαίνουν εἰς τήν ψυχὴν. Ἀλλοίμονον
τί ἀναμένει τήν ψυχὴν τοῦ κάθε ἐνός μετὰ τόν θάνατον, καί
ἡμεῖς ἀμελοῦμεν καί δέν φροντίζομεν οἱ ἀνόητοι. Μέ ἀπε-
κρίθησαν δέ οἱ ἄγγελοι ὅτι αἱ γραφαὶ διαλαμβάνουν ταῦτα
πάντα· ἀλλ' ἡ πολυτέλεια, αἱ τρυφαί, ἡδοναὶ καί ἀναπαύσεις
τοῦ κόσμου τυφλώνουν τοὺς ἀνθρώπους καί δέν τὰ βλέπουν
οὔτε τα συλλογίζονται ἀλλὰ ζοῦν ὡσάν νά μή ἔχουν νά ἀπο-
θάνουν, καί ἀμελοῦν τὰ καλά ἔργα, μάλιστα δέ τήν ἀγάπην
καί ἐλεημοσύνην ἢ ὁποῖα δύναται νά βοηθήσῃ τήν ψυχὴν πε-
ρισσότερον ἀπό τὰ ἄλλα καλά ἔργα, καί νά περάσῃ, τὰ τελώ-
νια χωρὶς ἐνόχλησιν· ἀλλ' οἱ τοιοῦτοι εἶναι ὀλίγοι. Ἀλλοίμο-
νον εἰς τοὺς μή ἔχοντας καλά ἔργα· διότι ἔρχεται ἕξαφνα ὁ
θάνατος καί τοὺς ἄρπάζει, καί δικαίως θέλοντες νά περάσουν

ἀπό ἐδῶ τούς ἀρπάζουν οἱ δαίμονες καί ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ τούς κατεβάζουν εἰς τούς σκοτεινοὺς καί βρωμεροὺς τόπους τοῦ Ἄδου, φυλάττοντες αὐτούς μέχρι τῆς δευτέρας παρουσίας καί φοβεραῖς κρίσεως. Ταῦτα βεβαίως ἤθελες πάθη σύ ἐάν ἔλειπεν ἡ εὐσπλαγχνία τοῦ Θεοῦ καί ἐλεημοσύνη τοῦ δούλου αὐτοῦ Βασιλείου.

13. Τελώνιον τῆς μνησικακίας.

Λέγοντες δέ ταῦτα καί ἀναβαίνοτες, ἀπαντήσαμεν τό τελώνιον τῆς μνησικακίας, τό ὁποῖον ἐξετάζει ἐκείνους ὁποῦ ἔχουν ἔχθραν μέ τόν γείτονά τους καί δέν θέλουν νά συγχωρῶσιν, κατά τήν ἐντολήν τοῦ Θεοῦ, ἐκεῖνον ὁποῦ τούς ἔπταισεν. Πλησιάζοντες δέ πρός ἐκεῖνο τό κατηραμένον, ἐπήδησαν οἱ δαίμονες ὡς λησταί ἐπάνω μου, ζητοῦντες εἰς τά κατάστιχα αὐτῶν νά εὔρουν κανένα πταίσιμον, ἀλλά χάριτι θείᾳ δέν εὔρον τίποτε, καί καταντροπιασθέντες, ἐφώναζαν· Ἀλησιμονήσαμεν νά τά γράψωμεν, καί ἄλλα τοιαῦτα ψεύματα. Καί οὕτω ἀναχωρήσαμεν ἀπό ἐκεῖ χωρίς νά πληρώσωμεν τίποτε. Καί ἐπειδή εἶχα λάθει θάρρος τούς ἠρώτησα· Ποῦ τά ἠξεύρουσιν ἐτοῦτοι οἱ ἄδικοι τά πταίσματα τοῦ κάθε ἀνθρώπου;

Μέ ἀπεκρίθη ὁ ἕνας. Δέν γνωρίζεις ὅτι μετά τό βάπτισμα κάθε χριστιανός λαμβάνει ἕνα ἄγγελον μαζί του ὡς φύλακα χωρίς νά τόν βλέπη καί τόν ὀδηγῆ εἰς τό καλόν, νά γράφῃ δέ ὅλα τά καλά του ἔργα; Ὁμοίως δέ τόν ἀκολουθεῖ καί ἕνας διάβολος καί γράφει τάς κακάς του πράξεις, ἅμα λοιπόν ἀμαρτήσῃ ὁ ἄνθρωπος, εὐθύς μηνᾶ εἰς τό τελώνιον ὁποῦ ἀνήκει ἡ ἀμαρτία χάριν λόγου, ὅταν κλέψῃ, εἰς τό τελώνιον τῆς κλεψιάς μηνᾶ, ὅπως βλασφημήσῃ, εἰς τό τελώνιον τῆς βλασφημίας, ὅταν πορνεύσῃ εἰς τό τελώνιον τῆς πορνείας μηνᾶ. Καί λοιπόν κάθε τελώνιον γράφει, καί ἅμα θά περάσῃ ἡ ψυχὴ ἐμποδίζεται ἀπό αὐτό, καί ρίπτεται εἰς τόν Ἄδην, καί κατοικεῖ ἐκεῖ ἕως νά ἔλθῃ ἡ φοβερά ἡμέρα τῆς κρίσεως. Πλήν ἐάν εἶναι περισσότερα τά καλά ἔργα τῆς ψυ-

ἀπό ἐδῶ τούς ἀρπάζουν οἱ δαίμονες καί ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ τούς κατεβάζουν εἰς τούς σκοτεινοὺς καί βρωμεροὺς τόπους τοῦ Ἄδου, φυλάττοντες αὐτούς μέχρι τῆς δευτέρας παρουσίας καί φοβεραῖς κρίσεως. Ταῦτα βεβαίως ἤθελες πάθη σύ ἐάν ἔλειπεν ἡ εὐσπλαγχνία τοῦ Θεοῦ καί ἐλεημοσύνη τοῦ δούλου αὐτοῦ Βασιλείου.

13. Τελώνιον τῆς μνησικακίας.

Λέγοντες δέ ταῦτα καί ἀναβαίνοτες, ἀπαντήσαμεν τό τελώνιον τῆς μνησικακίας, τό ὁποῖον ἐξετάζει ἐκείνους ὁποῦ ἔχουν ἔχθραν μέ τόν γείτονά τους καί δέν θέλουν νά συγχωρῶσιν, κατά τήν ἐντολήν τοῦ Θεοῦ, ἐκεῖνον ὁποῦ τούς ἔπταισεν. Πλησιάζοντες δέ πρός ἐκεῖνο τό κατηραμένον, ἐπήδησαν οἱ δαίμονες ὡς λησταί ἐπάνω μου, ζητοῦντες εἰς τά κατάστιχα αὐτῶν νά εὔρουν κανένα πταίσιμον, ἀλλά χάριτι θείᾳ δέν εὔρον τίποτε, καί καταντροπιασθέντες, ἐφώναζαν· Ἀλησιμονήσαμεν νά τά γράψωμεν, καί ἄλλα τοιαῦτα ψεύματα. Καί οὕτω ἀναχωρήσαμεν ἀπό ἐκεῖ χωρίς νά πληρώσωμεν τίποτε. Καί ἐπειδή εἶχα λάθει θάρρος τούς ἠρώτησα· Ποῦ τά ἠξεύρουσιν ἐτοῦτοι οἱ ἄδικοι τά πταίσματα τοῦ κάθε ἀνθρώπου;

Μέ ἀπεκρίθη ὁ ἕνας. Δέν γνωρίζεις ὅτι μετά τό βάπτισμα κάθε χριστιανός λαμβάνει ἕνα ἄγγελον μαζί του ὡς φύλακα χωρίς νά τόν βλέπη καί τόν ὀδηγῆ εἰς τό καλόν, νά γράφῃ δέ ὅλα τά καλά του ἔργα; Ὁμοίως δέ τόν ἀκολουθεῖ καί ἕνας διάβολος καί γράφει τάς κακάς του πράξεις, ἅμα λοιπόν ἀμαρτήσῃ ὁ ἄνθρωπος, εὐθύς μηνᾶ εἰς τό τελώνιον ὁποῦ ἀνήκει ἡ ἀμαρτία χάριν λόγου, ὅταν κλέψῃ, εἰς τό τελώνιον τῆς κλεψιάς μηνᾶ, ὅπως βλασφημήσῃ, εἰς τό τελώνιον τῆς βλασφημίας, ὅταν πορνεύσῃ εἰς τό τελώνιον τῆς πορνείας μηνᾶ. Καί λοιπόν κάθε τελώνιον γράφει, καί ἅμα θά περάσῃ ἡ ψυχὴ ἐμποδίζεται ἀπό αὐτό, καί ρίπτεται εἰς τόν Ἄδην, καί κατοικεῖ ἐκεῖ ἕως νά ἔλθῃ ἡ φοβερά ἡμέρα τῆς κρίσεως. Πλήν ἐάν εἶναι περισσότερα τά καλά ἔργα τῆς ψυ-

το λοιπόν πρέπει ἐξάπαντος νά ἐξομολογηθῆ ὁ ἄνθρωπος εἰς πνευματικόν, καί νά πληρώσῃ τόν κανόνα καί ἔτσι νά ἐξαλειφθοῦν οἱ ἁμαρτίες του ἀπό τούς βίβλους τῶν δαιμόνων. Καί ἅμα ἰδοῦν οἱ δαίμονες πώς ἐξαλείφθησαν ἀπό τούς βίβλους των οἱ ἁμαρτίες τῶν ἀνθρώπων συγχύζονται καί ταρασσονται, καί βάζουν τά δυνατά τους νά τούς ρίξουν εἰς ἄλλα μεγαλύτερα ἁμαρτήματα, ὅθεν ἡ ἐξομολόγησις καί μετάνοια εἶναι αἰτίαι νά νικήσουν τά ἐναέρια τελώνια καί νά περάσουν ἐλευθέρως ὅλα τά ἐνάντια. Οἱ πολλοί ὅμως φοβοῦνται τόν βαρύν κανόνα τῶν αὐστηρῶν πνευματικῶν, καί διαμοιράζουν τά ἁμαρτήματά των, καί τά ἐξομολογοῦνται ὀλίγα εἰς τόν κάθε πνευματικόν, καί ἔτσι νά φύγουν τόν κανόνα. Οἱ τοιοῦτοι εἶναι ἀπατημένοι· διότι αὐτή δέν εἶναι μετάνοια, ἀλλά πονηρία· οἱ ἄνθρωποι πρέπει νά διαλέγουν τόν καλόν πνευματικόν καί εἰς ὅλην τους τήν ζωήν νά μὴν τόν ἀλλάσσουν χωρίς ἀνάγκης, ἀλλέως δέν ἤμποροῦν νά φύγουν τά ἐναέρια ταῦτα τελώνια.

15. Τελώνιον τῆς πολυφαγίας.

Ἀναβαίοντες δέ καί ὀμιλοῦντες ταῦτα καί ἄλλα ὅμοια ἐσυναντήσαμεν τό τελώνιον τῆς πολυφαγίας. Ταῦτα τά δαίμόνια ἦσαν παχειά ὡσάν τούς χοίρους, ἄγριοι καί δυνατοί περισσότερο ἀπό τούς ἄλλους, καί ἅμα μέ εἶδον ἔτρεχον καταπάνω μου γαυγίζοντες, σκληρίζοντες, καί ἐφανέρωναν τάς κρυφοφαγίας καί πολυφαγίας μου, τάς ὁποίας ἀπό παιδικήν μου ἡλικίαν ἔκαμα, τρώγοντας ἀπό τήν αὐγήν ἕως τό θράδυ χορταστικά καθώς καί εἰς τάς ἁγίας τεσσαρακοστάς ἔτρωγα ἀπό τῆς πρώτης ὥρας χωρίς προσευχήν. Ταῦτα καί ἄλλα ὅμοια λέγοντες μέ ἐκατηγόρουν πώς δέν ἔπραξα τάς ὑποσχέσεις ὁποῦ ἔδωσα εἰς τό ἅγιον βάπτισμα· ὑπεσχέθην νά τούς ἀρνηθῶ καί τά ἔργα αὐτῶν, ἀλλά ἐγώ πάλιν τούς ἔκαμα τά θελήματά τους. Ἀπό τό ἄλλο μέρος οἱ ἄγγελοι ἐμάχοντο καί ἔφερναν πρὸς βοήθειάν μου τά καλά ἔργα μου, καί οὕτως ἀναχωρήσαμεν ἀπό αὐτούς.

16. Τελώνιον τῆς εἰδωλολατρίας.

Καί σύντομα ἐφθάσαμεν εἰς ἄλλο τελώνιον τῆς εἰδωλολατρίας καί διαφόρων αἱρέσεων, ἀλλ' οὐδέ λέξις μᾶς εἶπαν, καί ἀνεχωρήσαμεν εὐθύς.

17. Τελώνιον τῆς ἀρσενοκοιτίας.

Καί ἀναβαίνοντες ὀλίγον ἀπαντήσαμεν τό τελώνιον τῆς ἀρσενοκοιτίας, τό ὁποῖον ἐξετάζει τούς ἀρσενοκοίτας. Ὁ πρῶτος αὐτῶν ἐκάθητο ὑψηλά ὡς φοβερός δράκων, μέ ἄσχημον πρόσωπον, ἔχων ὑπό τάς διαταγὰς του χίλια δαιμόνια, ἀλλάζε δέ χιλιάδας μορφάς, πότε μέν ἐφαίνεται ὡς δράκων, πότε δέ ὡς ποντικός, καί πότε ὡς ἀγριόχοιρος ἐξαγριωμένος, πότε ὡς θηριόφαρον τῆς θαλάσσης. Τριγύρω δέ αὐτοῦ ἦτον ἀκαθαρσία καί βρῶμα ἀνυπόφορος, καί ὡς ἐπί τραπέζης ἐκοιτετο καί ἀνεπαύετο, οἱ δέ ὑπηρέται αὐτοῦ, οἱ ὁποῖοι ἐξέταζον τά ἁμαρτήματα ἦσαν ὡς ἀγάλματα καί ἐξαγριωμένοι κατά πάνω μου, ἀλλά ἐλέποντες ὅτι ἤμουν γυναίκα, δέν εἶχον τίποτε νά κατηγορήσουν, οὔτε πῶς ἐκοιμήθην μέ ἄλλην γυναίκα καί ἠμάρτησα ἀλλά χάριτι θείᾳ ἠλευθερώθημεν ἀπό τήν ἀκαθαρσίαν αὐτῶν, καί ἐπλησιάσαμεν εἰς τήν θύραν τοῦ οὐρανοῦ. Ἀναβαίνοντες δέ μοῦ ἔλεγαν οἱ ἄγγελοι, ὅτι πολλαί ψυχαί φθάνουν ἕως ἐκεῖ ἀνεμποδίστως ἐκ τῶν ἄλλων τελωνίων διά νά προσκυνήσουν τόν ἅγιον θρόνον τοῦ Θεοῦ καί αὐτό τό τελώνιον τῆς ἀρσενοκοιτίας τούς κρεμνίζει εἰς τόν ἄχαρον Ἄδην διά τήν αἰσχράν πράξιν τῆς ἀρσενοκοιτίας. Ἐποῦτη ἡ κατηραμένη ἀρσενοκοιτία παροργίζει τόν Θεόν περισσότερον ἀπό ὅλας τάς ἄλλας ἁμαρτίας.

18. Τελώνιον τῶν χρωματοπροσώπων.

Ὁμιλοῦντες δέ ταῦτα ἐφθάσαμεν εἰς τό τελώνιον ὁποῦ ἐξετάζει τάς γυναίκας καί ἄνδρας, ὁποῦ βάζουν φτιασίδια καί στολίζουν τά πρόσωπά τους μέ διαφόρων χρωμάτων εὐωδίας,

καί ἐξέταζον καί ἐφύναζον λέγοντες, ἐπειδή καί τήν μορφήν ὁποῦ τοὺς ἔδωσεν ὁ Θεός δέν τοὺς ἄρεσεν, ἀλλά τήν ἐκαταφρόνησαν καί τήν ἀπόβαλαν θεληματικῶς των καί ἐδέχθησαν τήν ἐδικήν μας μορφήν, καθώς καί ἐτούτη ἔκαμε δύο φοραῖς, εἶναι δίκαιον γά τήν πάρωμεν ἡμεῖς, οἱ δέ ἄγγελοι ἔφερναν τάς καλὰς μου πράξεις εἰς τό μέσον καί μέ πολύν κόπον πληρώσαντες ἱκανά ἀναχωρήσαμεν.

19. Τελώνιον τῆς μοιχείας.

Καί ἀναβαίνοντες ἐφθάσαμεν εἰς τό τελώνιον τῆς μοιχείας τό ὁποῖον ἐξετάζει τοὺς μοιχοὺς καί μοιχαλίδας.

(Μοιχεία εἶναι, τό γά εἶναι τις παντρευμένος καί γά ὑπάγει εἰς πανδρευμένην γυναῖκα ξένη. Αὕτη ὀνομάζεται μοιχεία, καί εἶναι ἡ ἁμαρτία διπλῆ ἀπό τήν πορνείαν· ὅστις δέ εἶναι ἐλεύθερος, καί ὑπάγει εἰς ἀπανδρην γυναῖκα, ὀνομάζεται πόρνος· αὕτη ἡ ἁμαρτία εἶναι κατωτέρα ἀπό τήν μοιχείαν, καί διά τοῦτο καί τό πηδάλιον κανονίζει τόν μοιχόν δέκα χρόνους γά μή κοιωνήσῃ, ἐπειδή ἀπατᾶ καί μολύνει τό στέφανι του, τόν δέ πόρνον 3 ἔτη). Ἄμῃ τί γά εἰποῦμεν διά μερικούς κατηραμένους ὁποῦ δέν τοὺς ἐφθάνει ἡ χρῆσις τοῦ φυσικοῦ, ἀλλά μολύνουν καί διά τῆς βίας τάς γυναῖκάς των εἰς τό παραφύσιν; Ἐπικατάρατοι οἱ τοιοῦτοι. Πολλοὺς εὔρον τοιούτους μιαροὺς καί μολύνουν τά στέφανά των οἱ ἀπάνθρωποι. Τόσον μέγα ἁμάρτημα εἶναι ἐτοῦτο, ὥστε ὁποῦ ὁ Θεός προστάζει εἰς τήν Παλαιάν Διαθήκην γά τοὺς φονεύουν καί τοὺς δύο, καί τόν ἄνδρα καί τήν γυναῖκα· ὡσαύτως καί τόν κτηνοβάτη προστάζει ὁ Θεός γά τόν φονεύουν ὁμοῦ μέ τό ζῶον.

20. Τελώνιον τοῦ φόνου.

Καί ἀναβαίοντας ὀλίγον τι ἐφάνη τό τελώνιον τοῦ φόνου τό ὁποῖον ἐξετάζει τοὺς φονεῖς καί ὅσοι ἀπό θυμόν ἐκτύπησαν κανένα, καί ἐν συντόμῳ γά εἶπῃ τις ζυγιάζουν πᾶσαν ἀδικίαν, ὅθεν ἐξοδεύσαντες καί ἐκεῖ ἓνα τι, ἀναχωρήσαμεν.

21. Τελώνιον τῆς κλοπῆς.

Ἀναβαίγοντες δέ ἐσυγκινήσαμεν τό τελώνιον τῆς κλοπῆς καί ἐξετάζοντες ἐκεῖνοι οἱ τύραννοι τῆς ζωῆς μου ὅλας τάς κακάς πράξεις, ἐπληρώσαμεν καί ἐκεῖ μικρόν, ἀναχωρήσαμεν.

22. Τελώνιον τῆς πορνείας.

Καί ἀναβαίγοντες μακράν ἐπάνω ἐπλησιάσαμεν εἰς τήν θύραν τοῦ οὐρανοῦ, εἰς τό τελώνιον τῆς πορνείας. Ὁ μέγας αὐτῶν ἐφόρει ἕνα φόρεμα ραντισμένον μέ ἀφρούς καί αἷματα, καί ἐχαίρετο ὡς νά ἦτο λαμπροστολισμένος μέ βασιλικόν φόρεμα, καί μοῦ εἶπαν οἱ ἄγγελοι ὅτι τοῦτο ἔγινε ἀπό τάς πολλάς ἀκαθαρσίας καί πορνείας τῶν ἀνθρώπων.

Ἄμα δέ οὗτοι μᾶς εἶδαν ἐπήδησαν ἐπάνω μας, καί ἐθαύμαζον πῶς ἠδυνήθημεν καί ἐπεράσαμεν τόσα τελώνια καί ἐφθάσαμεν πρός αὐτούς, καί ἔτσι ἀρχίνησαν νά ἐξετάζουν ἕνα κάθε ἕνα, καί οὐχί μόνον τά ἀληθῆ μου ἔργα ἔλεγον καί μέ ἐκατηγόρουν, ἀλλά καί πολλά ψεύματα, φέροντες τά ὀνόματα ἐραστῶν μου καί ταῦτα λέγοντες, ἐδοκίμαζαν νά μέ ἀρπάσουν ἀπό τάς χεῖρας τῶν ἀγγέλων καί νά μέ ρίψουν εἰς τόν ἄχαρον Ἄδην.

Καί οἱ ἄγγελοι ἔλεγαν ταῦτα πάντα πρό πολλοῦ τά ἐπαράτησεν, ἀλλ' ἐκεῖνοι τοὺς ἀντέλεγον λέγοντες καί ἡμεῖς γνωρίζομεν ὅτι τα εἶχε παραιτήσει ἀλλά μᾶς ἠγάπα καί διά τοῦτο ποτέ δέν μᾶς ἀπαρνοῦνταν ἀλλά τά εἶχεν εἰς τήν καρδίαν της κρυμμένα καί δέν τά ἐξωμολογήθη ποτέ εἰς τόν πνευματικόν, οὔτε ἐτράβηξεν κανόνα, οὔτε συγχώρεσιν ἔλαβεν ἀπό πνευματικόν, καί πόθεν αὐτή ἔλαβεν τήν τόσον πολύν χάριν καί λάμπει ὡσάν τόν ἥλιον; Καί ἀποροῦσαν καί ἐζητοῦσαν νά μέ κρατήσουν, ἤ νά ζυγίζουν τά καλά μου ἔργα μέ τά δικαιώματά των διά νά μέ ἐξαγοράσουν· οἱ δέ ἄγγελοι μέ ὑπερασπίζονται καί δίδοντας κατά τό ζήτημά τους καί λαμβάνοντάς με ἐπορευόμεθα καί ἀναβαίγοντες ἔτριζαν τοὺς

οδόντας των ἐκείνοι οἱ ἀκάθαρτοι δαίμονες διότι ἀνελπίστω ἀπό αὐτούς ἐγλύτωσα. Μοῦ ἔλεγον δέ οἱ ἅγιοι ἄγγελοι· Ἦξευρε ὅτι ἀπό ἐτοῦτο τό τελώνιον, ὀλιγοσταῖς ψυχαῖς δύνανται νά περάσουν χωρίς μεγάλης ζημίας των· διότι οἱ ἄνθρωποι τοῦ κόσμου, ἀπό τήν πολυφαγίαν καί ἀπό τήν κακήν ἐπιθυμίαν τῆς πορνείας καί μάλιστα ἐκείνοι ὅπου δέν γνωρίζουν τάς γραφάς καί τό θάρος τῶν ἁμαρτιῶν των, καί κρίσιν καί τιμωρίαν ὅπου κάμνει ὁ Θεός εἰς αὐτούς, καί οἱ περισσότεροι τῶν ἀνθρώπων ἀπό ἐτοῦτο τό τελώνιον πίπτουν εἰς τόν σκοτεινόν καί ἄχαρον Ἄδην. Ἐσύ ὁμως μέ τήν βοήθειαν τοῦ γέροντός σου ἐγλύτωσες ἀπό τάς χεῖρας καί τούτου τοῦ τελωνίου· καί φόβον πλέον δέν ἔχεις ἀπό ἐδῶ καί ἀπάνω μέ τήν χάριν καί εὐσπλαχνίαν τοῦ Θεοῦ· διότι χάριν τοῦ δούλου του Βασιλείου σέ ἐλέησεν.

23. Τελώνιον τῆς ἀσπλαχνίας.

Καί λέγοντές μου ταῦτα, ἐσυναντήσαμεν τό τελώνιον τῆς ἀσπλαχνίας καί σκληροκαρδίας, τό ὅποιον ἐξετάζει μετά μεγάλης κακίας καί ἀκριβείας τοὺς ἀνελεήμονας καί μισαδέλφους καί ἀσπλάχνους. Ὁ πρῶτος των ἐφαίνετο πώς ἦτο ἀπό μεγάλης ἀσθενείας, καί ἔκλαιε τόν ἑαυτόν του, ἐδόγκα ὡς ἀσθενής, καί ἔκαμνε, ὅλα τά σχήματα ἐκεῖνα ὅπου κάμνουν ἐκείνοι ὅπου πάσχουν ἀπό πτωχείαν καί ἀσθένειαν καί κάθε ἀνάγκης μέ τά ὅποια ζητοῦν ἐλεημοσύνην. Ἄλλοτε πάλιν ἐξαγριώνονταν κατεπάνω μας μέ ὅλον του τό τάγμα. Ἐξετάζοντες δέ καί μή εὐρόντες με ἄσπλαγγον, ἀλλά ἐλεήμονα, διότι ἔδιδα τῶν πτωχῶν κατά τήν δύναμίν μου ἐλεημοσύνην καί καταντροπιασθέντες ἐσιώπουν καί ἔτσι ἀνεχωρήσαμεν ἀπό αὐτῶν. Καί μοῦ ἔλεγον οἱ ἄγγελοι· Οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι ἐφύλαξαν τά προστάγματα τοῦ Θεοῦ καί διά νά μή ἔχουν εὐσπλαχνίαν νά ἐλεοῦν τοὺς πτωχοὺς, ἐπέρασαν ὅλα τά τελώνια καί ἔφθασαν ἕως ἐδῶ, καί ἀπό ἐτοῦτο τό τελώνιον ἐμποδισθέντες ἐκρημνίσθησαν εἰς τόν Ἄδην.

24. Ἡ θύρα τοῦ οὐρανοῦ.

Καί ἀναβαίνοντες χαίροντες, εἶδομεν τήν θύραν τοῦ οὐρανοῦ ἣ ἡ ὁποία ἀκτινοβολοῦσεν ὡς κρύσταλλον φωτεινόν. Καί ἡ κατασκευή της ἦτον θαυμασιή καί οὐράνιος φεγγοβολοῦσα ἀπό ἄστρα μέ χρώμα ὡς τοῦ καθαροῦ χρυσοῦ, μέ ὑπερθαύμαστον καί οὐράνιον ὠραιότητα τήν ὁποίαν νοῦς ἀνθρώπινος δέν δύναται νά φαντασθῆ, οὔτε γλῶσσα νά διηγηθῆ, διότι εἶναι πράγματα οὐράνια καί ἀνερμήνευτα.

Ὁ θυρωρός της ἦτον ἕνας νέος ἀστραπόμορφος μέ ζώνην καί μαλλιά χρυσᾶ καί μᾶς ἐδέχθη μετά μεγάλης χαρᾶς καί ἐδόξαζεν τόν Θεόν ὁποῦ ἐπέρασεν ἡ ψυχή μου ἐλευθέρως ἀπό τόν κίνδυνον καί τά σκοτεινά ἐναέρια δαιμόνια. Καί ἐμβαίοντες εἰς τόν οὐρανόν ἐσχίζετο καί ἔφευγεν ἀπό ἔμπροσθέν μας τό νερόν ὁποῦ εἶναι ἐπάνω ἀπό τόν οὐρανόν καί ἅμα ἤθέλαμεν ἀπεράσει ἐγύριζεν πάλιν εἰς τόν τόπον του τό νερόν.

Ἀπεράσαντες δέ τό ὕδωρ τοῦτο, ἐφθάσαμεν εἰς ἕνα τρομερόν καί ἀκατανόητον ἀέρα, ἐπί τοῦ ὁποίου ἦτο ἐξαπλωμένον ἕνα κατασκευάσμα χρυσοῦφαντο καί ἐσκέπαζεν ἐκεῖνο τό φοβερόν πλάτος τοῦ ἀέρος. Κάτωθεν δέ αὐτοῦ ἦτον πλῆθος ἀστραπομόρφων ὠραιστάτων νέων, καί ἐφοροῦσαν στολήν πυρίνην, καί ἤκτινοβόλουν ὡς ὁ ἥλιος, οἱ δέ τρίχες των ἦτον ὡς ἀστραπή καί οἱ πόδες των ἄσπροι ὑπέρ τό χιόνι ἔλαμπον μέ φῶς οὐράνιον. Βλέποντές μας διέτρεχον ὅλοι καί μέ ἐσυχαρίαζον, καί εὐφραίνοντο διά τήν σωτηρίαν μου φάλλοντες μέ φωνήν λυγηράν καί χαρμόσυνον τήν ὁποίαν μελωδίαν οὐ δύναται γλῶσσα διηγήσασθαι! Ἐγώ λοιπόν ἤμουν ὅλος χαρά καί ἀγαλλίασιν καί ἐπορευόμεθα πρός προσκύνησιν τοῦ ἀστραπομόρφου θρόνου τοῦ Φοβεροῦ Θεοῦ καί Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Διαβαίοντες δέ εἶδαμεν σύγνεφα ὄχι ὡς τά συνηθισμένα ὁποῦ φαίνονται κάτωθεν τοῦ οὐρανοῦ ἀλλά ὡς ἄνθος ἑκατονταπλασίως ὑπερβαῖνον πᾶν ἄνθος εἰς τήν θεωρίαν καί εὐω-

δίαν. Χωρισάντων δέ τῶν συγνέφων ἐπεράσαμεν. Καί πάλιν εἶδομεν ἕτερον σύγνεφον ἐξηπλωμένον λευκόν καί αὐτό ἔκαμε ὡς τό πρῶτον. Μετά δέ τοῦτο ἐφάνη ἕνα ἄλλο σύγνεφον χρυσόμορφον καί ἐξήρχοντο ἀπό αὐτό ἀστραπαί καί πῦρ καί τοῦτο ἔκαμεν ὡσάν τά ἄλλα. Καί πηγαίνοντες ὀλίγον εἶδομεν αὐλήν, σκεπασμένην μέ χρυσοῦφαντα καί ἄλλα εἶδη τά ὁποῖα δέν δύναμαι νά διηγοῦμαι, ἄνθη εὐωδέστατα οὐράνια καί ἄλλα ἀνεκδιήγητα. Ἐστέκετο δέ ἐκεῖ καί ἕνας ἄνθρωπος ἀστραπόμορφος, ἐξήρχετο δέ τόση γλυκύτατη εὐωδία ἀπό τοῦ Θεοῦ ὁποῦ δέν δύναται γλῶσσα νά διηγηθῆ.

Μετά δέ ταῦτα ἐπορεύθημεν ὀλίγον τι, καί εἶδομεν εἰς ἀμετρον ὕψος τόν θρόνον τοῦ Θεοῦ μυριοβαφῆ ἀστραποβολοῦντα καί φωτίζοντα ἅπαντα. Ἐκεῖ εἶναι ἡ χαρά τῶν δικαίων καί ἡ εὐφροσύνη καί ἀγαλλίασις τῶν ἀγαπησάντων αὐτόν, γύρωθεν δέ τοῦ θρόνου ἔστεκεν πλῆθος ἀπειρον ὠραιοτάτων καί ἀστραπομόρφων νέων. Φοροῦσαν πολύτιμα φορέματα καί χρυσᾶς ζώνας. Τά ὅσα εἶδα ἐκεῖ, τέκνον Γρηγόριε, δέν δύναμαι νά σοῦ τά διηγηθῶ, ἀλλ' οὔτε ὁ ἐδικός σου νοῦς δέν ἔμπορεῖ νά τά κατανοήσῃ.

Φθάσαντες δέ ἀντίκρου τοῦ φοβεροῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ ὁ ὁποῖος ἦτο στολισμένος μέ ἀλήθειαν, καλωσύνην, καί δικαιοσύνην, εἶδαμεν θαυμαστήν καί ἀπερίγραπτον δόξαν. Τότε οἱ ἄγγελοι ὁποῦ μέ ὠδηγοῦσαν ἔψαλλον τρεῖς εἰς τόν φοβερόν ἐκεῖνον θρόνον, δοξάζοντες μετά φόβου τόν ἀόρατον Θεόν, ὅστις ἀναπαύεται ἐπ' αὐτόν. Προσκυνήσαντες πάλιν τρίς τόν Πατέρα καί τόν Υἱόν καί τό Ἅγιον Πνεῦμα, ἐπροσκύνησαν καί ἡμᾶς ὅλον τό πλῆθος ὁποῦ ἔστέκοντο γύρωθεν τοῦ θρόνου, καί ἐδόξασαν τόν καθήμενον ἐπί τοῦ θρόνου, καί ἐχαίροντο διά τήν σωτηρίαν μου.

Τότε δέ ἤκούσαμεν φωνήν σιγανήν ἐξ ἐκείνου τοῦ ὕψους γεμάτην ἀπό γλυκύτητα καί εὐφροσύνην, λέγουσαν πρὸς τοὺς ὀδηγοῦντας με ἀγγέλους· Ὁδηγήσατέ την εἰς ὄλας τάς κατοικίας τοῦ Παραδείσου καί εἰς τά καταχθόνια καθώς κά-

μνετε εἰς ὄλας τὰς ψυχὰς, καὶ ἀκολουθῶς ἀναπαύσατέ τὴν εἰς τὸν τόπον καὶ κατοικίαν τοῦ δούλου μου Βασιλείου, διότι ἐκεῖ μέ παρεκάλεσεν νὰ τὴν ἀναπαύσω.

Ἀναχωρήσαντες δὲ ἀπὸ ἐκεῖ χαρούμενοι, ἐπεσκέφθημεν τὰς κατοικίας τῶν ἁγίων, οἱ ὅποιοι ἦσαν ἄμετροι, καὶ ἔλαμπαν ὡς τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, καὶ ἄλλα μυριόμορφα καὶ φωτεινὰ χρώματα. Ἦταν δὲ ἐκεῖ ἕνας κάμπος ἀθεώρητος εἰς τὸ μάκρος καὶ φάρδος, στολισμένος μέ διάφορα ἄνθη καὶ εὐωδίας, ἀπὸ ἐκεῖ ἀναβρύει βρύσις τῆς ἀθανάτου ζωῆς, ἐκεῖ εἶναι αἱ θεόκτισται κατοικίαι τῶν ἁγίων, μέσα εἰς τὰς ὁποίας ἀναπαύονται μέ πυραμίδας· ἀπὸ ἐκεῖ δὲ ἐξέρχονται φοβεραὶ ἀκτῖνες, εἶναι αὐταὶ αἱ κατοικίαι ὡς τὰ βασιλικά παλάτια, καὶ ἀκόμη ἀσυγκρίτως εὐμορφότερα μέ ἀνάγλυφα διάφορα εἰς τὴν θεωρίαν, δόξαν καὶ λαμπρότητα στολισμένα.

Ἐκάστου δὲ τάγματος αἱ κατοικίαι εἶναι χωριστά καὶ πλέον δοξασμένα. Καθὼς καὶ τῶν ἀποστόλων, προφητῶν, μαρτύρων, ἱεραρχῶν, ἀσκητῶν καὶ δικαίων, τοῦ καθ' ἑνὸς ἢ κατοικία ἔχει ὠραιότητα θαυμαστήν κατὰ τὰ ἔργα τοῦ καθ' ἑνός, ὅλοι δὲ ἔβγαιναν καὶ μᾶς ἐπροῦπαντοῦσαν καὶ μέ κατεφίλουν καὶ εὐφραίνοντο διὰ τὴν σωτηρίαν μου.

Εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ἀβραάμ (δηλ. εἰς τὴν κατοικίαν του), εἶδομεν αὐτόν μέ δόξαν ἀπερίγραπτον, γεμάτην ἀπὸ εὐφροσύνης οὐράνιον, ἄνθη πολυειδῆ, αἴερος ὑγιεστάτου καὶ κάλλους ἀμιμήτου· ὥστε ὁποῦ ὁ ἄνθρωπος γίνεται ἐκστατικός. Ἐκεῖ εἶναι τὰ παλάτια τοῦ Ἰσαάκ καὶ Ἰακώβ ἀκτινοβολοῦντα καὶ λάμποντα ἀπὸ τὴν θείαν χάριν. Ἐκεῖ ἀναπαύονται τὰ τέκνα τῶν Χριστιανῶν, ὅσα ἔζησαν εἰς τὸν κόσμον ἀναμάρτητα· τριγύρω τους εἶναι δόξα καὶ χαρὰ ἀνερμήνευτος, δόξα αἰώνιος. Ἐκεῖ ἦτον ἀναπαυόμενα ἐπὶ δώδεκα λαμπρῶν θρόνων μέ λάμψιν ὡς τὴν ἀκτῖνα τοῦ ἡλίου, οἱ δώδεκα Πατριάρχαι, ἀπὸ τούς ὁποίους κατάγονται οἱ δώδεκα φυλαὶ τοῦ Ἰσραήλ· ὁμοίως δὲ καὶ αἱ αὐλοὶ ψυχαὶ πάντων τῶν ἁγίων φαίνονται ὡς νὰ ἦσαν μέ σώματα, ἀλλὰ χέρι ἀν-

θρώπου γὰ τὰς πιάση δέν εἶναι δυνατόν, καθὼς καί τὰς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου. Ἐνῶ λοιπόν ἐπισκεφθήκαμεν ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἅγια μέρη, ἐστράφημεν πρὸς τό μέρος τῆς δύσεως· Ἐκεῖ εἶναι αἱ σκληραὶ κολάσεις εἰς τὰς ὁποίας κατοικοῦν αἱ ψυχαὶ τῶν ἁμαρτωλῶν. Μοῦ ἔδειξαν δέ οἱ ὀδηγοῦντες με ἄγγελοι τὰς κολάσεις, ἀπό τὰς ὁποίας ἐγλύτωση χάριν τοῦ πατρὸς μας Βασιλείου, διότι εἶδον, τέκνον μου Γρηγόριε, τὰς σκοτεινὰς φυλακὰς εἰς τὰς ὁποίας εἶναι κλεισμένοι ὡς ἄμμος τῆς θαλάσσης τῶν ἁμαρτωλῶν αἱ ψυχαὶ ἀπό καταβολῆς κόσμου. Σκεπασμένοι μέ τὴν μαύρην ὀμίχλην τοῦ θανάτου, καὶ γὰ ἰδοῦσι ποτέ τό γλυκύτατον φῶς δέν εἶναι δυνατόν, ἀλλὰ γυμναὶ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ κλαίουσιν καὶ θρηνοῦσιν ἀπαρηγόρητα. Δέν ἀκούεται, τέκνον μου Γρηγόριε, ἄλλο τι ἐκεῖ, παρὰ τό οὐαὶ οὐαὶ καὶ ἀλλοίμονον. Τοὺς κατατρῶγει ὁ μολυσμός καὶ ἡ δύσωδία, καὶ θρηνοῦσιν ἀκαταπαύστως ἀπαρηγόρητα.

Ἄμα εἰσῆλθομεν εἰς τὰ σκοτεινότερα ἐκεῖνα μέρη, εὐθύς ἐφωτίσθηκα ἀπό λάμπριν τῶν ὀδηγούντων με ἀγγέλων, καὶ εἶδα ἐκεῖνα τὰ ὑπόγεια σπήλαια ὅπου φόβος καὶ τρόμος μέ περιεκύκλωσεν καὶ μοῦ εἶπεν ὁ ἓνας ἄγγελος· Ἐτούτες ταῖς φοβεραῖς κατοικίαις ταῖς ἐφυγες, διατί ἐμετανόησες καὶ ἔπαυσες τὴν ἁμαρτίαν καὶ διὰ τὰ ὀλίγα καλὰ ἔργα σου, ἧ γὰ σοῦ εἶπῶ καλλίτερα καὶ διὰ τὰς μεσιτείας τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ Βασιλείου τοῦ γέροντός σου.

Ἄμα δέ ἐγυρίσαμεν ὅλαις ταῖς κολάσεις, μέ ἠρώτησεν ὁ ἓνας ἄγγελος, λέγων μοι· Θεοδώρα, ἄρα γε ἠξέυρεις ὅτι σήμερον κάμνει τὰ σαράντα σου ὁ καλὸς πνευματικὸς σου πατήρ Βασίλειος; Καὶ ταῦτα εἰπὼν μέ ἄφησαν εἰς ταύτην τὴν πανεύμορφον κατοικίαν καὶ ἀνεχώρησαν. Ἐκ τούτου λοιπόν ἐγνώρισα ὅτι μετὰ τὰς σαράντα ἡμέρας ἀπὸ τοῦ θανάτου μου, ἔφθασα εἰς τὴν κατοικίαν τὴν ὁποίαν βλέπεις, ἧτις δέν εἶναι ἐδική μου ἀλλὰ τοῦ πνευματικοῦ μας πατρὸς Βασιλείου, τοῦ πιστοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ, διότι εὕρισκόμενος εἰς τόν κόσμον

σώζει πολλές ψυχάς μέ τάς συμβουλάς του, και τούς οδηγεί πρός μετάνοιαν και εξομολόγησιν, αἱ ὁποῖαι ψυχαί κατοικοῦν εἰς ταύτην τήν λαμπράν κατοικίαν μαζύ μου. Και οὕτως μοῦ λέγει. Ἐλθέ ἵνα ἴδῃς τάς κατοικίας μας, τάς ὁποίας πρό ὀλίγου ἐπισκέφθη και ὁ πατήρ μας· ἐγώ δέ ἀκολούθησα τήν κυρίαν Θεοδώραν και οὕτως εἰσήλθομεν εἰς ἕνα μεγάλο προαύλιον τό ὁποῖον ἦτο στρωμένον μέ ἀκτινοβόλους χρυσοκεντήτους πλάκας, ἐν μέσῳ δέ τούτων ὑπῆρχαν διάφορα δένδρα, τῶν ὁποίων ἡ ὠραιότης εἶναι ἀνερμήνευτος. Ἦταν δέ ἡ Θεοδώρα ἐνδεδυμένη ἕνα φόρεμα μεταξωτόν κάτασπρον και εἰς τήν κεφαλήν της ἔφερε κόκκινο μανδύλιον, ἐθαύμασα δέ νά βλέπω νά τρέχη ἀπό αὐτήν ὡς ἰδρώτας ἅγιον μύρον πολύτιμον μέ ἄρρητον εὐωδίαν.

Βλέποντας δέ κατόπιν ἀνατολικά, εἶδον φοβερά και θαυμαστά παλάτια βασιλικά, εἰς τά ὁποῖα εἰσήλθομεν· πλησίον δέ τῶν σκαλῶν τῶν βασιλικῶν παλατίων ἐκεῖνων, ἦτο μία θαυμαστή και ἀπό σμαράγδου και ἄλλων πολυτίμων λίθων τράπεζα, ἡ ὁποία ἀκτινοβολοῦσεν ὑπέρ τόν ἥλιον. Ἦτο δέ γεμάτη ἀπό διάφορα ὠραιότατα και ἀνερμήνευτα πωρικά, ὡσαύτως και μανδύλια μεταξωτά μέ εὐωδέστατα ἄνθη. Ἐκεῖ δέ ἐπί θαυμαστοῦ και ἐξαισίου θρόνου ἦτο και ὁ πατήρ μας Βασίλειος και ἀνεπαύετο ὡς κύριος αὐτῶν ἔλων. Ὁ θρόνος ἦτο πράσινος ἀλλά θαυμαστός, και ἔλαμπεν ὑπέρ τόν ἥλιον και ὅσοι ἦτον ἐκεῖ ἔτρωγαν ἀπό ἐκεῖνα τά ὀπωρικά και εὐφραίνοντο.

Ἐκεῖνοι δέ ὁποῦ ἔτρωγαν ἀπό ἐκείνην τήν τράπεζαν, ἦτον ἄνθρωποι τέλειοι, ὅμως δέν εἶχαν σάρκας παχείας, ἀλλ' ἦτον ὡς οἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου, και τά πρόσωπά τους εὐεῖδῃ και χαριέστατα· ὅμως οἱ ἄνδρες ἀπό τάς γυναῖκας δέν ἐδιακρίνοντο, και ἔτρωγαν ἀπό ἐκείνην τήν θαυμαστήν και οὐράνιον τράπεζαν, και ὅσον ἔτρωγαν τόσον ἐπλήθαιναν ἐκεῖνα τά εὐωδέστατα και θαυμαστά πωρικά ἐπειδή ἦτον οὐράνια και πνευματικά παρά τοῦ Θεοῦ ἡτοιμασμένα, ἔτρω-

γαν δέ και ηύφραινοντο μέ άπερίγραπτον χαράν και συνομιλοῦντες μετά γλυκειάς φωνῆς και χαρμούνου χαμογελάσματος. Τούς έκερνούσαν δέ νέοι τινές μέ ένα ροδοκόκκινον ποτόν, και ύπερήστραπτεν μέσα εις τά κρυσταλλένια ποτήρια, και οί πίνοντες έχόρταιναν τῆς γλυκύτητος του 'Αγίου Πνεύματος. Και έμενα θαυμάζοντας επί τινα ώρα έλαμπαν δέ τά πρόσωπά των ως τό δροσερόν ρόδον' οί δέ νέοι όπου τούς έκερνούσαν ἦσαν ώραϊοι άστραπόμορφοι μέ ζώνας χρυσᾶς, και εις τάς κεφαλάς ειχαν θαυμαστούς στεφάνους στολισμένους μετά πολυτίμων λίθων και θαυμαστής τέχνης.

Και τότε μέσα εις αυτό τό περιβάλλον περιπατούσαν εμπροσθέν μου ἡ Θεοδώρα, έπλησίασε προς τόν άγιον γέροντά μας και του ώμίλησε διά έμένα' αυτός δέ κοιτάζοντάς με έχαμογέλασεν και μου έγνευσεν νά τόν πλησιάσω. Έγώ δέ πλησιάζοντας έβαλα μετάνοιαν ένώπιόν του, και του έζήτησα τήν εύχήν του, και μου ειπεν χαμηλῆ τῆ φωνῆ' 'Ο Θεός, τέκνον, νά σε εύσπλαγχνισθῆ και νά σε εύλογήσῃ και νά σε καταξιώσῃ τῆς έπουρανίου αυτοῦ βασιλείας. Και εύρισκόμενος έγώ γονατιστός εμπροσθέν του επάνω εις τά χρυσούφαντα, μέ έπιασε από τό χέρι και μέ έσήκωσεν, και μου λέγει (δείχνοντας μέ τό δάκτυλον τήν Θεοδώραν) ιδέ τήν Θεοδώραν, τέκνον Γρηγόριε, διά τήν όποίαν πολλάκις μέ παρακάλεσας νά μάθῃς τί έγινε, και ποῦ εκατοίκησε' όθεν του λοιπού ἠσύχασε και μή μέ ένοχλῆς περί αυτής.

Έκείνη δέ ἡ μακαρία και εύλογημένη παρά Θεοῦ, θεωρούσα με ιλαρώς, μου λέγει' ό Θεός, τέκνον Γρηγόριε, νά σοῦ πληρώσῃ τόν μισθόν διά τήν τόσην περί έμοῦ φροντίδα σου, ό όποϊος σύμφωνα τῆς επιθυμίας σου διά τῶν παρακλήσεων του άγίου πατρός μας, σε ἠξίωσε νά μέ ιδῆς.

Όλοι δέ οί καθήμενοι εις εκείνην τήν θαυμαστήν τράπεζαν, έθεώρουν ἡμᾶς μέ μεγάλην σιωπήν και ἠγάλλοντο. Ύστερον δέ ειπεν ό άγιος προς τήν Θεοδώραν' Πήγαινε, τέκνον, δείξε του τήν ώραϊότητα τῶν έν τῷ περιβόλι μας δέν-

δρων. Καί ὀδηγοῦσά με πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ προαυλίου εἶδον τὴν θύραν τοῦ περιβολίου θαυμαστὴν καὶ ὀλόχρυσον, καὶ τὰ τεῖχη αὐτοῦ ὀλόχρυσά καὶ ὑψηλά. Ἀνοίξαντες δὲ εἰσῆλθομεν καὶ εἶδαμε τὸ περιβόλι ἐστολισμένον μὲ διάφορα μικρὰ πολυμορφα δένδρα, καὶ μὲ πολυειδῆ ἄνθη καὶ ρόδα, τῶν ὁποίων ἡ ὠραιότης καὶ εὐωδία ἦταν ἀπερίγραπτος. Ὅσον δὲ ἐθεώρουν ταῦτα τόσον ἐκστατικὸς ἔμενον ἀπὸ τῆν ὠραιότητα καὶ εὐωδία καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐπὶ τῶν δένδρων καρπῶν καὶ τόσος πολὺς καρπὸς ὅπου ἔκλιναν εἰς τὴν γῆν! Ὅμως τὰ δένδρα δὲν ἐβλάπτοντο, ἀλλὰ πάντοτε εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν εὐρίσκοντο, καθότι εἶναι οὐράνια. Ἐγὼ δὲ ἔμεινα ἐκστατικὸς καὶ ἔβλεπα τότε μοῦ λέγει ἡ Θεοδώρα.

Ἐάν, τέκνον, σέ ἔκαμαν ἐκστατικὸν καὶ ἔκθαμπον τὰ τοιαῦτα, τί ἤθελες κάμει ἐάν ἔβλεπες ἐκεῖνον τὸν παράδεισον ὅπου κατὰ ἀνατολὰς ἐφύτευσεν ὁ Κύριος, τί ἤθελες γένη; Ἐπειδὴ ἐτοῦτος μὲ ἐκεῖνον δὲν ἔχουν καμμίαν σύγκρισιν, διότι καθὼς ἀπέχει ὁ οὐρανὸς ἀπὸ τῆν γῆν, τόσον διαφέρει καὶ ἐκεῖνος ἀπὸ ἐτοῦτον. Ἐγὼ δὲ τὴν ἐπερικάλουν νά μὲ δείξη ἐκεῖνα τὰ πλέον θαυμαστά πράγματα, καὶ μοῦ ἀπεκρίθη· Δὲν εἶναι δυνατόν, τέκνον, νά ἰδῆς τοιαῦτα πράγματα τὰ ὁποῖα εἶναι ἀκατανόητα εὐρισκόμενος ἀκόμα εἰς τὸν προσωρινὸν κόσμον. Αὐτὰ δὲ ὅπου εἶδες, εἶναι οἱ κόποι καὶ ὁ ἰδρώς τοῦ πατρὸς μας Βασιλείου, ὁ ὁποῖος παιδιόθεν ἠγωνίζετο, μὲ νηστείας, ἀγρυπνίας καὶ κακοπαθείας μέχρι γήρατος. Διὰ ὅλους δὲ τοὺς κόπους τοῦ ἐχάρισεν ὁ Θεὸς ταῦτα τὰ βασιλικά παλάτια μὲ τὰ περιβόλια νά κατοικῆ μὲ τὰ πνευματικά του τέκνα ὅπου μαζὺ του ἠγωνίσθησαν καὶ φυλάγουν τὰς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου.

Φρόντισε λοιπὸν καὶ σύ, τέκνον, ἕως ὅτου εἶσαι εἰς τὸν κόσμον νά ἀγωνισθῆς διὰ νά ἔλθῃς καὶ ἐσύ ἐδῶ νά εὐφραίνεσθαι μέχρι τῆς δευτέρας παρουσίας τοῦ Κυρίου μας, διότι μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἄλλα καλλιώτερα ἀσυγκρίτως ἔχει νά μᾶς χάριση ὁ Κύριος, καθὼς λέγει καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦ-

λος· ἃ ὀφθαλμός οὐκ οἶδεν, καί οὖς οὐκ ἤκουσεν καί ἐπί καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἠτοίμασεν ὁ Θεός τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.

Ἐγὼ δέ ἔμεινα ἐκστατικός, ἅμα ἤκουσα πῶς δέν ἤμουν ἐκεῖ μέ τό σῶμα, ἀλλά νοητῶς μέ τήν ψυχήν, διά τοῦτο ἐπροσπάθουν νά ψηλαφήσω τόν ἑαυτόν μου, ἄν φορῶ σάρκα καί κόκκαλα, ἀλλά μοῦ ἐφαίνετο ὡσάν νά ἐπίανα ἀκτίνα τοῦ ἡλίου καί τήν ἔσφιγγα χωρίς νά βαστῶ τίποτες.

Τοιουτοτρόπως κοιμούμενος εἶδον τήν μεγάλην θεωρίαν ταύτην, εἶχον τάς φρένας μου σώας, καί ἐθαύμαζα δι' ὅσα ἔβλεπα. Ἐπειτα μοῦ ἐφάνη πῶς ἤλθομεν εἰς τήν αὐλήν διά τῆς θύρας τῆς ὁποίας εἰσῆλθομεν, εὔρομεν δέ τήν τράπεζαν ἄδειαν, καί οὔτε ἀνθρωπος ἦτον ἐκεῖ οὔτε πωρικά εἶχε ἡ τράπεζα. Ἀκολουθῶς μοῦ ἐφάνη ὅτι ἀποχαιρέτησα τήν μακαρίαν Θεοδώραν καί ἀνεχώρησα ἀπό ἐκεῖ καί ἤλθον εἰς τόν ἑαυτόν μου, καί ἔτσι ἐλευθερώθη ἀπό ἐκεῖνα τά φοβερά καί θαυμαστά πράγματα.

Τότες ἄρχισα νά ἐξετάζω τόν ἑαυτόν μου συλλογιζόμενος τί ἦσαν ἐκεῖνα τά ὁποῖα ἐδιδάχθην, καί τά ὁποῖα καλῶς ἐτυπώθησαν εἰς τόν νοῦν μου. Σηκωθεῖς λοιπόν ἐπήγαυα πρὸς τόν ἅγιο γέροντά μου. Καί διαλογιζόμενον καί ἔλεγα εἰς τόν ἑαυτόν μου, ἄρα γε ἀπό τοῦ διαβόλου νά εἶναι αὐτά τά θαυμαστά πράγματα ὁποῦ εἶδα, ἢ ἐκ Θεοῦ; Φθάσας δέ πρὸς τόν γέροντα ἔβαλον μετάνοιαν κατά τήν συνήθειαν, καί λαβῶν τήν εὐλογίαν του, μέ εἶπε καί ἐκάθησα πλησίον του, καί μοῦ εἶπεν μέ ἰλαρόν πρόσωπον· Ἠξεύρεις, τέκνον Γρηγόριε, πῶς ταύτην τήν νύκτα εἴμεθα ὁμοῦ εἰς τά αἰώνια ἀγαθά; Ἐγὼ διά νά ἰδῶ τί ἔχει νά μοῦ εἰπῇ ἐπροσποιήθη πῶς δέν ἤξευρα τί μοῦ ἔλεγεν, καί εἶπα· Ἐγὼ, γέροντά μου, ἤμουν εἰς τό κελλί μου καί ἐκοιμούμην ταύτην τήν νύκτα. Καί ἐκεῖνος μοῦ ἀπεκρίθη χαμηλῆ τῆ φωνῆ ἐπειδή εἴμεθα μόνοι εἰς τό κελλίον του, λέγων ναι τέκνον, τό γνωρίζω καί ἐγὼ ἀληθῶς, ὅτι μέ τό σῶμα ἐκοιμούσουν εἰς τό κελλίον σου ἀλλά μέ

τό πνεῦμα καί νοῦν σου ἐπεριπάτεις εἰς ἄλλα μέρη. Δέν ἤξεύ-
ρεις ὅσα σοῦ ἔδειξα ταύτην τήν νύκτα; Μή τά νομίσης, τέ-
κνον, ὄνειρατα, ἀλλά θεωρίαν ἀληθινήν. Δέν ἐπῆγες ταύτην
τήν νύκτα εἰς τήν Θεοδώραν; Δέν ἔφθασες εἰς τήν οὐράνιον
μου κατοικίαν; Δέν ἔτρεχες διά νά μέ φθάσης καί εὐρέθης
εἰς τήν μεγάλην θύραν, καί ἐξερχομένη ἡ Θεοδώρα σέ ὑπο-
δέχθη πασίχαρος; Δέν σοῦ ἐδιηγήθη τό ψυχομαχητόν της
καί τόν θάνατόν της, καί ὅτι μετά μεγάλης βίας καί τρόμου
ἐπέρασεν τά ἄγρια καί σκοτεινά ἐναέρια τελώνια; Δέν εἰσῆλ-
θες εἰς τήν αὐλήν μέ τήν Θεοδώραν κατά διαταγήν μου; Δέν
εἶδες τήν θαυμαστήν τράπεζαν, τήν κατάστασιν αὐτῆς καί ἐ-
ξαισία πράγματα καί ὠραῖα πωρικά; Καί ποῖα ἦσαν τά θαυ-
μαστά καί εὐώδη ἄνθη; Καί ὅποιοι οἱ ὑπηρετοῦντες αὐτήν
νέοι; Δέν ἐστέκεσο καί ἐθεώρεις τήν ὠραιότητα τήν ὁποίαν
εἶχον ἐκεῖνα τά θαυμαστά καί ἐξαισία βασιλικά παλάτια;
Δέν ἐπαρουσιάσθης ἐνώπιόν μου καί σοῦ ἔδειξα τήν Θεοδώ-
ραν, διά τήν ὁποίαν πολλάκις μέ παρεκάλεσες, ὅπως ἴδης
εἰς ποῖαν κατάστασιν εὐρίσκεται; Δέν σέ ὠδήγησεν ἐκείνη
κατ' ἐντολήν μου καί εἰσῆλθετε μαζύ εἰς τό θαυμαστόν πε-
ριβόλι; Δέν ἐκράτεις εἰς τάς χεῖρας σου ἐκεῖνα τά χρυσο-
ύλάσταρα χόρτα καί ἐξίστασο διά τήν ὠραιότητα τῶν καρ-
πῶν των; Ὅλα ταῦτα δέν εἶδες τήν παρελθοῦσαν νύκτα; Καί
πῶς λέγεις λοιπόν ὅτι εἰς ἄλλα μέρος δέν ἦσουν οὔτε εἶδες
κανέν πρᾶγμα;

Ἀκούσας δέ ἐγώ ταῦτα, τά ὁποῖα ὡς φλόγα πυρός μοῦ
ἐφαίνετο ὅτι ἐξήρχοντο ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ἁγίου, καί συλ-
λογιζόμενος τήν ἀλήθειαν τῶν λεγομένων του ἐλυποθύμῃσα
καί ἔμεινα ἄφωνος. Καί ἀκολούθως ἤρχισα νά χύνω ποταμη-
δόν δάκρυα καί ἐβρέχετο τό πρόσωπόν μου συλλογιζόμενος
τό ὕψος τῆς ἀγιότητος καί τῶν θαυμάτων αὐτοῦ, ὅτι γήϊνος
ἄγγελος ἦτο, καί ὄχι νοερός ἦτον ἐκεῖ, ἀλλά πράγματι ὡς
νά εὐρίσκετο μετά τοῦ σώματος ἐγνώριζεν ὅλα.

Ὁ δέ ἅγιος μέ εἶπεν· ἐάν τέκνον διέλθης τήν ζωήν σου

σύμφωνα μέ τάς ἐντολάς τοῦ Χριστοῦ, ἀποφεύγης τήν κακίαν καί ἐργάζεσαι τήν ἀρετήν, θέλω σέ δεχθῆ ἔκει μετά τόν θάνατόν σου, εἰς τάς αἰωνίους κατοικίας τάς ὁποίας μέ ἐχάρισε ὁ Κύριος διά τήν ἀγαθότητά του· διότι ἐγώ μέλλω νά ἀναχωρήσω μετ' ὀλίγον καιρόν ἀπό ἐτοῦτον τό μάταιον κόσμον. Σύ δέ μετ' ὀλίγον θέλεις μέ ἀκολουθήσης μέ ζωήν θεάρεστον καί καλά ἔργα καθώς ὁ Κύριος μου ἀποκάλυψεν.

Πρόσεχε δέ τέκνον, ὅπως μή ἐξέλθουν ἐκ τοῦ στόματός σου ὅσα εἶδες καί ἤκουσες ἐν ὧσιν ἐγώ ζῶ εἰς ἐτοῦτον τόν κόσμον. Μέλλεις δέ νά γράψης τόν ταπεινό μου βίον καί τά ἔργα μου, νά τά ἀφήσης εἰς τόν κόσμον πρός ὠφέλειαν τῶν ἀναγιγνωσκόντων. Ἐγώ δέ εἰς τό ἐξῆς θέλω σέ βοηθῶ εἰς ὅλα ταῦτα κατά τήν θέλησιν τοῦ Θεοῦ. Καί λέγων μοι ταῦτα ὁ ἀγιώτατός μου γέροντας μέ ἐδιέταξε νά ὑπάγω εἰς τήν κατοικίαν μου, καί νά φροντίζω διά τήν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς μου.

Αὕτη, ἀδελφοί, καί πατέρες μου τιμιώτατοι, εἶναι ἡ διήγησις τοῦ θανάτου τῆς Θεοδώρας, τήν ὁποίαν εἶδεν καί ἔγραψεν ὁ σοφώτατος Γρηγόριος. Εἶχε δέ γραμμένα καί ἄλλα πολλά θαύματα καί ἀποκαλύψεις τοῦ ἀγίου καί πῶς τοῦ ἔδειξεν ὁ Χριστός τό φοβερόν κριτήριον, τοῦς χορούς τῶν ἀγγέλων καί τήν πολυθαύμαστον τάξιν αὐτῶν καί μακαριότητα. Εἶναι δέ καί ἄλλα πολλά γραμμένα εἰς τό χειρόγραφον, ἀλλ' ἐπειδή ἦτο φθαρμένον καί διακόπτεται ἡ συνέχεια τά παράτησα χάριν συντομίας, καί μόνον τόν θάνατον τῆς Θεοδώρας ὡς ψυχωφελέστατον καί διά τόν σκοπόν τόν ὁποῖον ἐγράφησαν παρά Γρηγορίου σοφωτάτου μοναχοῦ, ἵνα βλέποντες οἱ ἄνθρωποι καί ἐνθυμούμενοι τόν θάνατον καί τόν κίνδυνον ὁποῦ ἔχει ἡ ψυχή ἕως νά περάσῃ τά ἐναέρια τελώνια διορθώσουν τάς ψυχάς των μέ τήν μετάνοιαν καί ἐξομολόγησιν. Τῷ δέ Θεῷ δόξα, κράτος, τιμή καί προσκύνησις εἰς τοῦς αἰῶνας. Ἀμήν.

Λόγος Κατηχητικός καί πάνυ ὠφέλιμος καί ἀναγκαιότατος.

Γραφεῖς παρά Παχωμίου ἐλαχίστου Μοναχοῦ, ἐκ τῆς Σκήτης τῶν Ἁγίων Πατέρων τοῦ Προβατείου ὄρους τῆς Χίου.

Διαιρεῖται δέ εἰς Κεφάλαια 200.

Ὅθεν παρακαλῶ ὑμᾶς, ἀδελφοί, μὴ ἀναγνώσετε μέρος τι, τοῦ βιβλίου καί τό λοιπόν ἐγκαταλείπετε ὡς περιττόν, καί ἄχρηστον, ἀλλ' ὅλον ἂν εἶναι δυνατόν νά τό ἀναγνώσετε μετά προσοχῆς, καί πιστεύω, ὅτι θά ὠφεληθῆτε τά μέγιστα, ὑμεῖς καί τά τέκνα σας· γένοιτο, γένοιτο.

Κεφ. 1. Καί πρῶτον σᾶς λέγω, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί ἐν Χριστῷ, νά μὴν ἀμφιβάλλη κανεῖς ἀπό ὅσους ἀναγνώσετε τήν θεωρίαν, ὅπου προεγράψαμεν, ὅτι εἶναι ἐφεύρεμα ἀνθρώπινον. Διότι ἡ θεωρία αὕτη εἶναι ἀληθεστάτη, καί σύμφωνη μέ τῆς Ἐκκλησίας μας τό φρόνημα· καθώς εἶναι γεγραμμένον εἰς τά Πατερικά βιβλία, ὅπου τόσοι καί τόσοι μεγάλοι Πατέρες, ἤλθον εἰς θεωρίας, καί ἐβεβαίωσαν, ὅτι ἀπό τήν γῆν ἕως τόν οὐρανόν ὑπάρχουν τάγματα δαιμόνων τά ὅποια τά ὀνομάζουσιν ἐναέρια τελώνια.

Κεφ. 2. Καί τοῦτο εἶναι ἀποδεδειγμένον ἀπό πολλούς ἀγίους ὅπου ἠρπάζοντο εἰς τήν θεωρίαν, καθώς καί ὁ μέγας Ἁγνῶνιος ἐδιηγήθη μίαν τοιαύτην θεωρίαν πρός ὠφέλειαν τῶν Πατέρων.

Ἰσταμένου μου (λέγει σχετικῶς ὁ Μέγας Ἀντώνιος) εἰς προσευχὴν ἦλθον εἰς ἕκστασιν, ἐπὶ ἡμέρας γ' καὶ φέρνοντάς με αἱ Ἄγγελοι εἰς τὸν Οὐρανόν, μᾶς ἐσυνάντησαν πολλά τάγματα δαιμόνων, φέρνοντες κατ' ἐμοῦ πολλάς κατηγορίας τῆς νεότητός μου. Οἱ δὲ ἅγιοι Ἄγγελοι ἀντέλεγον αὐτοῖς ὅτι αἱ ἁμαρτίαι αὐταὶ ταῖς ἔπραξε πρὶν γέννη Μοναχός τὰς ὁποίας ὁ Κύριος τοῦ τὰς ἐσυγχώρησεν, μόνον ἐάν ἔχετε κατηγορίας ἀφ' οὗτου ἔγινε Καλόγηρος, λέγετε αὐτάς.

Κεφ. 3. Οἱ δὲ δαίμονες ἔκραζαν ἀτάκτως καὶ ἔκαμναν πολὺν θόρυβον λέγοντες! μίαν ἐσπέραν ἄφησεν τὸ ἀπόδειπνόν του καὶ ἐζήτησεν δίκην κατ' ἐμοῦ. Οἱ δὲ Ἄγγελοι ἀπεκρίνοντο λέγοντες, ἀληθῶς ἄφησε τὸ ἀποδειπνόν του ἐπειδὴ ἦτον κοπιασμένος, ἀλλὰ τὴν ἄλλην ἡμέραν τὸ ἐπλήρωσεν μετὰ προσθήκης.

Κεφ. 4. Ταῦτα καὶ τοιαῦτα μᾶς διηγοῦνται τὰ τῶν Πατέρων συγγράμματα τὰ ὅποια τοὺς ἀπεκάλυψεν ὁ Θεός πρὸς μάθησιν καὶ διδασκαλίαν ἐδικὴν μας, τὰ δὲ ἀγαθὰ ἐκεῖνα εἶναι ἀνερμήνευτα, καὶ ἀκατανόητα ἀλλ' ἵνα ὁ Θεός παρηγορήσῃ τοὺς δούλους του, ὅπου διὰ τὴν ἀγάπην του ἐκαταφρόνησαν τὰ χαροποιὰ τοῦ κόσμου, καὶ ἐκατοίκησαν εἰς τὰς ἐρήμους τοὺς ἔδειξεν πολλάκις παραδείσους, παλάτια βασιλικά μέ λίθους πολυτίμους κτισμένα, καὶ ἄλλα τινὰ ὅσα ἢ ἀνθρωπίνῃ φύσει δύναται γὰ κατανοήσῃ. Οἱ δὲ νηπτικοὶ Πατέρες τῆς Φιλοκαλίας, λέγουσιν, ὅτι οἱ Πατέρες ὅπου ἠρπάζοντο εἰς τὴν θεωρίαν, δέν ἔγραψαν ὅσα εἶδαν, καὶ ἤκουσαν, διότι νοῦς ἀνθρώπινος δέν χωρεῖ οὔτε εἶναι δυνατόν γὰ τὰ παραστήσῃ μέ λόγον ἐκεῖνον ὅπου τὰ βλέπει, καὶ ἀκουσον γὰ καταλάβῃς.

Κεφ. 5. Ὄταν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἠρπάγῃ ἕως τρίτου οὐρανοῦ, καὶ εἶδε θαυμαστά πράγματα, καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, δέν ἀπεφάσισε ποτέ γὰ τὰ διηγηθῆ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, διότι δέν ἐχωροῦσαν εἰς νοῦν ἀνθρώπινον, οὔτε εὔρισκε κανένα πρᾶγμα ὅπου γὰ τὰ ὁμοιάσῃ, καὶ γὰ τὰ παραστή-

ση καθώς εἶναι, γὰ εἶπῃ χάριν λόγου, εἶναι λαμπρά ὡς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, ἢ ἄλλο κανένα πρᾶγμα ἀπὸ τὰ ὠραῖα τοῦ κόσμου, ἢ τοῦ οὐρανοῦ· διὰ τοῦτο ἐσιωποῦσεν. "Ὅταν δέ τὸ ἐκάλεσεν ἢ περίστασις, διὰ γὰ ἀποδείξῃ, ὅτι αἱ θεωρίαι ὁποῦ ἔβλεπαν τινές αἰρετικοί, καὶ ψευδαπόστολοι, ἦτον φαντάσματα δαιμόνων, καὶ ὄχι ἀπὸ Θεοῦ· τούτου χάριν, ἠγαγκάσθη γὰ εἶπῃ πῶς ἠρπάγη ἕως τρίτου οὐρανοῦ, καὶ εἰς τὸν παράδεισον, καὶ εἶδε πράγματα θαυμαστά, καὶ ἤκουσε λόγια ἀνεκδιήγητα· διὰ τοῦτο ἐσιώπησε τὰ πολλά, καὶ μόνον ἐτοῦτο εἶπεν· (ὁ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν, καὶ οὖς οὐκ ἤκουσεν, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβῃ ἃ ἠτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν).

Κεφ. 6. Ἄλλ' οἱ ἄνθρωποι, οἱ περισσότεροι τὴν σήμερον καὶ μάλιστα οἱ μαθηματικοί, καὶ οἱ ἔχοντες τὸν ἑαυτόν τους διὰ σοφούς, τὰ περιφρονοῦν τὰ τοιαῦτα, καὶ ὡς οὐδέν καὶ μυθολογίας τὰ θεωροῦσι, καὶ τοὺς θεοσεβεῖς τοὺς φοβουμένους τὸν Κύριον, ὁποῦ δέχονται τὰ τοιαῦτα μετὰ πίστεως, τοὺς θεωροῦσι διὰ ἀνοήτους, μωροὺς τε καὶ ἰδιώτας ὄντες αὐτοὶ μωροὶ καὶ ἀνόητοι, διὰ τὴν ἔπαρσιν καὶ ὑπερηφάνειάν τους· καὶ νομίζουν πῶς ἠξεύρουν ἐκεῖνα, ὁποῦ δέν ἔμαθαν, καὶ πῶς καταλαμβάνουν ἐκεῖνα, ὁποῦ κἄν παντελῶς δέν ἐμελέτησαν.

Κεφ. 7. Καλὰ λέγουσι λοιπὸν οἱ ἅγιοι Πατέρες, ὅτι ἡ ἔπαρσις καὶ ἡ ὑπερηφάνεια δέν προέρχεται ἀπὸ ἄλλο τι, εἰς τὸν ἄνθρωπον, πάρεξ ἀπὸ τὴν κουφότητα τοῦ νοῦς του. Ὁ τοιοῦτος νομίζει τὸν ἑαυτόν του διὰ μέγαν καὶ θαυμαστόν, καὶ περιπατῶντας εἰς τὸν δρόμον, νομίζει ὅτι πάντες οἱ ἄνθρωποι αὐτόν παρατηροῦν, καὶ τὸν θαυμάζουν, χωρὶς τινὰς γὰ τὸν κυττάζῃ, ὁ δέ φρόνιμος καὶ ἐν ἀληθείᾳ σοφός, δέν κάμνει ἔτσι, ἀλλὰ ταπεινοφρονεῖ καὶ στέκων, ἀκροάζεται κἄν καὶ ἰδιότης ἐστὶν ὁ λαλῶν μετ' αὐτοῦ.

Κεφ. 8. Μεγάλῃ ἀνοησίᾳ εἶναι λοιπὸν, ἀδελφοί μου, εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὅστις χωρὶς γὰ γνωρίζῃ μίαν ἐπιστήμην, γὰ

θέλη νά τήν διδάσκη, καί νά τήν παραδίδῃ εἰς ἄλλον, ὁ τοιοῦτος δέν πρέπει νά κάμνη ἔτσι, ἀλλά πρῶτον πρέπει νά υπάγη εἰς καλόν τεχνίτην, καί χαλῶν καί ἀφανίζων, σφάλλων καί διορθούμενος ὑπό τοῦ Μαστόρου, καί ὀλίγον - κατ' ὀλίγον νά ἔλθῃ εἰς ἕξιν τῆς ἐπιστήμης, ὅπου ἐπιθυμεῖ νά μάθῃ, καί νά διδάσκη. Τοιοῦτόν τι παθαίνουν καί ὅσοι δέν ἔχουν πείραν ἀπό τά πνευματικά, καί ἐπιχειρίζονται νά λαλοῦν περὶ θείων καί οὐρανίων πραγμάτων.

Κεφ. 9. Ἡ ἀληθινή σοφία εἶναι τό νά φοβῆται τις τόν Θεόν καί ὄχι ἢ θύραθεν καί ἐξωτερική μάθησις, καθὼς εἶναι γεγραμμένον «ἀρχή σοφίας, φόβος Κυρίου». Λοιπόν οἱ μή φοβούμενοι τόν Κύριον εἰσὶ μωροί, καθὼς λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος· «οἱ φάσκοντες εἶναι σοφοί, ἐμωράνθησαν».

Κεφ. 10. Δέν πρέπει λοιπόν τινάς νά καυχᾶται εἰς τήν ἐξωτερικήν μάθησιν καί νά περιφρονῇ τοὺς θεοσεβεῖς πῶς δέν γνωρίζουν περισσά γράμματα, ἐπειδὴ καί τά γράμματα δέν ἠῦραν τόν νοῦν, ἀλλά ὁ νοῦς εὔρε τά γράμματα. Ἐάν λοιπόν ἔχῃ ὁ ἄνθρωπος τόν νοῦν σῶον καί ἀκέραιον δέν ἔχει χρεῖαν τόσων πολλῶν γραμμάτων. Ὅχι ὅμως ὅτι περιφρονῶ τά γράμματα, καί τήν μάθησιν, μή γένοιτο· μάλιστα δέ ἐγὼ εἶμαι ἐραστής αὐτῆς καί πάνυ τήν ἐπιθυμῶ, καί ἐάν ἔμενε καιρός, ἤθελα μελετῶ περισσότερον ἀπό ὅσον μελετῶ.

Κεφ. 11. Μήπως καί ὅλοι οἱ μεγάλοι Πατέρες, καί διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας μας, δέν ἦτον εἰς τό ἄκρον πεπαιδευμένοι; Καί ἐνώνοντας τήν ἐξωτερικήν μάθησιν μετὰ τήν ἐσωτερικήν, καί θείαν, διέσωσαν τήν Ἐκκλησίαν ἀπό τὰς πολλάς αἱρέσεις ὅπου ἐκινδύνευεν; καί μέ τά σοφά συγγράμματά των, ἐστήριξαν τήν ὀρθοδοξίαν; Λοιπόν, ἐγὼ δέν κατηγορῶ τήν παιδείαν, καί τά σοφά μαθήματα ὅπου παραδίδουν οἱ ὀρθοδοξότατοι καί καλοὶ διδάσκαλοι, εἰς τά τέκνα τῶν Χριστιανῶν, ἀλλά ψέγω, καί κατηγορῶ ἐκείνους οἱ ὅποιοι μέ τήν κακὴν νοθευμένην αὐτῶν διδασκαλίαν καί παράδοσιν, βλέπτουν τά τέκνα τῶν χριστιανῶν.

Κεφ. 12. Ἀγκαλά, καί δέν εἶναι πολλοί οἱ τοιοῦτοι, ὅμως τί τό ὄφελος; Ἐγῶ οἱ μαθηταί αὐτῶν αὐξάνουν καθ' ἑκάστην καί πληθαίνουν, καί τάς ψυχάς τῶν χριστιανῶν ἀπό ἀσέβειαν πληρώνουν. Ἡ φύσις ἡ ἀνθρωπίνη εἶναι εὐόλισθος, καί εὐκόλα κλίνει εἰς τό πονηρόν· καί παρατηρήσατε, παρακαλῶ, νά ἰδῆτε, πῶς ἐδιαδόθη καί ἐξάπλωσεν αὕτη ἡ ψυχική ἀσθένεια, ὡσπερ τις λοιμική εἰς ὅλην τήν πατρίδα μας, διότι οἱ Χῖοι, ἄνωθεν καί ἐξαρχῆς ἦτον εὐλαβεῖς, καί φιλόχριστοι, τώρα ὅμως, καί ἀπό τήν Ἐκκλησίαν ἀποσύρθησαν, καί μόλις ὀλίγους τινάς βλέπεις ὁποῦ νά ξετρέχουν τήν Ἐκκλησίαν τους. Πόθεν προῆλθεν λοιπόν ἐτούτη ἡ βλάβη; Βέβαια ἀπό τό κακόν παράδειγμα, καί ἀπό τήν παντελῆ σιωπῆν τοῦ ἱεροῦ Κλήρου, διότι οὐδεὶς πλέον διδάσκει τόν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐπί Ἐκκλησίας· μόνον δέ εἰς τήν πολυτέλειαν, φιλαργυρίαν τε καί καλά φαγητά ἀσχολούμεθα. Τίς λοιπόν νά μή κλαύσῃ τήν σημερινήν ἐλεεινήν κατάστασιν τῆς Ἐκκλησίας μας;

Κεφ. 13. Μάρτυς μου ὁ Κύριος. Λύπη καί ὀδύνη πολλή μέ περιέχει, βλέποντας τούς ἑτεροδόξους νά ἔχουν τόσον πόθον καί ἀγάπην εἰς τήν θρησκείαν τους, καί εἰς τά νοθευμένα αὐτῶν δόγματα, καί οἱ ἔδικοί μας διδάσκαλοι νά πράττουν ὄλον τό ἐναντίον. Καί ἀντίς νά βοηθοῦν τήν ἀγιωτάτην ἡμῶν θρησκείαν, κάμνουν τό ἐναντίον, οἱ ἴδιοι γίνονται πολέμοι, καί τήν βλάπτουν· καί τοῦτο εἶναι φανερόν ἀπό τήν νεολαίαν, ὁποῦ πηγαίνουν καί σπουδάζουν εἰς τήν Γερμανίαν, καί εἰς ἄλλα μακρυνά μέρη· καί ἅμα ἐπιστρέφουν, εὐθύς διδάσκουν εἰς τούς ἀνθρώπους τήν ἀπώλειαν καί ἀσέβειαν· καί λέγουν πῶς δέν ὑπάρχει Παράδεισος, οὔτε Κόλασις, οὔτε ἄλλο τι μέλλον, ἀλλά μία συνείδησις.

Κεφ. 14. Βλέπετε, ἀδελφοί μου Χριστιανοί, βλέπετε τούς διδασκάλους τῆς ἀπωλείας; Ἀντί νά φανοῦν ὑπερασπισταί τῆς ἀγιωτάτης ἡμῶν πίστεως, ὡς πεπαιδευμένοι καί μαθηματικοί, αὐτοί γίνονται ἐχθροί καί πολέμοι, καί ζητοῦν νά τήν

καταστρέφουν. Εὖγε σας, Γραικοί εὖγε σας! Ἐπήγατε, ἀληθῶς εἰς τὴν Εὐρώπην γὰ σπουδάσετε, μὰ ἐπροκόψατε, ἐπειδὴ ἀγοράσαντες τὴν Λουθουροκαλδινικὴν αἵρεσιν μὲ πολλοὺς κόπους καὶ χρήματα, ἢ γὰ εἰπῶ καλλιώτερα, σᾶς ἔπεισαν οἱ Φράγκοι, ὡς ἀπειροὶ τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ἐξωμόσατε τὴν ἀγιωτάτην ἡμῶν θρησκείαν, καὶ ἐλθόντες, φροντίζετε γὰ καταπίσετε καὶ ἡμᾶς γὰ σᾶς μιμηθοῦμεν.

Κεφ. 15. Κάμετε, παρακαλῶ, ἀδελφοί μου Χριστιανοί τὴν παρατήρησιν μὲ προσοχὴν, καὶ θέλετε ἰδῆ, ὅτι ἀλήθειαν λέγω, καὶ δέν ψεύδομαι. Ἐνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ὁ ἐχθρὸς τῶν ψυχῶν μας Διάβολος, εἶχε πολὺν πόθον καὶ μέριμναν, πῶς γὰ καταστρέψῃ τὴν Ὁρθοδοξίαν, καὶ ἐσήκωσεν διαφόρους αἵρέσεις, καὶ πολεμίους ἐναντίον αὐτῆς· ὅμως, τοιοῦτοι καὶ τοσοῦτοι ὄντες, δέν ἠδυνήθησαν γὰ τὴν βλάβουν, ἐπειδὴ καὶ κάθε χριστιανὸς ἐκαταλάμβανεν, ὅτι αὐτὸς ὁποῦ λαλεῖ τὰ ἐναντία τῆς ἀγιωτάτης θρησκείας του, βέβαια εἶναι αἰρετικὸς καὶ ἐχθρὸς αὐτῆς, καὶ ἔτσι δέν τοῦ ἤκουεν, οὔτε τοῦ ἐπέθετο· τανῦν δέ, ὁ διάβολος τί ἐτεχνεύθη; Ἐβγαλε λέγω διδασκάλους ἐκ τοῦ ἔθνους μας, καὶ διὰ μέσου αὐτῶν, εὐκολὰ πείθει, καὶ ἀπατᾷ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τοὺς κατακρημνίζει εἰς τὴν ἀπώλειαν.

Κεφ. 16. Τίνα δέ εἰσιν ἐκεῖνα ὁποῦ λέγουσιν οἱ διδάσκαλοι τῆς ἀπώλειας; Καὶ τίνα ἐκεῖνα ὁποῦ διδάσκουσιν οἱ πρόδρομοι τοῦ ἀντίχριστου; Ἀδελφοί, (λέγουσι) καὶ ἡμεῖς χριστιανοί ἐσμεν· οὐχί τὰ εἰσερχόμενα, ἀλλὰ τὰ ἐξερχόμενα, μολύνουν τὸν ἄνθρωπον, γύρευε τὴν δουλειάν σου, καὶ αὐτὰ τὸν ἄνθρωπον δέν τὸν βλάπτουν· μόνον τοῦτο φύλαξε· ὁ σὺ μισεῖς, ἐτέρω μὴ ποιήσης, τὰ δέ ἄλλα εἶναι περιττά, ἄνθρωποι ἦτον καὶ ἐκεῖνοι ὁποῦ τὰ ἔγραψαν, ὁ Θεὸς δέν εἶναι τύραννος γὰ μᾶς κολάση, ὁ Θεὸς δέν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τὴν νηστείαν σου οὔτε ἀπὸ τὰς ἀγρυπνίας σου· περιττὸν εἶναι οἱ τόσαις ἑορταῖς, ἀρκοῦσι μόνον 5 ἑορταῖς τὸν χρόνον· κάλλιον γὰ ἐργάζεσθε, παρά γὰ πηγαίνετε εἰς τὰ καφενεῖα γὰ

ἔξοδεύεσθε· ἐσεῖς εἶσθε πτωχοὶ ἄνθρωποι, καὶ ἔχετε φαμιλείας, ἔχετε ἔξοδα, ἔχετε δασίματα καὶ φόρους βασιλικούς νά πληρώσετε, καὶ πρέπει νά ἐργάζεσθε ὅλον τόν χρόνον, καὶ μόνον ὅ ἐορτάς νά σέβεσθε καὶ νά φυλάγετε. Χριστοῦγεννα, Φῶτα, Λαμπρήν, Ἀνάληψιν καὶ Πεντηκοστήν, τὰς δέ ἄλλας εἶναι περιττόν.

Κεφ. 17. Ἐπληροφορήθηκα πολλάκις ὅτι καὶ ὁ Κύριος Καθηγητῆς σας Μ. τὰ αὐτὰ φρονεῖ· καὶ ἐάν εἶναι ἀληθινὰ τὰ φρονήματά του, καὶ ἡ διδαχὴ του ὀρθή, ἃς θελήσῃ νά διαλεχθῇ μαζύ μου, ἐπὶ παρουσίᾳ πεπαιδευμένων ἀνδρῶν, οἱ ὅποιοι θά δύνανται νά διακρίνουν τήν ἀλήθειαν ἀπό τό ψεῦδος· καὶ ὄχι νά φαρμακεύῃ τὰ τέκνα τῶν Χριστιανῶν, τὰ ὅποια ἐξαγόρασεν ὁ Χριστός μέ τό πολύτιμον αὐτοῦ αἷμα· Τά Εὐαγγέλια τῶν διαμαρτυρομένων, τὰ ὅποια τὰ ἔχει ἡ Μ. Ἐκκλησία ἀναθεματισμένα διατί νά τὰ βάλλῃ μέσα εἰς τὰ σχολεῖα; Ἀγκαλά, καὶ τὰ νῦν εἰσαχθέντα Εὐαγγέλια εἰς τὰ σχολεῖα δέν εἶναι ὅλα ἀπό τὰ μεταφρασμένα, καὶ ἀπό ἐκεῖνα ὅπου ἔχουν μέσα τήν βλασφημίαν κατά τῆς Παναγίας μας· πλήν, δέν εἶναι τῶν Λουθουροκαλβίνων; Δέν εἶναι μέ δόλον καὶ σκοπόν πανούργον; Τάχα πώς δέν ὑπάρχει ἀνάμεσά μας διαφορά. "Ἐν καὶ τό αὐτό Εὐαγγέλιον ἔχομεν. "Ὅχι, φίλοι μου, δέν εἶναι ἔτσι. Ἀλλά ἔπρεπε νά εἰσάξετε Εὐαγγέλια ὀρθόδοξα, μέ Σταυρόν καὶ εἰκονογραφίας τῶν 4 Εὐαγγελιστῶν, καθὼς ἡ ὀρθόδοξος καὶ ἀνατολική Ἐκκλησία πρεσβεύει, καὶ ὄχι μέ φρόνημα Λουθουροκαλβινικόν. "Ὅλα τὰ ἦθη τὰ χριστιανικά ἐκαταστρέψατε ἀσυνείδητοι μέ τὰς νοθευμένας διδασκαλίας σας. Καὶ ἄλλα δέν λέγουν, μόνον αὐτό· Ἡμεῖς τό Εὐαγγέλιον κηρύττομεν. Καὶ οἱ Λούθηροι τό Εὐαγγέλιον κηρύττουν. Ἐγὼ τοῦτο δέν τό θεωρῶ, ἀλλά θεωρῶ τό φρόνημα καὶ σκοπόν σας ὅπου εἶναι Λουθουροκαλβινικός. Καὶ τὰ δόγματα καὶ τὰς ἱεράς Συνόδους εἰς οὐδέν τὰ ἔχετε. Ἐάν κακῶς λαλῶ, μαρτυρήσατε περί τοῦ κακοῦ, εἰδέ καὶ λέγω τήν ἀλήθειαν, καὶ τήν θρησκείαν μου ὑπερασπί-

ζομαι, τίνα φοβηθήσομαι; Εἶναι γεγραμμένον· μάχου περί πίστεως καί περί πατρίδος. Ἄντι νά φανοῦν χρήσιμοι καί ὑπεραπισταί τῆς Ὁρθοδοξίας, αὐτοί ἔγιναν ἐχθροί καί πολέμοι τῆς πίστεώς μας, καί κηρύττουν τά ἐναντία.

Κεφ. 18. Ταῦτα λοιπόν καί τά τοιαῦτα λέγοντες, πείθουν τοὺς ἀνθρώπους νά κλίνουν μέ εὐκολίαν εἰς τήν πλάνην καί ἀσέβειάν τους· διότι βλέπων ὁ ἰδιώτης ἕνα μαθηματικόν ἄνθρωπον νά τοῦ λέγῃ τά τοιαῦτα, εὐκολα πείθεται. Μή ἰδών τήν πονηρίαν καί δόλον τόν κεκρυμμένον εἰς τήν καρδίαν του καθώς καί τό ἄκακον ἄρνιον βλέποντας τόν λύκον, νομίζει ὅτι εἶναι ἡ μάνα του, καί τρέχοντας χαρούμενον διά νά βυζάσῃ, τό κατατρώγει, τό αὐτό παθαίνουν τήν σήμερον καί οἱ Χριστιανοί, διότι δέν τοὺς καταλαμβάνουν πῶς εἶναι λύκοι ἐν σχήματι προβάτων αὐτοί ὅπου τοὺς λέγουν τά τοιαῦτα. Αὐτοί, ἀδελφοί μου, εἶναι οἱ μυστικοί ὑπηρέται τοῦ διαβόλου, καί καθώς ὁ διάβολος σχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός, οὕτω καί οἱ ὑπηρέται του σχηματίζονται ὡς ὑπηρέται τῆς ἀληθείας διά νά σᾶς προξενήσουν τήν ἀπώλειαν εἰς τὰς ψυχὰς σας οἱ ἀνθρωποκτόνοι, ὅπου φονεύουσι τὰς ψυχὰς τῶν Χριστιανῶν. Κάλλιον νά ἐφόνευσον τά σώματά μας παρά τὰς ψυχὰς μας· ἐπειδή καί νά μᾶς φονεύσουν σωματικῶς, εἶναι ὀλίγη ἢ ζημία, διατί μίαν ἡμέραν μέλλομεν νά ἀναστηθοῦμεν πάλιν, ἀλλ' αὐτοί μέ τὰς διαβολικὰς των διδασκαλίας, θανατώνουν ψυχὰς ἀθανάτους, καί τὰς πέμπουν φεῦ! εἰς τὰς αἰωνίους κολάσεις.

Κεφ. 19. Καλά εἶπεν ὁ Κύριός μας διά τοὺς γραμματισμένους, καί ἱερωμένους· Οὐαί καί ἀλλοίμονον εἰς ἐσᾶς Γραμματεῖς καί Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ἐσεῖς δέν θά ἐμβῆτε εἰς τήν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, καί ἐκείνους ὅπου πασχίζουν νά εἰσέλθουν, ἐμποδίζετε μέ τά κακά σας παραδείγματα, καί διδασκαλίας σας· «γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς θά φύγετε τήν κρίσιν;» Ἄχ, ἀδελφοί μου Χριστιανοί, καί πῶς νά σᾶς φανερώσω τόν δόλον, καί τὰς πανουργίας ὅπου εἶναι κεκρυμμένα

μέσα εἰς τὰς νοθευμένας διδασκαλίας τῶν τοιούτων κακῶν διδασκάλων; Οἱ τοιοῦτοι πονηροὶ διδάσκαλοι, δέν εἶναι πολλοί, ἀλλά 3-4 εὐρίσκονται ἐπάνω εἰς τήν Χίον, ἀλλά τί τό ὄφελος, ὅπου οἱ μαθηταί αὐτῶν αὐξάνουν καθ' ἑκάστην, καί πληθαίνουν, καί βλάπτουν τὰς ψυχάς τῶν ἀδελφῶν μας Χριστιανῶν. Αὐτοί δέ οἱ διδάσκαλοι τῆς ἀπωλείας ὅπου ἐπροείπομεν δέν φρονοῦν ἔν και τό αὐτό φρόνημα· ὄχι! Οἱ μὲν δύο εἶναι Ὑλισταί, οἱ δέ ἄλλοι εἶναι Λουθουροκαλθινισταί. Οἱ αὐτοί καί διαμαρτυρούμενοι λέγονται.

Κεφ. 20. Πολλαῖς γυναῖκες συνηθίζουσι καί ἔρχονται ἐπάνω εἰς τήν Σκήτην μας χάριν προσκυνήσεως, διά νά ἐξομολογηθοῦν τὰς συμφοράς καί καυμούς των. Καί τινές ἐξ αὐτῶν ἀκούεις νά μοῦ λέγουσι· Γέροντά μου, ὁ υἱός μου, διόλου ἐξεπίστησεν, καί οὔτε Εἰκόνας προσκυνεῖ οὔτε καμμίαν νηστίσμον ἡμέραν φυλάττει. Καί τοῦ παραγγέλλω, καί ἐκεῖνος μέ περιγελά, καί μοῦ λέγει πώς ἐσύ εἶσαι οὔρια (τρελλή), καί ἕτερα ὅμοια. Αὐτή ἡ αἵρεσις εἶναι τῶν Λουθουροκαλθίνων. Οἱ δέ Ὑλισταί πάλιν λέγουσι, ὅτι δέν ὑπάρχει οὔτε Ἀνάστασις, οὔτε Κόλασις, οὔτε Παράδεισος. Καί αὐτή ἡ αἵρεσις εἶναι τῶν Ὑλιστῶν.

Κεφ. 21. Ἄλλαι πάλιν γυναῖκες μοῦ λέγουσι, τά τέκνα μας, Γέροντά μου, πηγαίνουν εἰς τό σχολεῖον τοῦ καθηγητοῦ κ. Ρεβελῆ καί ὅλως διόλου ἐξεθέϊσαν, καί ἐνῶ τά παραγγέλλομεν νά μή παρανομοῦν, καί αὐτά ἀποκρίνονται, καί μᾶς λέγουσι· δέν ἠξεύρετε ἐσεῖς καλλίτερα ἀπό τόν διδάσκαλόν μας. Ὁ διδάσκαλος μᾶς λέγει, ὅτι οὔτε Ἀνάστασις, οὔτε Κόλασις, οὔτε Παράδεισος ὑπάρχει. Ἐδῶ εἶναι τά πάντα. Φεῦ! τῆς ἀφροσύνης σου, διδάσκαλε τῆς ἀπωλείας, καί πρόδρομε τοῦ ἀντιχρίστου! Καί ποῖος θεός σέ ἔστειλεν νά μᾶς κηρύξης αὐτό τό Εὐαγγέλιον; Πιστεῦω, ὅτι οὐδεὶς ἄλλος σέ ἔστειλεν εἰμή ὁ πατήρ σου ὁ διάβολος. Λοιπόν, οὐδεμία ἐλπίς χριστιανισμοῦ εἰς ἡμᾶς ὑπάρχει. Μᾶς στερεῖτε καί αὐτῆς τῆς

ἐλπίδος τῆς πίστεως. Ταλαίπωροι λοιπόν ἡμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι!
Ἴνα τί καί ζῶμεν;

Κεφ. 22. Βλέπετε, ἀδελφοί μου κακούς διδασκάλους, βλέπετε τούς μυστικούς Ἀποστόλους τοῦ διαβόλου, πόσα καί πόσα τέκνα τῶν Χριστιανῶν ἔχει νά βλάψῃ ὁ τοιοῦτος ἀσεβής; Καί πόσον κόσμον ἔχουν νά βλάψουν οἱ μαθηταί αὐτοῦ; Ἀφρονέστατε, ὅταν θά πλησιάσῃ νά ἐξέλθῃ ἡ ψυχὴ σου, τότε θέλεις ἰδῆ φανερά τί σοῦ τρέχῃ· τότε θέλεις μοῦ ἐνθυμηθῆς, ἀλλ' ἀνωφελῶς· διότι λέγουσι καί οἱ Ἴταλοί, FINITO LA MUSICA PASSATO LA FIESTA!

Κεφ. 23. Ἐνδεκα ἑκατομμύρια Μάρτυρες, καί ἐννεακόσιαις χιλιάδες εἶναι εἰς τόν Ἐκκλησιαστικόν κατάλογον γραμμένοι· ὅπου ἔχυσαν τό αἷμα τους διά τόν Χριστόν. Πόσαι Σύνοδοι τοπικαί, καί Οἰκουμενικαί, πόσοι πόλεμοι, πόσαι σφαγαῖς, ἕως ὅτου νά στερεωθῇ τό κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου, οἱ Ἀποστολικοί κανόνες, τά δόγματα τῶν Ἁγίων Πατέρων! Καί τώρα ἐβγήκαν τινές καιλιόδουλοι, καί ἀμαθέστατοι ἄνθρωποι, καί ζητοῦν νά καταστρέψουν τόν Χριστιανισμόν, καί νά μᾶς ὑστερήσουν τῆς ἐλπίδος μας. Νομίζουν πώς ἦτον ὡσάν καί αὐτούς ἐκεῖνοι ὅπου τά ἔγραψαν, καί τό κακόν εἶναι, ὅπου εἶναι καί πρόεδροι μέσα εἰς τά σχολεῖα οἱ τοιοῦτοι, καί τό κόμμα τους ἰσχυρόν· διότι αὕξησεν ἡ κακία, καί οἱ ὀπαδοί τους εἶναι πολλοί. Διά τοῦτο φανερά θριαμβεύουν. Διά δέ τά ὀρθά δόγματα τῆς Ἐκκλησίας μας οὐδένα μέλλει ὦ τῆς ἀθλιότητος ὑμῶν! Πλήν ἄς φέρω μίαν ἀπόδειξιν περί τῶν κεκοιμημένων, καί νά παύσω τοῦ λέγειν· ἐπειδή καί θά ὀμιλήσω πλατύτερα παρεμπρός.

Κεφ. 24. Ἦτον εἰς τούς Ἑβραίους μία αἵρεσις, οἱ ὅποιοι ὠνομάζοντο Σαδδουκαῖοι. Καί δέν ἐπίστευαν ὅτι ἀνασταίνονται οἱ νεκροί, καί ἤθελαν νά ἐρωτήσουν τόν Χριστόν, ἀλλ' ἐντρέποντο, καί τοῦ εἶπον παραβολικῶς Ἦτον εἰς ἡμᾶς 7 ἀδελφοί, καί συζευχθεῖς ὁ ἕνας μέ γυναῖκα, ἀπέθανε· καί ἐπειδή δέν ἄφησε τέκνον, τήν ἐπῆρε καί ὁ δεύτερος διά νά ἀνα-

στήση σπέρμα τοῦ ἀδελφοῦ του, κατὰ τόν Μωσαικόν νόμον καί τελευτήσας καί αὐτός, δέν ἄφησε τέκνον· τήν ἐπῆρε καί ὁ τρίτος καί αὐτός ἀποθανών, χωρίς νά κάμη τέκνον. Ἐπί τέλους τήν ἐπῆραν καί οἱ ἐπτά καί τέκνον δέν ἔκαμαν. "Οταν οὖν ἀναστηθοῦν οἱ ἄνθρωποι, τίνος θά εἶναι γυναῖκα; Ἐδῶ τήν εἶχανε καί οἱ ἐπτά. Καί ἀποκριθεῖς ὁ Χριστός τούς εἶπεν· ἔσεῖς ἄνθρωποι εἰσθε γελασμένοι, καί δέν καταλαμβάνετε τάς Γραφάς, οὔτε τήν δύναμιν τοῦ Θεοῦ. Δέν ἀναγνώσατε τί εἶπεν ὁ Θεός τῷ Μωϋσῇ εἰς τήν θάτον; (αὐτοί, τήν πεντάβιβλον μόνον τοῦ Μωϋσέως ἐπίστευον). Ἐγώ ὁ Θεός Ἀβραάμ, καί Θεός Ἰσαάκ, καί Θεός Ἰακώβ. Αὐτοί ἦτον ἀποθαμένοι σχεδόν πρό (1500 ἐτῶν)· τά σώματά των εἶχον γίνει κοπριά· λοιπόν, ἐάν δέν ἐζοῦσαν αἱ ψυχαί, πῶς λέγει ὁ Θεός Ἀβραάμ, καί τά ἐξῆς: Θεός λοιπόν τῆς κοπριάς; Ἄλλ' ἐπειδή ζῆ ὁ Ἀβραάμ, ζῆ καί Ἰσαάκ, ζῆ καί Ἰακώβ, ζοῦν καί ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἀπό τοῦ αἰῶνος, ὡς ἀθάνατοι καί κατ' εἰκόνα Θεοῦ, διά τοῦτο λέγει· Ἐγώ εἶμαι ὁ Θεός Ἀβραάμ καί ὁ Θεός Ἰσαάκ καί ὁ Θεός Ἰακώβ. Εἶμαι Θεός ζώντων, καί οὐ νεκρῶν. Ἄλλ' ὅσον ἀφορᾷ περί ἀναστάσεως νεκρῶν, εἶχα νά σᾶς φέρω μυρίας ἀποδείξεις, ἀλλά χάριν συντομίας, τάς παραλείπω, καί γράφω μόνον τά ἐξῆς:

Κεφ. 25. Ἀκούσατε λοιπόν τοῦ Παύλου, τοῦ Διδασκάλου τῆς οἰκουμένης, τί λέγει διά τούς νεκρούς· Ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν περί τῶν κεκοιμημένων, ἵνα μή λυπησθε, καθώς καί οἱ λοιποὶ οἱ μή ἔχοντες ἐλπίδα· εἰ γάρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανε καί ἀνέστη· οὕτω καί ὁ Θεός τούς κοιμηθέντας διά τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ· τοῦτο γάρ ἡμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ Κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τήν παρουσίαν τοῦ Κυρίου οὐ μή φθάσωμεν τούς κοιμηθέντας· ὅτι αὐτός ὁ Κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ Ἀρχαγγέλου, καί ἐν σάλπιγγι Θεοῦ καταβήσεται ἀπ' Οὐρανοῦ, καί οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον· ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι, ἅμα σὺν αὐτοῖς ἀρ-

παγησόμεθα ἐν νεφέλαις, εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου εἰς ἀέρα, καί οὕτω πάντοτε σὺν Κυρίῳ ἔσόμεθα.

Κεφ. 26. Βλέπετε, ἀδελφοί μου, τί μᾶς λέγει ὁ μέγας Ἀπόστολος Παῦλος, τό στόμα τοῦ Χριστοῦ; Νά μή λυπούμεθα (λέγει) ὡσάν τά ἄλλα ἔθνη ὁποῦ δέν ἔχουσιν ἐλπίδα Ἀναστάσεως· ἀλλά νά χαιρώμεθα, διότι αὐτός ὁ Κύριος θά κατεβῆ ἀπό τόν Οὐρανόν, καί θά προστάξῃ τόν Ἀρχάγγελο νά σαλπίσῃ τήν οὐράνιον σάλπιγγα. Καί εὐθύς μέ τήν φωνήν τῆς σάλπιγγος θά ἀναστηθοῦν ὅλοι οἱ ἀπ' αἰῶνες νεκροί. Ὅσοι δέ ἠγάπησαν, καί ἀγαποῦν τόν Κύριον, καί ἐφύλαξαν καί φυλάγουν τά προστάγματά του, θά λάμπουν τά πρόσωπά των ὡσπερ ὁ ἥλιος, καί θά ἀρπαγθοῦν ἐπάνω εἰς τά σύννεφα, νά ὑπάγουν εἰς προῦπάντησιν τοῦ Κυρίου εἰς ἀέρα. Καί ἔτσι θά εἴμεθα μαζύ του πάντοτε, νά ἀγαλλώμεθα αἰωνίως, καί οὔτε ὕπνος θά μᾶς κυριεύῃ, οὔτε πείνα, οὔτε δίψα, οὔτε τι ἄλλο φυσικόν πάθος θά μᾶς ἐνοχλῇ, ἀλλά θά μᾶς δεχθῇ χαρᾶ ἀνεκκλάλητος, καί εὐφροσύνη ἀπέραντος. Καί οὕτω θά εἴμεθα μετά τῶν Ἀγγέλων πάντοτε αἰωνίως καί ἀτελευτήτως. Δέν χαίρεσθε λοιπόν, ἀδελφοί μου; Δέν ἀγάλλεσθε; Ἀλλ' ἀκούσατε τί λέγει καί ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός πρὸς τοὺς Ἰουδαίους.

Κεφ. 27. «Ἄμην, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τόν λόγον μου ἀκούων, καί πιστεύων τῷ πέμψαντί με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον καί εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλά μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τήν ζωὴν· ἀμὴν, ἀμὴν λέγω ἡμῖν, ὅτι ἔρχεται ὥρα καί νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ νεκροί ἀκούονται τῆς φωνῆς τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ· καί οἱ ἀκούσαντες ζήσονται· ὡσπερ γάρ ὁ Πατήρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως ἔδωκε καί τῷ Υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ· καί ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ καί κρίσιν ποιεῖν, ὅτι Υἱὸς ἀνθρώπου ἐστί· μή θαυμάζετε τοῦτο ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ἣ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ· καί ἐκπορεύονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες, εἰς ἀνάστασιν ζωῆς· οἱ δέ τὰ φαῦλα πράξαντες, εἰς ἀνάστασιν κρίσεως. Οὐ δύνα-

μαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐδέν, καθὼς ἀκούω κρίνω· καὶ ἡ κρίσις ἢ ἐμὴ δίκαια ἐστίν· ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημά τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμφαντός με Πατρός». Ἐγὼ, ἀδελφοί, τὰς ὀλίγας ταύτας μαρτυρίας ὁποῦ ἔγραψα ἐδῶ, δέν τὰς ἔγραψα διὰ τοὺς ἐσκοτισμένους ἀσεβεῖς, ἀλλὰ πρὸς παρηγορίαν τῶν πιστῶν.

Κεφ. 28. Ἀκούσατέ μου, λοιπόν, ἀδελφοί μου Χριστιανοί, ἀκούσατέ μου, παρακαλῶ· διότι ἐγὼ ἀπὸ τὸν πρὸς τὴν Ὁρθοδοξίαν ζῆλον κινούμενος, καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν σας, δέν θά τοὺς ἐντραπῶ αὐτοὺς τοὺς κακοὺς διδασκάλους τῆς ἀπωλείας, οὔτε θά τοὺς φοβηθῶ νά φανερώσω ταῖς πλάναις καὶ τὸν δόλον τους, διὰ νά μήν σᾶς πλανῶσιν εἰς τὸ ἐξῆς. Διότι ὅταν δέν γνωρίζῃ ὁ ἄνθρωπος, εὐκόλα πλανᾶται.

Περὶ τῶν Λουθηροκαλβίνων.

Κεφ. 29. Οἱ αὐτοὶ καὶ διαμαρτυρόμενοι λέγονται· Ἀπὸ ταύτην τὴν αἵρεσιν εὐρίσκονται πλῆθος πολὺ μέσα εἰς τὴν πατρίδα μας. Καὶ δέν λέγω μόνον εἰς τὴν πατρίδα μας, ἀλλὰ σχεδόν ἐγέμισαν ὅλα τῆς οἰκουμένης τὰ σχολεῖα· Ἐπειδὴ καὶ εἶναι εὐκόλη αὐτὴ ἢ θρησκεία, καὶ βᾶρος κανένα δέν ἔχει, ἀλλ' ἴσια εἰς τὴν ἀπώλειαν πηγαίνει. Ἀκούσατε, παρακαλῶ, νά μάθετε τὰ φρονήματα τῆς θρησκείας ταύτης, διότι εἶναι ἀνάγκη νά τὰ γνωρίζουν τὰ τέκνα σας, ὁποῦ πηγαίνουν εἰς τὰ σχολεῖα· ἐσεῖς δέν ἔχετε ἀνάγκην, ἀλλ' ὅμως τὰ τέκνα σας, ἔχουν μεγάλην ἀνάγκην.

Κεφ. 30. Οἱ αἵρετικοὶ οὗτοι Λουθηροκαλβινισταί, ὀνομάζονται χριστιανοί, μόνον μέ τὰ λόγια. Μέ τὰ ἔργα ὅμως, μακρὰν ἀπέχουσιν ἀπὸ τὸν Χριστιανισμόν. Εἶναι πολέμοι καὶ ἐχθροὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Παναγίας μας καὶ ὅλων τῶν Ἁγίων· εἶναι δέ αὕτη μεγάλη ἑταιρεία. Τυπώνουν Εὐαγγέλια, καὶ ἄλλα βιβλία καὶ τὰ διαμοιράζουν εἰς τοὺς Χριστιανούς δωρεάν· ὅλη ἡ Ἀνατολή κινδυνεύει νά τὴν γυρίσουν

εις τήν αἵρεσίν τους. Ἔχουν καταθέσει εἰς τό ταμεῖον τους χρηματικόν ἄπειρον, καί πληρώνουν διδασκάλους μαθηματικούς, καί ἐπιτηδείους, εἰς τό νά τραβίζουν τοὺς ἀνθρώπους εἰς τήν ἀσέβειάν τους· καί μάλιστα μέρος τῆς Ἀνατολῆς καί Ἀραβίας (καθώς ὁ ἴδιος ἐγώ τό εἶδα). Καί ὄχι ὅτι οἱ Χριστιανοί ἐπιστρέφουν εἰς τήν Λουθουροκαλβινικήν θρησκείαν χάριν εὐλαβείας, ὄχι. Ἀλλά τοὺς πληρώνουν τοὺς φόρους των, ἐνδύουν τά τέκνα τους, τοὺς κτίζουν σχολεῖα, καί ἄλλας πολλές τοιαύτας βοηθείας τοὺς κάμνουσιν. Καί ἐξ ἄλλου, ἐπειδή βλέπουν καί τό εὐκολόν τῆς θρησκείας των, τρέχουν ὡς οἱ τυφλοὶ εἰς τήν ἀπώλειαν. Διατί δέν γνωρίζουν τά Μυστήρια τῆς πίστεώς μας μέ ἀκρίβειαν διά τοῦτο εὐκόλως τοὺς ἀπατοῦν λέγοντες· καί ἡμεῖς Χριστιανοί εἴμεθα. Ἴδού ἔν καί τό αὐτό Εὐαγγέλιον πιστεύομεν, τίποτε δέν διαφέρομεν ἀπό ἐσᾶς. Ταῦτα καί τά τοιαῦτα λέγοντες, τοὺς τραβίζουν φεῦ! εἰς τήν ἀπώλειάν τους.

Κεφ. 31. Ἐδῶ ὅμως εἰς τήν πατρίδα μας, οἱ ἄνθρωποι εἶναι ὑπερήφανοι, καί ἀπλῶς καί ὡς ἔτυχε φανερά, ἢ μέ χρήματα, δέν ἀλλάσσουν τήν θρησκείαν τους. Ὅχι φυσικά, διότι ἡῦραν τίποτες χρήσιμον εἰς αὐτήν τήν θρησκείαν, καί δι' αὐτό τήν ἠγάπησαν, ὄχι· ἀλλ' ἐπειδή εἶναι εὐκόλη καί ἀπωλεστική, καί δέν φυλάττει τίποτες. Τούτου χάριν τήν ἐγκολπώνονται οἱ ἄνθρωποι καί μάλιστα ἡ νεολαία.

Κεφ. 32. Πρὸ ἐξ ἤδη ἐτῶν ἤλθεν ἐδῶ εἰς τήν Χίον κάποιος μιαραπόστολος τῶν Λουθουροκαλβίνων. Διαλεχθεὶς λοιπόν ἐγώ μετ' αὐτοῦ, καί μὴ δυνάμενος νά ἀνθέξῃ ἀπέναντι τῆς ἀληθείας, ἔφυγεν ἄπρακτος. Τώρα δέ ἤλθεν ἄλλος, καί ὀλίγον κατ' ὀλίγον ξερνᾷ ὡσπερ ἡ ἔχιδνα τά φαρμάκια εἰς τὰς ἀκοάς τῶν ἀγαπώντων τήν ἀπώλειαν. Τό ἀνέφερα δέ τοῦτο εἰς τόν Δεσπότην νά μοῦ δώσῃ τήν ἄδειαν, νά ὑπάγω νά διαλεχθῶ περί θρησκείας μαζύ του, καί δέν μέ ἄφησεν· ἀλλά μέ ἐμπόδισε, λέγοντάς μου· δέν σέ μέλλει, αὐτός εἶναι βιβλιοπώλης καί ὄχι κήρυκας.

Κεφ. 33. Ἐπ' ἀληθείας, ἀδελφοί, περισσότερο πλησιάζουσιν οἱ ὀθωμανοὶ εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν θρησκευτικῶς, ἢ οἱ Λουθουροκαλβίνοι. Διότι οἱ μὲν ὀθωμανοὶ σέβονται καὶ τὴν Θεοτόκον Μαρίαν καὶ τοὺς Ἁγίους καὶ πολλάκις ζητοῦν ἀπὸ τοὺς Ἱερεῖς μας ἁγιασμόν καὶ ἔλαιον ἀπὸ τὰς κανδύλας τῶν Ἁγίων. Πολλοὶ δὲ ἀπὸ αὐτοὺς φέρουσιν καὶ τοὺς ἀσθενεῖς εἰς τὰς Ἐκκλησίας, διὰ γὰρ τοὺς σταυρώσωσιν οἱ Ἱερεῖς καὶ πολλάκις βλέπομεν γὰρ προσφέρουν καὶ ἀφιερώματα, λαμπάδας, κερι, καὶ λοιπά. Καὶ μερικοὶ ἀπὸ αὐτοὺς ἔλαβον καὶ τὴν ὑγείαν τους, (καθὼς ἐγὼ ὁ ἴδιος εἶδα ἓνα, καὶ μαζί του συνωμίλησα). Οἱ δὲ Λούθηροι ἔχουν μόνον τὸ ὄνομα ὅτι εἶναι Χριστιανοί, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἀρνοῦνται. Διὰ τοῦτο εἰς μάτην καυχῶνται ὅτι εἶναι Χριστιανοί, διότι δέν ἔχουν μέρος μέ τόν Χριστόν.

Κεφ. 34. Ἀκούσατε λοιπόν παρακαλῶ, ἀδελφοί μου, διὰ γὰρ μάθετε τὸ φρόνημα τῶν Λουθουροκαλβίνων, διὰ γὰρ μήν ἀπαταῶσθε ὑπ' αὐτῶν· διότι εἰς ὀλίγα ἔτη θά ἔβγουν πολλοὶ διδάσκαλοι ἀπὸ αὐτούς. Ἀπὸ τόν καρπὸν ὅμως θά τοὺς ἐγνωρίσετε. Καί α) αὐτοὶ δέν παραδέχονται τὸ Ἄειπάθρετον τῆς Θεοτόκου, ἀλλά λέγουσιν, οἱ κατάρατοι, ὅτι αὐτὴ ἡ Θεοτόκος μετὰ τὴν θαυμαστὴν σύλληψίν της, καὶ γέννησιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐσυνευρίσκετο μέ τόν Ἰωσήφ καὶ ἐγέννησεν καὶ ἄλλους υἱούς, ἐκείνους ὅπου μνημονεύει τὸ Εὐαγγέλιον ὡς ἀδελφούς τοῦ Κυρίου· οἱ ὅποιοι ἦτον τοῦ Ἰωσήφ υἱοὶ μέ τὴν προαποθανοῦσαν γυναῖκα του. Παντελῶς δέν τὸ παραδέχονται πῶς ἡ Θεοτόκος, καὶ μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ ἔμεινεν Παρθένος. Καὶ λέγουσιν, πῶς εἶναι δυνατὸν γὰρ γεννήσῃ υἱόν, καὶ γὰρ μείνῃ παρθένος; Ὡ τῆς ἀπιστίας σας! ἀμφιβάλλετε ὅτι πάντα δυνατὰ ἐστὶ τῷ Θεῷ; Ἔσεῖς λέγετε πῶς πιστεύετε πῶς εἰσῆλθεν τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς Ἀποστόλους, καὶ πῶς δέν πιστεύετε πῶς ἐξῆλθεν καὶ ἄφθορος; Δέν πιστεύετε ὅτι ὅπου Θεὸς βούλεται νικάται φύσεως τάξις; Καθὼς ὁ ἥλιος εἰσέρ-

χεται εἰς τόν οἶκον διὰ τοῦ ζαμίου, καί ἐξέρχεται χωρίς νά
ραγίσῃ τό ζάμι, ἔτσι καί ὁ Υἱός καί Λόγος τοῦ Θεοῦ. Εἰσηλ-
θεν διὰ τῆς ἀκοῆς ἀσπόρως, καί ἐξῆλθεν ἀφθόρως.

Κεφ. 35. Οἱ Λούθουροι ὑποστηρίζουν τήν πλάνη τους καί
τάς βλασφημίας των κατά τῆς Παναγίας μας, εἰς τό ρητόν
τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου, ὁποῦ λέγει· «καί οὐκ ἐγένωσκεν
αὐτήν, ἕως οὗ ἔτεκεν τόν Υἱόν αὐτῆς τόν πρωτότοκον». Καί
δέν εἶδαν οἱ μάταιοι, ὅτι ἡ Ἁγία Γραφή ἔχει συνήθειαν νά
μεταχειρίζεται πολλάκις τοιαύτας ἀλληγορικές λέξεις, κα-
θώς διὰ τόν Νῶε λέγει: Καί ἐξαπέστειλε τόν κόρακα τοῦ
ιδεῖν εἰ ἐκόπασεν τό ὕδωρ. (καί ὁ κόρακας) οὐκ ἐπέστρεψεν
ἕως ὅτου ἐκόπασεν τό ὕδωρ.

Κεφ. 36. ἼΑρα, λοιπόν, μετά τό κοπᾶσαι τό ὕδωρ ἐπέ-
στρεψεν ὁ κόρακας εἰς τήν Κιβωτόν; Οὐδαμῶς· ἀλλά καθώς
εἶπα, ἡ Ἁγία Γραφή πολλάκις μεταχειρίζεται τάς λέξεις τοι-
ουτοτρόπως. Οἱ δέ διαμαρτυρόμενοι τάς ἐξηγοῦν κατά τήν
διεστραμένην αὐτῶν γνώμην.

Κεφ. 37. Ὁ Ἰωσήφ ἦτον 65 ἐτῶν, ἡ δέ Παναγία 15 ἐ-
τῶν· αὐτή ἡ μνηστεία ἔγινε κατά νεῦσιν Θεοῦ, ἵνα ὁ γέροντας
Ἰωσήφ ὑπηρετήσῃ εἰς τό μυστήριον τοῦ Θεοῦ λόγου, καί ὡς
φύλακας καί σκεπαστής τῆς Θεοτόκου· καθ' ὅτι εἰς τούς Ἑ-
βραίους ἦτον νόμος, ὅτι ἐάν μία κόρη εὔρεθῇ ἐγκαστρωμένη,
νά τήν φονεύσουν. Οἱ δέ ἐσκοτισμένοι Λούθηροι ἀπέρριψαν
ὄλους τούς ἀγίους, καί περιπατοῦν κατά τάς ἐσφαλμένας αὐ-
τῶν ιδέας, καί βλασφημοῦν κατά τῆς Θεοτόκου.

Κεφ. 38. Ἡ Θεοτόκος λοιπόν πρό τοῦ τόκου ἦτον Παρθέ-
νος καί ἐν τόκῳ Παρθένος, καί μετά τόκον πάλιν μένει Παρ-
θένος. Τέλος πάντων αὐτοί εἶναι ἄσπονδοι ἐχθροί τῆς Πανα-
γίας μας καί δέν δίδουν εἰς αὐτήν καιμίαν τιμήν, ὡς πρός
τήν ἀγιότητά της, καί μητέρα τοῦ Θεοῦ ὁποῦ εἶναι, ἀλλά
τήν θεωροῦν ὡς μίαν ἀπλήν γυναῖκα· καί λέγουν πῶς δέν
πρέπει νά προσκυνῆται ἡ Παναγία, οὔτε νά παρακαλῆται,
οὔτε τούς ἀγγέλους, οὔτε τούς ἀγίους δέν πρέπει (λέγουν)

νά τούς παρακαλοῦμεν πρός σωτηρίαν μας. Καί ὅτι θαυματουργεῖ ἡ Παναγία, καί οἱ Ἅγιοι, τοῦτο παντελῶς δέν τό πιστεύουν οἱ ἐσκοτισμένοι.

Κεφ. 39. Καί β) δέν προσκυνοῦν τόν τίμιον Σταυρόν, τάς ἀγίας εἰκόνας, τό Εὐαγγέλιον, καί τά ἄλλα ὅπου ἡ Ἀνατολική Ἐκκλησία σέβεται. Δέν προσεύχονται κατά ἀνατολάς. Δέν κάμνουν τό σημεῖον τοῦ Σταυροῦ. Δέν κάμνουν μετανοίας. Τό νά μνημονεύουν τούς κεκοιμημένους, τοῦτο τό ἀπορρίπτουσιν ὡς μάταιον. Ἐξομολόγησιν, καί κανόνα πνευματικοῦ δέν παραδέχονται παντελῶς οἱ ἐσκοτισμένοι.

Κεφ. 40. Τό θεόπνευστον τῶν ἱερῶν 7 Συνόδων δέν παραδέχονται. Τήν ἀγίαν Κοινωνίαν τήν ἀποβάλλουν. Δέν πιστεύουν δηλαδή ὅτι ὁ ἄρτος καί ὁ οἶνος μεταβάλλεται εἰς Σῶμα καί Αἷμα τοῦ Χριστοῦ, διά τῆς θείας τοῦ Ἱερέως ἐπικλήσεως, ἀλλά λέγουν πώς γίνεται εἰς ἐνθύμησιν μόνον ἀπλῶς.

Κεφ. 41. Καί τί λέγω τά πολλά; Οἱ Λουθουροκαλβῖνοι ὅλα τά μυστήρια τά ἀπορρίπτουν. Καί μόνον τοῦτο λέγουσιν ὅτι εἶναι χριστιανοί, τήν δέ δύναμιν αὐτῆς ἀρνοῦνται. Ἐάν λοιπόν ὁ ἀετός εἶναι δυνατόν νά πετάσῃ εἰς τό ὕψος χωρίς πτερά, τότε θά πιστεύσωμεν καί ἡμεῖς πώς θά σωθῶσι καί οἱ Λουθουροκαλβῖνοι ἄνευ μυστηρίων.

Κεφ. 42. Ἐγώ, ἀδελφοί μου Χριστιανοί, τό γνωρίζω πώς ἐσεῖς οἱ ἀπλοί ἄνθρωποι θά ἀηδιάσετε δι' αὐτά ὅπου γράφω ἐδῶ, ἐπειδή καί δέν γνωρίζετε τί εἶναι αὕτη ἡ αἵρεσις, διά τήν ὁποίαν ὁμιλῶ τήν σήμερον πρός ἐσᾶς τούς ἀδελφούς μου. Ἀκούσατέ μου, λοιπόν, καί καταλάβετε αὐτά ὅπου λέγω. Ἐάν δέν ἐγγώριζα ἐγώ ὅτι εἶναι ἀνάγκη μεγάλη τήν σήμερον, διά νά γνωρίζουν ταῦτα πάντα τά τέκνα τῶν Χριστιανῶν, δέν ἤθελα λάβῃ τόσον κόπον νά τά γράψω, καί νά τά τυπώσω εἰς βιβλίον.

Κεφ. 43. Ἀδελφοί, τά σχολεῖα τῆς οἰκουμένης ἐγέμισαν ἀπό ἀθέους διδασκάλους. Καί αὐτούς, ὅπου εἶναι ὁ λόγος τούς

Λουθουροκαλβινιστάς λέγω, ἀγκαλά και ὄλοι οἱ ἄνθρωποι δέν τούς γνωρίζουν, διότι κρύπτονται ἀνάμεσα τῶν ὀρθοδόξων διδασκάλων, ὄμως εἶναι ἀνάγκη τά τέκνα τῶν χριστιανῶν νά γνωρίζουν ταῦτα πάντα, διά νά μήν ἀπατῶνται ἀπό τούς διδασκάλους τῆς ἀπωλείας, ἀλλά νά γνωρίζουν τό δένδρον ἀπό τόν καρπόν. Λοιπόν, εἰς ὄλα τῆς οἰκουμένης τά σχολεῖα, μέσα εἰς τούς διδασκάλους τῶν ὀρθοδόξων, εὑρίσκονται κεκρυμμένοι ἀπό αὐτάς τάς δύο αἵρέσεις: Ὑλισταί ἄθεοι, και Λουθουροκαλβινισταί.

Κεφ. 44. Διά τοῦτο συγχωρήσατέ μου, ἀδελφοί, νά διμλήσω ἀκόμη ὄλίγα τινά, νά ἐλέγξω τήν πλάνην τους, και ἀσέβειαν· διότι οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι τήν σήμερον εἶναι πεσμένοι εἰς ταύτην τήν αἵρεσιν, μάλιστα δέ ἡ νεολαία, φυσί γάρ ἡ γραφή· «ἐπικατάρατος κηρύσσεται ὁ μετατεθείς ὄρια Πατέρων»· και πάλιν· «μή μέταιρε ὄρια αἰῶνια ἃ ἔθεντο οἱ Πατέρες σου» ἄφρον Λουθουροκαλβινε.

Κεφ. 45. Μά δέν εἶναι και τοῦτο ἄξιον γέλωτος σὺν τοῖς ἄλλοις, τό νά ἔλθουν δηλαδή οἱ Λουθουροκαλβῖνοι νά μᾶς κηρύττουν τό Εὐαγγέλιον, τό ὄποῖον ἡμεῖς κατ' ἀρχάς ἐπαρᾄδῶσαμεν εἰς αὐτούς; Ἡμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι κατ' ἀρχάς ἐπαρᾄδαμεν τήν ἀγιωτάτην ἡμῶν θρησκείαν, παρά τῶν ἱερῶν Ἀποστόλων τοῦ Χριστοῦ· 1894 ἔτη τήν σήμερον. Οἱ δέ Ἄγγλοι ἐγένοντο χριστιανοί ἀπό τό 590 ἔτος και κατά τό 1520 ἔτος ἀποσπάσθησαν ἀπό τόν Πάπα, και ἔγιναν ἐκεῖνο ὄποῦ εἶναι τώρα. Και Γάλλοι λοιπόν, και Ἄγγλοι, και Γερμανοί, ἀπό ἡμᾶς ἔλαβον τήν θρησκείαν. Και ἦτον μαζί μας μέχρι τοῦ 870 ἔτους, ὄποταν ἀπεσπάσθη ὁ Πάπας διά τάς προσθήκας ὄποῦ ἔκαμεν εἰς τό σύμβολον τῆς πίστεως, και διά τάς δεισιδαιμονίας, ὄποῦ ἔκαινοτόμησεν.

Κεφ. 46. Ἡ ἐδική μας λοιπόν θρησκεία εἶναι Ἀποστολική, και οὔτε προσθήκην ἔκαμέ τις, οὔτε ἀφαιρέσαμεν. Τῶν δέ Λουθουροκαλβῖνων εἶναι 374 ἔτῶν. Τί λοιπόν; Τόσα ἑκατομμύρια Μαρτύρων, τόσαι μυριάδες θεοφόρων Πατέρων, ἀσκη-

τῶν τε καὶ δικαίων, τόσαι ἱεραὶ Σύνοδοι τοπικαὶ καὶ οἰκουμενικαὶ, ὅλοι αὐτοὶ ἦτον λαθασμένοι ὅπου ἐνομοθέτησαν τὸ ἱερὸν Σύμβολον τῆς πίστεως; Οἱ ὅποιοι ἦτον οἱ περισσότεροι θεοδίδακτοι, καθὼς καὶ τὰ θαύματά τους λάμπουσι πανταχοῦ; ὡς ὁ Νικόλαος, ὁ Σπυρίδων, Ἄμφιλόχιος καὶ οἱ λοιποὶ ἅγιοι Πατέρες, τοὺς ὁποίους διὰ συντομίαν τοὺς παραλείπω, ὅπου εἰς τὴν πρώτην Σύνοδον ἦτον συναθροισμένοι;

Κεφ. 47. Συκοφαντοῦν δὲ καὶ τοὺς ὀρθοδόξους οἱ τοιοῦτοι, πῶς θεοποιοῦν τὰς εἰκόνας, καὶ τὰς λατρεύουν ὡς Θεούς. Αἰσχύνθητε, συκοφάνται καὶ ἐχθροὶ τῆς πίστεως· διότι ἡμεῖς τὰς εἰκόνας δὲν τὰς θεοποιοῦμεν, οὔτε τὰς λατρεύομεν ὡς Θεούς, ἀλλὰ προσκυνοῦμεν τιμητικῶς, καὶ ἀσπαζόμεθα σχετικῶς. Λοιπὸν ἡ τιμὴ τῆς εἰκόνας, διαβαίνει εἰς τὸ πρωτότυπον, καθὼς ὁ μέγας Βασίλειος λέγει· "Ὅσον δὲ ἀφορᾷ διὰ τὴν ἐξομολόγησιν ὅπου λέγουν, ὅτι ἀρκεῖ, τὸ νὰ ἐξομολογηθῇ τις εἰς τὸν τυχόντα ἄνθρωπος, καὶν καὶ κοσμικὸς εἶναι· καὶ πόθεν ἔλαβεν τὴν ἐξουσίαν ὁ κοσμικὸς νὰ λύη καὶ νὰ δένη ἁμαρτίας, ἄθλιοι; Τοιαῦτα φρονήματα καὶ δεισιδαιμονίας ἔχουν οἱ διαμαρτυρόμενοι!!

Κεφ. 48. Ἀκούσατέ μου, ἀδελφοὶ καὶ μὴ σᾶς ἀπατᾷ κανένας ἀπὸ αὐτούς. Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός, ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν εἰς τοὺς Ἀποστόλους του, νὰ λύουν καὶ νὰ δένουν ἐδῶ εἰς τὴν γῆν τὰς ἁμαρτίας τῶν ἀνθρώπων· οἱ δὲ Ἀπόστολοι ἐχειροτόνησαν ἀρχιερεῖς, καὶ διαδόχους αὐτῶν, καὶ τοὺς ἔδωσαν τὴν ἐξουσίαν ὅπου παρά Χριστοῦ ἔλαβον. Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς, χειροτονήσαντες ἱερεῖς καὶ πνευματικούς τοὺς ἔδωσαν τὴν χάριν καὶ ἐξουσίαν νὰ λύουν καὶ νὰ δένουν διὰ μέσον μετανοίας καὶ ἐξομολογήσεως. Κατὰ διαδοχὴν λοιπὸν ὑπάρχει τὸ μυστήριον, καὶ ὄχι ὁ τυχὸν νὰ δένη καὶ νὰ λύη.

Κεφ. 49. Καὶ τοῦτο δὲ ὅπου λέγω εἶναι φανερόν, ὅτι ὄχι μόνον οἱ διαμαρτυρόμενοι, ἀλλὰ καὶ ἡ νεολαία τῶν ὀρθοδόξων τοῖς φαίνεται ἄπρεπον τὸ νὰ κλίνουν οἱ ἄνθρωποι τὰ γόνατα, νὰ πέφτουν νὰ προσκυνοῦν τὸν Θεόν· Αὐτοὶ δὲ ὄχι μόνον δὲν

καταδέχονται νά κλίνουν τά γόνατα, ἀλλ' οὔτε τόν σταυρόν τους δέν καταδέχονται νά κάμουν. Τό ἔχουν εἰς ἐντροπήν νά κάμουν τόν σταυρόν τους. Καί ἂν ἀπό ἐντροπήν παρακινήθῃ τινάς ἀπό αὐτούς νά κάμῃ τόν σταυρόν του, δέν τό κάμνει ὀρθῶς, καί ὡς πρέπει, ἀλλ' ὡς νά παίζῃ λαοῦτο. Ἐάν δέ εὑρεθῇ τινάς νά τοῦ εἰπῇ, καί νά τόν συμβουλεύσῃ, εὐθύς ἀντιστέκεται, καί λέγει: ὁ Θεός ἀνάγκην δέν ἔχει ἀπό τάς μετανοίας, ἀγρυπνίας καί νηστείας σου.

Κεφ. 50. Ναί, ἀληθῶς, δέν χρειάζεται ὁ Θεός τῆς νηστείας μας, ἀγρυπνίας, δοξολογίας, καί προσκυνήσεις μας· διότι ἀκαταπαύστως δοξολογεῖται, καί προσκυνεῖται ἀπό ὅλα τά Ἄγγελικά τάγματα· ἀλλ' ἡμεῖς· «τί γ' ἀποδώσωμεν τῷ Κυρίῳ περὶ πάντων ὧν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν; Τῶν ἀγαθῶν μας χρεῖαν οὐκ ἔχει», διότι τοῦ Κυρίου ἡ γῆ, καί τό πλήρωμα αὐτῆς. Ὅλα τά πράγματα εἶναι τοῦ Θεοῦ. Τί λοιπόν νά δώσωμεν πρὸς εὐχαρίστησιν τοῦ Κυρίου μας; Τίποτε ἄλλο δέν ἔχομεν, παρά μόνον μίαν προσκύνησιν.

Κεφ. 51. Διὰ τοῦτο λοιπόν ἡμεῖς ὡς δοῦλοι εὐγνώμονες, κλινόμεν τά γόνατα, καί προσκυνοῦμεν αὐτόν, καί τήν Θεοτόκον, καί πάντας τοὺς Ἄγγέλους, καί Ἁγίους βάζομεν μεσίτας καί τοὺς παρακαλοῦμεν νά πρεσβεύουσιν ὑπὲρ ἡμῶν, καί λέγομεν πρὸς αὐτούς· «Πᾶσαι τῶν Ἄγγέλων αἱ στρατιαί Πρόδρομε Κυρίου, Ἀποστόλων ἢ δωδεκάς, οἱ Ἅγιοι Πάντες, μετὰ τῆς Θεοτόκου, ποιήσατε πρεσβείαν εἰς τό σωθῆναι ἡμᾶς». Καί πάλιν.

Κεφ. 52. «Τῇ Θεοτόκῳ ἐκτενῶς γυν προσδράμωμεν, ἁμαρτωλοί καί ταπεινοί καί προσπέσωμεν, ἐν μετανοίᾳ κράζοντες ἐκ βάθους ψυχῆς· Δέσποινα βοήθησον, ἐφ' ἡμῖν σπλαγχνισθεῖσα, σπεύσον ἀπολλύμεθα ὑπὸ πλήθους πταισμάτων, μή ἀποστρέψῃς σούς δούλους κενοῦς· σέ γάρ καί μόνην ἐλπίδα κεκτήμεθα».

Κεφ. 53. «Ἄλαλα τά χεῖλη τῶν ἀσεβῶν, τῶν μή προσκυνούντων τήν Εἰκόνα σου τήν σεπτήν, τήν ἱστορηθεῖσαν

ὑπό τοῦ Ἀποστόλου Λουκᾶ ἱερωτάτου τὴν ὁδηγήτριαν».

Κεφ. 54. Προσέχετε λοιπόν, ἀδελφοί, ἀπὸ τοὺς λόγους τῶν τοιούτων, καὶ μὴ τοὺς πιστεύετε. Διότι αὐτοὶ ἀπὸ τὸν διάβολον παρακινούμενοι, κάμνουν τάχα πὼς σᾶς λυποῦνται, καὶ λέγουν ἔσεῖς πτωχοὶ ἄνθρωποι, καὶ ἔχετε γὰ θρέψετε φαμελείας, γὰ πληρώσετε φόρους βασιλικούς, τίς ἢ χρεία γὰ κάμετε τόσας ἑορτάς; Τοῦτο δὲ τό λέγουσιν, ἐπειδὴ εἶναι ἐχθροὶ τῆς Παναγίας, καὶ τῶν Ἁγίων, καὶ σχηματίζονται μέ δόλον, καὶ δείχνουν τάχα εἰς τό φανερόν εὐσπλαχνίαν, καὶ αὐτονῶν ὁ σκοπὸς δὲν εἶναι ἄλλος, παρά γὰ σᾶς χωρίσουν ἀπὸ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν.

Κεφ. 55. Ἀκούσατέ μου λοιπόν, ἀδελφοί, παρακαλῶ, διὰ γὰ καταλάβετε τὸν δόλον, καὶ πανουργίαν τους, διότι αὐτοὶ εἶναι λύκοι ἀπὸ μέσα, καὶ ἀπὸ ἔξω εἶναι ἐνδεδυμένοι δέρμα προβάτου. Καὶ μετασχηματίζονται τάχα πὼς σᾶς λυπῶνται, καὶ ὁ σκοπὸς τους εἶναι γὰ καταστρέφουν τὴν Ὄρθοδοξίαν, καὶ γὰ θλάψουν καὶ ἐσᾶς· ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ ἔπεσαν εἰς τὴν λάσπην, καὶ τοὺς ἐκατακυρίευσεν ὁ ἐχθρὸς, καὶ τοὺς μεταχειρίζεται ὄργανον ὡς ὑπηρέτας του, ἵνα διὰ μέσου αὐτῶν ἀπατήσῃ καὶ ἡμᾶς, διὰ γὰ μᾶς κάμη ὁμοίους μέ αὐτούς.

Κεφ. 56. Καθὼς δύο ἄνθρωποι περιπατοῦν εἰς τὸν δρόμον καὶ εἶναι λαμπροφορεμένοι, καὶ ὁ μὲν ἕνας ἐγλύστρισε, καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν λάσπην, ὁ δὲ ἄλλος στέκει καὶ βλέπει· τί κάμνει λοιπόν ὁ πεσμένος ἀπὸ τὴν κακίαν; Παίρνει εἰς τὰς χεῖρας του λάσπη μέ τρόπον ἐπιδέξιον, καὶ κρυφά, χρίει τό φόρεμα τοῦ συντρόφου του, διὰ γὰ μὴν εἶναι αὐτός μόνον λασπωμένος, ἀλλά καὶ ὁ σύντροφός του· ἔτσι κάμνουν καὶ αὐτοί. Ἀπὸ τὴν ἔπαρσίν τους, ἐτράβηξεν ὁ Θεὸς τό χέρι του ἀπ' αὐτούς (διότι ὁ Θεὸς ὑπερηφάνους ἀντιτάσσεται) καὶ ἐσκοτίσθησαν παντελῶς, καὶ ἔγιναν πολέμοι τῆς θρησκείας, καὶ μετασχηματίζονται ὡς ὑπηρέται τῆς ἀληθείας, διὰ γὰ τραβήξουν καὶ ἡμᾶς εἰς τό μέρος τοῦ διαδόλου ὁποῦ καὶ αὐτοὶ εὐρίσκονται.

Κεφ. 57. Ἀκούσατε, παρακαλῶ, τὰς μηχανὰς καὶ τὰς τέχνας τῶν 5 ἑορτᾶς (λέγουσιν) μόνον πρέπει νὰ φυλάττουν οἱ Χριστιανοὶ τὸν χρόνον, Χριστοῦγεννα, Φῶτα, Λαμπρὴν, Ἀνάληψιν καὶ Πεντηκοστήν, καὶ αἱ 5 Δεσποτικαῖς. Τῆς δὲ Παναγίας μας καὶ τῶν Ἁγίων, δὲν παραδέχονται καμμίαν ἑορτήν.

Κεφ. 58. Καταλάβετε λοιπόν, ἀδελφοί μου, τὸν δόλον καὶ τὴν κακίαν τους, καὶ φεύγετε ἀπὸ αὐτοῦς μακράν· Αὐτοὺς ἀδελφοί μου, τοὺς μεταχειρίζεται ὁ διάβολος ὄργανον ὄχι μόνον διὰ νὰ μᾶς κολάσουν, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ μᾶς καταστρέψουν τὴν θρησκείαν ριζωδῶς.

Κεφ. 59. Ὡ ἀσεβέστατοι καὶ ἐσκοτισμένοι, δὲν πρέπει νὰ τιμᾶται καὶ νὰ προσκυνῆται ἡ Μήτηρ τοῦ Θεοῦ; Ὅπου ἐκ τῶν αἱμάτων αὐτῆς ἐπυρώθη Σάρκα Θεία καὶ ἐκάθησεν εἰς τὸν Πατρικὸν αὐτοῦ θρόνον, καὶ θέλει ἔλθῃ μετὰ δόξης νὰ κρίνῃ τὰ σύμπαντα; Μόνον καὶ μόνον δι' αὐτὰς τὰς βλασφημίας ὅπου λέγουσιν καὶ φρονοῦν κατὰ τῆς Παναγίας, ἀρκεῖ διὰ νὰ τοὺς κολάσῃ ὁ Υἱὸς τῆς· ἡ δὲ ἐδικὴ μας ἐλπίς μετὰ Θεὸν εἶναι ἡ Παναγία μας.

Κεφ. 60. Ἄς αἰσχυρθῶσι λοιπόν οἱ φλυαροῦντες κατὰ τῆς Θεοτόκου, καὶ τῶν Ἁγίων. Εἶχα δὲ νὰ φέρω πολλὰς ἀποδείξεις πρὸς ἔπαινον τῆς Θεοτόκου, καὶ τῶν Ἁγίων, ὅμως διὰ συντομίαν τίς παραλείπω, διατὶ χρειάζονται χρήματα πολλὰ, διὰ νὰ τυπώσῃ τινὰς ὄλα.

Κεφ. 61. Αὐτοὶ οἱ ἄθλιοι, ὄχι μόνον τὴν Παναγίαν, καὶ τοὺς Ἁγίους ἀτιμάζουν, ἀλλὰ καὶ τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ, μέτρον ἐπιτήδειον ζητοῦν νὰ παύσουν. Καὶ προσέχετε, παρακαλῶ, νὰ καταλάβετε. Σήμερον χάριν λόγου, ἑορτάζομεν τὴν μνήμην τῆς Παναγίας, ἢ τινὸς Ἁγίου, καὶ κάμνομεν ἑορτὴν καὶ ἀγρυπνίαν καὶ εἰς τὴν Παναγίαν, ἢ τοῦ Ἁγίου, λέγομεν μόνον ἓνα κανόνα, καὶ ὀλίγα ἑσπέρια, τὴν δὲ ὀλονύκτιον ἀκολουθία, καὶ δοξολογία τὴν ἀποδίδομεν εἰς τὸν Θεόν· ὅταν λοιπόν παύσωμεν τὰς ἑορτὰς κατὰ τὸ λέγειν αὐτῶν, τότε,

λέγω, δέν θά παύση καί η λατρεία τοῦ Θεοῦ; Δολιώτατοι καί ἔλεεινοί δέν παύετε ἀπό τοῦ νά Θεομαχῆτε;

Κεφ. 62. Διά τοῦτο, ἀδελφοί μου, μακράν ἀπό αὐτούς, καί φυλάξατε τήν πατροπαράδοτον ἡμῶν θρησκείαν. Μην πιστεύετε πώς τάχα σᾶς λυποῦνται, καί σᾶς λέγουν ταῦτα. Ὅχι. Ἀλλά ζητοῦν νά σᾶς κάμουν ὁμοίους των ἀσεβεῖς καί ἀθέους· ζητοῦν λέγω νά σᾶς μακρύνουν ἀπό τήν ὀρθοδοξίαν. Ἀλλά πρέπει νά μάθωμεν, διατί εἶναι τόσον πολέμοι τῆς ὀρθοδοξίας, καί ἔρασταί τῆς κακοδοξίας; Καί λέγομεν εἰς τοῦτο, ὅτι, ἐπειδή ἡ ὀρθοδοξία ἔχει τήν στράτα ὀλίγην δύσκολον, καί στενήν τήν πύλην, κατά τόν λόγον τοῦ Εὐαγγελίου, ἡ δέ ἀσέβεια ἔχει εὐρύχωρον καί πλατεῖαν τήν στράτα διά τήν ἀπώλειαν διότι οὔτε νηστείαν, οὔτε ἀγρυπνίαν, οὔτε ἄλλο τι ἔχει κοπιαστικόν, διά τοῦτο εὐκολα τήν ἐγκολπώνεται κάθε ἕνας.

Κεφ. 63. Τί δέ νά εἰπῶ διά τάς Τεσσαρακοστάς τῆς Ἐκκλησίας μας; Αὐτάς ὄχι μόνον ἡ νεολαία τάς περιφρονεῖ, ὡς ἀνωφελεῖς, ἀλλά ἀκόμη καί οἱ χωρικοί ὡ τῆς ἀνοησίας μας! Καί τί κακόν δέν προξενεῖ ἡ ἀμάθεια τῆς Θείας Γραφῆς; Περισσότερον ὅμως ἀπό ὅλα βλάπτει τό κακόν παράδειγμα, καί ἡ κακή συναναστροφή. Καί τί λέγουσιν οἱ περισσότεροι τήν σήμερον; Ἡ νηστεία (λέγουσι) δέν εἶναι ἐντολή Θεοῦ· οὐχί τά εἰσερχόμενα, ἀλλά τά ἐξερχόμενα μολύνουν τόν ἄνθρωπον.

Κεφ. 64. Βλέπετε ἀμάθεια; Βλέπετε διαστροφήν τῆς Ἁγίας Γραφῆς; Βλέπετε φανεράν ἀπώλειαν; Ἐκεῖνον τόν λόγον ὁποῦ εἶπεν ὁ Κύριος τοῖς Ἰουδαίοις, διά τάς δεισιδαιμονίας αὐτῶν, αὐτόν τόν λόγον λέγω. Αὐτοί τόν γυμνώνουν καί τόν μεταχειρίζονται εἰς βοήθειάν τους, πρὸς καταστροφήν τῆς νηστείας, ἀλλά διατί τό εἶπεν ὁ Κύριος, καί διά ποίαν αἰτίαν τό εἶπεν, παντελῶς δέν γνωρίζουν. Μόνον τόν λόγον γυμνώνουν, καί τόν λαμβάνουν πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς ἐσφαλμένης αὐτῶν ιδέας, ἢ νά εἰπῶ καλλίτερα πρὸς βλάβην

τῶν ἀδελφῶν μας χριστιανῶν, καί εἰς ἀπώλειαν, καί αἰώνιον κόλασιν τῶν ψυχῶν τους.

Κεφ. 65. Τό νά λέγουν ὁμως, πώς δέν εἶναι ἐντολή Θεοῦ ἡ νηστεία, καί πώς ὁ Χριστός δέν εἶπε νά νηστεύωμεν, ἐγώ ἀπορῶ· καί τί νά ἀποκριθῶ δέν ἤξεύρω· ἐπειδή καί τό ζήτημα εἶναι μωρόν καί παιδαριῶδες. Πλήν, διά νά μή λυπήσωμεν τούς φιλοχρίστους, ἄς εἰποῦμεν ὀλίγα τινά.

Κεφ. 66. Λέγουσιν λοιπόν, ὅτι ἡ νηστεία δέν εἶναι ἐντολή Θεοῦ. Εἰς τοῦτο, ἀδελφοί, ἔχουν πολύ θάρρος. Διατί ἡ πρώτη ἐντολή ὁποῦ ὁ Θεός ἔδωσεν εἰς τόν ἄνθρωπον, ἦτον ἡ νηστεία. Ἡ φύσις ἡ ἀνθρωπίνη ἀπό τό φαγητόν ἐξέπεσεν. Ὁ Ἀδάμ, διά νά φάγη ἀπό τόν ἀπηγορευμένον καρπόν, δέν ἐδιώχθη ἐκ τοῦ Παραδείσου; Ἄν θέλετε γνωρίζη καλά τάς ἀγίας Γραφάς, ἤθελα νά σᾶς κάμω τήν ἐρώτησιν νά μοῦ εἰπῆτε (εἰς τήν παλαιάν, ἢ εἰς τήν νέαν διαθήκην), ποῖος ἄνθρωπος ἠγίασεν χωρίς νηστείας; Ἡ ποῖος ἔγινε φίλος Θεοῦ χωρίς νά ἐξασκήσῃ πρότερον τήν νηστείαν;

Κεφ. 67. Ὁ Μωϋσῆς, δύο φορές ἀπό σαράντα ἡμέρας νηστεύσας, ἔλαβε παρά Θεοῦ τόν γραπτόν νόμον· ὁ Ἡλίας νηστεύσας τεσσαράκοντα ἡμέρας, ἀνελήφθη ἐν πυρίνῳ ἄρματι· ὁ Δαυιδ διαίτης νηστείας ἔφραξε στόματα λεόντων, οἱ τρεῖς παῖδες ἔσθεσαν δύναμιν πυρός, ὅταν τούς ἔρριψαν εἰς τήν καιομένην κάμινον. Ὁ δέ Θεός ὁποῦ εἶχεν ἀποστρέψει τό πρόσωπόν του ἀπό τῶν Ἑβραίων, τούς προσκαλεῖ λέγων· Ἐπιστρέψατε πρός με ἐν νηστεία καί προσευχῇ· καί πάλιν, ἀναλάβετε νηστείαν, καί κηρύξατε ἄφεσιν. Διά τῆς νηστείας ἀπέστρεψεν ὁ Θεός τήν ὀργήν του ἀπό τούς Νηνευῖτας.

Κεφ. 68. Καί τίς ἡ χρεῖα νά λέγω περί νηστείας ἀνθρώπων; ὅποταν καί αὐτός ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός μετά τό Βάπτισμα ἐνήστευσεν τεσσαράκοντα ἡμέρας εἰς τήν ἔρημον; Καί ἂν ὁ νομοδότης νηστεύῃ, ποῖος ἀπό τούς τηροῦντας τόν νόμον δέν πρέπει νά νηστεύῃ; Καί ἐπειδή λέγετε,

πώς ὁ Κύριος δέν ἀναφέρει περί νηστείας εἰς τό ἱερόν Εὐαγγέλιον, σᾶς λέγω καί ἐγώ, ὅτι εἰσθε ἀπρόσεκτοι, καί δέν καταλαμβάνετε. Καί ἄκουσον, ἄνθρωπε, τί λέγει ὁ Κύριος: Ὅταν νηστεύῃς, μή ἔσῃ ὡσπερ οἱ ὑποκριταί, καί τά ἐξῆς: καί πάλιν ἐτοῦτο τό γένος τῶν δαιμόνων, οὐκ' ἐξέρχονται, εἰ μή ἐν προσευχῇ καί νηστεία καί ἀλλαχοῦ λέγει, ὅταν ἀρθῇ ὁ νυμφίος ἀπ' αὐτῶν (διά τούς Ἀποστόλους δῆλον), τότε νηστεύσουσι καί οἱ υἱοί τοῦ νυμφίου. Καί ἄλλας μυρίας ἀποδείξεις ἔχω νά σᾶς φέρω ἀπό τήν Ἀγίαν Γραφήν, ἀλλ' ἐπειδή καί ἔχω νά ὀμιλήσω δι' ἄλλα τινά ἀναγκαιότερα, παύω τοῦ λέγειν: καί μόνον τοῦτο σᾶς λέγω, (ὀμιλῶ διά τούς ὀρθοδόξους).

Κεφ. 69. Μεγάλην ἀχαριστίαν δείχνομεν, ἀδελφοί μου, εἰς τόν Κύριόν μας. Αὐτός, διά τήν ἀγάπην μας, νά πάθῃ τόσα καί τόσα, καί ἡμεῖς οἱ ἀχάριστοι νά μήν θέλωμεν νά ὑπομείνωμεν οὐδέ τό παραμικρόν δι' ἀγάπην του ὡς τῆς ἀπείρου σου φιλανθρωπίας, Κύριε, καί τῆς ἐσχάτης ἡμῶν ἀπανθρωπίας! Τί δυσκολία εἶναι, ἀδελφοί μου, τό νά νηστεύσωμεν δύο ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος διά τήν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ; Τῶν ἀγαθῶν μας, χρεῖαν οὐκ ἔχει διότι τοῦ Κυρίου ἡ γῆ, καί τό πλήρωμα αὐτῆς. Τί ἀνταποδώσωμεν λοιπόν τῷ Κυρίῳ περί πάντων ὧν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν; Δέν ἔχομεν τίποτε ἄλλο νά τοῦ ἀνταποδώσωμεν, παρά μόνον ὡς δοῦλοι εὐγνώμονες, νά κλίνωμεν γόνυ νά τόν προσκυνήσωμεν καί νά νηστεύωμεν δύο ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος διά τήν ἀγάπην του: τήν Τετάρτην διά τήν προδοσίαν, καί τήν Παρασκευήν διά τήν Σταύρωσιν, ὅπου διά τήν ἀγάπην μας ὑπέμεινεν.

Κεφ. 70. Ἔως ἐδῶ ὀμιλήσαμεν περί νηστείας, καί περί ἐκείνων ὅπου δέν πιστεύουν ὀρθῶς εἰς τόν Χριστόν. Τώρα θέλω ὀμιλήσῃ καί περί ἐκείνων ὅπου ἀμφιβάλλουν διά τήν Θεότητα τοῦ Χριστοῦ καί καθῶς τό ἐπροεῖπα, ὅτι εὐρίσκονται τινές διδάσκαλοι ἐπάνω εἰς τήν πατρίδα μας, τί λέγω πατρίδα μας; Εἰς ὅλην τήν οἰκουμένην, καί λέγουσιν ὅτι δέν

ὑπάρχει τίποτε μετά τόν θάνατον, οὔτε Ἀνάστασις, οὔτε Κόλασις, οὔτε Βασιλεία οὐρανῶν, καθώς φρονοῦν οἱ ἀνόητοι. Ταῦτα λέγοντες οἱ μάταιοι καί πλαγεμένοι, κρημνίζουν τοὺς ἀστηρίκτους εἰς τήν ἀπώλειαν.

Κεφ. 71. Καί τό κακόν εἶναι ὁποῦ ὄχι μόνον διασπείρουν τόν λόγον τῆς ἀσεβείας, καί φαρμακεύουν τάς ψυχάς τῶν ἀνθρώπων, ἀλλά ἔβγαλαν καί πλῆθος μαθητῶν, γεννήματα ἐχιδνῶν, καί ἀσπίδων, καί υἱούς τῆς ἀπωλείας, καί μάχονται κατά τῆς ἀληθείας μέ μεγάλην ἀλαζονίαν, καί ὡς εὐγλωττοί πείθουν τοὺς ἀνθρώπους νά κλίνουν εἰς τήν ἀσέβειαν· ἐπειδή καί ἡ φύσις ἡμῶν, εὐκόλα κλίνει εἰς τόν κατήφορον.

Κεφ. 72. Δικαίως λοιπόν κράζει καί ὁ προφήτης Δαβίδ· «ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὢν, οὐ συνῆκε, παρά συνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις, καί ὠμοιώθη αὐτοῖς»· ἤγουν ὁ ἄνθρωπος εἶναι τετιμημένος κατ' εἰκόνα Θεοῦ, ἀθάνατος· καί αὐτός δέν τό ἐννόησεν, ἀλλ' ἀνεκατεύθη μέ τά ζῶα, καί ἔγινεν ὅμοιος μέ αὐτά. Φεῦ! τῆς ἀνοησίας σας ταλαίπωροι. Καλά λέγει λοιπόν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος διά τοὺς τοιοῦτους· «μενοῦν γε' φάσκοντες εἶναι σοφοί, ἐμωράνθησαν».

Κεφ. 73. Ἐπρεπέ σας, διδάσκαλοι τῆς ἀπωλείας νά λαμβάνετε μαθήματα παρά τῶν ἐν ἀληθεία σοφῶν, ἵνα σοφισθῆτε καί μάθετε τήν ἀλήθειαν· παρά νά διδάσκετε τά τέκνα τῶν χριστιανῶν, καί νά τά στέλλετε εἰς τό πῦρ τό ἄσβεστον· ὃ καί πόσων ἀνθρώπων γίνονται αἴτιοι ἀπωλείας οἱ τοιοῦτοι ἀσυνείδητοι!

Κεφ. 74. Καί ἐπειδή λέγουσι πώς δέν ὑπάρχει Ἀνάστασις καί Κόλασις· τίς ἡ χρεία, ἀδελφοί, νά ζητῆτε γαμβρούς εἰς τάς θυγατέρας σας; Καί διατί νά πληρῶνεται τόσας λίρας; Δώσετε τάς θυγατέρας τῶν υἱῶν σας, καί στεφανώσατε αὐτούς μετά τῶν θυγατέρων σας, τί πειράζει; Ἐπειδή καί δέν ὑπάρχει ἀνάστασις καί κρίσις, τί φοβᾶσθε; Κερδαίνετε καί τάς προίκας ὁποῦ ἠθέλετε δώση εἰς τοὺς γαμβρούς σας. Εἰς τό μηδέν λοιπόν πορευόμεθα, ὡσάν ζῶα; Οὐδεμία ἐλπίς πε-

ρί ἀναστάσεως εἰς ἡμᾶς δέν ὑπάρχει; Φανερά λοιπόν μᾶς ὑστέρησαν καί ἀπό τήν ἐλπίδα, ὅπου εἶχαμεν διά τήν βασιλείαν τοῦ Χριστοῦ. Ταλαίπωροι ἡμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι! Ἴνα τί καί ζῶμεν λοιπόν;

Κεφ. 75. Δέν ἐντρέπεσθε ἄθλιοι νά ὀμιλήτε; Δέν αἰσχύνεσθε νά φλυαρήτε; Φεῦ! τῆς ἀνοησίας σας μωροί καί τυφλοί! Καί τίς πεφωτισμένος νά μή σᾶς κλαύσῃ; Ἐγώ μάρτυς μου ὁ Κύριος, τούς λυποῦμαι τούς τοιούτους, καί ἐπιθυμῶ τήν σωτηρίαν τους, αὐτοί ὅμως, ὡς ἀλαζόνες καί ὑπερήφανοι, μέ περιφρονοῦν ὡς ἰδιώτην, καί ἀγράμματον. Οὐαί καί ἀλλοίμονον εἰς αὐτούς! Διατί, νά ἤξεύρουν τί τούς τρέχει, ἔπρεπε νά φρίξουν, καί νά τρομάξουν οἱ ταλαίπωροι.

Κεφ. 76. Λοιπόν, θέλω νά μάθω, τάχα τί φρονοῦν περί ἐμοῦ; Νομίζετε πῶς εἶμαι τρελλός; Ἐπειδή καί περιφρονεῖτε τήν Ἀγίαν Γραφήν, καί ὅλα τά θαύματα τοῦ Χριστιανισμοῦ, πρέπει ἐγώ νά διαλεχθῶ σήμερον μετ' ἐσᾶς ὡς διά ζώσης φωνῆς, καί σᾶς λέγω. Ἐγώ γέ ἐγώ ὅπου κάθομαι σήμερον εἴκοσι πέντε ἔτη εἰς τό Προβάτειον ὄρος, καί φυλάγω τούς πεύκους, ἀπλῶς καί ὡς ἔλαχε κάθομαι; Ἐγώ γέ δέν εἶδα, δέν ἤξεύρω τίποτε περισσότερον ἀπό ἐσᾶς ὅπου εὐρίσκεσθε μέσα εἰς τās φροντίδας τοῦ κόσμου; Δέν ἔχω καμμίαν πληροφορίαν διά τό μέλλον; Καί πῶς γίνεται τοῦτο; Διότι δέν εἶναι ἕνας χρόνος δέν εἶναι πέντε δέν εἶναι δέκα ἢ εἴκοσι ἀλλ' ὅλη μου ἡ ζωή. Καί ἄν ἐγώ δέν εἶχα μυρίας πληροφορίας, φανερές καί κρυφές, πῶς ἤθελα δυνηθῶ νά ὑπομένω τούς τόσους κόπους εἰς ὅλην μου τήν ζωήν; Καί τόσον ἀνόητος εἶμαι ἐγώ νά ρίπτω τά χρήματα ὡσπερ σκύβαλα ἄν δέν εἶχα τετραγωνικάς πληροφορίας διά τήν μέλλουσαν βασιλείαν τοῦ Χριστοῦ, καί ἀναστάσεως νεκρῶν;

Κεφ. 77. Ὁλη ἡ Πατρίς τό γνωρίζει (καθώς φαίνεται) ὅτι ὑπέρ τās πέντε χιλιάδας λίρας εἶναι ἕως τήν σήμερον περασμένες εἰς τās χεῖρας μου, τās ὁποίας τās ἐξοδεύω ὅλας εἰς δόξαν τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, καί κἄν ἄρτον δέν χορταίνω,

ἀλλά τσιγαρίζομαι καί ταλαιπωροῦμαι ἡμέραν καί νύκτα. Καί λοιπόν, πῶς εἶναι δυνατόν νά γίγη τοῦτο, καί νά ὑποφέρω τόσους καί τόσους κόπους χωρίς νά γευθῶ ὅτι Χριστός ὁ Κύριος; Ἀδελφοί, ἡ ὄρασις, τῆς ἀκοῆς ἀσφαλεστέρα ἐστί· ἄλλο νά ἀκούσης, καί ἄλλο νά ἰδῆς· καί ὄχι μόνον πέντε χιλιάδας λίρας, ἀλλά καί τόν κόσμον ὅλον νά μοῦ χαρίσουν, εἰς οὐδέν τόν ἔχω. Διατί; Διότι ἐπληροφορήθηκα τετραγωνικῶς διά ἐκεῖνα τά ἀγαθά, ὅπου εἶναι ἐτοιμασμένα διά ἐκείνους ὅπου ἀγαποῦν τόν Κύριον· (ἅ ὀφθαλμός οὐκ οἶδεν, καί οὖς οὐκ ἤκουσεν, καί ἐπί καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη· ἅ ἠτοίμασεν ὁ Θεός τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν).

Κεφ. 78. Ἐάν σιωπήσω, θά καλύψῃ τό ψεῦδος τήν ἀλήθειαν. Ἐάν δέ ὀμιλήσω τήν ἀλήθειαν, θά μέ νομίσουν φιλενδεικτῆν, καί κενόδοξον. Οἱ δέ ἐσκοτισμένοι, θά μέ περιγελάσουν ὡς ἀμαθῆ εἰς τά Ἑλληνικά, καί φλύαρον εἰς τά πνευματικά. Διότι, οὐδεὶς (θά εἰποῦν) ἐλάλησε φανερά εἰς τόν παρόντα καιρόν, ὡς ἐτοῦτος. Ἐγώ δέ, ἀποκρίνομαι οὕτως.

Κεφ. 79. Καί πρῶτον θά ὀμιλήσω περί τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τό ὅποιον αὐτοί δέν πιστεύουν. Διότι ἐάν ἐπίστευον, δέν ἤθελαν λέγη πῶς δέν πιστεύουν οἱ τοιοῦτοι. Πῶς νά τοὺς μεταπείσω νά πιστεύσουν εἰς τήν Θεότητα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, διά νά ἔχουν ζωήν αἰώνιον; Ὅλοι οἱ προφήται ἀπό τοῦ Ἀβραάμ, μέχρι τοῦ προφήτου Ζαχαρία, μαρτυροῦν καί προφητεύουν διά τόν ἐρχομόν τοῦ Μεσία, ἡγουν τοῦ Χριστοῦ. Ἀλλ' ἐπειδή καί αὐτοί δέν πείθονται εἰς τήν Ἀγίαν Γραφήν, ἅς διαλεχθῶμεν λοιπόν μέ τόν ὀρθόν λόγον, καί ἀνθρώπινον συλλογισμόν· καί λέγομεν οὕτως.

Κεφ. 80. Ὁ Χριστός ἦτον εἰς τά Ἱεροσόλυμα, καί εἶχε δώδεκα Μαθητάς, καί αὐτοί ἀγράμματοι, ἄλιεῖς, ψαράδες· καί κηρύττων ἐκεῖ τό Εὐαγγέλιον, τόν ἐσταύρωσαν οἱ Ἰουδαῖοι. Ἐτοῦτο δέν ἤμποροῦν νά τό ἀρνηθοῦν, καί νά εἰποῦν πῶς εἶναι ψεύματα· ἐπειδή καί ἀσεβεῖς ἱστοριογράφοι, καί

Ἰουδαῖοι τό μαρτυροῦν, πῶς τόν ἐσταύρωσαν ἡγεμονεύοντος τοῦ Ποντίου Πιλάτου.

Κεφ. 81. Παρακαλῶ ὁμως, ἐσεῖς οἱ μή πιστεύοντες, μή κλείσετε τά μάτια σας, καί φράξετε τάς ἀκοάς σας, ἀλλά προσέχετε, διά νά γνωρίσετε τήν ἀλήθειαν· διότι δέν εἶναι μικρά ἢ ζημίαι σας, οὔτε ἡ ὑπόθεσις εἶναι δι' ἀνθρώπινα καί πρόσκαιρα πράγματα, ἀλλά δι' αὐτά τά οὐράνια καί ἀθάνατα, δηλαδή διά τήν αἰώνιον ζωήν, καί ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς. Διά τοῦτο προσέχετε, παρακαλῶ, διά νά δυνηθῆτε, νά διακρίνετε τήν ἀλήθεια ἀπό τό ψεῦδος, καί τό φῶς ἀπό τό σκότος. Διότι ἐάν ἔχετε κακήν καί διεστραμμένην προαίρεσιν, καί ἐν γνώσει, ἐγκολπωμένοι τήν ἀσεβείαν, δέν θά σᾶς φωτίσῃ ὁ Χριστός, οὔτε τά θαύματά του θά δυνηθῆτε νά κατανοήσετε, ὅπου πανταχοῦ εἶναι ἐξαπλωμένα, ἀλλά θά μείνετε εἰς τήν πλάνην τῆς ἀσεβείας, ὅπου ἡ ὁδός εἶναι εὐρύχωρος καί τό τέλος αὐτῆς καταντᾶ εἰς τήν ἀπώλειαν. Πολύ καλόν ἤθελε εἶναι εἰς ἐσᾶς, ὦ φίλοι μου, ἄν ἡ ψυχὴ ἦτον θνητή, καί νά ἐπήγγαιεν εἰς τό μηδέν μετά τόν θάνατον. Ἄλλ' οὐκ ἔστι τοῦτο, ἀδελφοί, διότι ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι κατ' εἰκόνα Θεοῦ, ἀθάνατος, καί ἡ εἰς τήν Βασιλείαν τοῦ Χριστοῦ ἀπέρχεται, ἡ εἰς τήν αἰώνιον Κόλασιν. Ἄλλ' ἄς ἔλθωμεν εἰς τό προκείμενον τοῦ λόγου, νά ἀποδείξωμεν τήν θεότητα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μέ τόν ὀρθόν λόγον.

Κεφ. 82. Ὄταν οἱ Ἰουδαῖοι ἐσταύρωσαν τόν Χριστόν οἱ Ἀπόστολοι ἔμειναν κρυπτόμενοι, ὁ δέ Χριστός φαγείς εἰς αὐτούς μετά τήν Ἀνάστασιν τούς ἐπαρήγγειλε νά μήν μακρύνουν ἀπό τό Ἱεροσόλυμα, ἀλλά νά προσμένουν τήν Ἐπαγγελίαν τοῦ Πατρὸς. Καθήσατε (τούς εἶπε) ἕως ὅτου ἐνδύσασθε τήν ἐξ ὕψους δύναμιν. Καθήμενοι λοιπόν εἰς ἓνα σπίτι ὑψηλόν καί προσευχόμενοι ψυχαί ὡς ἑκατόν εἴκοσι· ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου, ἐξαίφνης ἐγένετο τοιοῦτος ἤχος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατερχόμενος, ὡς ὅταν φυσᾷ ἄνεμος δυνατός, καί ἐγέμωσεν ὅλον τό σπίτι ὅπου ἐκάθονταν. Εὐθύς δέ μετά τόν

ἤχον ἐφάνησαν γλῶσσαι πυροειδεῖς, αἱ ὁποῖαι ἐδιαμοιράσθησαν, καί ἐκάθησαν εἰς τὰς κεφαλὰς τοῦ καθενός. Καί τότε ἀρχίνησαν νά λαλοῦν, ὄχι τήν πατρικήν τους γλῶσσαν, ἀλλά ὅλας τὰς γλώσσας, καθὼς τό Πνεῦμα τό Ἅγιον τοὺς ἐδίδασκεν.

Κεφ. 83. Οἱ Ἀπόστολοι, λοιπόν, ὁποῦ τό πρότερον ἦτον κεκλεισμένοι, καί ἀπό τόν φόβον τους ἔτρεμον, ὅταν τό Ἅγιον Πνεῦμα τοὺς ἐδυνάμωσεν, εὐθύς ἐξῆλθον, καί ἐκήρυττον τά μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ καί τά λοιπά ὅσα εἶναι γεγραμμένα εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων. Ὁ δέ Ἀπόστολος Πέτρος σταθεῖς εἰς τό μέσον μίαν τῶν ἡμερῶν εἶπεν εἰς τοὺς Ἀποστόλους· δέν εἶναι πρόπον, ἀδελφοί, εἰς ἡμᾶς, νά διακινουῦμεν τραπέζας καί νά ἀσχολούμεθα εἰς τά σωματικά, ἀλλά νά καταστήσωμεν διακόνους νά παραστέκωνται, καί ἡμεῖς νά ἐξέλθωμεν εἰς τό κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου.

Κεφ. 84. Τοιουτοτρόπως, λοιπόν, ἔκλεξαν ἄνδρας σοφοῦς ἕξη καί ἕνας ὁ Στέφανος ἑπτὰ· καί τοὺς ἐκατέστησαν διά νά παραστέκωνται εἰς τό πλῆθος ὁποῦ καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἐπίστευον. Πλῆθος γάρ θαυμάτων ἐγένοντο καθ' ἐκάστην καί διά τοῦτο ἔτρεχαν οἱ ἄνθρωποι, σωρηδόν καί ἐπίστευον εἰς τόν Χριστόν. Οἱ δέ δώδεκα Ἀπόστολοι ἔβαλαν ψήφους εἰς τό μέσον τους, ποῖον μέρος θά πάρῃ ὁ καθ' ἕνας, καί οὕτως ἐμοίρασαν τὰς Ἐπαρχίας, καί ἐξῆλθον εἰς τό κήρυγμα.

Κεφ. 85. Ἀκούσατε, παρακαλῶ, μέ προσοχήν διά νά καταλάβετε· ἀκούσατε τό μεγαλεῖον, καί τήν δύναμιν τῆς πίστεώς μας. Οἱ Ἀπόστολοι, καθὼς εἶπαμεν εἰς τήν ἀρχήν τοῦ λόγου, ἦτον ἰδιῶται, ψαράδες ἀγράμματοι. Ἐπῆγεν λοιπόν ἕνας ἀπό αὐτούς μέσα εἰς τήν Εὐρώπην, ἧ εἰς τὰς Ἀθήνας, ἧ εἰς ἄλλο μέρος, ὁποῦ εὐρίσκοντο ἄνθρωποι φιλόσοφοι καί πεπαιδευμένοι. Αὐτοί δέ οἱ φιλόσοφοι ἦτον ὅλοι ἀσεβεῖς καί εἰδωλολάτραι. Τί δέ εἶναι τά εἰδῶλα;

Κεφ. 86. Εἰδῶλα εἶναι ἀγάλματα, εἰς τά ὁποῖα ἀγάλματα ἔμβαιναν οἱ δαίμονες μέσα καί ἐκατοικοῦσαν, καί ἀπό μέσα

ἐκεῖ ὠμιλοῦσαν μέ τούς ἀνθρώπους, ὁποῦ τούς ἐλάτρευον διά θεούς. Καί πολλάκις τούς ἐφανέρωναν πράγματα κεκρυμμένα οἱ ἀκάθαρτοι δαίμονες, ἢ τούς ἔλεγαν ἐκεῖνα ὁποῦ ἔμελλον νά τούς συνέβουν. Καί τόσην πίστιν εἶχον οἱ ἄνθρωποι εἰς τά εἰδωλα, ὥστε ὁποῦ καί τά τέκνα τους ἐπρόσφερον εἰς αὐτά θυσίαν· καί ἐγώ δέν τούς κατακρίνω, διότι ὅστις καί νά εἶναι, ὁποῦ νά μήν τό γνωρίζη, ὅτι εἶναι δαιμόνια, καί κάμνουν τοιαῦτα θαύματα, βέβαια θά ἀπατηθῇ· διότι ὁ ἀληθινός Θεός εἰς αὐτούς ἦτον ἄγνωστος. Μόνον τούς δαίμονες εἶχον διά θεούς.

Κεφ. 87. Ἔλα λοιπόν τώρα ἐσύ, ὦ φιλοσοφώτατε μαθητά τοῦ Βολταίρ, ὁποῦ ἀμφιβάλλεις διά τήν Θεότητα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καί διάκρινε τά πράγματα μέ τόν ὀρθόν λόγον, καί φυσικήν διάκρισιν, καί πιστεύω ὅτι θά καταλάβῃς τήν ἀληθειαν, καί νά διακρίνης τό φῶς ἀπό τό σκότος, διά νά μήν ἀπατάσαι ἔτσι εὐκόλα.

Κεφ. 88. Πῶς ἦτον δυνατόν λοιπόν, ἕνας Ἑβραῖος ἀγράμματος ψαρᾶς, ἕνας ἰδιώτης ἄνθρωπος, νά ὑπάγῃ νά καταπέιση τόσους ἄρχοντας, τόσους καί τόσους φιλοσόφους νά ἀφήσουν τήν πατροπαράδοτον αὐτῶν θρησκείαν, καί νά πιστεύουν εἰς ἕνα βιοθανή ἄνθρωπον; Πῶς εἶναι, λέγω, τοῦτο δυνατόν, ἕνα ἄνθρωπον ὁποῦ τόν ἐσταύρωσαν ἐχθές οἱ Ἑβραῖοι εἰς τό Ἱεροσόλυμα, χωρίς νά τόν ἴδουν, χωρίς νά ἀκούσουν τῆς φωνῆς του, νά τόν πιστεύσουν διά Θεόν; Εἶναι δυνατόν ἐτοῦτο ποτέ;

Κεφ. 89. Ἀλλά μέ τό νά ἐπιπτον τά εἰδωλα, καί οἱ θεοί τους ἐσυντρίβοντο ἅμα ἤθελον ἀκούσῃ τό ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, καί μέ τό νά ἐφαίνονταν τά δαιμόνια (κελεύσει Θεοῦ) φανερά, καί ὠδύροντο τήν συμφοράν τους, νά κράζουν καί νά λέγουν εἰς ἐπήκοον πάντων· οὗτοι οἱ ἄνθρωποι, εἶναι δοῦλοι τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου, καί μέ τό νά ἔβλεπον οἱ ἄνθρωποι φανερά τό πλῆθος τῶν θαυμάτων, ὁποῦ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἔκαμναν οἱ Ἀπόστολοι, τούτου χάριν λέγω, ἄ-

φησαν τῶν εἰδώλων τὸν δόλον, καὶ ὑπέστρεψαν εἰς τὸν ἀληθινόν Θεόν.

Κεφ. 90. Καὶ βλέπε, ὦ ἀναγνώστα, πῶς ἦτον ὅλη ἡ οἰκουμένη γεμάτη ἀπὸ εἰδώλα. Καὶ εὐθύς ὅπου ἐφάνη τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν οἰκουμένην, εὐθύς λέγω ριζηδὸν ἠφανίσθη ἡ εἰδωλολατρεία· καὶ μάλιστα ὅπου ὅλοι οἱ βασιλεῖς τῆς οἰκουμένης ἦτον ἀσεβεῖς καὶ εἰδωλολάτραι, οἱ ὅποιοι ἐκαταδίωκον τὸν Χριστιανισμόν, καὶ ἐζήτουν ριζηδὸν γὰ τὸν ἐξωλοθρεύσουν. Κατανόησον, λοιπόν, ἀδελφέ, τὸ μεγαλεῖον τῆς πίστεώς μας, καὶ πεσῶν, προσκύνησον τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, διὰ γὰ σέ ἐλεήσῃ.

Κεφ. 91. Ἐάν ὁμως οἱ Ἀπόστολοι ἦτον πεπαιδευμένοι, καὶ οἱ πιστεύοντες εἰς τὸ κήρυγμα αὐτῶν ἦτον ἰδιῶται, ἐνδέχεται γὰ μᾶς εἰποῦν πῶς τοὺς ἠπάτησαν διὰ τῆς εὐγλωττίας καὶ μαθήσεως αὐτῶν· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι οἱ Ἀπόστολοι τοῦ Χριστοῦ ἦτον ἰδιῶται ἀγράμματοι, πρέπει λοιπόν καὶ ἐξ ἀνάγκης γὰ πιστεύσωμεν, ὅτι ἡ δύναμις τοῦ ἐσταυρωμένου Χριστοῦ, ἐξωλόθρευσεν τὴν εἰδωλολατρείαν ἀπὸ τὸν πεπολιτισμένον καὶ πλανημένον κόσμον· καὶ ὅπου ἠκούετο τὸ δεδοξασμένον ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, ἐκεῖ τὰ εἰδώλα ἐξωλοθρεύθησαν. Ἴδετε λοιπόν τὴν δύναμιν τῆς πίστεως, πῶς ἐξαπλώθη εἰς ὅλον τὸν κόσμον διὰ μέσου τῶν φαράδων; Ἴδετε δέ καὶ τὰ εἰδώλα πῶς ἐξωλοθρεύθησαν, καὶ ριζηδὸν ἠφανίσθησαν εὐθύς ὅπου ἐφάνη ὁ Σωτὴρ ἡμῶν Χριστός;

Κεφ. 92. Ἄλλ' ἴσως γὰ μοῦ εἶπῃ τινάς, ὅχι μόνον ὁ Χριστιανισμὸς ἐξαπλώθη, ἀλλὰ καὶ ἄλλας πολλὰς θρησκείας βλέπομεν ἐξηπλωμένας, καὶ τὰ λοιπὰ. Ναι, ἀδελφοί μου, ἀληθῶς λέγετε· πλήν αὐταὶ αἱ θρησκείαι ὅπου ἐσεῖς λέγετε, ἐξαπλώθησαν διὰ μέσων ρομφαίας (παραχωρήσει Θεοῦ διὰ τὰς ἀμαρτίας μας) καὶ ὄχι διὰ θαυμάτων, καθὼς ὁ Χριστιανισμὸς, ἀλλὰ διὰ σπάθης καὶ τυραννίας.

Κεφ. 93. Διὰ τοῦτο σᾶς παρακαλῶ, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, παύσατε ἀπὸ τοῦ γὰ ἀντιμάχεσθε τὴν πατροπαράδοτον σας

θηρσκειάν. Βαπτισμένοι είσθε, άδελφοί μου, είς τό όνομα τής 'Αγίας Τριάδος' ίνα τί λοιπόν απέστητε άπ' αὐτῆς; Τί κακόν ίδετε, άδελφοί, από τήν άγιωτάτην ήμῶν θρησκειάν; Διατί γίνεσθε πολέμοι, άντίς ύπερασπισταί αὐτῆς; Τί πλημμέλημα ηῦρατε είς αὐτήν; Καί εάν ηῦρατε, άδελφοί, τίποτες έσφαλμένον, είπέτε το καί είς έμένα, καί εάν είναι άληθές, νά τήν άπορρίψω καί έγώ ώς νοθευμένην καί κάλπικην θρησκειάν, καί νά πεισθῶ είς τό φρόνημά σας. Μήν άπαταῶσθε άδελφοί, διότι είναι γεγραμμένον έν τῷ όνόματι 'Ιησοῦ Χριστοῦ θέλει κάμψη πᾶν γόνυ, έπουρανίων καί έπιγείων, καί καταχθονίων, καί πᾶσα γλῶσσα θέλει έξομολογηθῆ, ότι Κύριος 'Ιησοῦς Χριστός, είς δόξαν Θεοῦ Πατρός.

Κεφ. 94. 'Εγώ, άδελφοί μου, δέν έπῆγα νά σπουδάσω τήν Ρητορικήν, άλλ' είμαι σπουδασμένοσ τήν 'Αγίαν Γραφήν. "Οχι μόνον μέ τήν ανάγνωσιν, αλλά καί μέ τό έργον καί πείραν' έπειδή καί ή 'Αγία Γραφή δέν είναι ώσαν τήν λοιπήν ανάγνωσιν, όπου νά καταλαμβάνη καθ' ένας, άλλ' έχει μέσα κεκρυμμένην καί θαυμαστήν θεωρίαν. 'Αλήθειαν λέγω, άδελφοί μου, καί δέν ψεύδομαι, είδα μέ τήν πείραν ότι άλλο πρόσωπον δείχνει ή 'Αγία Γραφή είς τούς άγωνιστάς καί αγαπῶντας τόν Κύριον (κᾶν καί ιδιώτης έστί τῆ γνώσει), καί άλλο είς τούς άνευλαβείς καί περιέργους, καθώς λέγουσι οί άγιοι πατέρες.

Κεφ. 95. Σᾶς παρακαλῶ, λοιπόν, κάμετέ μου τήν χάριν καί θελήσετε νά διαλεχθῶμεν φιλικῶς, καί άδελφικῶς, καί όχι μέ έρεις καί φιλονικίας. Καί εάν δυνηθῆτε νά μου άποδείξετε, πώς είναι λαηθασμένη ή όρθόδοξος ήμῶν θρησκειά, καί τά δόγματα καί φρονήματα τῶν άγίων πατέρων, σᾶς πληροφορῶ μεθ' όρκου (μάρτυς μου ό Κύριος), νά τήν άπορρίψω αὐτήν τήν έσφαλμένην θρησκειάν. Πλήν ή διάλεξις όπου θά γενῆ αναμεταξύ μας, δέν θά είναι παιδαριώδης άνυπόστατος, καί χωρίς μαρτυρίας· διότι οί λόγοι όπου θά όμιλήσωμεν πρέπει νά είναι άποδεδειγμένοι από μάρτυρας αξιο-

πίστους. Είδέ και μαρτυρίας αξιοπίστους δέν μεταχειρίζεται τινάς, αλλά θέλει γά όμιλῆ λόγους έξ ιδίωv του και γά φιλονικῆ, ἡμεῖς δέν τόν παραδεχόμεθα τόν τοιοῦτον· κἄν και γά μᾶς λέγη πώς εἶναι ἀπεσταλμένος από τόν Χριστόν, και μᾶς κηρύττη ἄλλο εὐαγγέλιον, τό όποῖον ἡμεῖς οἱ όρθόδοξοι δέν ἐπαραλάβαμεν. Ἐπειδή ἡμεῖς εἴμεθα τέκνα τῶν Ἀποστόλων τοῦ Χριστοῦ, και ἔξω από ἐκείνων τήν διδαχήν, δέν παραδεχόμεθα ἄλλην, καθώς αὐτοί μᾶς ἐπαράγγειλαν, λέγοντες ἄν Ἄγγελος έξ οὐρανοῦ γά κατέβη και γά σᾶς εὐαγγελίστη ἄλλο Εὐαγγέλιον, από ἐκεῖνο όποῦ ἡμεῖς σᾶς εὐαγγελίσασαμεν, γά μή τό παραδεχθῆτε.

Κεφ. 96. Ποῖος, ἀδελφοί μου, γά μήν κλαύση τήν κατάστασιν τῶν σημερινῶν χριστιανῶν, κἄν τε τῶν μαθηματικῶν, κἄν τε τῶν ιδιωτῶν; Διατί, ἡ μέν νεολαία, ἀληθῶς σπουδάζει, ἀλλ' ἅμα μετέλθη ὀλίγα μαθήματα, εὐθύς ἀκονίζουv τήν γλῶσσαν κατά τῆς Ἐκκλησίας, και τῶν δογμάτων αὐτῆς. Οἱ δέ ιδιωται και ἐργατικοί ἀκονίζουv τήν μιανάν αὐτῶν γλῶσσαν ἐναντίον τοῦ Θεοῦ, και βλασφημοῦν, οἱ ὠργισμένοι, τό Πανάγιον αὐτοῦ Ὄνομα· ὦ τῆς ἀχαριστίας μας! Χριστιανοί εἴμεθα ἡμεῖς; Ἄντί γά τόν ἀγαποῦμεν και γά τόν δοξάζωμεν, ἡμεῖς οἱ ἀχάριστοι τόν βλασφημοῦμεν, ὦ τῆς ἀπειρου σου φιλανθρωπίας, Κύριε, και τῆς ἐσχάτης ἡμῶν ἀπανθρωπίας!

Κεφ. 97. Διά γά ἐπιχειρισθῶ, ἀδελφοί γά γράψω, τό τί μέγα κακόν εἶναι ἡ βλασφημία (μάρτυς μου ὁ Κύριος) ἀδυνατῶ. Διότι τοῦτο τό κακόν, εἶναι τόσον μέγα όποῦ γά τό παραστήση τινάς μέ λόγον δέν δύναται, διότι τί μεγαλύτερον κακόν ὑπάρχει, από τό γά βλασφημῆ τινάς τόν Θεόν; Δέν εἶναι ἄλλο χειρότερον οὔτε ἄλλο μεγαλύτερον. Διότι τήν πίστιν βλασφημεῖς; Τόν Χριστόν βλασφημεῖς; Και τί ἄλλο χειρότερον ὑπάρχει από αὐτό; Ποῖος θά σε ἐλεήση, ἐνῶ βλασφημεῖς τόν ποιητήν σου; Και τόν ἴδιον κριτήν; Ποῖος, ἄνθρωπε, γά μεσιτεύση διά σε; Πῶς θά ἰδῆς τό πρόσωπον αὐ-

τοῦ; Φρίξον ἤλιε, καί στενάξον ἡ γῆ, ὅτι τόν ποιητήν σας βλασφημεῖ ὁ πολλά εὐεργετηθεὶς ἀχάριστος ἄνθρωπος. Ὅλα τὰ καλά νὰ κάμνη κανεῖς, ὅλας τὰς ἐντολάς νὰ φυλάξῃ, καὶ καμμίαν ἄλλην ἁμαρτίαν νὰ μὴν κάμνη μόνον νὰ βλασφημῇ, ἐξ ἀποφάσεως, πρόσωπον Θεοῦ δέν ἔχει νὰ ἰδῇ. Ἀρθήτω ὁ ἀσεβής ἵνα μὴ ἴδῃ τὴν δόξαν Κυρίου. Αὐτὴ ἡ κατηραμένη βλασφημία ἐκατακυρίευσεν τόν χυδαῖον λαόν· μικροὶ καὶ μεγάλοι, νέοι καὶ γέροντες, γραῖες καὶ κορίτζια, ἔρχονται νὰ εἰποῦν τοὺς λογισμοὺς των, καὶ ἄλλο δέν ἀκούεις νὰ λέγουν, πάρεξ, βλασφημῶ. Σχεδόν ὅλοι γενικῶς, βλάσφημοι καὶ φθονεροί. Αὐτὰ εἶναι τὰ κατορθώματα τῶν τωρινῶν Χριστιανῶν.

Κεφ. 98. Τί δέ εἶναι ἐκεῖνα ὁποῦ λέγουν οἱ μαθηματικοὶ καὶ πεπολιτισμένοι χριστιανοί; Καθὼς σὰς τό προεῖπα, ἅμα μελετήσουν ὀλίγα μαθήματα, παρευθὺς ἀκονίζουσι τὰς γλώσσας τῶν ὡσάν ξυράφια, ἐναντίον τῆς ὀρθοδοξίας, καὶ τῶν δογμάτων αὐτῆς, καὶ εὐρίσκουσι μύρια σφάλματα εἰς τὰ δόγματα τῶν Ἀγίων, λέγοντες· ἐτοῦτο δέν εἶναι ἔτσι, ἐκεῖνο ἔπρεπε νὰ εἶναι ἔτσι· καὶ πῶς νὰ γένη ἐτοῦτο; Καὶ πῶς ἐκεῖνο· καὶ ἄλλα τινὰ φλυαροῦν, καὶ νομίζουσι πῶς εἶναι σοφοί, καὶ καυχῶνται ἐν τῇ ἀμαθείᾳ αὐτῶν, καὶ λέγουσι καὶ κρίνουσι τὰ πνευματικά. Καὶ τὴν Ἀγίαν Γραφήν δέν ἀκούουσι ὁποῦ λέγει! σαρκικός ἄνθρωπος, τὰ τοῦ Πνεύματος οὐ δέχεται· σαρκικοὶ ὄντες αὐτοί, κρίνουσι τὰ πνευματικά; Καὶ ἀκουσον τοῦ Κυρίου λέγοντος· οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τόν Υἱόν τίς ἐστὶ, εἰμὴ ὁ Πατήρ· οὐδέ τόν Πατέρα τίς ἐπιγινώσκει, εἰμὴ ὁ Υἱός· καὶ ὃ ἐάν θούλεται ὁ Υἱός ἀποκαλύψαι. Τό μυστήριον ἐμοῦ καὶ τοῖς ἐμοῖς, τοῖς λοιποῖς ἐν παραβολαῖς.

Κεφ. 99. Ἐάν, λοιπόν, τὰ μυστήρια τοῦ Χριστοῦ εἶναι κεκρυμμένα ἀπὸ τοὺς λοιπούς ἀνθρώπους, καὶ μόνον εἰς τοὺς δούλους του εἶναι φανερά, πῶς αὐτοὶ σαρκικοὶ ὄντες κρίνουσι τὰ πνευματικά καὶ ζητοῦν νὰ ἐξηγοῦν τὰ ἄδηλα καὶ κρύφια; Τὰ ὁποῖα ὁ Χριστός μόνον εἰς τοὺς δούλους του τὰ ἀποκαλύπτει; Αὐτοὶ φρονοῦν καὶ λέγουσι, ὅτι ἄνθρωποι ἦτον καὶ ἐκεῖ-

νοι ὁποῦ τά ἔγραψαν. Ἐγὼ ὁμως δέν τά παραδέχομαι αὐτά ὁποῦ φρονοῦν αὐτοί, ἀλλά φρονῶ, ὅτι ὅλα τά τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅσα ἔγραψαν οἱ Ἀπόστολοι καί οἰκουμενικοὶ Σύνοδοι, εἶναι θεόπνευστα.

Κεφ. 100. Καί ἀκούσατε τὰς μαρτυρίας, γὰ καταλάβετε. Ὁ Κύριος ὅταν ἦτον εἰς τὴν γῆν σωματικῶς, ἔλεγεν εἰς τοὺς Ἀποστόλους του· πολλά ἔχω ὑμῖν λέγειν, ἀλλ' ἄρτι οὐ δύνασθε βαστάσαι, ὅταν ἔλθῃ ὁ Παράκλητος, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, ὃν ὁ Πατήρ πέμπει ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, αὐτὸς ὑμᾶς ὀδηγήσει εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, καί τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελλεῖ. Καί πάλιν τοὺς ἔλεγεν· ὅταν θὰ σᾶς προσφέρουν εἰς βασιλεῖς καί ἡγεμόνας ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου, μὴ προμελετᾶτε τί εἰπῆτε, ἢ τί ἀπολογηθῆναι· διότι ἐγὼ θέλω σᾶς δώσῃ λόγον καί σοφίαν, καί οὐ μὴ δυνήσονται ἀντιστῆναι πάντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν, διότι οὐχ ὑμεῖς ἔσται οἱ λαλοῦντες, ἀλλά τὸ Πνεῦμα τοῦ Πατρὸς μου, τὸ ἐνοικοῦν ἐν ὑμῖν.

Κεφ. 101. Οἱ Ἀπόστολοι, λοιπόν, μίαν γλῶσσαν ἐλαλοῦσαν, τὴν Ἑβραϊκὴν, μὰ ὅταν ἦρθεν τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, πόσας ἐλαλοῦσαν; Φανερόν εἶναι, ὅτι ὅλας τὰς γλώσσας. Λοιπόν δέν ἦτον αὐτοὶ ὁποῦ ἐλαλοῦσαν καθὼς ἀπέδειξεν ὁ λόγος, ἀλλά τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. Αὐτοί, λοιπόν, ἐνομοθέτησαν, αὐτοὶ μᾶς ἐπαρέδωσαν τὰ μυστήρια, καί οἱ μετ' αὐτῶν Ἀποστολικοὶ Πατέρες, καί αἱ ἱεραὶ Σύνοδοι. Αὐτά εἶναι θεόπνευστα, ἐπειδὴ διὰ μέσου τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐνομοθέτησαν ἅπαντα τῆς Ἐκκλησίας τὰ μυστήρια. Καί ὅστις περιφρονεῖ αὐτά, ἄς ἡξεύρῃ πῶς βλασφημεῖ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, διὰ τοῦτο καί ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, δέν λέγει· εἰς μίαν ἁγίαν καί εὐαγγελικὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλά εἰς μίαν ἁγίαν, καθολικὴν καί Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν. Ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων, λοιπόν, διὰ μέσου τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐπιστηρίχθη ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ.

Κεφ. 102. Μηδένας, λοιπόν, ἄς προφασίζεσθε προφάσεις

ἐν ἁμαρτίαις, καὶ γυμνώσῃ λόγον τινὰ ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου, θέλοντας νὰ πληρώσῃ τὴν κακίαν του· καθὼς τὸ οὐχὶ τὰ εἰσερχόμενα μολύνουσι τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὰ ἐξερχόμενα. Διότι ὁ Κύριος ὅταν ἦτον εἰς τὴν γῆν σωματικῶς, ὅρους πίστεως δέν ἐκανόνισεν, ἀλλ' ὑπεσχέθη νὰ στείλῃ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον εἰς τὸν κόσμον, νὰ νομοθετήσῃ, καθὼς καὶ ἐγένετο. Καὶ δεύτερον πρέπει νὰ ἠξεύρῃ τινάς, ὅτι ὁ Κύριος αὐτὸ τὸ ρητόν, διατί τὸ εἶπεν; Καὶ τίνος χάριν τὸ εἶπεν; Καὶ ἄλλα πολλὰ ὅπου γυμνώνουσιν οἱ ἁμαθεῖς, καὶ παίρνουσιν εἰς βοήθειαν πρὸς καταστροφὴν τῶν ψυχῶν αὐτῶν, καὶ ἄλλων πολλῶν.

Κεφ. 103. Ἐνθυμοῦμαι τὸ καλοκαῖρι ὅπου ἐδιαλέγουμουν μέ τινάς σοφιστάς καὶ περιέργους, περὶ τῆς θείας Γραφῆς, ὅτι εἶναι θεόπνευστος· ἓνας δέ ἐξ αὐτῶν μου λέγει· καὶ λοιπόν, ὅλα θεόπνευστα εἶναι; Καὶ τὸ ρητόν Ἰωάννου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ, τὸ λέγον· ἔστι δέ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐάν γράφηται καθ' ἓν, οὐδέ αὐτόν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία· θεόπνευστος, λοιπόν, εἶναι καὶ αὐτὴ ἡ ψευτιά; Ἐγὼ δέ τοῦ ἀπεκρίθηκα, καὶ τοῦ εἶπα πῶς θὰ κάμῃ πολὺ καλά νὰ μὴν αὐθαδιάζῃ, νὰ ἐξερευνᾷ τὰ τοιαῦτα μυστηριώδη ρητά. Ἐπειδὴ καὶ σαρκικός ἄνθρωπος τὰ τοῦ Πνεύματος οὐ δέχεται· ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτὸς ἐπέμεινε φιλονικῶν, ἠναγκάσθη νὰ τοῦ λύσω τὴν ἀπορίαν οὕτως·

Κεφ. 104. Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ἔγραψε τὸ Εὐαγγέλιόν του ὕστερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους Εὐαγγελιστάς· Καὶ παρατηρήσας τὰ γ' Εὐαγγέλια, ὅσα ἦτον ἐκεῖ γραμμένα, αὐτὸς δέν τὰ ἔγραψεν· καὶ ἄκουσον τί λέγει εἰς τὸ κα' κεφ. Πολλὰ μὲν οὐ καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· δῆλον, ὅτι ἐπειδὴ καὶ προεγράφησαν ὑπὸ τῶν ἄλλων Εὐαγγελιστῶν. Εἰς δέ τὸ τελευταῖον ὅπου λέγει, ὅτι ἐάν ἐγράφοντο ὅσα ἔκαμεν ὁ Ἰησοῦς δέν ἠθελε χωρέσῃ νομίζω ὅλος ὁ κόσμος τὰ γραφόμενα βιβλία, τοῦτο δέν εἶναι ψεῦμα καθὼς νομίζουν οἱ σαρκικοί καὶ ἁμαθεῖς, ἐπειδὴ ὁ Εὐαγγελι-

στής λέγει, διά πάν, ὅπου ἔκαμεν ὁ Πατήρ, διά μέσον τοῦ Υἱοῦ, ὅτε ἦτο ἄσαρκος ὁ λόγος. Καί ἄκουσον τί λέγει εἰς τήν ἀρχήν τοῦ Εὐαγγελίου του·

Κεφ. 105. Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καί ὁ λόγος ἦν πρὸς τόν Θεόν, καί Θεός ἦν ὁ λόγος· οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τόν Θεόν, πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο· καί χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδέ ἓν, ὃ γέγονεν.

Ἄκουσον τώρα καί τόν Δαβίδ τί λέγει· τῷ λόγῳ Κυρίου οἱ οὐρανοί ἐστερεώθησαν· αὐτός εἶπε καί ἐγεννήθησαν, αὐτός ἐνετείλατο καί ἐκτίσθησαν. Καί ὁ Παῦλος λέγει· αὐτός ὁ Ἰησοῦς τούς αἰῶνες ἐποίησεν· λοιπόν δέν εἶναι ψεῦμα· ὁ λόγος τοῦ Εὐαγγελιστοῦ, ἀλλά μυστήριον κεκρυμμένον ἀπό τούς ἀσεβεῖς, οἱ ὅποιοι ἀμφιβάλλουν διά τὰ μυστήρια τοῦ Χριστοῦ.

Κεφ. 106. Ὅταν ἔστειλεν ὁ Χριστός τούς Ἀποστόλους διά νά κηρύττουν εἰς τὰς χώρας καί χωρία, ἐκεῖ πλησίον εἰς τήν Ἱερουσαλήμ, καί τούς ἔδωκεν τήν ἐξουσίαν νά ἰατρούουν τούς ἀρρώστους, νά ἀνασταίγουν τούς νεκρούς, νά διώχνουν τὰ δαιμόνια, καί νά θαυματουργοῦν, ἐγύρισαν οἱ (70) Ἀπόστολοι μετά χαρᾶς, καί εἶπαν εἰς τόν Χριστόν· Κύριε, καί τὰ δαιμόνια μᾶς ὑποτάσσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου; Καί εἶπεν ὁ Χριστός· ἐθεώρουν τόν Σατανᾶν ὅπου ἔπεσεν ὡς ἀστραπή ἀπό τόν οὐρανόν, καί ἰδοὺ ὅπου σᾶς δίδω τήν ἐξουσίαν νά πατήτε ἐπάνω εἰς τήν κεφαλὴν του, καί νά μήν ἡμπορῇ νά σᾶς βλάβῃ, πλήν μή χαίρετε διατί θά σᾶς ὑποτάσσωνται τὰ δαιμόνια, καί θά θαυματουργῆτε, χαίρετε δέ μᾶλλον, ὅτι ἐγράφησαν τὰ ὀνόματά σας εἰς τούς οὐρανοὺς.

Κεφ. 107. Λοιπόν, καί ἡμεῖς, ἀδελφοί, νά μήν χαιρώμεθα μόνον πῶς εὐρεθήκαμεν εἰς τήν ἀληθινὴν καί ὀρθόδοξον θρησκείαν, ἀλλά νά φροντίζωμεν νά κάμνωμεν καί ἔργα καλά, καί νά φεύγωμεν ὅλα τὰ κακά, ὅπου δέν ἀρέσουν εἰς τόν Θεόν, διά νά γραφοῦν τὰ ὀνόματά μας εἰς τήν βίβλον τῆς ζωῆς. Τοῦτο δέ τό λέγω, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, ἐπειδή καί βλέπω τούς χριστιανοὺς καί ἀμελοῦν εἰς τὰ ἔργα τὰ χρι-

στιανικά, καὶ ἐγενήκαμεν χειρότεροι καὶ ἀπὸ τούς ἔθνικούς, ὅπου δὲν ἔχουν ἐλπίδα ἀναστάσεως, βλάσφημοι, φθονεροί, ἄσπλαγχνοι, ἄρπαγες, φιλάργυροι, πόρνοι, μοιχοί, ἀρσενοκοῖται, κτηνοβᾶται, μαλακοί, ψεῦσται, μνησίκακοι, καὶ τὰ ἄλλα πάντα. Φυλάγομεν τὴν ἔχθραν εἰς τὴν καρδίαν μας χρόνους, καὶ καιρούς, καὶ τοῦ Κυρίου τὴν ἐντολὴν περιφρονοῦμεν ὡς οὐδέν· ἤγουν, ἀφῆτε (λέγει), καὶ ἀφεθήσεται ὑμῖν· συγχωρέσατε, νὰ σᾶς συγχωρέσω. Μὰ ἡμεῖς δὲν συγχωροῦμεν, διατί δὲν ἐννοοῦμεν τί προσευχώμεθα. Δὲν λέγομεν τὸ Πάτερ ἡμῶν, καθ' ἑκάστην, καὶ ψευδόμεθα ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ; Λέγομεν Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφελήματα ἡμῶν· ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· ἤγουν, συγχώρησόν μας, Κύριε, εἰς ὅ,τι καὶ ἂν ἔπταισαμεν, καὶ θὰ συγχωρήσωμεν καὶ ἡμεῖς ἐκείνων ὅπου μᾶς ἔπταισαν καὶ ἔπειτα δὲν συγχωροῦμεν, ἀλλὰ φυλάγομεν τὸ μῖσος, καὶ τὴν ἔχθραν εἰς τὴν καρδίαν μας; Ἡ μνησικακία, ἤγουν ἡ ἔχθρα, εἶναι μισητὴ παρά Θεοῦ· καὶ ἄκουσον τοῦ σοφοῦ Σολομῶντος τί λέγει· ὁδοὶ μνησικακῶν εἰς ἀπώλειαν· καὶ ὁ μέγας ἀσκητὴς Ἀββᾶς Ἰσαάκ, λέγει· σπόρος ἐπὶ πέτραν εὐχὴ μνησικακοῦ. Ἐὰν λέγη θὰ φυτρώσῃ ὁ σπόρος ἐπάνω εἰς τὴν πέτραν, τότε θὰ πιστεύσωμεν πῶς θέλει δεχθῆ καὶ ὁ Θεὸς τὴν προσευχὴν ἐκείνου, ὅπου ἔχει ἔχθραν μέ τὸν ἀδελφόν του χριστιανόν.

Κεφ. 108. Καλῶς, λοιπόν, ἐπροφήτευσαν οἱ ἅγιοι Πατέρες διὰ τούς ὀγδοήτας χριστιανούς· ὅτι δηλ. θὰ εἶναι ὅλοι Μοναχοί τε καὶ λαϊκοί, φιλάργυροι, φιλήδονοι, ἀγαπῶντες τὰς τραπέζας καὶ τὴν πολυτέλειαν, δόξαν καὶ φαντασίαν, καὶ ἀπὸ τὰ θεῖα ὅλως διόλου θὰ εἶναι ψυχροί, καὶ μόνον εἰς μυθιστορήματα καὶ βέβηλες πράξεις θὰ ἀσχολοῦνται. Καὶ ὅσοι ἀπὸ καλῆς προαιρέσεως θὰ παρακινηθοῦν νὰ κάμνουν παραμικρόν καλόν, μέ τούς μεγάλους Ἀγίους θέλει τούς κατατάξῃ ὁ Κύριος. Καὶ τοῦτο εἶναι ἀληθέστατον, διατί δὲν θὰ ἔχουν ἀπὸ κανένα νὰ πάρουν καλόν παράδειγμα, οὔτε ἀπὸ

ιερωμένους, οὔτε ἀπό ἐρημίτας, καθὼς τὸν παλαιὸν καιρὸν, ὁποῦ ἦτον πλῆθος μοναστῶν, καὶ Ἀρχιερέων, καὶ ἔδιδαν καλὸν παράδειγμα εἰς τοὺς κοσμικοὺς, καὶ ἦτον ἄνθρωποι ἀγιώτατοι, καὶ τὰ λούσα καὶ χρήματα παντελῶς δέν ἀγαποῦσαν.

Κεφ. 109. Ἀναρίθμητα χρήματα εἶχον οἱ Πατέρες ὅταν ἦτον εἰς τὸν κόσμον, ἀλλὰ τὰ ἄφησαν ὅλα διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ· καὶ ἔγιναν μοναχοὶ καὶ ἄλλοι ἀρχιερεῖς, καὶ δέν εἶχαν λοιπὸν πλέον ἀνάγκην γὰ τὰ ζητοῦν, καὶ γὰ τὰ ἀπολαύσουν· πάλιν ἐκ δευτέρου. Διότι αὐτοί, οἱ περισσότεροι ἦσαν ἀπὸ γονεῖς εὐσεβεῖς, καὶ βασιλικά αἵματα, διὰ τοῦτο δέν ἐκαταγίνοντο εἰς τὰ λούσα καὶ τραπέζας, καὶ εἰς τὸ γὰ συνάξουν χρήματα, ἀλλὰ κατεγίνοντο ἡμέραν καὶ νύκτα, τὸ πῶς γὰ εὐαρεστήσουν τὸν Θεόν, καὶ γὰ ὠφελήσουν τοὺς ἀνθρώπους· διότι ἤξευραν τί μισθὸν ἔχει ἀπὸ τὸν Θεόν ὅστις ὠφελήσῃ τὸν πλησίον του· ἢ ψυχικά, ἢ σωματικά, καθὼς εἶναι γεγραμμένον· χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ γίνεται ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι. Ἡμεῖς ὁμῶς τώρα κάμνομεν τὸ ἐναντίον καὶ γινόμεθα αἵτιοι γὰ βλάπτωμεν τοὺς ἀδελφούς μας χριστιανούς· διότι ὅταν βλέπῃ ὁ κοσμικὸς τὸν κληρικὸν καὶ ἱερωμένον γὰ κάμνη ἔργα ὁποῦ δέν πρέπουν εἰς τοὺς ἱερωμένους, τί θὰ κάμῃ ὁ κοσμικός; Ἐάν λοιπὸν τὸ φῶς εἶναι σκότος, τὸ σκότος πόσον;

Κεφ. 110. Καὶ τίς γὰ μή κλαύσῃ τὴν ἀμάθειαν, καὶ ἐλεεινὴν κατάστασιν τῶν σημερινῶν ἱερέων μας; Ποῦ ἠκούσθη τοῦτο ποτέ, γὰ πηγαίνουν οἱ χριστιανοὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, γὰ ζητοῦν γὰ κοινωνήσουν, καὶ οἱ ἱερεῖς γὰ τοὺς ἐμποδίζουν, λέγοντες· μήνα τσουρβᾶς εἶναι ἡ κοινωνία; Ἀκόμη δέν εἶναι μ' (40) ἡμέρες ὁποῦ ἐκοινωνήσῃς, καὶ πάλιν ἔρχεσαι γὰ μεταλάβῃς; Ὡσαύτως καὶ τὴν πρώτην ἐβδομάδα τῆς Μεγάλῃς Τεσσαρακοστῆς, γνωρίζω πολλοὺς ἄνδρας, καὶ γυναῖκας ὁποῦ βαστοῦν τριήμερον, καὶ πηγαίοντες τὴν Τετάρτην εἰς τὴν προηγιασμένην γὰ κοινωνήσουν, καὶ τοὺς ἐμποδίζουν, λέγοντες· ἀκόμη ἕως ἐχθὲς ἔτρωγες κρέας, καὶ

σήμερον ἦλθες νά κοινωνήσης; Καί δεύτερον (λέγουσιν) ἡ προηγιασμένη εἶναι διά τούς ἱερεῖς, καί ὄχι διά τούς λαϊκούς. Φεῦ! τῆς ἀμαθείας καί ἀφροσύνης μας! Σύ μέν, ὦ ἄνθρωπε ἱερωμένε, ἀφ' ἐσπέρας τρώγεις κρέας, πολλάκις καί μεθυσμένος τυγχάνεις, ἴσως δέ εἶσαι καί ἀνεβλαβής, καί πηγαινείς καί λειτουργεῖς, καί αὐτός ὁποῦ νηστεύει μέ τόσην εὐλάβειαν τόν ἐμποδίζεις; Καί τόν καθυστερεῖς τοσαύτης ὠφελείας καί ἀγιασμοῦ;

Κεφ. 111. Βλέπετε ἀμάθεια τῶν ἱερέων μας; Αὐτή ἡ προηγιασμένη (λέγουσιν) εἶναι τῶν ἱερέων, καί ὄχι τῶν κοσμικῶν· ὁ Μέγας Βασίλειος λέγει· ἐγώ, τετράκις τῆς ἐβδομάδος κοινωνῶ τούς ἐνορίτας μου, ὡσαύτως καί ὁ Χρυσόστομος καί ὅλη ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Αὐτήν τήν συνήθειαν εἶχαν τό νά κοινωνοῦν (4) φορές τήν ἐβδομάδα· καί ἐπειδή τήν Μεγάλην Τεσσαρακοστήν, Λειτουργία δέν γίνεται μέσα εἰς τήν ἐβδομάδα, ἐσοφίσθησαν οἱ ἅγιοι Πατέρες νά ἐβγάζουν προηγιασμένην, μόνον καί μόνον διά νά κοινωνοῦν καί ἀνάμεσον τῆς ἐβδομάδος οἱ χριστιανοί, καί σύ λέγεις τῶν ἱερωμένων εἶναι ἡ προηγιασμένη;

Κεφ. 112. Καί βλέπε, ὦ ἀναγνώστα, ἕως ὅτου ἦταν αὐτή ἡ τάξις, καί ἐσυχνοκοινωνοῦσαν οἱ χριστιανοί, ἐθερμαίνετο ἡ καρδιά τους ἀπό τήν χάριν τῆς ἁγίας κοινωνίας, καί ἔτρεχαν εἰς τό μαρτύριον, ὡσάν τά πρόβατα· Ὅστις λοιπόν ἀπό τούς ἱερεῖς ἐμποδίζει τούς χριστιανούς ἀπό τήν ἄχραντον κοινωνίαν, ἄς ἠξεύρη καλά, ὅτι μεγάλως ἀμαρτάνει. Δέν λέγω ὁμῶς νά κοινωνοῦμεν ἀπλῶς καί ὡς ἔλαχεν, ἀλλά μέ τήν πρέπουσαν προετοιμασίαν.

Κεφ. 113. Ἦκουσα ὁμῶς νά λέγουν τινές ἱερεῖς· ὅτι ἐγώ εἶμαι ἱερεὺς, καί συχνολειτουργῶ, καί κοινωνῶ, ἀλλά ὁ λαϊκός δέν ἔχει τήν ἄδειαν. Εἰς τοῦτο, ἀδελφέ μου ἱερέα, ἔχεις μεγάλο λάθος· διότι εἰς τήν κοινωνίαν δέν διαφέρει εἰς τίποτε ὁ ἱερεὺς ἀπό τόν λαϊκόν· διατί, σύ ἱερεὺς, εἶσαι ὑπηρέτης τοῦ Μυστηρίου, καί ὄχι πῶς ἔχεις τήν ἄδειαν νά συχνοκοινο-

νάς, καί ὁ λαϊκός ὄχι. Εἰς τοῦτο ἔχω νά σοῦ φέρω πολλές ἀποδείξεις τῶν ἀγίων, ὅτι ἡ κοινωνία τῶν ἀχράντων μυστηρίων εἶναι συγκεχωρημένον συνεχῶς νά μεταλαμβάνουν ἐξ ἴσου, χωρίς διαφοράν, καί ἀρχιερεῖς καί ἱερεῖς, καί ἰδιῶται, καί ἄνδρες καί γυναῖκες, ἐκτός τῶν τριγάμων· ὅσοι γάρ ἔχουν 3 γυναῖκας παρμένας, ἐκεῖνοι μόνον 3 φορές κοινωνοῦν τόν χρόνον.

Κεφ. 114. Ἔχω λέγω μυρίας ἀποδείξεις περί τούτου, ἀλλά ποῖον νά σοῦ πρωτογράψω; Χρυσόστομον, Κλήμεντα, Συμεών Θεσσαλονίκης, Δαβίδ; Ποῖον λέγω νά σοῦ πρωτοεῖπω; Εἰς τοῦτο ἔχω νά σοῦ φέρω τόσας πολλές ἀποδείξεις, ὅπου χρειάζεται νά γεμίσω ἓνα βιβλίον ὀλόκληρον. Διὰ τοῦτο κόπτω τόν λόγον, καί σοῦ λέγω μέ συντομίαν μόνον ἐτοῦτο· ὅταν δέν θέλῃς νά συχνοκοινωνοῦν οἱ χριστιανοί, διατί βαστάζεις τό ἅγιον Ποτήριον καί τό δείχνεις εἰς τούς χριστιανούς, καί φωνάζεις ἀπό τό ἅγιον Βῆμα· μετά φόβου Θεοῦ πίστεως, καί ἀγάπης προσέλθετε, καί πλησιάσατε εἰς τά Μυστήρια νά κοινωνήσετε; Καί ἔπειτα πάλιν ἐσεῖς οἱ ἴδιοι τούς ἐμποδίζετε, καί ψεύδεσθε φανερά; Διατί ἀπό τό ἓνα μέρος τούς προσκαλεῖτε, καί ἀπό τό ἄλλο μέρος τούς διώχετε;

Κεφ. 115. Ἐγώ, ἀδελφοί, ἀπό Πνευματικήν καί ἀδελφικήν ἀγάπην παρακινούμενος, σᾶς ἔγγραφα ταῦτα, διότι ἔχω πείραν τῆς Ἀγίας Γραφῆς, καί λάθος ἢ ἐξ ἰδίων μου δέν λέγω τίποτες. Προσέχετε λοιπόν σᾶς παρακαλῶ, ἀδελφοί, διὰ τήν ἀθάνατον ψυχήν σας. Δέν εἶναι, ἀγαπητοί, μικρά ζημία, καί ἡ συμφορά σας, ἀλλά τρομερά καί ἀνεκδιήγητος. Διότι, ἀπόθανες μίαν φοράν; Δέν δύνασαι πλέον νά ἐπιστρέψῃς νά μετανοήσῃς· οὔτε ἡ Κόλασις εἶναι ἑκατόν, ἢ διακοσίους χρόνους, ὅπου νά εἰπῇ τινάς, ὅτι μίαν ἡμέραν πάλιν θά ἔβγω· ὄχι. Καί πάλιν νά ἦτον ἡ ψυχὴ θνητή, καί νά ἤμποροῦσε νά ἀποθάγη, καί νά ὑπάγη εἰς τό μηδέν, ὡσάν τά ἄλογα ζῶα, καλόν ἦτον καί μακαριστόν, ἀλλ' οὐκ ἔστι τοῦτο,

οὐκ ἔστι διότι κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἔσμεν, καί γὰ ἀποθάνωμεν, οὐ
δυνάμεθα.

Κεφ. 116. Διά τοῦτο σᾶς παρακαλῶ, ἀδελφοί μου ἀγαπη-
τοί, γὰ λάβωμεν μέτρα πρὶν μᾶς ἔλθῃ ἡ ὥρα τοῦ θανάτου.
Τοῦ λόγου σας, ἀδελφοί, εἴσθε περιπλεγμένοι μέσα εἰς τὰς
φροντίδας τοῦ κόσμου, καί δέν σᾶς μένει καιρός γὰ σκεφθῆτε
τόν θάνατον μέ ἀκρίβειαν, καί διά τοῦτο μέ εὐκολίαν τόν
καταφρονεῖτε. Σκεφθῆτε, παρακαλῶ, τήν τελευταίαν ὥραν
ὅπου θά πέσωμεν εἰς τήν κλίνην γὰ ψυχομαχῶμεν. Ἐποῦτο
δέ ὅπου λέγω τώρα, δέν εἶναι μακράν ἀλλά πλησίον μας, καί
κάθε ὥρα παντεχαίνομεν τόν θάνατον. Καί πόσον καιρόν ἔ-
χομεν γὰ ζήσωμε; Ἡ ζωή μας εἶναι ὀλίγη ἢ παρούσα ζωή
ὁμοιάζει ὡσάν μία σταλαγματιὰ νερό εἰς ἓνα ἄπειρον πέλα-
γος, ὡς πρὸς τήν ἄλλην τήν μέλλουσαν ζωήν.

Κεφ. 117. Δέν εἶναι, λοιπόν, ἐντροπή μας, ἀδελφοί, γὰ
προτιμοῦμεν τήν ὀλιγοχρόνιον, καί πρόσκαιρον ταύτην ζωήν,
καί γὰ ζημιωθῶμεν τήν μέλλουσαν, καί αἰώνιον; Αὐρίον, ὅ-
ταν θά ἐξαπλωθῶμεν εἰς τήν κλίνην, καί θά πλησιάσῃ ἡ ψυ-
χή γὰ ἐξέλθῃ τοῦ σώματος, τότε ἀρχίζει γὰ καταλαμβάνῃ τό
τί τῆς τρέχει. Τότε γὰ γυρίζῃ τούς ὀφθαλμούς δεξιὰ καί ἀ-
ριστερά καί γὰ ζητᾷ βοήθειαν, καί οὐδεὶς βοηθός. Ποῦ τότε,
λοιπόν, τὰ τέκνα γὰ βοηθήσουν τούς γονεῖς; Ποῦ οἱ συγγενεῖς
καί φίλοι; Ποῦ ἡ δόξα καί ὁ πολὺς πλοῦτος, γὰ βοηθήσουν
τόν ἄνθρωπον εἰς ἐκείνην τήν μεγάλην ἀνάγκην; Οὐδεὶς, λοι-
πόν, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, οὐδεὶς δύναται τότε γὰ βοηθήσῃ
τόν ἄλλον, παρά μόνον τὰ ἔργα τοῦ καθ' ἑνός. Ἄς μή γινώ-
μεθα, λοιπόν, ἀδελφοί μου, νηπιόφρονες, καί προτιμοῦμεν
ταύτην τήν πρόσκαιρον ζωήν, ὑπέρ τήν μέλλουσαν τήν αἰώ-
νιον· καθὼς καί τὰ μωρὰ παιδιά προτιμοῦν γὰ πιάσουν ἓνα
κάρβουνον ἀναμμένον, παρά ἓνα διαμάντι πολύτιμον.

Κεφ. 118. Σᾶς παρακαλῶ ὁμως, ἀδελφοί μου, μεγάλην
χάριν μοῦ κάμνετε γὰ μοῦ εἰπῆτε, ἂν ἠξέυρετε κανένα μονο-
πάτι γὰ ἔλθω καί ἐγὼ μαζύ σας, γὰ κρυπτοῦμεν, γὰ φύγω-

μεν, καί νά γλυτώσωμεν ἀπό τὰς χεῖρας τοῦ θανάτου. Εἰπέτε μου, παρακαλῶ, καί θέλω σᾶς ὑπακούσει προθύμως εἰς τοῦτο, διότι τό νά κάθωμαι εἰς τήν ἔρημον, εἶναι πολύ κοπιαστικόν. Εἶδέ καί τοῦτο εἶναι τῶν ἐν ἀμελείᾳ διάγομεν, καί δέν θά τήν εὔρωμεν. "Ἄς φροντίσωμεν διά τήν ἀθάνατον ψυχὴν μας. Καί καθὼς τό προεῖπα, δέν εἶναι ἡ ζημία διά χίλιες ἢ δύο χιλιάδες λίρας, ἀλλά διά τήν ἀθάνατον ψυχὴν μας.

Κεφ. 119. Ἐπ' ἀληθείας, ἀδελφοί μου Χριστιανοί, θά ἔλθῃ ὥρα νά ζητήσωμεν μίαν ἐτούτων τῶν ἡμερῶν, ὅπου ἐν ἀμελείᾳ διάγομεν, καί δέν θά τήν εὔρωμεν. "Ἄς φροντίσωμεν παρακαλῶ, νά κάμωμεν κανένα καλόν διά τήν ψυχὴν μας ἵνα εὔρωμεν βοήθειαν εἰς καιρόν ἀνάγκης· ἄς ἐπιμεληθοῦμεν νά κτίσωμεν σπίτι, διά νά εὔρωμεν σκέπην εἰς καιρόν τρικυμίας. Διότι ὅστις τόν χειμῶνα δέν ἔχει σπίτι, εὐρίσκεται εἰς κίνδυνον. "Ἐτσι καί ἡμεῖς, ἐάν δέν ἐπιμεληθοῦμεν νά κτίσωμεν σπίτι διά τήν ἀθάνατόν μας ψυχὴν, ὕστερα θέλομε μετανοήσει ἀνωφελῶς.

Κεφ. 120. Αὐτός ὁ Κύριος μᾶς ὑπεσχέθη, λέγων· ἕως ἕνα ποτήρι νερόν θά πληρώσω τόν μισθόν τοῦ καθ' ἐνός, καί ἕως ἀργοῦ λόγου, λόγον θά δώσωσιν οἱ ἄνθρωποι· Καί διά νά μᾶς πληροφορήσῃ καλλιώτερον, εἶπεν· ὁ οὐρανός καί ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δέ λόγοι μου οὐ μή παρέλθωσι. Λοιπόν, ἀδελφοί μου χριστιανοί, ἄς παύσωμεν τό κακόν, καί ἄς κάμωμεν τό καλόν· διότι, ἐάν τὰ καλά ἔργα μας εἶναι περισσότερα ἀπό τὰ κακά, θέλομεν ἐλεηθῆ κατὰ τήν ὑπόσχεσιν τοῦ Χριστοῦ. Μά τί λέγουν οἱ σημερινοί χριστιανοί; (Λέγουσιν) εἴμεθα πτωχοί, καί δέν δυνάμεθα νά κάμωμεν ἐλεημοσύνην, ἢ ἄλλο καλόν, καί πῶς δυνάμεθα νά σωθοῦμεν; Σύ ὁ πτωχός ὅπου δέν δύνασαι νά κάμῃς ἐλεημοσύνην εἰς τό σῶμα, κάθε ἐλεημοσύνην εἰς τήν ψυχὴν τοῦ ἀδελφοῦ σου, ἤγουν σέ ἐκακολόγησεν ὁ γείτονάς σου, ἢ εἰς ἄλλο τι σέ ἐσκανδάλισεν; Ὑπόμενέ τον, καί συγχώρησέ του, μή ἀποδώσῃς κακόν ἀντί κακοῦ, καί ἰδοὺ ὅπου ἔκαμεν ἔλεος μετά τῆς ψυχῆς του, παρά

ὅπου ἔδιδες ἐλεημοσύνην χίλια φλωρία. Ἔχε ὑπομονήν εἰς τήν πτωχείαν σου, εὐχαρίστα εἰς τὰς ἀσθενείας καί δυστυχίας σου, καί ἔση μακάριος.

Κεφ. 121. Ἀδελφοί, ὁ Κύριος δέν ἐμακάρισε τοὺς πλουσίους ἀλλὰ τοὺς πτωχοὺς, λέγων· μακάριοι οἱ πτωχοί ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Πτωχός εἶσαι λοιπόν; Μακάριος εἶσαι· μόνον ὑπόμεινε μέ γενναιότητα τήν πτωχείαν σου καί θέλει σέ ἐλεήσει ὁ Κύριος διὰ τήν ἀγαθότητά του, ἔνεκα τῆς μικρᾶς ὑπομονῆς σου· Εἰ δέ καί σύ ἀρχίζης καί γογγύζης καί γογγύζης κατά τοῦ Θεοῦ, πῶς δέν κάμνει ὀρθαίς ταῖς κρίσαις του, καί ἀδημονεῖς κατ' αὐτοῦ, τότε ἤξευρε ὅτι εἶσαι ὁ ἀθλιώτερος παντός ἀνθρώπου, διότι καί ἐδῶ ὑπομένεις διαφόρους θλίψεις, καί στεναχωρίας, καί ἐκεῖ κολάζουσαι αἰωνίως. Διατί κρίνεις τόν Θεόν, καί λέγεις πῶς δέν ἤξεύρει τί κάμνει; Ναι, τό λέγω (ἀποκρίνεται) διότι βλέπω τοὺς ἀδίκους καί ἀσεβεῖς, γὰ πλουτίζουν καί ἐγώ ὅπου νηστεύω καί μετανίζω, καί ἔχω εὐλάβειαν, παθαίνω τά ἐνάντια, καί εἶναι γὰ μή παραπονοῦμαι; Ταῦτα λέγοντες, χάνουν οἱ εὐλογημένοι τόν μισθόν τους, ὅπου ἀπό τήν πτωχείαν προέρχεται.

Κεφ. 122. Πιστεύσατέ μου, ἀδελφοί, ἀλήθεια σᾶς λέγω, καί δέν ψεύδομαι. Ἦξευρα ἀνθρώπους ὅπου ἦτον πτωχοί, καί εἶχαν μεγάλην εὐλάβειαν, καί κατά τύχην ἐπλούτισαν· καί ἀφήσαντες τήν εὐλάβειαν, ἄρχισαν γὰ λέγουν· τίς οἶδεν, ἐάν εἶναι ἀληθινόν, πῶς ἔχομεν γὰ ἀναστηθοῦμεν; Βλέπετε τί κάμνει τό σήκωμα εἰς τόν ἄνθρωπον, ὅπου γίνεται ἀπό τόν πλοῦτον· Καί ἔως τήν ἀπιστίαν τόν κατακρημνίζει· μήτηρ δέ τούτου εἶναι ἡ φιλαυτία. Φιλαυτία δέ εἶναι ἡ ἐμπαθῆς ἀγάπη τοῦ σώματος, ἐκ τῆς ὁποίας βλαστάνει ἡ πολυτέλεια, καί μετ' αὐτῆς ὅλα τά κακά πάθη ἀκολουθοῦν.

Κεφ. 123. Καί ταῦτα λέγοντες, δέν κακίζομεν τόν πλοῦτον, οὐδέ λέγομεν ὅτι ὁ πλοῦτος εἶναι αἷτιος γὰ κολάζωνται οἱ ἄνθρωποι, ὄχι, ἀλλά ἡ κακή μεταχείρησις. Διατί, ἐάν φυ-

σικά ὁ πλοῦτος ἐκόλαζε τόν ἄνθρωπον, οὐδείς ἀπό τούς πλουσίους ἤθελε δυνηθῆ νά σωθῆ. Ἀλλά δέν εἶναι ἔτσι καθότι ἡμεῖς βλέπομεν, ὅπου πολλοί πλούσιοι, ὄχι μόνον ἐσώθησαν, ἀλλά καί ἠγίασαν· καθώς ὁ Ἀβραάμ, Ἰσαάκ, Ἰακώβ καί Ἰώβ, ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος ὁ βασιλεύς· Πουλχερία ἡ βασίλισσα, καί Θεοφανώ· καί μύριοι ἄλλοι. Δέν εἶναι λοιπόν καθώς εἶπα αἷτιος ὁ πλοῦτος νά κολάζωνται οἱ ἄνθρωποι, ἀλλ' ἡ κακὴ μεταχείρισις τοῦ πλούτου.

Κεφ. 124. Πλούσιος εἶσαι, λοιπόν; Οἰκονόμησε τὰ πλούτη σου καλῶς, καί εἰς τό θέλημα τοῦ Κυρίου, καί ἔση μακάριος ἐνταῦθα, καί ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι. Καθώς λέγει ὁ σοφός Σολομών· λύτρον τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ἴδιος πλοῦτος· καί ὁ ἐλεῶν πτωχόν, δανεῖζει Θεῷ· Ὁ πλοῦτος εἶναι αἰτία εἰς τούς φρονίμους, νά κληρονομήσουν τήν βασιλείαν των οὐρανῶν, καθώς εἶναι γεγραμμένον· ὡσπερ καλύπτει νέφος ἠλιακάς ἀκτίνας, οὕτως καλύπτει ἡ ἐλεημοσύνη πλῆθος ἁμαρτιῶν· καί ὡσπερ ὕδωρ σβένει τό πῦρ, οὕτως σβένει θυμόν δικαίου κριτοῦ ἡ ἐλεημοσύνη· ἤγουν καθώς σκεπάζουν τὰ σύννεφα τοῦ ἡλίου τὰς ἀκτίνας, ἔτσι σκεπάζει καί ἡ ἐλεημοσύνη τὰς ἁμαρτίας τοῦ ἀνθρώπου· καί καθώς σβένει τό νερό τήν φωτιάν, ἔτσι σβένει καί ἡ ἐλεημοσύνη τόν θυμόν τοῦ Θεοῦ (ὅπου εἶναι δηλαδή θυμωμένος κατά τοῦ ἁμαρτωλοῦ).

Κεφ. 125. Διά τοῦτο σᾶς παρακαλῶ, ἀδελφοί μου, μήν ἀφήσετε τόσον πολύν πλοῦτον εἰς τὰ τέκνα σας, διότι τὰ βλάπτετε. Πᾶν μέτρον ἄριστον. Νά ἀφήσετε, ἀλλά ὄχι ὑπέρ τό μέτρον. Ἐγώ σᾶς λέγω, νά δανείσετε καί μερικόν ἀπό τόν πλοῦτον σας εἰς τόν Χριστόν, διά νά σᾶς τό πληρώσῃ εἰς τήν οὐράνιον βασιλείαν του μέ τόν τόκον, καί μέ πολύ διάφορον. Δῶσε τον, εὐλογημένε, εἰς τούς δυστυχεῖς ἀρρώστους, ὄρφανούς, καί χήρας διά νά ἀπολαύσετε καί τὰ ὧδε καί τὰ μέλλοντα, κατά τήν ἀψευδестаτήν καί θείαν ὑπόσχεσιν τοῦ Κυρίου μας, λέγοντος· Ἐκατονταπλασίονα λήφονται ἐνταῦθα, καί ζωήν αἰώνιον κληρονομήσουν.

Κεφ. 126. "Οστις ἀδελφοί μου, δέν ἐλεήση, δέν θέλει ἐλεηθῆ, ὅποιος δέν συγχωρέση δέν θέλει συγχωρηθῆ Ἄνι-
λεως γάρ ἡ κρίσις τῷ μή ποιήσαντι ἔλεος. Σᾶς παρακαλῶ, ἀ-
γαπητοί μου ἀδελφοί, νά φροντίσετε διά τήν ἀθάνατον ψυχήν
σας, διότι μέγας φόβος, μεγάλη ἀνάγκη μᾶς καρτερεῖ καί
οὐαί καί ἀλλοίμονον ὅστις ἀποθάνη ἀνεξομολόγητος, καί ἀ-
διόρθωτος. Μάρτυς μου ὁ Κύριος ἀδελφοί, ἀλήθεια σᾶς λέ-
γω, καί δέν ψεύδομαι· ἐπειδή καί ἔχω πείραν τῶν τοιούτων
ὑποθέσεων, λυποῦμαι, καί καίεται ἡ καρδία μου διά τήν σω-
τηρίαν τῶν ψυχῶν σας· Διότι καί ζῶον νά ἰδῆ ὁ ἄνθρωπος,
νά κινδυνεύῃ διά νά κρεμισθῆ, λυπᾶται, πόσῳ μᾶλλον τόν
ἀδελφόν μας χριστιανόν;

Κεφ. 127. Διά τοῦτο, λοιπόν, ἀδελφοί μου, λάβετε μέτρα
καί κάμετε προετοιμασίαν τῶν ψυχῶν σας, καί μή προσμέ-
νετε νά ἐπιστρέψετε εἰς μετάνοιαν, εἰς τήν ὥραν τοῦ θανάτου
σας. Τοῦτο δέ τό λέγω, διότι ἤκουσα τινῶν νά λέγουν, ἀκόμη
εἶμαι νέος, τί χρεῖα νά ἐξομολογηθῶ, καί νά μετανοήσω ἀπό
τώρα; Ὅταν γηράσω, μετανοῶ· ὁ Θεός εἶναι πολυεύσπλαγ-
χνος, καί μᾶς δέχεται, καθώς καί τόν ληστήν· μέ ἕνα, μνήσθη-
τί μου Κύριε, τόν ἔβαλεν εἰς τόν Παράδεισον. Ναί, φίλε, μου,
ἀληθῶς, εἶναι πολυέλεος, ἀλλ' εἶναι καί δικαιοκρίτης.

Κεφ. 128. Καί ἐγώ τό γνωρίζω, πώς ὁ Θεός εἶναι πολυέ-
λεος καί πολυεύσπλαγχνος. Ἡ εὐσπλαγχνία του ὁμῶς φαίνεται
ἐδῶ· καί βλέπει, πώς οἱ ἁμαρτωλοί καί ἀσεβεῖς τόν βλασφη-
μοῦν, καί αὐτός ὡς πολυέλεος, καί ἀνεξίκακος, δέν τούς ὀρ-
γίζεται, ἀλλά τούς ἐλεεῖ καθώς καί τούς φίλους του, καί πε-
ρισσότερον ἀκόμη· τόν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπί πιστούς καί
ἀπίστους, καί βρέχει ἐπί δικαίους καί ἁμαρτωλούς· ἀλλά
μέ τήν διαφοράν, τούς μέν φίλους του, ἅμα παραστρατήσουν,
εὐθύς τούς παιδεύει, καθώς καί κάθε γονεὺς τά τέκνα του,
διά δέ τά νόθα καί ξένα, προσῶς δέν τόν μέλλει· ἔτσι καί ὁ
Θεός, ἐδῶ μέν δεικνύει τήν ἀγαθότητά του, ἐκεῖ ὁμῶς θά κρι-
νῇ δίκαια.

Κεφ. 129. Ἐάν, λοιπόν, ὁ Χριστός ὅταν κρίνη τά σύμπαντα (ὁ μέν Πατήρ κρίνει οὐδένα, πᾶσαν τήν κρίσιν τοῦ Υἱοῦ τήν ἔδωκεν), ἔάν λέγω ἐλεήσῃ τούς ἀγαπήσαντας αὐτόν, ὡσαύτως ἐλεήσῃ καί τούς μισήσαντας, καί βλασφημήσαντας αὐτόν, τότε, λοιπόν, θά εἰποῦμεν πώς ἦτον ψεύστης ἐπειδή καί ἦλθε καί μᾶς εἶπεν, ἔάν κάμετε καλά ἔργα, θά σᾶς ἀνταμείψω μέ βασιλείον αἰώνιον· εἰ δέ καί κάμετε ἔργα πονηρά, θά σᾶς κολάσω. Λοιπόν, ἐγώ πιστεύσας εἰς τούς λόγους του, ἔκαμα ἔργα καλά· ὁ δέ ἄλλος περιφρονήσας, ἔκαμε τά ἐγάντια· ἐλέησε λοιπόν καί τόν ἕνα, ἐλέησε καί τόν ἄλλον. Μά ποῦ εἶναι ἡ δικαιοσύνη του; Ψεύστης εἶναι, λοιπόν, καί ἄδικος.

Κεφ. 130. Δέν εἶναι ἔτσι, ἀδελφοί μου, δέν εἶναι. Διότι ὁ Θεός εἶναι δίκαιος καί ἀληθινός, καί δέν εἶναι δυνατόν ποτέ νά ψευσθῆ, καθώς τό λέγει τό ἱερόν Εὐαγγέλιον, ὁ οὐρανός καί ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δέ λόγοι μου οὐ μή παρέλθωσι. Καί ἔάν, ἀδελφοί μου, τούς Ἄγγέλους δέν ἐλυπήθη, ἀλλά τούς ἐκρέμνισεν ἀπό τούς οὐρανοῦς εἰς τήν γῆν, τί ἔχομεν νά πάθωμεν ἡμεῖς ὅπου τόν παροργίζομεν χειρότερα καί ἀπό αὐτούς τούς δαίμονας καθ' ἐκάστην ἡμέραν; Τίνος χάριν ἐκρέμνισεν ὁ Θεός τόν διάβολον ἀπό τόν οὐρανόν; Βέβαια διά τήν ἀχαριστίαν του· διατί, ὁ διάβολος ἐτιμήθη παρά τοῦ Θεοῦ πρωτάγγελος, καί ἀντί νά εὐγνωμονήσῃ διά τήν δόξαν ὅπου ὁ Θεός τοῦ ἐχάρισεν αὐτός ὑπερηφανεύθη ὁ κατάρατος καί εἶπε καθ' ἑαυτόν· Ἴνα τί ἔσομαι ὑπηρετῶν τόν Θεόν; Στήσω ἐν νεφέλαις τόν θρόνον μου, καί ἔσομαι ὅμοιος τῷ Ὑψίστῳ. Ἐνεκα τούτου ἐσφενδονίσθη ἀπό τόν οὐρανόν καί ἀπό ἐκεῖ ὅπου ἦτον ἀρχάγγελος φωτεινός, ἔγινε διάβολος σκοτεινός. Ἄρά γε τί ἔχομεν νά πάθωμεν ἡμεῖς οἱ ἀχάριστοι, ὅπου τόν παροργίζομεν καθ' ἐκάστην.

Κεφ. 131. Διά τοῦτο, ἀδελφοί μου, σᾶς παρακαλῶ, νά μήν προσμένετε νά μετανοήσετε εἰς τά γηρατεία σας ἀλλά τώρα εἰς τήν νεότητά σας μετανοήσατε, νά σᾶς τό ἔχη καί ὁ

Θεός χάριν. Διότι ὅταν γηράσης φυσικά ἢ ἁμαρτία σέ ἀφήνει, καί ὄχι ὅτι ἐσύ ἀφήνεις τήν ἁμαρτίαν· καί δεύτερον, σέ βλέπω ὅπου πορεύεσαι μέ πονηρίαν ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ, ἐπειδή καί λέγεις νά μετανοήσης εἰς τό γῆρας σου. Ναί· ὄλην σου τήν ζωήν νά δουλεύης τοῦ διαβόλου, καί εἰς τό γῆρας σου, ὅπου φυσικά ἢ ἁμαρτία σέ ἀφήνει νά προσποιηθῆς πώς μετανοεῖς, νά γελάσης τόν Θεόν, νά τοῦ πάρης τήν βασιλείαν του; Μήν ἀπατᾶσαι, φίλε μου· διατί, ἐπειδή καί ἔχεις τοιοῦτον πονηρόν σκοπόν, ὁ Θεός δέν θά σέ ἀξιώσῃ νά μετανοήσης· διότι μέ πονηρίαν πορεύεσαι ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ. Καί ἔνεκα τούτου, ἀμετανόητος θά ἀποθάνῃς καί οὐαί εἰς ἐσέ!

Κεφ. 132. Ἄλλά θά μοῦ εἰπῆς, καί τί νά κάμω νά σωθῶ. Ἄν εἶσαι γυναῖκα, φύλαξε ἐκεῖνα ὅπου πρέπουν εἰς τάς καλᾶς γυναῖκας, καί δούλους τοῦ Χριστοῦ· ἤγουν σωφροσύνην, σεμνότητα, ἐντροπήν, ψυχικόν καλλωπισμόν, νά μή κατακρίνης καί φλυαρῆς μέ τάς γειτόνισσας, νά διδάσκῃς τά τέκνα σου εἰς τόν φόβον τοῦ Θεοῦ, καί νά ἀπέχῃς ἀπό γραιώδεις μύθους, καί γοητείας, καί ἄλλα τινά ὅπου ἡ Ἐκκλησία μας τά ἐμποδίζει, καί μάλιστα ἀπό τά χρώματα, καί μπογιές καί φτιασιδία ὅπου βάζουν καί παροργίζουν τόν Θεόν· τρόπον τινά, ὡσάν νά λέγουν· ἐσύ Θεέ, εἶσαι ἀμαθής, καί δέν ἤξεύρεις νά μέ κάμῃς· διά τοῦτο ἡμεῖς ἀποβάλλομεν τήν ἐδικήν σου μορφήν, καί πλάττωμεν ἄλλην ἐδικήν μας καλλιωτέραν.

Κεφ. 133. Διά τοῦτο σᾶς λέγω νά ἤξεύρετε ὅταν θ' ἀναστηθῆτε, μέ τήν αὐτήν μορφήν τῶν φτιασιδιῶν θά ἀναστηθῆτε, καί θέλετε ἀκούσει παρά τοῦ Χριστοῦ, ὡ ἀδιάντροπα γυναῖκα πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ μακράν. Ἐγώ δέν σᾶς γνωρίζω, αὐτή ἡ μορφή δέν εἶναι ἐδική μου, ἀλλά τοῦ πατρός σας τοῦ διαβόλου· διά τοῦτο ὑπάγεται εἰς τό σκότος τό ἐξώτερον, τό ἠτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ, καί τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. Οὐαί καί ἀλλοίμονον εἰς τήν πικράν ταύτην ἀπόφασιν, καί φοβερόν μήνυμα. Ἐν τσοσούτῳ ὅμως οἱ ἄνθρωποι τά περιφρονοῦν τά

τοιαῦτα καί ὡς οὐδέν καί μυθολογίας τά λογιάζουν, ἀλλά ὅταν ἐξυπνήσουν εἰς τήν κοινήν ἀνάστασιν, τότε θά καταλάβουν τί τούς τρέχει.

Κεφ. 134. Εἶδέ καί εἶσαι ἄνδρας, φύλαττε τά ἦθη τά χριστιανικά· ἦγουν, νά μή μεθᾶς, νά μή βλασφημῆς, νά μήν ἀδικῆς, νά μή κάμνης ὄρκους ψευδεῖς, ὅταν ἐμβαίνης μέσα εἰς τό σπίτι σου νά εἶσαι ἡμερος, γλυκύς καί εἰρηνικός, ἐπειδή καί ὅπου ἡ εἰρήνη ἐκεῖ εἶναι καί ὁ Χριστός. Τοῦτο δέ τό λέγω, ἐπειδή εἶναι μερικοί ἀφρονέστατοι, καί ὅταν ἐμβαίνουν μέσα εἰς τά σπίτια τους γίνονται ὡς θηρία ἀνήμερα καί ζητοῦν αἰτίας νά ταραξουν τά σπίτια τους, χωρίς ποσῶς νά πταίση ἡ γυνή, ἢ ἄλλος τις. Καί ἔνεκα τούτου, προχωρεῖ καί ὁ ἐχθρός μέσα εἰς τά σπίτια σας καί παθαίνετε πολλά.

Κεφ. 135. Πρὸ πάντων δέ νά κάμης μίαν γενικήν ἐξομολόγησιν, καί νά προσέχης εἰς τό ἐξῆς νά μήν ἀμαρτάνης, καί παροργίζης τόν Θεόν, καί χαροποιῆς τόν διάβολον. Ἄνιστάμενος δέ ἐκ τοῦ ὕπνου, νά πίπτῃς φαιμελικῶς νά προσκυνῆτε τόν Κύριον, ὡσαύτως καί τό ἑσπέρας ἵνα παίρῃσι καί τά τέκνα σου καλόν παράδειγμα· ἐπειδή καί τῶν παιδιῶν αἱ ψυχαί ὁμοιάζουν μέ τό ἄσπρο πανί, ὅπου ἔάν τό βουτήσης εἰς μαύρην μπογιάν μαῦρον γίνεται, ἔάν εἰς κόκκινη, κόκκινον γίνεται.

Κεφ. 136. Μά δέν εἶναι καί τοῦτο ἄξιον κατηγορίας, εἰς μέν τά σωματικά συμφέροντά μας, νά γινώμεθα προσεκτικοί καί σοφώτατοι, νά μᾶς γελάσῃ κανένας δύο λεπτά δέν δύναται, διά τά ψυχικά δέν μᾶς μέλλει τίποτες, ἀλλ' ἀναισθητοῦμεν ὡς τά ἄλογα ζῶα; Καί ἴδετε νά καταλάβετε τήν ἀλήθειαν· Ἀπό τό πρωί ἕως τό βράδυ δουλεύομεν, καί ἔάν ἀκόμη εἶχε δύο ὄρες ἡμέραν, προθύμως ἠθέλαμεν ἐργασθῆ καὶν τε ἔμποροι εἶμεθα, καὶν τε ἐργατικοί· διά δέ τήν ἀθάνατον ψυχὴν μας οὐδαμῶς φροντίζομεν. Ἄλλ' ἔάν κάμωμεν καί τόν σταυρόν μας, καί ἐκεῖνον μέ μεγάλην ἀμέλειαν, καί ψυχρότητα, λέγοντες· κουρασμένοι εἶμεθα, ἀποκαμωμένοι εἶμεθα, τό

κεφάλι μας πονεῖ, καὶ ἄλλας προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις λέγομεν. Νομίζομεν ὅτι θὰ γελάσωμεν τὸν Θεόν.

Κεφ. 137. Ἀδελφοί, ὁ Θεὸς τῶν ἀγαθῶν μας χρείαν οὐκ ἔχει· καὶ τίποτε ἐδικόν μας δέν ἔχομεν ὅπου νὰ τοῦ ἀνταποδόσωμεν, διότι τοῦ Κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς· τῶν ἀγαθῶν μας χρείαν οὐκ ἔχει· διὰ τοῦτο, ἀδελφοί, ἅς κλίνωμεν τὸ γόνυ, νὰ προσκυνήσωμεν αὐτόν ὡς δοῦλοι εὐγνώμονες, καὶ θέλει μᾶς ἀνταμείψῃ τὴν βασιλείαν του τὴν οὐράνιον δωρεάν, διὰ τὴν ἀγαθότητά του.

Κεφ. 138. Εἰκοσιτέσσαρες ὥρας μᾶς ἐχάρισεν ὁ Θεὸς τὸ ἡμερονύκτιον, διὰ νὰ ἐργαζώμεθα, νὰ κοιμώμεθα, νὰ τρώγωμεν, νὰ πίνωμεν, καὶ τὰ λοιπά. Λοιπὸν ἅς δουλεύσωμεν εἰκοσιτρεῖς ὥρας διὰ τὸ θνητὸν σῶμα, ὅπου αὔριον θὰ τὸ βάλλωμεν εἰς τὸν τάφον, καὶ μίαν ὥραν (ἅς εἶναι κἂν μισή) διὰ τὴν ἀθάνατον ψυχὴν μας.

Κεφ. 139. Ἀδελφοί, ἀπρόσεκτα διάγομεν ἐδῶ τὴν ζωὴν μας. Τί μέγας κόπος εἶναι τὸ νὰ κάμνη τινὰς ὀλίγας μετανοίας τὸ πρῶτ', καὶ ὀλίγας τὸ ἑσπέρας διὰ τὴν ἀθάνατον ψυχὴν του; Ἀλλ' ὡς φαίνεται δέν καταδέχεσαι νὰ πέσης νὰ προσκυνήσης ἐνώπιον τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Δικαίως, λοιπὸν, καὶ αὐτὸς δέν θὰ καταδεχθῇ νὰ σέ ἀναγνωρίσῃ ἔμπροσθεν τῶν Ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ.

Κεφ. 140. Μὴν ἐπαίρεσθε, ἄρχοντες, μὴν ἐλπίζετε ἐπὶ τὸν πλοῦτον, καὶ δαψιλίαν τοῦ γένους σας, διότι εἰς ὀλίγον καιρὸν θὰ μισεύσητε ἀπὸ ἐδῶ γυμνοὶ καὶ τετραχηλισμένοι, καὶ τὸ εἶναι σας θὰ τὸ ἐγκαταλείπετε ἐδῶ. Ποῖον, λοιπὸν, θὰ λάβετε συγοδοιπόρον; οὐδένα· παρέξ τὰ ἔργα του κάθε ἑνας· κἂν τε πονηρά, μαζὺ του θὰ πορευθοῦν. Καθὼς ἕνας ὅπου βλέπει, εἶναι καλλιώτερος ἀπὸ μυριάδας τυφλοῦς, οὕτω καὶ ἕνας θεοσεβὴς εἶναι σιμὰ εἰς τὸν Θεόν καλλιώτερος ἀπὸ μυριάδας ἀσεβεῖς, κἂν βαθύπλουτοι εἰσὶ.

Κεφ. 141. Κλῖνε, λοιπὸν, ἀδελφέ, τὸ γόνυ, καὶ προσκύνησον τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ δῶσε καὶ ἐλεημοσύνην ἀπὸ τὸν

πλοῦτον ὅπου ὁ Θεός σοῦ ἔδωσε, καί ἔση μέγας, εὐγενής τε καί μακαριστός, ἐνταῦθα, καί ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι.

Κεφ. 142. Ἐγὼ φρονῶ, ὅτι ἓνας πλούσιος εἶναι πιστός, ἐάν διανέμει τήν ἐλεημοσύνην εἰς τὰς χήρας καί ὀρφανά, καί εἰς τοὺς χρεῖαν ἔχοντας, καί κλίνει τὸ γόνυ, τρεῖς τὸ ἑσπέρας, καί τρεῖς τὸ πρωί, καί προσκυνεῖ τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ (ὅπου ὁ Υἱός, ἐκεῖ καί ὁ Πατήρ, καί τὸ Ἅγιον Πνεῦμα· καί ἄκουσον τοῦ Κυρίου λέγοντος· Ἐγὼ καί ὁ Πατήρ, ἐν ἑσμέν· καί ὁπόταν ὁ Χριστός ἐδιαλέγετο μέ τοὺς Ἀποστόλους περὶ τοῦ Πατρὸς· λέγει ὁ Φίλιππος· Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν Πατέρα καί ἀρκεῖ ἡμῖν· ὁ δὲ Κύριος, ὡς θαυμάζων, λέγει πρὸς αὐτόν· Φίλιππε, τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμί, καί οὐκ ἔγνωκάς με; Καί πῶς οὖν λέγεις δεῖξον ἡμῖν τὸν Πατέρα; Οὐ πιστεύεις, ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ Πατρὶ, καί ὁ Πατήρ ἐν ἐμοί ἐστί; Ὁ μὲν Πατήρ κρίνει οὐδένα, πᾶσαν τήν κρίσιν τοῦ Υἱοῦ τήν ἔδωκεν).

Κεφ. 143. Λοιπὸν, ἀδελφέ, ἀκουσὸν μου, διότι ἐγὼ ἀπὸ ἀδελφικῆν ἀγάπην παρακινουόμενος, σοῦ λέγω ταῦτα· κλῖνε τὸ γόνυ· καί προσκύνησε τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τρεῖς τὸ ἑσπέρας, καί τρεῖς τὸ πρωί, καί πιστεύω, ὅτι θά τὰς δεχθῆ ὑπὲρ τὰς τετρακοσίας τὰς ἑδικὰς μας, καί τὰ δεκατέσσερα κομβοσχοίνια σταυρούς, καί ἄλλα τινὰ ὅπου χρεωστικῶς οἱ ἀσκηταὶ κάμνουν.

Κεφ. 144. Ἀγκαλά καί οἱ σοφισταὶ τοῦ αἰῶνος τούτου, μᾶς θεωροῦν διὰ μωρούς καί ἀκαμάτας, ἀλλ' ἐγὼ δὲν θαυμάζω διατί. Ἐάν τὸν Χριστὸν ἐκάλεσαν δαιμονισμένον, πόσω μᾶλλον ἡμᾶς τοὺς ἁμαρτωλοὺς; Ἐγὼ ὅμως, ἀδελφοί, ἐπαινῶ, καί ἐκτιμῶ τοιούτους πλουσίους, ὡσάν τὸν Ἰωάννην Κύριον Χωρέμην· διότι ὅχι μόνον ἐξ ἀκοῆς, καθὼς μέ πληροφορήσαν πολλοὶ διὰ τὰ καλὰ ὅπου κάμνει εἰς χήρας καί ὀρφανά, καί εἰς ἄλλους ὅπου εἶχαν ἀνάγκας, ἀλλὰ καί ἐγὼ ὁ ἴδιος εἶδα μέ τοὺς ὀφθαλμοὺς μου, ὅπου ἔδωκεν εἰς μίαν πτωχὴν κόρην σαράντα πέντε λίρας, καί δύο φορεσιῆς ροῦχα μετα-

ξωτά. Τάς λίρας τάς ἐμέτρησεν εὐθύς χωρίς νά τήν γνωρίζη· τῆς ἔδωκε δέ καί ἀπόδειξιν, καί ἐπῆγεν εἰς τό μαγαζί, καί ἐπῆρε τά φορέματα. Βλέποντας δέ ἐγώ τάς λίρας, ἐδόξασα τόν Θεόν, ὄχι τόσον πώς οἰκονομήθη ἡ πτωχή, ἀλλά διά τήν φιλάγαθον, καί ἐλεήμονα γνώμην του καλοῦ Χωρέμη.

Κεφ. 145. Καί εἰς τήν Ἁγίαν Μαρίναν, ἦτον μία φιλόχριστος γυνή, καί ἐχάλασε τήν παράγκα, διά νά τήν ἐπιδιορθώσῃ, ἀλλ' ἐπειδή δέν τήν ἄφηγαν πλέον νά τήν φτιάσῃ, κατέφυγεν εἰς ἐμέ, ὀδυρομένη τήν συμφοράν της, ἐγώ δέ τήν ὠδήγησα νά ὑπάγῃ εἰς τόν κύριον Χωρέμη· Πηγαίνουσα, λοιπόν, τοῦ ἐδιηγῆθη τήν συμφοράν της, καί δακρύσας, ὁ συμπαθέστατος, ἐπρόσταξεν, ὅπου τῆς ἀρέσῃ νά ἐκλέξῃ θέσιν, νά κτίσῃ μέσα εἰς τό χωράφι του παράγκα, ὅπου ἦσαν καί ἄλλαις πτωχαῖς κατοικημέναις· ἐπ' ἀληθείας, τῶν τοιούτων ἐστίν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Κεφ. 146. Πρό τεσσάρων δέ μηνῶν, ἔγινεν ἀπόφασις νά τειχογυρίσῃ ὅλα ἐκεῖνα τά μέρη ὅπου ἔχει ἔξω ἀπό τήν χώραν, καί εὐθύς ὅπου ἤκουσαν τοῦτο αἱ πτωχαί, ἄρχισαν νά ὀδύρωνται, ἐπειδή καί οἱ παράγκες των ἔγιναν ἀπόφασις νά κατεδαφισθοῦν. Ἔστειλαν λοιπόν οἱ πτωχές πρός ἐμέ μήνυμα νά γράψω, διά νά παρακαλέσω τόν κ. Χωρέμη, νά τάς εὐσπλαγχνισθῇ. Ἐγώ δέ, δέν ἤθελα νά γράψω, νά παραβαρύνω τόν ἄνθρωπον· ἀλλ' ἐπειδή ἀπό τό ἄλλο μέρος τάς ἐλυπούμουν, τοῦ ἔγραψα, καί τόν ἐπαρακάλεσα, νά τάς εὐσπλαγχνισθῇ. Καί ἀναγνώσας τό γράμμα μου, ἔμεινεν ἀπορῶν, καί λέγων· τί νά κάμω, λοιπόν, μέσα εἰς τήν περιοχὴν θά τάς κλείσω; νά σκεφθῶ. Καί μετ' ὀλίγον μοῦ ἐμήνυσε, πώς δέν θά τάς χαλάσῃ.

Κεφ. 147. Λοιπόν, ἀδελφοί, τοιούτους ἀνθρώπους, καί ὁ Θεός τοὺς ἀγαπᾷ, καί οἱ ἄνθρωποι χρεωστοῦν νά τοὺς σέβωνται. Κύριος ὁ Θεός νά σέ εὐλογῇ, ἀδελφέ, ἐν Χριστῷ Ἰωάννῃ, τά δέ τέκνα σου, νά χαριτώσῃ, διά νά μιμηθοῦν τάς ἀρετάς σου, καί νά φυλάξῃ εἰς τήν ὀρθοδοξίαν. Ἐπειδή

καί ἔργα χωρίς πίστεως, νεκρά εἰσιν, ὡσαύτως καί πίστις χωρίς τῶν ἔργων, νεκρά ἐστὶ. Τούτους τοὺς ἐπαίνους τοὺς ἔγραψα, διὰ γὰρ τὸν μιμηθοῦν καί οἱ ἄλλοι πλούσιοι.

Κεφ. 148. Ἄλλ' ἐπειδὴ καί οἱ πονηροὶ πάντοτε διαστρέφουν τὴν ἀλήθειαν ἴσως γὰρ εἰποῦν, μήπως καὶ ἐφιλοδώρησε τὸ Μοναστήριον του τίποτις καὶ διὰ τοῦτο τὸν ἐγκωμιάζει; Ἡ Σικήτη τοῦ Παχωμίου, ἀνάγκη δὲν ἔχει ἀπὸ τὸν Χωρέμη, οὔτε ἀπὸ ἄλλον τινά, διότι ἔχει τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ βοηθόν, καὶ ὅστις ἐλπίζει εἰς αὐτόν, εἶναι ἀνώτερος ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς. Διότι καὶ ἄρχοντες καὶ βασιλεῖς, εἰς ὀλίγον καιρὸν πορεύονται γυμνοὶ καὶ τετραχηλισμένοι, ἀλλ' οἱ ἀγαπῶντες τὸν Χριστόν, εἶναι μακαριστοὶ σιμὰ εἰς τοὺς Ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο ἄς ἀγαπήσωμεν τὸν Κύριον πάντες διὰ γὰρ εἴμεθα μακάριοι.

Κεφ. 149. Ἀδελφέ, δὲν σοῦ ἐβόλεσε γὰρ πλουτίσης ἐδῶ εἰς τὴν γῆν; Ἐχε ὑπομονήν εἰς τὴν πτωχείαν σου, φυλάγου γὰρ μήν ἀμαρτάνης, καὶ σοῦ ὑπόσχομαι ὅτι θὰ σοῦ χάριση ὁ Θεὸς τὴν βασιλείαν του. Καὶ ἄκουσον τοῦ Χριστοῦ, λέγοντος μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ἀκούω πολλῶν ὁποῦ μέ κατηγοροῦν, πῶς ἐξοδεύω καὶ κτίζω Μοναστήριον, καὶ Ἐκκλησίαν ἐπάνω εἰς τὰ βουγά· καὶ λέγουν, σὰν ἔχει λίραις πολλαῖς, ἄς ταῖς δώσῃ εἰς τὰ σχολεῖα. Εἰς τὰ σχολεῖα, ἀδελφοὶ βοηθοῦν πολλοὶ φιλόμουσοι, εἰς ἐμένα δὲ οὐδένας. Ἀλλὰ θὰ μοῦ εἰπῆς, καὶ πόθεν εὐρίσκεις τόσα ἐξοδα, καὶ κτίζεις ὀλόκληρον Μοναστήριον, ἐνῶ τινὰς δὲν σέ βοηθεῖ;

Κεφ. 150. Ἐγὼ ἀδελφοί, λέγω τὴν ἀλήθειαν, καὶ δὲν ψεύδομαι. Ἄς εὐρεθῇ ἕνας, ὅτι ἐδοθήθησεν ὄχι πολλὰ, ἀλλὰ κἄν δύο λίρας εἰς τὴν Σικήτην τοῦ Προβατείου ὄρους, καὶ ἐγὼ γὰρ μείνω ἀναπολόγιστος. Μόνον δὲ μερικοὶ ἀδελφοὶ Καμποῦσοι, πρὶν τῆς καταστροφῆς τῶν περιβολίων, μᾶς ἔφεραν πολλὰ ἀγώγια, καὶ δὲν ἐπληρώθησαν οὐδὲν ἄλλο.

Κεφ. 151. Ὅσον δὲ διὰ τὴν λέξιν ὁποῦ λέγουν, πῶς εἶναι

περιττόν νά ἐξοδεύῃ ὁ Παχώμιος ταῖς λίραις ἐπάνω εἰς τὰ ὄρη νά κτίζῃ Σκήτην, ἔχουν λάθος. Μάλιστα ἐγώ τό θεωρῶ ἀναγκαιότατον αὐτό ὁποῦ κάμνω, καί σιμά εἰς τόν Θεόν εἶναι ἀρεστόν. Διατί αὐτά τά Μοναστήρια εἶναι τό στήριγμα, καί καύχημα τῆς ὀρθοδοξίας, κἄν οἱ πολλοί ἀγνοοῦσιν.

Κεφ. 152. Οὐκ εἶδατε, ἀδελφοί, ὅτι ἄνωθεν καί ἐξ ἀρχῆς ἐστάθησαν αἴτιοι νά φυλάξουν καί νά περισώσουν τήν ὀρθοδοξίαν οἱ Μοναχοί, ὁποῦ ἐκαιτικοῦσαν εἰς τά Μοναστήρια; Καί τώρα ἐσεῖς ἠκονίσατε τάς γλώσσας, ὥσπερ ξυράφι, ἐναντίον αὐτῶν; Καί δέν λέγω πῶς δέν πταίομεν καί ἡμεῖς, πταίομεν μεγάλως. Διότι βλέποντας ἡμᾶς νά διάγωμεν κακῶς, γίνονται καί αὐτοί περιφρονηταί, καί οὐαί τόν αἴτιον τοῦ σκανδάλου. Καί ὄχι μόνον εἰς τούς κακῶς διάγοντας ἀκονίζουσιν τάς γλώσσας, ἀλλά καί εἰς τούς εὐφρονοῦντας, καί καλῶς διάγοντας. Ἴδετε τούς Παπιστάς πόσον σέβας ἔχουν εἰς τόν Κληρόν τους; Ἀπό τοῦτο εἶναι φανερόν πόσον ἐπροώδευσεν ἡ ἀσέβεια εἰς τούς ὀρθοδόξους.

Κεφ. 153. Ναί, ἀδελφοί, τά χρήματα νά ἐξοδεύωνται εἰς τά νοσοκομεῖα, καί εἰς τά σχολεῖα, εἶναι πολύ καλόν, διότι σώζουν τά μέν, ζωάς, τά δέ, νοῦν ἀπό τήν ἀλογίαν. Οἱ δέ Σκήταις, σώζουν ψυχάς ἀθανάτους αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀσυγκρίτως ἀνώτεραι τῶν σωμάτων. Πόσοι καί πόσοι (ὄχι μόνον Χῖοι, ἀλλά καί ξένοι) ἔρχονται πρός ἡμᾶς τεταραγμένοι καί μοῦ λέγουν Ἐρόντα, μᾶς λέγουν οἱ πεπαιδευμένοι πῶς δέν ὑπάρχει ἀνάστασις, οὔτε Κόλασις, οὔτε ἄλλο τι. Ἐγώ δέ τούς κατηχῶ, καί τούς ὀδηγῶ εἰς τήν αἰώνιον ζωήν καί χαίροντες πορεύονται ἐν εἰρήνῃ.

Κεφ. 154. Βλέπετε τούς ὑπηρέτας τοῦ ἀντιχρίστου, πῶς ἀγωνίζονται νά τραβήξουν τούς χριστιανούς πρός τό μέρος τοῦ διαδόλου; Πλήν, ἡμεῖς τούς ἐρωτοῦμεν νά μᾶς εἰποῦν αὐτά ὁποῦ λέγουν, ποῦ τά ἔμαθαν; Ἀπό ποῖον τά ἐδιδάχθησαν; Ἀπ' οὐδενός, νομίζω, ἀλλ' ἀπό τούς ἰδίους συλλογισμούς ταλαίπωροι οἱ τοιοῦτοι! Ἴνα τί καί ζῆτε, ἄθλιοι;

Ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὄν, οὐ συνῆκε, παρά συνεβλήθη τοῖς κτή-
νεσι τοῖς ἀνοήτοις, καὶ ὁμοιώθη αὐτοῖς. Ἀληθῶς, τό ζῶον,
εἶναι καλλιώτερον ἀπό αὐτόν· διατί τό ζῶον ὑπάγει εἰς τό
μηδέν, καί δέν κολάζεται αἰωνίως ὡσάν τόν ἄνθρωπον· ἀλλ'
ὁ ἄνθρωπος, ὄντας κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἀθάνατος, εἶναι ἀνάγκη
νά ζῆ αἰωνίως, ἥ μέ τούς Ἀγγέλους, ἥ μέ τούς δαίμονας.
Πρεπόντως, λοιπόν, καί ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ταλανίζει τούς
τοιούτους, λέγων· μενοῦνγε, ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογι-
σμοῖς αὐτῶν, καί ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνητος αὐτῶν καρδία, φά-
σκοντες εἶναι σοφοί, ἐμωράνθησαν.

Κεφ. 155. Ταπεινωθῆτε, ἄθλιοι, ἐμπροσθεν τοῦ Θεοῦ, καί
πεσόντες, προσκυνήσατε αὐτῷ· καί μή θεομαχῆτε, διότι νοῦς
ἀνθρώπινος νά εὔρη τοιαῦτα μυστήρια δέν δύναται. Καί διατί
λέγονται μυστήρια; Διότι εἶναι κεκαλυμμένα ἀπό τούς σαρ-
κικούς ἀνθρώπους, καί μόνον εἰς τόν Θεόν εἶναι φανερά καί
εἰς τούς δούλους του. Πόσοι καί πόσοι ἔκπαλαι ὑπῆρχαν φι-
λόσοφοι θαυμαστοί, ἀλλ' ἐν τοσούτῳ ὅμως τόν Θεόν μέ δεβαιό-
τητα νά μάθουν δέν ἐδυνήθησαν, οὔτε τά περί ἀναστάσεως.
Διατί; Διότι ὁ Θεός δέν ἠθέλησε νά τούς ἀποκαλυφθῆ ὅταν
δέ ἦλθεν τό πλήρωμα τοῦ χρόνου (ὁ διωρισμένος καιρός δη-
λαδῆ), ἐξαπέστειλε τόν Υἱόν αὐτοῦ, καί τά λοιπά, καθώς
διηγεῖται ὁ Παῦλος.

Κεφ. 156. Δέν γνωρίζετε, ἀδελφοί, ὅτι ἡ εὐλάβεια ὅπου
ἀνθεῖ ἐπάνω εἰς τήν Χίον, πώς προέρχεται ἀπό τās Σκή-
τας; Εἰς οὐδένα ἄλλο μέρος ὑπάρχει τόση εὐλάβεια, ὅπου ὑ-
πάρχει ἐδῶ, καί ἀντίκρυ εἰς τόν Ἰσεσμέ, ἐπειδή καί ἀνωθεν
καί ἐξ ἀρχῆς δέν ἔπαυσαν τά Μοναστήρια ἐπάνω εἰς τήν
Χίον. Ἀπό τόν καιρόν ὅμως τοῦ σεισμοῦ, ἔπεσε μεγάλη ἀ-
σέβεια καί ἐδῶ, καί ὅλον ἔνα προοδεύει· διότι οὐδεὶς λαλεῖ
πλέον τόν λόγον τοῦ Θεοῦ. Καί δέν φθάνει τοῦτο μόνον, ἀλλ'
ἡῦρα καί ἐγώ ἀκαταπαύστως ἐνοχλήσεις, πώς ἐξοδεύω τά
χρήματα ἀδιαφόρως, μή ἡξεύροντες τί λέγουν.

Κεφ. 157. Ἡμεῖς, ἐάν καί ἐξοδεύομεν τά χρήματα, καί

κτίζομεν Σκήτην, δέν τά ἐζητήσαμεν ἐλεημοσύνην, ἀλλ' ἕκαστος ἀδελφός ἤφερεν τό εἶναι του. Καί ἐξ ἄλλου, μέ τό ἐργόχειρόν μας, ὄχι μόνον πώς ἡμεῖς ζῶμεν, ἀλλά καί τούς προσερχομένους πρός ἡμᾶς τρέφομεν κἄν ἑκατόν, κἄν διακόσιοι τύχωσι.

Κεφ. 158. Μήν ἀμφιδάλλετε, λοιπόν, σᾶς παρακαλῶ εἰς αὐτά ὅπου κάμνω πώς δέν ἀρέσουν εἰς τόν Θεόν· διατί ψυχικά καί σωματικά θεραπεύομεν τούς ἀνθρώπους κατά τήν δύναμίν μας. Καί ἐάν δέν ἦτον ἀρεστόν εἰς τόν Θεόν γά κτίζονται Μοναστήρια εἰς τάς ἐρημίας, πῶς βλέπομεν τόν Θεόν πολλάκις, γά ἀποκαλύπτει εἰς τούς Βυζαντινοὺς ὀρθοδόξους Βασιλεῖς, γά στέλλουν εἰς τό "Ἅγιον" Ὄρος καί εἰς ἄλλα ἐρημικά μέρη γά κτίζουν τόσα καί τόσα βασιλικά Μοναστήρια μέ μεγάλας δαπάνας;

Κεφ. 159. Ἐγώ, ἀδελφοί, διά συντομίαν, κόπτω τόν λόγον, καί ὅστις εἶναι περίεργος, ἄς ψηλαφήσῃ γά μάθη ὅτι ὄχι μόνον εἰς τό "Ἅγιον" Ὄρος, ἀλλά καί εἰς τι ἄλλο μέρος ὑπάρχει εἰς τήν ἐρημιον Μοναστήριον, κἄν Γαλλήσιον "Ὄρος εἰπῆς, κἄν "Ἅγιον Σάββα, κἄν Νέαν Μονήν τῆς Χίου, ὅλα λέγω αὐτά καί ἕτερα ὅσα ὑπάρχουν βασιλικά Μοναστήρια ἐν τοῖς ἐρήμοις δι' ἀποκαλύψεως, καί προστάξει Θεοῦ ἐκτίσθησαν. Διότι καλλιώτερα ἀναπαύεται ἀπό ὀλίγους, παρά γά παροργίζεται εἰς τάς πολιτείας ἀπό τούς πολλούς. Εἰ δέ καί σᾶς φανῆ ὁ λόγος μου σκληρός, ψηλαφήσετε τήν συνείδησίν σας, καί θέλει σᾶς ἐλέγξῃ διότι δέν θά σᾶς ἐντραπῆ.

Κεφ. 160. "Ὅταν τόν Κύριον μας ἐπαράστησαν εἰς τό κριτήριον τῶν Ἀρχιερέων Ἄγνα καί Καϊάφα, τόν ἠρώτησαν, λέγοντες· τί εἶναι ἡ διδαχὴ αὕτη ὅπου κάμνεις; Τί λέγεις; Ὁ δέ Κύριος ἀπεκρίθη· τί μέ ἐρωτᾶτε ἐμένα; Ἐρωτήσατε τούς Ἰουδαίους ὅπου ἀκούουν τί λέγω· ἕνας δέ τῶν ὑπηρετῶν ὅπου ἐκεῖ ἐπαραστέκετο, ἐσήκωσε τό μαρόν του χέρι, καί ἐράπισε τόν Κύριον, λέγων· οὕτως ἀποκρίνει τῷ

ἀρχιερεῖ· Ὁ δὲ Κύριος εἶπεν· ἔάν κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ, εἰ δὲ καλῶς, τί μέ δέρεις;

Κεφ. 161. Καί ἐγὼ τὸν αὐτὸν λόγον λέγω· ἔάν ψεύδωμαι, ἄς μαρτυρήσουν περὶ τοῦ ψεύδους, εἰ δὲ καί λέγω τὴν ἀλήθειαν, δέν πρέπει νά θυμώνωνται. Ἄλλ' ἐγὼ συμπεραίνω τὸν τρόπον ὅπου θά μεταχειρισθοῦν οἱ ἐχθροί τῆς πίστεως πρὸς καταστροφὴν τοῦ βιβλίου μου. Ἐπειδὴ καί ὅταν εἶναι ἕνα κάστρον τεθεμελιωμένον ἐπάνω εἰς ὄρος ὑψηλόν, καί ὁ ἐχθρὸς δέν δύναται νά τό καταστρέψῃ, τότε μεταχειρίζεται μηχανάς, καί οὕτως μετ' εὐκολίας τό καταστρέφει. Ἔτσι καί αὐτοί, εὐθύς ὅπου θά πάρουν τοῦτο τό βιβλίον εἰς τὰς χεῖρας των, θά ἀρχίσουν νά χαμογελοῦν, θά ἐπιστρέφουν τὰς ὄψεις, θά κάμνουν σχήματα περιφρονητικά, διά νά πείσουν τοὺς ἄλλους τάχα πῶς δέν εἶναι τίποτε τό βιβλίον. Ἐπειτα θά ξεράσουν τό φαρμάκι, καί νά εἰποῦν οὕτως·

Κεφ. 162. Τί λέγει ἐδῶ οὗτος ὁ ἀγύρτης; Τί φλυαρεῖ; Καί πρῶτον μὲν δαιμόνια δέν ὑπάρχουν. Καί λοιπὸν ἐνφῆ ἢ ἀρχὴ εἶναι ψεύτικη, τί ἀληθινόν θά εὔρητε ἕως τέλους; Καί ὄχι μόνον οἱ ἀσεβεῖς φρονοῦν ταῦτα, ἀλλά καί πολλοὶ ἀπὸ τοὺς χριστιανούς, καί μάλιστα οἱ ἰατροί, οἱ ὅποιοι εὐθύς ὅπου ἰδοῦν κανένα δαιμονισμένον, τὸν ὀνομάζουν νευρικόν. Ἰναί, ἀδελφοί, ὑπάρχουν καί πολλοὶ νευρικοί, ἀλλ' ἄλλος εἶναι ὁ νευρικός, καί ἄλλος ὁ δαιμονισμένος. Καί νά σᾶς διηγηθῶ ἐδῶ παραμικράν διήγησιν, ὅπου πρό δύο ἐτῶν εἰς ἡμᾶς ἐσυνέβη καί ἀκούσατε, παρακαλῶ, νά καταλάβετε.

Κεφ. 163. Ἦτον εἰς ἡμᾶς καί εἶναι κάποιος ἀδελφός ἀπλούστατος, ὁ ὅποιος εἶχε πολλήν εὐλάβειαν, καί δέν ἔπαυεν ἀκαταπαύστως ἀπὸ τοῦ νά προσεύχεται ἡμέραν καί νύκτα, κᾶν τε εἰργάζετο, κᾶν τε ἔτρωγεν, ἀκαταπαύστως ἐπροσηύχετο. Ἐγὼ δὲ βλέποντάς τον, ἐφοβούμουν νά μή τοῦ στήσῃ ὁ ἐχθρὸς μας διάβολος καμμίαν παγίδα, τὰς ὁποίας στήνουν εἰς τοὺς ἀσκητάς, καί τὸν βλάβῃ. Καί καθὼς τό ἐσκεπτόμουν, οὕτως καί ἔγινεν.

Κεφ. 164. Προσευχόμενοι μίαν νύκτα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἐπήδησεν αἴφνης εἰς τὸ μέσον ἐξαγριωμένος, καὶ ἔτριξε τοὺς ὀδόντας, καὶ ἔκαμνε σχήματα νὰ μᾶς κτυπήσῃ. Τότε ἠναγκάσθημεν νὰ ἀφήσωμεν τὴν συμπάθειαν καὶ ἀπεφασίσαμεν νὰ τὸν δέσωμεν, ἀλλὰ ποῖος ἦτον ἱκανός, νὰ τοῦ πλησιάσῃ; Δέκα ἐπτὰ ἀδελφοί, ὅλοι δυνατοί, καὶ ἅμα ἤθελε τινάξῃ τὸ χέρι του, τοὺς ἔκαμνεγ ὅλους ἕνα σωρόν. Καὶ ἐάν δέν ἦτον ἕνας ἐπιτήδειος δέν ἤθελαν δυνηθῆ οἱ δεκαεπτὰ νὰ δέσουν. Καὶ δέν ἦτον ἀπὸ τοὺς δυνατούς ὁ δαιμονισθεὶς ἀλλὰ μετρίας δυνάμεως. Ὅμως χάριτι θείᾳ, ἐπειδὴ τοῦ ἐσυνέβη ἀπὸ φθόνον τοῦ διαδόλου, ὁ Κύριος τὸν ἐλευθέρωσεν ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν. Εἰς τὸ ἐξῆς προσέχει, καὶ χωρὶς ἐρωτήσεις δέν κάμνει τίποτε, κἂν καὶ πολὺ καλὸν εἶναι τὸ πρᾶγμα· Λοιπὸν τί μετοχὴν ἔχουν οἱ νευρικοὶ μὲ τοὺς δαιμονισμένους; Καὶ πῶς δέν τὸν ἐνοχλοῦν πλέον ὡσάν ἦτον νευρικά;

Κεφ. 165. Τὸ νὰ σᾶς διηγηθῶ δέ, μὲ τί τρόπον πλανῶνται οἱ ἀσκηταί, καὶ δαιμονίζονται, καθὼς μέσα εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, ὁποῦ εἶναι ὑπὲρ τοὺς ἑβδομήκοντα, πλανεμένοι, αὐτὰ χρειάζονται, πολλὴν διήγησιν. Καὶ δεύτερον εἰς τοὺς κοσμικοὺς εἶναι ἄχρηστα, ἢ νὰ εἰπῶ καλλιώτερα ἀπίστευτα. Πλήν, ἐπειδὴ καὶ μὲ παντοῖον τρόπον ζητοῦν νὰ στερεώσουν τὸ ψεῦδος, καὶ τὴν ἀσέβειαν οἱ κακῶς φρονοῦντες, ἀναγκάζομαι νὰ διαλεχθῶ μαζὺ τους διὰ ζώσης φωνῆς, καὶ σάν θέλουν ἄς μὲ ὀνομάσουν ὄχι μόνον ψεύστην, ἀλλὰ καὶ πλάνον, καὶ ἀγύρτην. Πλήν ἐγὼ δέν τρομάζω κανέναν, οὔτε τοὺς ἐντρέπομαι διότι λέγω τὴν ἀλήθειαν· ἐπειδὴ καὶ φῶς Χριστοῦ φαίνει πᾶσι.

Κεφ. 166. Εἰ δέ καὶ ψεύδομαι, ἰδοὺ ἐγὼ παρών εἶμαι. Ἄς ἔλθῃ νὰ διαλεχθῇ μαζὺ μου ὅστις καὶ ἂν εἶναι, καὶ θέλω τοῦ ἀποδείξω, ὄχι μόνον αὐτὰ ὁποῦ γράφω, ἀλλὰ καὶ ἄλλα πάμπολλα ἀληθέστατα. Καὶ ταῦτα ὁποῦ γράφω, οἱ νηπτικοὶ Πατέρες τὰ ἐμποδίζουν νὰ μὴν τὰ διηγούμεθα εἰς κάθε ἄνθρωπον, διὰ τὸν φθόνον ὁποῦ συμβαίνει, καὶ πέφτουν εἰς κατη-

γορίας ὄχι μόνον κοσμικοί, ἀλλά καί μοναχοί, πλήν, βλέποντας ἐγὼ σιωπημένην τὴν ἀλήθειαν, καί γὰρ σκεπάζεται ἀπὸ τοῦ ψεῦδος, τούτου χάριν ἀπεφάσισα καί ἐγὼ γὰρ σαλπίσω τὴν ἀλήθειαν, καί ἀκούσατε, παρακαλῶ·

Κεφ. 167. Ὑμεῖς οἱ εὐγενέστατοι, ὑμεῖς οἱ εὐπαιδευτοί, ὑμεῖς οἱ ἀνατραφέντες εἰς τριόροφα παλάτια, καί στρωμαῖς πουπουλέναις, δέν πιστεύετε ὅτι ὑπάρχουν δαιμόνια; Καί διατί δέν πιστεύετε; Ὡς φαίνεται ἐπειδὴ καί εἴσθε ἄθεοι· διατί, ἐάν ἐπιστεύετε εἰς Θεόν, ἐξ ἀνάγκης ἠθέλετε ὁμολογήσει ὅτι ὑπάρχουν δαιμόνια. Τανῦν δέ, ἐπειδὴ καί περιπατεῖτε μέτᾳ ἐσφαλμένης ἰδέας σας, κρίνετε πῶς δέν ὑπάρχουν δαίμονες. Φρονεῖτε, λοιπόν, ὅτι εἰς ὀλίγον καιρόν ἀποθνήσκομεν, καί θέλομεν πορευθῆ εἰς μηδέν. Ἐάν ἐτοῦτο ἐσυνέβαινε εἰς ἐσᾶς, ἤθελεν εἴσθε καλότυχοι· ἀλλ' οὐκ ἔστι τοῦτο εἰς ἐσᾶς, φίλοι μου, οὐκ ἔστι. Ἐπειδὴ καί κάθε ἄνθρωπος ὑπάρχει κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἀθάνατος, διὰ τοῦτο θέλουν γὰρ σᾶς δεχθῆ οἱ δαίμονες εἰς τὴν ὥραν τοῦ θανάτου, τοὺς ὁποίους τώρα δέν πιστεύετε. Οὐδεῖς, λοιπόν, πρέπει γὰρ σᾶς ὀνομάση εὐγενεῖς καί εὐπαιδέτους, ἀλλὰ πάμπτωχους, ἐλεεινοὺς, καί ἀμαθεστάτους. Καί ἵνα τι καί ζῆτε;

Κεφ. 168. Μὰ ἐγὼ πάλιν σᾶς ἐρωτῶ· ἀληθῶς δέν πιστεύετε ὅτι ὑπάρχουν δαιμόνια; Μὰ ἀφ' ἑαυτοῦ σας τοῦτο λέγετε ἢ ἄλλοι σᾶς τό ἐδίδαξαν; Ποῖος εἶναι ὁ διδάσκαλός σας; Μάρτυς μου ὁ Κύριος, ἀξιολύπητοι εἴσθε, ἐντροπή σας γὰρ λέγετε τοιαύτας φλυαρίας· ἐγὼ δέν θέλω γὰρ ὀμιλῶ, καί γὰρ δημοσιεύω τοιαῦτα πράγματα, ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ φρόνημά σας τό ἀνόητον ἀναγκαζόμενος, θά ὁμολογήσω ἐκεῖνα ὅπου δέν ἐπεθύμουν γὰρ δημοσιεύσω, οὔτε ἦτον πρέπον εἰς ἐμέ.

Κεφ. 169. Ἐπειδὴ ὅμως ὑποστηρίζετε πῶς δέν ὑπάρχουν δαιμόνια, σᾶς λέγω καί ἐγὼ πῶς εἴσθε ψεῦσται. Διατί, τίνος γὰρ πιστεύσω, ἐσᾶς ἢ τοὺς ὀφθαλμούς μου; (τὴν Ἁγίαν Γραφήν τὴν παραλείπω, ἐπειδὴ καί δέν τὴν πιστεύετε) καί ὀμιλῶ ἀφ' ἑαυτοῦ μου. Ἐχω τριάκοντα ἔτη ὅπου καταγίνομαι

εἰς τόν πόλεμον τοῦ διαβόλου, καί δέν ἤξεύρω πόσες χιλιάδες φορές μέ ἔχουν ἐλεεινῶς μαστιγώσει, καί ὄχι μόνον ἐμέ ἀλλά καί τά καλογέρια μου ἀκόμη· ὄχι ὅμως ὅλα. Εἰ δέ καί ἐγώ σᾶς λέγω ψεύματα, ἴσως καί τά καλογέρια μου διά νά βεβαιώσουν τόν λόγον μου, ψεύδονται καί αὐτά, σᾶς φέρω ἄλλην ἀπόδειξιν, ἥ ὁποία θά δυνηθῇ νά σᾶς πείσῃ καλλιώτερα.

Κεφ. 170. Ἀπό τήν Σκήτην μου εἶναι φευγάτοι μερικοί Καλόγεροι, καί ἄλλοι ἀπό αὐτούς εὐρίσκονται εἰς τόν Τσεσιμέ, καί ἄλλοι ἐδῶ εἰς τήν Χίον, καί ἄλλοι εἰς τό "Ἁγιον" Ὄρος. Αὐτοί δέν εἶναι φίλοι μου, ἀλλ' εἶναι ἐναντίον μου. Αὐτούς, λοιπόν, ἐρωτήσατε διά νά πληροφορηθῆτε, διατί, ἅμα τοὺς ὀρκίσετε θέλοντας καί μή θέλοντας θά ὁμολογήσουν τήν ἀλήθειαν, καί θά σᾶς βεβαιώσουν περισσότερα ἀπό ὅσα ἐγώ λέγω· διότι καί αὐτοί ἕνα καιρό ἐγεύθησαν τά τοιαῦτα, ἀλλ' ἔνεκα τῆς κοιλίας των ἐχωρίσθησαν οἱ ἄθλιοι ἀπό τήν ἀδελφότητα.

Κεφ. 171. Εἶπα ὅτι τά δαιμόνια ἤλθαν, καί ἔρχονται πολλάκις καί μᾶς μαστίζουν, ἤξεύρω ὅμως πολύ καλά, ὅτι θά ἀγανακτήσουν πολλοί Μοναχοί κατ' ἐμοῦ, καί θά ἀρχίσουν νά λέγουν τί; Ὁ Μέγας Ἀντώνιος ἔγινεν καί αὐτός; Οἱ Πατέρες τοῦ Προβατείου ὄρους, σημαιοφόροι ἔγιναν, καί τοὺς δέρνουν οἱ δαίμονες, καί ἄλλα πολλά τοιαῦτα πιστεύω ὅτι θά λέγουσι.

Κεφ. 172. Τοῦτο δέ ὅλον γίνεται εἰς αὐτούς διά νά μή θέλουν νά ἀγωνισθοῦν εἰς τά ἔργα τῆς μοναχικῆς πολιτείας. Διατί ἂν ἤθελαν ἀγωνισθῆ ὀλίγον, δέν ἤθελαν ἀμφιδάλη εἰς τά λεγόμενά μου. Μήν ἀμφιδάλλετε, ἀδελφοί, διότι χθές καί σήμερον ὁ Χριστός, καί εἰς τόν αἰῶνα ὁ αὐτός.

Κεφ. 173. Πάντων τούτων ἡ στέρησις ἐστίν ἡ φιλαυτία· φιλαυτία δέ ἐστίν ἡ πρὸς τό σῶμα ἐμπαθῆς ἀγάπη. Ὁ Ἁγιος Μάξιμος, λέγει, ὅτι ὅποιος ἔχει τήν φιλαυτίαν δῆλον

ὅτι ἔχει ὅλα τὰ πάθη. Τό ἐμπόδιον τῆς προκοπῆς τοῦ Μοναχοῦ, εἶναι ἡ φιλαυτία.

Κεφ. 174. Ἡμεῖς ἀδελφοί, δέν εἴμεθα ἐφευρέται νέων πραγμάτων, ἀλλ' ἀκολουθοῦμεν τήν Ἀγίαν Γραφήν, καί τὰς παραδόσεις τῶν Ἀγίων Πατέρων. Καί καθώς ἐκεῖνοι ὁποῦ ταξιδεύουν τόν ὠκεανόν, γνωρίζουν ἀπό κάποια σημεῖα πῶς ἐμεσοστράτησαν, ἢ πῶς πλησιάζουν νά εὔρουν ξηράν διά νά ἀράξουν, ἔτσι καί ἡμᾶς οἱ Ἅγιοι Πατέρες, μᾶς ἄφησαν ὄρους, μᾶς ἄφησαν σημεῖα, μᾶς ἐδίδαξαν πῶς νά πολεμοῦμεν μέ τούς ἐχθρούς ἡμῶν δαίμονας. Καί ἄλλος μὲν λέγει· μή τούς φοβῆσθε. Ἄλλος λέγει, Ἰησοῦ ὀνόματι μᾶστιζε τούς πολεμῖους, καί ἄλλος, ἄλλως μᾶς ἐνισχύει. Πλήν διά νά γένη ὁ λόγος μου βεβαιότερος ἄς φέρωμεν δύο - τρεῖς Πατέρες ἀπό τήν φιλοκαλίαν, πρὸς ἀπόδειξίν σας.

Κεφ. 175. Ὁ μέγας ἀσκητής, ὁ σοφώτατος Ἅγιος Νεῖλος, ὁ πρῶην Ἐπαρχος τῆς Κων) πόλεως, οὕτω σοι λέγει· Ἀδελφέ, ἐάν προσέχης ἐπιμελῆ, ἠτοιμάζου πρὸς ἐπαγωγάς δαιμόνων, καί καρτερῶς τὰς μᾶστιγας ὑπόμενε· ὡς γάρ θῆρες ἄγριοι ἐπελεύσονταί σοι, καί πᾶν σου κακώσουσι τό σῶμα.

Κεφ. 176. Παρασκευάζου ὡς ἔμπειρος ἀγωνιστής, κἄν ἀθρόως ἴδης φαντασίαν, μή κλονισθῆ κἄν ρομφαίαν κατά σοῦ ἐσπασμένην, ἢ λαμπάδα κατατρέχουσάν σου τήν ὄψιν, μή ταραχθῆς· κἄν μορφήν τινά ἀηδῆ, καί αἱματώδη, μηδὲ ὡς καταπίπτειν τήν ψυχὴν ἀλλά στῆθι, κλπ.

Κεφ. 177. Καί πάλιν. Ὅρα, μή σέ ἀπατήσωσι διά τινος ὀπτασίας οἱ πονηροί δαίμονες, μερίζουσι γάρ ἑαυτούς, καί εἰ δόξης βοήθειαν ἐπιζητεῖς, εἰσίσασιν οἱ λοιποὶ ἐν σχήμασιν ἀγγελικοῖς, τούς πρώτους ἀπελαύνοντες· πρὸς τό σέ ἐξαπαταῖσθαι ὑπ' αὐτῶν τῇ γνώμῃ, ὡς δῆθεν ὄντων ἀγγέλων προσκυνήσης αὐτούς.

Κεφ. 178. Καί πάλιν· Ψόφους μὲν, καί κτύπους, καί φωνάς, καί αἰκισμούς ἐκ δαιμόνων ἀκούσεται, ὁ καθαρᾶς ἐπιμελούμενος προσευχῆς... ἐάν ἀπειλήσωσί σοι δαίμονες ἀθρό-

ως ἐκ τοῦ ἀέρος, καί ἐκπλήττειν σε, μή πτοηθῆς αὐτούς.

Κεφ. 179. Καί ἄλλος σοφός φησιν· Ράβδον μὲν ὁ κυσίη ἐπισείων, ἠγγρίωσε καθ' ἑαυτοῦ· δαίμονας δέ, ὁ καθαρῶς ἐκδιαζόμενος εὐχεσθε· καταπλήττει δέ τούτους, οὐχ ἡ πληθὺς, ἀλλ' ἡ τριῶν συμφωνία, νοῦν πρὸς λόγον, καί λόγον πρὸς αἴσθησιν. Καί πάλιν· ἐν καιρῷ τῶν τοιούτων πειρασμῶν, βραχεία καί ἐπιτεταμένη προσευχῆ κέχρησο.

Κεφ. 180. Εἶχα νά σᾶς φέρω μυρίας μαρτυρίας ἀπό φιλοσόφων ἀγίων ἀνδρῶν, τῶν ὁποίων τά ὀνόματα δέν εἶναι δημοσιευμένα, ὡς Βασιλείου, Γρηγορίου καί Χρυσοστόμου. Διατί αὐτοῶν τά ὀνόματα ἐμεγαλύνθησαν εἰς τόν κόσμον, ἐπειδὴ καί ἐβοήθησαν τήν Ἐκκλησίαν· οἱ δέ φιλόσοφοι Πατέρες ὁποῦ εἰς τήν ἔρημον ἠγωνίζοντο, ἔγραψαν εἰς ἡμᾶς, καί ἀφησαν ὑπομνήματα θαυμαστά, τά ὁποῖα ὑμεῖς οἱ εὐπαίδευτοι ἂν τά διαβάσετε, πιστεύω δέν θά δυνηθῆτε νά καταλάβετε τό δυσνόητον.

Κεφ. 181. Τοῦτο δέ τό λέγω, ἐπειδὴ καί σᾶς βλέπω πώς ἐπαίρεσθε εἰς τήν μικράν σας μάθησιν· καί τούς Πατέρας εἰς οὐδέν τούς ἔχετε, μή ἰδόντες ὅτι, πάμπολλοι ἅγιοι ὁποῦ ὑμεῖς τούς νομίζετε διά ιδιώτας, εἶχαν τελειώσει τά δέκα μαθήματα τῆς φιλοσοφίας, καί ἔγιναν τέλειοι φιλόσοφοι. Τότε ἐπῆγαν εἰς τήν ἔρημον καί ἠγωνίσθησαν ἐναντίον τῶν δαιμόνων, καί ἀπό τήν πρᾶξιν ἀνέβησαν εἰς τήν θεωρίαν καί ἔφθασαν εἰς τήν θεολογίαν, τήν ὁποῖαν παρέδωσαν εἰς τήν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ. Καί τήν μανθάνει ὅστις θέλει τήν σήμερον ὡς μίαν ἐπιστήμην.

Κεφ. 182. Τώρα, εἶπέ τε μου, τίνος εἶναι πρέπον νά ἀκούωμεν, ἐσᾶς ὁποῦ δέν γνωρίζετε τίποτε ἄλλο, παρά ὀλίγην Γραμματικὴν, ἢ τῶν Θεοδιδάκτων φιλοσόφων Πατέρων ἡμῶν; Ὅποῦ λόγῳ ἔδειξαν τήν ἀρετήν, καί ἐθεολόγησαν τό Μυστήριον τῆς Ἁγίας Τριάδος; Τό ὁποῖον δια πολλῶν κόπων τούς ἀπεκαλύφθη παρά Θεοῦ; Κρίνετε παρακαλῶ.

Κεφ. 183. Δέν λυπᾶσθε, ἀδελφοί, τόν ἑαυτόν σας; Τοῦ-

λάχιστον δέν λυπᾶσθε τάς φαμελείας σας; Ἐκεῖνα τά ἀθῶα πλάσματα, ὅπου εἰς τό ὄνομα τῆς ζωαρχικῆς Τριάδος ἐβαπτίσθησαν, καί ἀγιάσθησαν, καί τώρα γίνεσθε ἐσεῖς αἴτιοι νά ἀπολεσθῶσιν;

Κεφ. 184. Ἀδελφοί, ὁ ἐχθρός τῶν ψυχῶν μας διάβολος, εἶναι παμπόνηρος καί φθογερώτατος· καί οὔτε τρώγει, οὔτε πίνει, οὔτε κοιμᾶται, οὔτε ἄλλην καμμίαν ἐργασίαν κάμνει παρά μίαν καί μόνην φροντίδα ἔχει, τό πῶς νά ἀπολέσῃ τάς ψυχάς μας. Καί τόσον ἐπιτήδειος εἶναι εἰς τό νά ἐξαπατᾷ τούς ἀνθρώπους, ὥστε ὅπου τόν σοφώτατον Σολομῶντα, τόν ἐγέλασεν· τόν Προφήτην Δαβίδ, ἐκρήμνισεν· καί ἄλλους πολλούς ἁγίους ἠπάτησεν ὁ παμπόνηρος. Πόσω μᾶλλον ἐμᾶς;

Κεφ. 185. Μάρτυς μου ὁ Κύριος, ἀλήθειαν λέγω, καί δέν ψεύδομαι, ὅτι, ἐάν τινας καταξιωθῆ, καί γευθῆ μέρος τι, τῶν πνευματικῶν Μυστηρίων, καί νά τοῦ δοθοῦν πάμπολλαις εὐγλωτταῖς γλώσσαις, δέν εἶναι δυνατόν ποτέ νά διηγηθῆ ἐκεῖνα ὅπου εἶδε καί ἐγεύθη. Διότι δέν εἶδε πράγματα τοῦ αἰῶνος τούτου, ὅπου νά ἤμπορῆ νά τά παραστήσῃ, οὔτε μέ λόγον, οὔτε μέ ἄλλο τίποτε. Μόνον αὐτός ὅπου τά ἐγεύθη γνωρίζει, τό δέ νά τά εἰπῆ δέν εἶναι δυνατόν. Ἐάν ὅμως εὐρεθῆ τινάς νά ἔχη πείραν (σπάνιοι οἱ τοιοῦτοι) αὐτός λέγω μόνον καταλαμβάνει τί θέλω νά διηγηθῶ, τό ὁποῖον εἶναι ἀνερμήνευτον.

Κεφ. 186. Ἀλλά μόνον τοῦτο σᾶς λέγω, ὅτι, ὅταν ἐνεργῆ ἡ χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἔρχεται εἰς θαυμασμόν ὁ ἀνθρώπος, καί ἀναβαίνει εἰς τήν καρδίαν του σοφία θαυμαστή, καί κατανοεῖ ὅσα τοῦ δείχνει ἡ χάρις, τά ὁποῖα εἶναι ὄλον ἐκπληξίς καί θαυμασμός, ἀλλά δέν γνωρίζει νά μαρτυρήσῃ τίποτε. Καί ταύτην τήν ὀνομάζουσι οἱ νηπτικοί Πατέρες τῆς Φιλοκαλίας, θεωρίαν τῶν ὄντων ἡ ὁποῖα δίδεται εἰς τούς ἀρχαρίους, ὅταν εἶναι ἀγωνισταί.

Κεφ. 187. Λοιπόν, τοῦτο μόνον ἀρχίζει νά κατανοῆ, νά

θαυμάζει, καὶ νὰ λέγῃ· ἐάν ἐγὼ ὁ ἀρχάριος ὁποῦ ἐγεύθηκα τὴν ἀρχαρικὴν θεωρίαν, ἐκπλήττομαι, καὶ δέν δύναμαι νὰ βασταχθῶ ἀπό τὴν πολλὴν χαράν, ἄρά γε, τί εἶναι ἐκεῖνα ὁποῦ βλέπουν οἱ ἅγιοι ὁποῦ ἔφθασαν ἕως τὴν ὀγδόην θεωρίαν; Καὶ ἔτσι μένει ἐκστατικός καὶ θαυμάζει, ταπεινούμενος καὶ χαίρει πῶς εἶδεν ἐκεῖνα ὁποῦ δέν ἤλπιζε νὰ ἰδῇ.

Κεφ. 188. Εἰς δόξαν Θεοῦ, ἐτοῦτο μόνον ὁποῦ καταλαμβάνετε θὰ σᾶς διηγηθῶ. Ἡ χαρὰ ἐκείνη ἢ πνευματικὴ, ὅταν ἐπιπέσῃ εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου, ὅλον τό σῶμα του τρέμει ἀπό τὴν χαράν, καὶ ἀνάπτει ἢ καρδία του ὡς φλόξ, ἀλλὰ δέν τὴν καταλαμβάνετε μέ τὴν διήγησιν. Μόνον ὅστις τό ἐγεύθη, αὐτός γινώσκει τί θέλω νὰ διηγηθῶ.

Κεφ. 189. Ἴδού ἕνας ἀνθρώπος ἐκέρδισε δέκα, ἢ εἴκοσι χιλιάδας λίρας, καὶ χαίρει· ἢ ὅτι τόν ἔκαμαν βασιλέα, καὶ χαίρει· ἀλλὰ δέν εἶναι αὐτὴ ἢ χαρὰ ὁποῦ θέλω νὰ σᾶς παραστήσω, ὡσάν τὴν χαράν τῆς βασιλείας ἐτούτου τοῦ κόσμου, ὅχι. Αὐτὴ ἢ χαρὰ ὁποῦ λέγω ἐγὼ, ἐπιπτε μέσα εἰς τὰς καρδίας τῶν χριστιανῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἔτρεχαν ὡς πρόβατα εἰς τό μαρτύριον. Καὶ ἐάν δέν ὑπῆρχεν αὐτὴ ἢ οὐράνιος παρηγορία, πῶς ἦτον δυνατόν τόσα βασιλόπουλα, νὰ ἀφήσουν τὰς βασιλείας, καὶ νὰ ὑπάγουν νὰ ἀσκητεύσουν; Μία ἀγγίλα νὰ σεβῇ εἰς τό νύχι τοῦ ἀνθρώπου δέν δύναται νὰ ὑποφέρῃ, καὶ πῶς οἱ Μάρτυρες ὑπόφεραν τόσα κολαστήρια, ὁποῦ μόνον νὰ τὰ ἀκούσῃ ὁ ἀνθρώπος τρομάζει. Ἄλλ' ἢ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ ἅμα πέσῃ μέσα εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου, δέν νικιέται ἀπό τίποτις. Πάντα δυνατὰ τοῖς ἀγαπῶσι τόν Κύριον.

Κεφ. 190. Ἡ ἅγια Μελάνη ἢ Ρωμαία, ἦτον τόσον πλουσία, ὁποῦ τῆς Ρώμης τό βασίλειον δέν ἠδυνήθη νὰ ἀγοράσῃ τὰ ὑπάρχοντά της. Ἐπειδὴ μόνον εἰσοδήματα τῆς ἦρχοντο τόν καθ' ἕκαστον χρόνον ὀκτώ ἑκατομμύρια φλωρία, καὶ ἑξακόσιες πενήντα χιλιάδες, καὶ τοῦτα δέ ἅπαντα σκορπίσασα ἔγινε Ἀσκήτρια. Καὶ λοιπόν, χωρὶς νὰ γευθῇ τὴν οὐράνιον

γλυκύτητα, πῶς ἦτον δυνατόν νά καταφρονήσῃ τόσον ἀναρίθμητον πλοῦτον; Καί νά ὑπομένῃ τόσους ἀγῶνας;

Κεφ. 191. " Ἄς ἐνθυμηθῶμεν, ἀδελφοί, τάς ὑποσχέσεις τοῦ Κυρίου, ὅπου εἰς ἡμᾶς ἔκαμεν, διὰ νά τόν ἀγαπήσωμεν, καθώς καί αὐτός μᾶς ἠγάπησεν, καί νά μή γενώμεθα ἀχάριστοι. Διότι, ἄκουσον τί λέγει· Πάτερ, οὓς δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμί ἐγώ, κἀκεῖνοι ὣσι μετ' ἐμοῦ· ἵνα θεωρῶσι τήν δόξαν τήν ἐμήν, ἣν ἔδωκάς μοι· καί ἐγώ τήν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὣσιν ἐν, καθώς ἡμεῖς ἐν ἐσμέν· ἐγώ ἐν αὐτοῖς, καί σύ ἐν ἐμοί· ἐγώ περί αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περί τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλά περί ὧν δέδωκάς μοι, οὐ περί τούτων δέ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλά καί περί τῶν πιστευσάντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ· ἵνα πάντες ἐν ὣσι· καθώς σύ, Πάτερ ἐν ἐμοί, κἀγώ ἐν σοί, καί αὐτοί ἐν ἡμῖν ἐν ὣσιν.

Κεφ. 192. Καί ὁ Εὐαγγελιστής Ἰωάννης, λέγει· " Ἴδετε ποταπήν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ Πατήρ; Ἴνα τέκνα Θεοῦ κληθῶμεν. Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα Θεοῦ ἐσμεν, καί οὕτω ἐφανερῶθη τί ἐσόμεθα. Οἶδαμεν δέ ὅτι ἐάν φανερωθῇ, ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὁψόμεθα αὐτόν καθώς ἐστι.

Κεφ. 193. Βλέπετε, ἀδελφοί, ἐπαγγελίαν; Βλέπετε τί μᾶς ἔταξεν ὁ Κύριος νά μᾶς δώσῃ; Τήν δόξαν Του τήν θείαν θά μᾶς χαρίσῃ ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν νεκρῶν; Ἄλλ' ἴσως νά μοῦ εἰπῇ τινάς, καί μόνον τά ὀλίγα ἑκατομμύρια τῶν ὀρθοδόξων θά ἀπολαύσουν ἐκεῖνα τά ἀγαθά, καί οἱ λοιποὶ ἀνθρωποὶ ὄχι;» Ἐγώ δέν γνωρίζω, αἱ ἀποδείξεις τῆς Ἀγίας Γραφῆς, αὐταί ἄς σοῦ ἀποκριθοῦν.

Κεφ. 194. Ἐγώ, τοῦτο μόνον ἠξεύρω, καί τοῦτο σοῦ λέγω· ὅτι ὁ Θεός, χάριν τοῦ λαοῦ τοῦ Ἰσραήλ, ἑκαταπόντισε τόν Φαραῶ, καί πᾶσαν τήν στρατιάν αὐτοῦ· χάριν τοῦ λαοῦ τοῦ Ἰσραήλ, δέν ἐλυπήθη τόσον ἀπειρον πλῆθος, ἀλλ' ἐξωλόθρευσε 7 βασιλεῖς, καί τήν γῆν αὐτῶν, ἔδωκεν εἰς τοὺς δούλους τοῦ Ἑβραίου.

Κεφ. 195. Σύ λοιπόν, τίς εἶ, ὅπου κρίνεις τόν Θεόν; Μή-

πως ὁ κεραμεύς, δέν ἔχει τήν ἐξουσίαν, ὡς λέγει ὁ Παῦλος, ἀπό τόν αὐτόν πηλόν γά κάμη σκεύη εὐχρηστα καί ἄχρηστα; Κατανόησον δέ καί τό τοῦ Εὐαγγελίου ρητόν, ὁποῦ ἦτον μία γυνή Χανααίνα ἣτις κράζουσα, ἔλεγεν· Κύριε, ἐλέησόν μου τό θυγάτριον, ὅτι μονογενές μου ἐστί· ὁ δέ Κύριος ἀπόκρισιν δέν τῆς ἔδιδεν.

Κεφ. 196. Οἱ δέ Ἀπόστολοι, ἐβαρέθησαν τήν ἐνόχλησιν τῆς γυναικός, καί παρεκάλεσαν τόν Κύριον γά τήν ἀπολύσῃ. Ὁ δέ Κύριος στραφεῖς, εἶπε πρὸς τήν Χανααίαν γυναῖκα, οὐκ ἔστι καλόν ἄραι τόν ἄρτον ἀπό τῶν τέκνων, καί γά δώσω τοῖς κυναρίοις. Ἐάν λοιπόν ὁ Θεός ὀνομάζει τούς αἱρετικούς σκυλάκια, τίς δύναται γά κρίνῃ τόν Θεόν;

Κεφ. 197. Καί ἀπό τό ρητόν ὁποῦ ὁ Κύριος λέγει· μή φοβοῦ τό μικρόν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ Πατήρ ἡμῶν δοῦναι ὑμῖν τήν βασιλείαν. Καί πάλιν λέγει· οὐ περί τοῦ κόσμου ἐρωτῶ ἀλλά περί ὧν δέδωκάς με· Πάτερ, οὓς δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμί ἐγώ, κάκεινοι ὧσι μετ' ἐμοῦ· καί τήν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὧσιν ἐν, καθὼς ἡμεῖς ἐν ἔσμεν.

Κεφ. 198. Βλέπετε, ἀδελφοί, τήν ἀγάπην ὁποῦ ἔχει πρὸς ἡμᾶς ὁ Κύριος; Παρακαλεῖ τόν Πατέρα του, ὅπου εἶναι αὐτός, ἐκεῖ γά εἴμεθα καί ἡμεῖς. Καί τήν θεϊκὴν του δόξαν, θά τήν δώσῃ εἰς ἡμᾶς, διὰ γά γενοῦμεν καί ἡμεῖς ὅμοιοι μέ αὐτόν.

Αὐτῷ πρέπει πᾶσα δόξα, κράτος, τιμὴ καί προσκύνησις, σὺν τῷ ἀνάρχῳ αὐτοῦ Πατρί, καί τῷ Παναγίῳ, καί ἀγαθῷ καί ζωοποιῷ αὐτοῦ Πνεύματι, νῦν καί ἀεὶ, καί εἰς τούς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Περὶ μοναχῶν διὰ στίχων Πολιτικῶν.

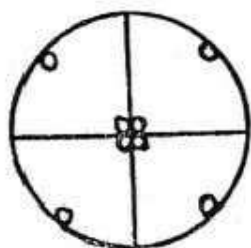
- ᾠ Μοναχέ ἀμόναχε, σύντροφε ἰδικέ μου,
ἀκουσον τῶν ρημάτων μου, φίλε καὶ ἀδελφέ μου.
Τῶν μοναχῶν ὁ στολισμός, εἶναι ἢ σωφροσύνη,
κάλλος δέ ἢ ὑπακοή, καὶ ἢ ταπεινοφροσύνη.
Ἡ δόξα καὶ τὸ καύχημα, εἶν' ἢ ἐλεημοσύνη,
χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις, εἶν' ἢ ἀκτημοσύνη.
ᾠ ὄρινον ἢ προσευχή, ὡς δεῖπνον ἢ νηστεία,
καὶ ὡς ποτόν τὰ δάκρυα, καὶ ἢ εὐχαριστία.
ᾠ στῤῥωμα ἢ ὑπομονή, ἀγάπη δέ ὡς σκέπη,
καὶ ὡς καλόν προσκέφαλον, ἢ σιωπή ὡς πρέπει.
Ἡ ἄγρυπνος ἀνάγνωσις, ψυχωφελῶν διβλίων,
εἶναι σάν ὠραιότατον, καὶ στέρεον κελλίον.
ᾠ ὄπλον δέ νικητικόν, κατὰ τῶν καταράτων,
εἶναι ἢ ἐξαγόρευσις, πασῶν τῶν ἐγκλημάτων.
Εἴτις λοιπόν τῶν μοναχῶν, πολιτευθῆ ἄλλέως,
οὐκ ὄφεται τὸ πρόσωπον, Χριστοῦ τοῦ Βασιλέως.
Τὸ ταπεινόν τῶν μοναχῶν, ὅλοι τὸ εὐλαβοῦνται,
ὡς καὶ αὐτοὶ οἱ δαίμονες, τὸν βλέπουν καὶ φοβοῦνται.
Τὸν δέ ὑψηλοκάρδιον, ὅταν τὸν θεωροῦσιν,
ὅλοι τὸν ἀτιμάζουσι, καὶ τὸν κατηγοροῦσι.
ᾠ ὄρωντας πῶς εὐρίσκεται, ὡς μοναχός τῆ τάξει,
καὶ πάλιν πολιτεύεται, ὡς κοσμικός τῆ πράξει.
ᾠ Ἄν μοναχός τις ἀγαπᾷ πάντοτε τὴν ἀργίαν,
καὶ τὰ ποικίλα φαγητά, τρώγει μέ λαιμαργίαν.

Αὐτός τόν σκώληκα τῆς γῆς, κατά πολλά μιμεῖται,
 ὅστις τῆς γῆς τά χώματα, τρώγει καί δέν κινεῖται.
 Πάλιν ἐάν τις μοναχός, τό σῶμα καλλωπίζει,
 τά ἀγαθά τά ἀπόλαυσε, ἄλλα ἄς μήν ἐλπίζει.
 Κατά τόν Ἀθανάσιον, τόν στῦλον τόν ἐδραῖον,
 τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, φῶς τῶν Ἀλεξανδρέων!
 Ἐἴτις ἔχει ἀνάπαυσιν (λέγει) ἐδῶ μεγάλην,
 ἄς μήν ἐλπίζει τήν αὐτήν, εἰς τήν ζωήν τήν ἄλλην.

Κεφ. 200. Ταῦτα τά δύο κακά, ἅμα κυριεύσουν τόν ἄνθρωπον, μή τόν ὀνομάζης πλέον ἄνθρωπον λογικόν, ἀλλά ζῶον ἄλογον. Ποῖα; Ποτόν καί κουμάρι· διατί, καθῶς ἡ λῶδα καί τό χτικιό, εἶναι ἀνίατα, οὕτως καί αὐτά τά δύο, πιστόν καί κουμάρι εἶναι δυσίατα.

Ἀληθῶς, τό Πνεῦμα τό Ἅγιον ταλανίζει τάς τρεῖς καταστάσεις τῶν ἀνθρώπων, διά μέσου τοῦ σοφοῦ Σειράχ, λέγων· δέν ἐμίσησεν ἡ ψυχὴ μου ἄλλον τινά, εἰμή πλούσιον φεύστην, πτωχόν ὑπερήφανον, καί γέρον πόρνον· Πλούσιε, ἀνάγκη δέν ἔχεις, διατί ψεύδεσαι; Γέρον, ἀντίς νά ἐτοιμάζουαι πρός τόν θάνατον, ἐσύ ζητεῖς νά πορνεύης;

Τί νά εἰποῦμεν δέ διά τήν θεομίσητον καί κατηραμένην βλασφημίαν; Πῶς δύναμαι νά σᾶς διηγηθῶ πόσον εἶναι τό θάρος της; Μονάχη ἡ βλασφημία φθάνει νά κολάσῃ τόν ἄνθρωπον. Καί πῶς ὄχι; Ὅπου τόν ἴδιον Θεόν βλασφημεῖς, καί ποῖος νά μεσολαβήσει, διά τ' ἐσένα; Ἐξ ἀποφάσεως ὁ βλάσφημος πρόσωπον Θεοῦ δέν ἔχει νά ἰδῆ.

Τῶν Ὁσίων καὶ Θεοφόρων Πατέρων ἡμῶν,
Νικήτα, Ἰωάννη, καὶ Ἰωσήφ.

Ἀπολυτίκιον. Ἦχος α΄.

Τοὺς τρεῖς μεγίστους φωστῆρες. Τοὺς τρεῖς Ἁγίους Πατέρας, τοῦ Προβατείου τό καύχημα, καὶ τῶν Ἀσκητῶν τῶν ἐν Χίῳ, τοὺς προηγητάς καὶ κοσμήτορας, τὸν Ὁσιον Νικήταν καὶ τὸν Ἰωάννην τὸν χαριτώνυμον, σὺν τῷ Ἰωσήφ, τῷ πάνυ, τῷ συνασκητῇ καὶ θεόφρονι, δεῦτε οἱ τοῦ βίου αὐτῶν ἔρασταί, εὐγνωμόνως ἐν ὕμνοις τιμήσωμεν αὐτοὶ γὰρ τῇ Τριάδι ὑπὲρ ἡμῶν αἰεὶ πρεσβεύουσι.

Κοντάκιον (Τῇ Ὑπερμάχῳ)

Τοὺς τρεῖς Πατέρας τοὺς σεπτοὺς νῦν μακαρίσωμεν, ὡς τὰ τοῦ κόσμου, ἅπαντα καταφρονήσαντας, σπηλαιαίς τε καὶ ὄρεσι κατοικοῦντας, ἀλλ' ὡς ἔχοντες τὴν χάριν τὴν οὐράνιον, ἐκ τοῦ ὕψους ἡμῖν, πᾶσι χάριν πέμψατε, ὅπως κράζωμεν, χαίρετε Πατέρες Ὁσιοι.

Ἔτερον μεγαλυνάριον

Τὰ τῆς Χίου κλέη καὶ μοναστῶν, καύχημα Ὁσίων, ἀγαλλίαμα τῶν πιστῶν, τὸν τίμιον Νικήταν, σὺν Ἰωσήφ τῷ θείῳ καὶ Ἰωάννην πάντες, ὕμνοις τιμήσωμεν.

Τέλος καὶ τῷ Θεῷ δόξα.

ΑΠΟΛΟΓΙΑ

**τοῦ Πατρὸς Παχωμίου πρὸς τοὺς φλυαροῦν-
τας κατὰ τῆς ἀληθείας καὶ προσπαθούντας
νά ἀποδείξουν τὸ βιβλίον του ἄχρηστον.**

Ἐγὼ, ἀδελφοί μου χριστιανοί, χάριν ψυχικῆς σας ὠφελείας, καὶ διὰ τὸν πρὸς τὴν ὀρθοδοξίαν ζῆλόν μου, ἔκαμα τὸν κόπον, καὶ ἐσύνθεσα τὸ μικρότατον τοῦτο βιβλίον, καὶ τὸ ἐξέδωσα εἰς τὸν Τύπον. Καὶ νά συναντήσω τόσα πολλὰ προσκόμματα ἀπὸ τοὺς Χίους, δὲν ἤλπιζα. Πράγματι, ἐξαπλώθη κακία ἕως τῶν νεφελῶν· καὶ ὀλίγοι πλέον εἶναι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ἐντὶ τοῦ ἀγαπᾶν με, αὐτοὶ μὲ διαβάλλουν· ἐγὼ φροντίζω διὰ τὰς ψυχὰς των, καὶ αὐτοὶ μὲ κατατρέχουν. Ἐάν ἦτον εἰς τὸ χέρι τους, θά μὲ ἐξωλόθρευον τὸ τάχος. Ὡ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ, τοῦ συνιέναι τὴν Ἁγίαν Γραφήν, τί εἶναι αὐτὰ ποῦ φλυαρεῖτε; Ἐὰν γέ, ἀληθῶς, κατὰ τὸ λέγειν σας εἶναι καὶ τὸ φρόνημά σας; Ἡ διὰ τὸ πείσμά μου, καὶ διὰ νά ἀποδείξετε τὸ βιβλίον μου ἄχρηστον, φλυαρεῖτε ταῦτα πάντα; Ὡ καὶ πόσον ἐξεκλίναμεν τῆς ἀληθείας καὶ τὴν κακίαν ὁμοῦ μὲ τὴν ἀσέβειαν ἐγκολπωθήκαμεν! Τίς φρόνιμος νά μὴν κλαύσῃ τὴν κατάστασιν τοῦ ἔθνους μας; Τίς νουνεχῆς φιλόχριστος νά μὴ θρηνήσῃ, τὴν διπλῆν ἀπώλειαν, ψυχικῶς καὶ σωματικῶς τῶν ὀρθοδόξων Γραικῶν;

Ἐνθυμοῦμαι, ἀδελφοί, εἰς τὸν καιρὸν τῆς νεότητός μου ὅπου ἐφιλονίκουν πολλάκις μὲ θάρρος, μὲ κάποιους φίλους μου Ἰταλοῦς. Αὐτοὶ ἦτον ἄνθρωποι μὲ γνῶσιν ἐγὼ δὲ νέος,

καί ἄπειρος τά τοῦ κόσμου, πλήν ζήλω φερόμενος, ὑπερασπιζόμενον τό ἔθνος μου. Ἐνας δέ ἐξ αὐτῶν μου λέγει μίαν ἀπό τὰς πολλάς (Σέντε κάρο τί, φρατέλλο, βόϊ οἱ ἄλτροι γρέτσι...) ἤγουν, ἄκουσόν μου, λέγει, ἠγαπημένε μου ἀδελφέ, τοῦ λόγου σας οἱ Γραικοί, εἶχατε τό πρῶτον τήν ἀνδρείαν, εἶχατε τήν σοφίαν, εἶχατε καί τόν πλοῦτον. Τώρα δέ, τήν μέν ἀνδρείαν, σᾶς τήν ἐπῆραν οἱ Τοῦρκοι, τήν δέ σοφίαν, οἱ Εὐρωπαῖοι καί τόν πλοῦτον, οἱ Ἀρμένιοι μέ τούς Ἑβραίους. Εἰς ἐσᾶς, λοιπόν, δέν ἔμεινεν ἄλλο τίποτε, πάρεξ μόνον μία ὑπερηφάνεια μέ τόν ἀνόητον φθόνον. Ἐγώ δέ (ἀγκαλά καί δέν εἶχα γνῶσες πραγμάτων ὡς νέος ὀποῦ ἤμουν), πλήν, τήν σοφωτάτην ἀπολογία ἀκούσας, ἔμεινα θαυμάζων τήν ἀλήθειαν. Πράγματι, ἀδελφοί, οὕτως ἔχει ἡ ἀλήθεια καί βλέπε, ὦ ἀναγνώστα, ἵνα καταλάβῃς τά λεγόμενα.

Τήν Μουλδοβλαχίαν βλέπομεν προωδευμένην τήν δέ Βουλγαρίαν αὐξανομένην τούς Χαρδάτας, καί ὄλους τούς Ὀρθόδοξους Δαλμάτας στερεωμένους, καί παρά τῶν βασιλέων ὑπερασπιζομένους. Ἡμᾶς δέ τούς πρῶην ἐκλεκτούς καί ὑψιπέτας Γραικοί, συντριβομένους, καί εἰς τό χεῖριστον πορευομένους. Πόθεν πάντα ταῦτα συμβαίνουν εἰς ἡμᾶς, ἀδελφοί; Τίνος ἔνεκεν μᾶς εὖρον τσαῦτα κακά; Οὐχί διατί ἀφήσαμεν Κύριον τόν Θεόν μας; Καί παροργίζομεν αὐτόν διά τῆς κακίας μας; Καί ὄχι μόνον διότι τόν ἐγκαταλείψαμεν, ἀλλά ἐγενήκαμεν καί πολέμοι τῆς ὀρθοδοξίας. Ποῖον ἄλλο ἔθνος πολεμεῖ τά τῆς θρησκείας του δόγματα; Οὐδένα πιστεύω εἰ μή μόνον τό ἡμέτερον. Ἐχω νά ὀμιλήσω πολλά, καί νά σαφηγίσω τήν ἀλήθειαν, ὄμως δέν μου συμφέρει, καί τούτου χάριν, παραλείπω τά πολλά, καί λέγω μόνον ἐτοῦτο.

Χίλια ἑκατόν τόσα ἔτη ἐβασιλεύσαμεν τήν Κωνσταντινούπολιν, καί ἐξουσιάζαμεν Ἀνατολήν καί Δύσιν, καί εἴμεθα δεδοξασμένοι παρά πάντα τά ἔθνη, ἔως ὄτου εἶχαμεν τήν θεοσέβειαν, καί διατηρούσαμεν δικαιοσύνη. Ὄταν δέ ἐξεκλίναμεν Κληρικοί καί λαϊκοί ἀπό τοῦ Κυρίου, τότε καί αὐτός ἀ-

πέστρεψε τό πρόσωπόν του ἀφ' ἡμῶν, καί παραδοθήκαμεν εἰς τά ἔθνη· «δίκαιος εἶ Κύριε, καί δικαιοσύνας ἠγάπησας».

Ὅστις ἔχει πείραν τῆς Ἁγίας Γραφῆς, καί ἀνέγνωσε τήν ἱστορίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐκεῖνος καταλαμβάνει τά λεγόμενά μου. Διότι, καί οἱ Ἑβραῖοι ἕως ὅτου ἐφύλαττον τόν νόμον τοῦ Θεοῦ, εὕρισκοντο νικηταί, καί δεδοξασμένοι παρά πάντα τά ἔθνη. Ὁ εἰς ἐδίωκε χιλίους, καί οἱ δύο ἐμετακινούσαν μυριάδας, καθὼς εἶναι γεγραμμένον· ὅταν ὁμως ἐγκατέλειπαν τόν Κύριον, καί παρώργισαν αὐτόν, τότε, λέγω, καί αὐτός ἀπέστρεψε τό πρόσωπόν του ἀπ' αὐτῶν, καί ἠχμαλωτίσθησαν εἰς πάντα τά ἔθνη. Καί τόν περίφημον ναόν τοῦ Σολομῶντος δέν ἐλυπήθη, ἀλλ' ἔδωσεν αὐτόν εἰς διαρπαγήν. Τό αὐτό ἐπάθαμεν καί ἡμεῖς, ἀδελφοί, καί νά ἔλθωμεν εἰς αἰσθησιν δέν θέλομεν.

Ὅταν ἐβασίλευεν εἰς τήν Κωνσταντινούπολιν ὁ εὐσεβέστατος Ἡράκλειος, οἱ Πέρσαι εἶχον αἰχμαλωτίσει ὅλην τήν Ἀνατολήν, καί τό βασίλειον ἀπό παντοῦ, τό εἶχαν καταδαμάσει ὁ δέ βασιλεύς εὕρισκετο εἰς μεγάλην ἀπορίαν, διότι οὔτε χρηματικόν εἶχε τό ταμεῖον, διά νά ἐκστρατεύσῃ κατά τῶν Περσῶν, οὔτε ἄλλην τινά δύναμιν· Πλήν, ἐπικαλεσάμενος τήν Κυρίαν Θεοτόκον εἰς βοήθειαν, καί συναΐξας ὅλους τοὺς θησαυρούς τῶν Ἐκκλησιῶν (μέ σκοπόν ὁμως νά τά ἐπιστρέψῃ μετά προσθήκης) ἐνδύθη φορέματα ταπεινά, καί μαῦρα ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας του καί εἰσελθὼν εἰς τήν Ἁγίαν Σοφίαν νά λειτουργηθῇ καί νά κοινωνήσῃ, ἐπρόσπεσεν ἔμπροσθεν τῆς ἁγίας Εἰκόνης τοῦ Χριστοῦ, καί ἐδέετο μετά δακρύων διά πρεσβειῶν τῆς Μητρὸς του νά τοῦ χάριση τά νικητήρια κατά τῶν ἐχθρῶν του. Ἐνας δέ ἀπό τοὺς ἐπισήμους μεγιστᾶνας, μεγαλοφώνως εἶπε πρὸς τόν βασιλέα· ἐπειδὴ ὦ βασιλεῦ, ἐταπεινώθης, καί ἐφόρεσες ὑποδήματα μαῦρα, ἤξευρε ὅτι μέσα εἰς τό αἷμα τῶν Περσῶν ἔχεις νά θάψῃς αὐτά. Καί πράγματι, οὕτως ἔγινε. Διότι, ἕξ ἔτη τοὺς ἐκαταδίωκε, καί ἕως τήν ἐσωτέραν Περσίαν ἐπροχώρησεν,

καί ἐκεῖ ἔστησε τό τρόπαιον. Ἐποῦ τὴν βοήθειαν λαμβάνουσιν, ἀδελφοί, οἱ ἐλπίζοντες ἐπὶ Κύριον· «οὐδεὶς γάρ ἠλπίσεν ἐπὶ Κύριον, καὶ ἐγκαταλείφθη εἰς τὸν αἰῶνα».

Ὅστις, λοιπόν, ἀγαπᾷ νὰ μάθῃ, ἅς ἀναγνώσῃ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν, διὰ νὰ μάθῃ τὰ θαύματα ὁποῦ ἔκαμναν ἡ Παναγία μας εἰς τοὺς ὀρθοδόξους βασιλεῖς, ὅτε τὴν ἐπικαλοῦντο μετὰ πίστεως καὶ εὐλαθείας· Ποσάκις εἶχαν κυκλώσει ἀναρίθμητα στρατεύματα τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἐπικαλούμενοι οἱ Χριστιανοὶ τὴν βοήθειαν τῆς Θεοτόκου, ἐλευθέρωνεν αὐτοὺς παρ' ἐλπίδα.

Ἡμεῖς δέ, εἰς ποῖον ἐλπίζομεν νὰ μᾶς βοηθήσῃ; Ἐνῶ εἴμεθα πολέμιοι καὶ ἐχθροὶ τοῦ Χριστοῦ, εἰς ποῖον θαρροῦμεν νὰ μᾶς ἐλευθερώσῃ; Καὶ ὄχι μόνον πῶς δὲν φυλάγομεν ἡμεῖς καμμίαν τοῦ ἐντολῆν, ἀλλὰ καὶ ἐάν ἰδοῦμεν καὶ τινὰ νὰ κάμῃ τό καλόν, σηκωνόμεθα κατ' ἐπάνω του, καὶ κάμνομεν σκάνδαλα, καὶ τὸν διαβάλλομεν, ἕως ὅτου νὰ τὸν κάμωμεν νὰ παύσῃ τό καλόν ὁποῦ ἀρχίνησεν, καὶ ἔτσι γενοῦμεθα συνεργοὶ τῶν δαιμόνων. Καὶ ὄχι μόνον οἱ λαϊκοὶ ποιοῦν ταῦτα, ἀλλὰ καὶ περισσότερον ἱερεῖς μας.

Τί γάρ κακόν ἐποίησα, καὶ ἠκονίσσατε τὰς γλώσσας ὡσπερ ξυράφι ἐναντίον μου; Καὶ φλυαρεῖτε ὅσα ὁ φθόνος καὶ ἡ κακία σᾶς διδάσκει; Ἄς συζητήσωμεν, ἀδελφοί, νὰ εὐρωμεν ποίαν λέξιν ἔχω νόθα καὶ ἀσύμφωνην μέ τό φρόνημα τῆς Ἐκκλησίας μας μέσα εἰς τό βιβλίον μου; Ἀποκριθῆτε μου, παρακαλῶ, κατὰ πρόσωπόν μου· Ἐλέγξατέ με κύριοι λογιώτατοι, διὰ νὰ μείνω ἀναπολόγητος, ὅταν ἔχετε δίκαιον.

Λέγετε, πῶς ἡ ὀπτασία αὕτη δὲν εἶναι ἀληθινή. Ἡ ὀπτασία αὕτη, φίλοι μου, δὲν εἶναι ἐφεύρεμα ἰδικόν μου, ἀλλὰ καθὼς τὴν ἡῶρα γεγραμμένην, καὶ εἰκονοζωγραφισμένην, καὶ μέσα εἰς τό Ἅγιον Ὄρος ἐγνωσμένην, καὶ μέ τό πνεῦμα τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας σύμφωνην τούτου χάριν, τὴν ἐξέδωσα εἰς τὸν Τύπον πρὸς ὠφέλειαν τῶν ἀδελφῶν μου Χριστιανῶν. Πλήν ἐγὼ εἶμαι τέκνον τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ

ἐπείσαικτον τί, δέν παραδέχομαι. Διά τοῦτο ἐάν εὔρεθῆ τινάς, καί τήν ἀπόδειξιν πώς εἶναι ψεύτικη, καί ἐγώ εὐχαρίστως νά τήν ἀπορρίψω. Ὅμως ἐγώ εἶδα ἀκριβῶς, ὅτι ἡ ὄπτασία αὕτη εἶναι συμφωνοτάτη μέ τό φρόνημα τῆς Ἐκκλησίας μας, καθῶς καί μετά ταῦτα, θά σᾶς τό ἀποδείξω.

Πλήν, ἡμεῖς, δέν λέγετε μόνον διά τήν ὄπτασίαν ὅτι εἶναι ψεύτικη, ἀλλά πείθετε καί τήν νεολαίαν τῶν ὀρθοδόξων νά πιστεύουν, πώς δέν ὑπάρχουν δαιμόνια. Ἔσεῖς, λοιπόν, δέν εἶσθε ὀρθόδοξοι, ἀλλ' αἵρετικοί. Ἐπ' ἀληθείας θαυμάζω εἰς τήν ἀναισθησίαν τῶν τοιούτων, καί τί νά εἰπῶ, ἀπορῶ· διότι, δέν ἤξεύρουν τί λέγουν. Τά φρονήματά τους καί οἱ λόγοι των εἶναι παιδαριώδεις, καί χωρίς ἀπόδειξιν· διατί, οὔτε μαρτυρίας ἀξιοπίστους ἔχουν διά νά ἀποδείξουν ἀληθινά αὐτά ὅπου λέγουν, οὔτε ἀπό τήν Ἀγίαν Γραφήν, ἤ ἀπό τινά Ἅγιον δέχονται τήν ἀλήθειαν· ἀλλά ἐξακολουθοῦν τάς ἐσφαλμένας αὐτῶν ἰδέας, καί τί λέγουν, δέν ἤξεύρουν. Μόνον τήν ἀπώλειαν προξενοῦν εἰς τόν ἑαυτόν τους, καί εἰς τοὺς ἀκούοντας αὐτῶν, καί οὐδέν ἄλλο. Καί πληροῦται τό εὐαγγελικόν ρητόν εἰς αὐτούς, ὅπου λέγει· οὐαί καί ἀλλοίμονον εἰς ἐσᾶς, διότι ἐσεῖς δέν θά ἐμβῆτε εἰς τήν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, καί ἐκεῖνους ὅπου θέλουν διά νά εἰσέλθουν, τοὺς ἐμποδίζετε μέ τά λόγια, καί κακά σας παραδείγματα· γεννήματα ἐχιδνῶν, πώς θά φύγετε τήν γέενναν τοῦ πυρός; Καθῶς καί ὁ προφήτης Ἡσαΐας λέγει· ὁ γάρ σκώληξ τῶν ἁμαρτωλῶν οὐ τελευτήσεται, καί τό πῦρ τῶν ἀσεβῶν οὐ σβεσθήσεται, λέγει Κύριος Παντοκράτωρ.

Ἔσεῖς, λοιπόν, ὅπου φρονεῖτε πώς δέν ὑπάρχουν δαιμόνια σᾶς παρακαλοῦμεν νά μᾶς εἰπῆτε, τίνος θρησκείας ὄπαδοί εἶσθε; Ἐγώ ἀκούω νά λέγετε πώς εἶσθε χριστιανοί, καί ἐάν τινάς σᾶς ὀνομάσῃ ἑτερόδοξους, σᾶς φαίνεται βαρῦ. Ἀλλά θέλετε νά σᾶς ὀνομάζουν ὀρθοδόξους, καί ἔπειτα λέγετε πώς δέν ὑπάρχουν δαιμόνια. Καί ἐάν ἐσεῖς πιστεύετε τόν Χριστόν, διατί δέν θέλετε νά πιστεύσητε ὅτι ὑπάρχουν καί δαιμόνια;

Δέν ἀκούετε τόν Χριστόν ὁποῦ λέγει· ἐθεώρουγ τόν Σατανᾶν ὡς ἀστραπή ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα, κτλ. Καί τί να λέγω ἐν πρός ἔν; Ὅποῦ καί οἱ τέσσαρες Εὐαγγελισταί περί δαιμονίων ὁμιλοῦν, ὁποῦ ὁ Χριστός ἐδίωκεν ἀπό τούς ἀνθρώπους; Καί σχεδόν Παλαιά καί Νέα Γραφή, περί δαιμονίων ὁμιλεῖ καί φρονεῖ τό αὐτό. Καί ὑμεῖς λέγετε, ὅτι δέν ὑπάρχουν δαιμόνια. Ἄρά γε, διά τό πείσμα μου, καί πρός καταστροφήν τοῦ βιβλίου μου φλυαρεῖτε ταῦτα πάντα, ἤ ἀπό τήν ἀμάθειάν σας φρονεῖτε οὕτως, μή αἰσθανόμενοι τί λέγετε;

Ταῦτα εἰσί τά φλυαρίσματα τῶν λογιωτάτων· ἐμοῦ δέ παρόντος, οὐδεῖς ὁμιλεῖ. Μόνον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου ὡς τινα παιδάρια φλυαροῦν. Δέν εἶναι, κύριοι, πιστός ἐκεῖνος ὁποῦ ὁμολογεῖ μόνον ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι Υἱός Θεοῦ, ὄχι. Τοῦτο καί τά δαιμόνια τό πιστεύουν, καί φρίττουν ἀλλά τί ὄφελος εἰς αὐτούς; Καί ἀκούσατε τί λέγει τό ἱερόν Εὐαγγέλιον, ὁποῦ ὑμεῖς λέγετε πώς τό πιστεύετε· «ἐξερχομένων, λέγει, τῶν δαιμονίων ἀπό τῶν ἀνθρώπων, ἔκραζον, καί ἔλεγον, εἶδαμεν τίς εἶ, σύ ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ», καί τά λοιπά ὅσα εἶναι γεγραμμένα εἰς τά τέσσερα Εὐαγγέλια. Καί ὑμεῖς τολμᾶτε νά πείθετε τήν ὀρθόδοξον νεολαίαν πώς δέν ὑπάρχουν δαιμόνια; Καί ἔπειτα, ἐάν τινάς σᾶς ὀνομάσῃ αἰρετικούς, σᾶς βαρυφαίνεται; Δέν τό γνωρίζετε, ὅτι τά τοιαῦτα φρονήματα εἶναι ἀνθρώπων ἀθέων, καί βλασφημίας κατά τοῦ Χριστοῦ; Ἐπειδή καί ἐκεῖνα ὁποῦ αὐτός ἐκήρυξεν, ἐσεῖς τά ἀναιρεῖτε, καί ἀποδεικνύετε αὐτόν ψεύστην. Βλέπετε, λοιπόν, εἰς πόσα ἀτοπήματα περιπίπτετε διά νά μή ἔχετε πείραν τῆς Ἁγίας Γραφῆς;

Δικαίως, λοιπόν, πρέπει νά σᾶς περιφρονῇ τινάς, καί νά μή καταδέχεται νά διαλέγεται μετ' ἐσᾶς· διότι δέν γνωρίζετε τίνος θρησκείας ὁπαδοί εἴσθε, ἀλλά μόνον ὡς τά παιδάρια ἀνοήτως φλυαρεῖτε, καί τάς ἐσφαλμένας ἰδέας σας ἐξακολουθεῖτε. Εἰπέτε μου, παρακαλῶ, αὐτά ὁποῦ φρονεῖτε, πόθεν τά ἐμάθατε; Καί ποῖος εἶναι ὁ διδάσκαλός σας; Ἔχετε

νά μᾶς φέρετε ἀπό τινα ἀξιοπίστους μαρτυρίας; Πληροφορήσατέ μοι, παρακαλῶ, διά νά μάθω τόν ἀρχηγόν σας ἵνα καί ἐγώ ἐτοιμασθῶ πρὸς ἀπολογία. Διότι ἀμαρτύρητα ρήματα εἶναι ἀπαράδεκτα εἰς ἡμᾶς.

᾽Ω μικρέ εἰς τόν νοῦν, Δ. Μικρούδη, καί ἐγνωσμένης διαγωγῆς ἀνθρωπε, τίνος ἔνεκεν δέν ἦλθες, νά διαλεχθῆς μετ' ἐμοῦ, ἀλλά κατέφυγες εἰς τὰς ἐφημερίδας; ᾽Αφησες ἀπό τοῦ νά στηρίζεσαι εἰς ράβδον σιδηράν, καί ἔλαβες καλαμέριαν; Τοῦτο ἐστί, ἐγκατέλιπες τήν ἀλήθειαν, καί ἐγκολπώθης τό ψεῦδος; Καί ζητεῖς διά μέσου ἐφημερίδος νά δικαιωθῆς; Καί τήν αἰσχύνην ἀπό τό πρόσωπό σου νά ἐξαλείψης; ᾽Εάν εἶσαι ἱκανός, διατί δέν θέλεις νά ἔλθης εἰς διάλεξιν μετ' ἐμοῦ; Πάρεξ ἐγέμισες τήν ἐφημερίδα ἀπό μύδρους καί ψεύματα; ᾽Εγώ ἤθελα νά γράψω, καί νά φανερώσω τά κατά σέ, ἀλλ' ἐπειδή καί δέν μου φέρει τιμήν, τό νά διαλέγωμαι μετά σοῦ, παραιτήθην. Καί ἀρκεῖ τοῦτο μόνον πρὸς κατασχύνην σου, ὅπου ἔγιγες ἀπόδλητος ἀπό τά μεγάλα σχολεῖα τῆς χώρας. Σύ γιγνώσκεις πόσους κόπους ἔκαμαν ἕως ὅτου νά σέ ἐξώσουν ἀπό κεῖ. Τοῦτο λέγω, ἐάν εἶχες γνῶσιν, ἀρκοῦσε διά νά σέ ταπεινώσῃ ἀλλ' ἡ ἀναισχυντία σου σέ κάμνει νά θρασύνεσαι. ᾽Αγκαλά καί κελεύσει τῶν δύο Καθηγητῶν, Μάσχα καί Ρεβελῆ μέ κατεχώρισας εἰς τὰς ἐφημερίδας. Πλήν, ἔπρεπεν ὑμεῖς, ἐάν εἴσθε ἀθῶοι ἀπό τὰς κατηγορίας ὅπου σᾶς κάμνω μέσα εἰς τό βιβλίον μου, ἔπρεπε, λέγω, νά μέ ἀνάξετε εἰς τόν Μητροπολίτην μου, διά νά ἀπολογηθῶ, καί ὄχι νά καταφεύγετε εἰς τὰς ἐφημερίδας.

᾽Αγκαλά καί ἐμένα ὀλίγον μέ μέλλει ἀπό τὰς συκοφαντίας καί ψεύδη, ἀλλά λυποῦμαι τὰς ψυχάς τῶν ἀδελφῶν μου Χριστιανῶν, ὅπου βλάπτετε, ἀσυνείδητοι. ᾽Εκαταστρέψατε τήν νεολαίαν, καί ὄλα τά χριστιανικά ἦθη, ἀθεόφοβοι... Κάλλιον τό εἶχα νά ἀπέθνησκα, διά νά μή βλέπω, παρά ὅπου ζῶ καί βλέπω τὰς τέχνας, καί σκευωρείας σας, διά τῶν ὁποίων ζητεῖτε νά φθείρετε τήν ᾽Εκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ. Λύκοι αἱμο-

δόροι, ὅπου θανατώνετε τὰς ψυχὰς τῶν χριστιανῶν, τὰς ὁποίας ὁ Χριστός τὰς ἐξαγόρασεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ διαβόλου, μέ τήν χύσιν τοῦ πολυτιμῆτου αὐτοῦ αἵματος. Νομίζετε νὰ σᾶς φοβηθῶ, μέ τό νὰ πείσετε μέ τήν εὐγλωττίαν καί δόλον σας πλῆθος πολύ, καί τούς ἐπήρετε ἀπό τό μέρος σας; Ἐδγάλετε, λέγω, μαθητάς, γεννήματα ἐχιδνῶν, καί πείθουν τούς ἀνθρώπους μέ ταῖς ψευταῖς τους πρὸς ἀθώωσιν ἐδικήν σας.

Καί λέγουν· αὔριον θά τόν ἐξορίσουν, καί αὔριον θά τόν σπιταλιώσουν. Ἐβάλε μεσίτας καί ἐπαρεκάλεσε τόν Δεσπότην πρὸς ἄφεσιν τοῦ σφάλματός του. Εἰ δέ καί τοῦτο δέν ἐγένετο, ἤθελε παιδευθῆ μεγάλως. Καί πάλιν ἄλλοι λέγουν, δέν τόν συνερίζονται, ἀλλ' ὡς ἀμαθῆ τόν περιφρονοῦν. Τήν αὐτὴν προσποιητικὴν ταπείνωσιν μεταχειρίζονται καί οἱ μαραπόστολοι τῶν Λουθουροκαλδίων καί λύκοι ὄντες, προσποιοῦνται πὼς εἶναι πρόβατα.

Παρατηρήσετε, παρακαλῶ, ἀδελφοί, τὰς πανουργίας τῶν τοιούτων, νὰ θαυμάσετε· λέγουν εἰς τούς ἀνθρώπους, ὁ Παχώμιος εἶναι φανατικός, καί ἔχει ζῆλον ἀνόητον εἰς τὴν θρησκείαν. Καί γνωρίζοντες τινές πονηροί, πηγαίνουν διὰ νὰ τόν πειράξουν, καί τοῦ λέγουν· ὁ τάδε Καθηγητὴς εἶναι αἰρετικός, ὁ ἄλλος ὑβρίζει τὰ χριστιανικά· καί ἄλλα τοιαῦτα τοῦ λέγουν, διὰ νὰ τόν πειράξουν, καί αὐτός ὁ ἀνόητος τὰ πιστεύει, ὅστις καί γράφει ἐναντίον μας, καί μᾶς προσβάλλει.

Βλέπετε ἐπιτηδειότητα καί πανουργίας ὅπου μεταχειρίζονται, διὰ νὰ ἀθωωθοῦν; Κύριος ὁ Θεός νὰ καταργήσῃ τὰς πανουργίας, καί μηχανάς σας, ἀσυνείδητοι. Μέ αὐταῖς ταῖς πανουργίαις, ζητεῖτε νὰ σκεπάσετε τὴν πομπήν σας, ἢ ὅποια δέν σκεπάζεται; Ἡ ἀσέβεια ὅπου ἐκατακυρίευσεν (ὄχι μόνον τὴν νεολαίαν), ἀλλὰ καί τόν χυδαῖον λαόν, πόθεν ἐξῆλθεν; Καί ποῖος τὴν ἔσπειρεν; Οὐχί ὑμεῖς, ἀθεόφοβοι; Ἐγὼ τούς φαύλους καί αἰρετικούς διδασκάλους κατηγορῶ· καί ὄχι τούς καλοῦς. Τίνος χάριν, λοιπόν, ἐταράχθητε ὅλοι σας; Πι-

στεύω διά νά μή ἀγαπᾶτε τήν θρησκείαν σας, τούτου χάριν προτιμᾶτε τήν φιλίαν τῶν ἀνθρώπων παρά τοῦ Θεοῦ. Διά τοῦτο θέλετε ἀκούσει τό σὺκ οἶδα ὑμᾶς. Δέν ἐβλέπετε τούς δυτικούς καί ὄλους τούς ἑτεροδόξους πόσον ζῆλον ἔχουν εἰς τήν νοθευμένην αὐτῶν θρησκείαν; ὦ τῆς ἀνοησίας μας, ἀδελφοί, καί τίς φρόνιμος νά μή κλαύσῃ τήν σημερινήν κατάστασιν τῶν Γραικῶν;

Ἐσυνάψατε δέ καί ταύτην τήν συκοφαντίαν, λέγοντες Ὁ Παχώμιος ἐξέδωσεν βιβλίον, χάριν κερδοσκοπίας, καί ὄχι διά νά ὠφελήσῃ τούς χριστιανούς. Ἐγὼ ὅμως εὐχαριστοῦμαι ἀπό τούς δύο τύπους νά ζημιωθῶ 8 εἰκοσόφραγκα χάριν ὠφελείας τῶν ἀδελφῶν μας.

Μή λέγετε, λοιπόν, τοιαύταις ψευטיαῖς, καί βλάπτετε τοῦ λόγου σας, καί τούς ἀδελφούς σας. Ἐγὼ, κύριοι, δέν ἐξέδωσα τό βιβλίον, καί ἔπειτα νά φύγω, καί νά κρυφθῶ, ὄχι. Ἄλλ' εἶμαι παρών, καί ἔτοιμος διά νά ἀπολογηθῶ εἰς κάθε ἐρώτησιν ὅπου νά θελήσῃ τινάς νά μοῦ κάμῃ. Ἐλεγες δέ εἰς τήν ἐφημερίδα σου κ. Μικρούδη, πῶς ἐξέγειρα τήν ἀγανάκτησιν τῆς νεολαίας κατ' ἐμοῦ. Καί, ὅσοι εἶναι ὡσάν καί ἐσένα ἀπολλυμένοι, ἀγανακτοῦν κατ' ἐμοῦ· οἱ δέ ὀρθόδοξοι, σκιρτοῦν καί ἀγάλλονται, βλέποντες νά θριαμβεύῃ ἡ ἀλήθεια. Εἶδα δέ νά μέμφεσαι καί τόν Μητροπολίτην, πῶς δέν ἐμπόδισε τήν ἀνάγνωσιν τοῦ βιβλίου μου, καθὼς ὑμεῖς τόν ἐπαρακαλέσατε. Ὁ Μητροπολίτης, κ. Μικρούδη, δέν ἔχει τά μυαλά σας νά γράψῃ διά χατήρι σας, νά ἐμποδίσῃ ἀπό τήν Ἐπαρχίαν του τήν ἀνάγνωσιν τοῦ βιβλίου ἀπλῶς καί ὡς ἔλαχεν. Ὁ Μητροπολίτης δέν κοιμᾶται, ἀλλά παρευθύς ὅπου τό βιβλίον μου ἐφάνη ἐσύναξε τό ἱερατικόν αὐτοῦ συμβούλιον, καί ἔκαμαν ἀκριβῶς τήν παρατήρησιν καί οὕτως ἐπαραχώρησεν τήν ἀνάγνωσιν τοῦ βιβλίου μου, καί ὄχι ἀπλῶς καί ὡς ἔλαχεν. Φῶς Χριστοῦ φαίνει πᾶσι. Ἀδιαφόρετα, λοιπόν, κηρύττετε, καί λέγετε, πλήρες ἀνοησίας ὑπάρχει τό βιβλιάριον τοῦ Παχωμίου.

Ὅταν ἐθαυματοουργοῦσεν ἐπὶ τῆς γῆς ὁ Χριστός, καὶ ἐ-
βγάξεν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τὰ δαιμόνια, ἐθαύμαζον οἱ ἄν-
θρωποι, καὶ ἔχαιρον· οἱ δὲ Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ἔλεγαν
πρὸς τὸν λαόν· ἄνθρωποι, τί θαυμάζετε; Αὐτός τὰ δαιμόνια
δὲν τὰ βγάξει μὲ τὸ δάκτυλον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ μὲ τὸν Βεελ-
ζεβούλ, τὸν ἄρχοντα τῶν δαιμόνων. Ὁ δὲ ἀμνησίκαιος Κύ-
ριος, εἶπε πρὸς αὐτούς· ἐάν ἐγὼ βγάξω, ὡς λέγετε, τὰ δαι-
μόνια ἐν Βεελζεβούλ, οἱ υἱοὶ ὑμῶν, ἐν τίνι βγάξουσιν αὐτά;

Τὸ αὐτὸ λέγω καὶ ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς, κ. λογιώτατοι· Ἐάν
οἱ λόγοι μου ὑπάρχουν πλήρεις ἀνοησίας, οἱ ἐδικοί σας τί
ὑπάρχουν πλήρεις; Οὐδὲν ἄλλο πιστεύω, εἰμὴ ἀπωλείας. Ἐάν
μέσα εἰς τὴν φιλόχριστον Χίον εὐρίσκονται τόσοι φαρμακευ-
μένοι, ἄρα γε τί γίνεται εἰς τὰ ἔξω; Διὰ τοῦτο, ἰδοὺ ὁποῦ ἐκ
δευτέρου ἐκδίδομεν τὸ βιβλίον μου εἰς τὸν Τύπον, καὶ τὸ
στέλλω εἰς τὰ ἔξω χάριν ψυχικῆς ὠφελείας τῶν ἀδελφῶν
μου χριστιανῶν. Καὶ σᾶς παρακαλῶ, ἀδελφοί, νὰ πάρη κάθε
ἕνας ἀπὸ σᾶς ἓνα βιβλίον μέσα εἰς τὸν οἶκον του, καὶ θέλει
ὠφελῆθῃ τὰ μέγιστα, ψυχικά καὶ σωματικά.

Εἰ δὲ καὶ τινὰς μᾶς προβάλη τὰ λόγια ὁποῦ γράφονται εἰς
τὸν νέον θησαυρόν, διὰ τὸν λόγον τῆς ἁγίας Θεοδώρας, ἧς
ἠξεύρη ὁ τοιοῦτος, ὅτι ἡμεῖς τὰ τοιαῦτα τὰ γινώσκομεν ἀκρι-
βῶς, καὶ τὰ ἔχομεν ψηλαφισμένα μετὰ πολλῆς παρατηρήσεως.
Εἰσὶ δὲ τὰ ἐξῆς· τὰ ὁποῖα εἶναι νόθα, καὶ ὄχι τῆς Ἐκκλησίας
μας.

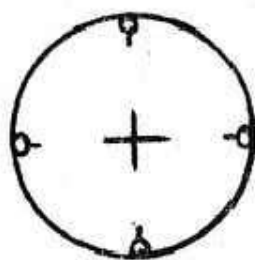
Ἡ ἀποκάλυψις, ἡ λεγομένη τῆς Παναγίας· ἡ ἀποκάλυψις
τοῦ Ἀποστόλου Παύλου· ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Ἁγίου Γεωργίου·
ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Ἀβραάμ· ἡ ἀποκάλυψις Ἰωάννου τοῦ Θεο-
λόγου (ἐκείνη ὁποῦ λέγει· ἀκουσον δίκαιε Ἰωάννη), ἡ ψευ-
τικὴ ἐπιστολή· καὶ ἕνας λόγος τῆς Ἁγίας Θεοδώρας· καὶ
ἄλλος λόγος τοῦ ἀδελφοθέου Ἰακώβου, ὁποῦ εἰς τὴν γέννη-
σιν τοῦ Χριστοῦ· ἄλλος λόγος Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ὁποῦ
λέγουν πῶς ἐξεφώνησεν εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου· εἰσὶ
δὲ καὶ ἄλλα πολλά συγγράμματα, τὰ ὁποῖα τὰ ἔγραψαν ἄν-

θρωποι αίρετικοί, και τά αποδίδουν τῆς Ἐκκλησίας μας, πώς φρονεῖ τάχα και πιστεύει τοιαύτας μυθολογίας, πρὸς κατασχύνην και ἔμπαιγμόν τῆς πίστεώς μας.

Ἐκεῖ, λοιπόν, εἰς τόν νέον θησαυρόν, ἀναφέρει και ταῦτα ὁποῦ ἀνωτέρω εἶπα, διά τόν λόγον τῆς ἁγίας Θεοδώρας, τῆς ἐκ Θεσσαλονίκης δηλονότι, ὁποῦ φέρεται κάποιος λόγος, πώς τάχα ἡ ἁγία Θεοδώρα ἔστεκε τρεῖς πῆχες ἀπό τήν γῆν μετέωρος εἰς τόν ἀέρα, και ἐδίδασκε τούς ἀνθρώπους και ἄλλα τινά ἀπαράδεκτα. Δέν γράφομεν, λοιπόν, ἡμεῖς ἐδῶ δι' αὐτά τά αίρετικά φρονήματα, οὔδέ εἴμεθα τόσο νηπιόφρονες, ὁποῦ νά παραδεχώμεθα τά τυχόντα συγγράμματα, χωρίς νά ἔχουν μαρτυρίας ἀπό τήν Ἁγίαν Γραφήν, και ρήσεις ἁγίων ἀνδρῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ, φίλοι μου, διά τά τοιαῦτα, ἡμεῖς εἴμεθα ἀκρως ψηλαφισταί· καθώς και οἱ ἅγιοι Πατέρες μᾶς παραγγέλουν, νά μή δεχώμεθα φρονήματα και διδασκαλίας ὁποῦ δέν ἔχουν μαρτυρίας, και ἀποδείξεις ἀπό τήν Ἁγίαν Γραφήν. Ἄλλος, λοιπόν, εἶναι ὁ λόγος, και ἄλλη ἡ ἀποκάλυψις. Ὁ νέος θησαυρός, λοιπόν, δέν λέγει ἀποκάλυψιν, ἀλλά λόγον. Αὐτήν τήν ἀποκάλυψιν ὁποῦ γράφομεν ἐδῶ, δέν εἶναι τῆς Ἁγίας Θεοδώρας. Ἄλλ' εἶναι μιᾶς Θεοδώρας ὑποτακτικῆς τοῦ Ἁγίου Βασιλείου τοῦ νέου. Καί ἦτον μάλιστα ἀμαρτωλή, και μεσιτεία τοῦ πατρὸς Βασιλείου ἐπέρασεν ἀκινδύνως τά ἐναέρια τελώνια, και πάλιν συνεργεῖα τοῦ Γέροντος ἀπεκάλυψεν εἰς τόν Μοναχόν Γρηγόριον αὐτήν τήν ἀποκάλυψιν. Τήν Θεοδώραν, λοιπόν, ὁποῦ ἐδῶ λέγομεν, δέν τήν ὀνομάζει ἡ Ἐκκλησία μας ἁγίαν, οὔτε ἄλλος τις τήν ὀνομάζει ἁγίαν, ἀλλά Θεοδώραν, ἡ ὁποία, καθώς εἶπαμεν, δι' εὐχῶν τοῦ Πατρὸς αὐτῆς Βασιλείου, ἐπέρασεν ἀκινδύνως τούς μιαρούς δαίμονας και πάλιν συνεργεῖα τοῦ Γέροντος, ἀπεκάλυψε τήν ὄρασιν ταύτην εἰς τόν Γρηγόριον τόν ὑποτακτικόν τοῦ Γέροντος. Ἄλλ' ἐπειδή και τινές ἐτόλμησαν νά εἰποῦν πώς ἡ θεωρία εἶναι ἀσύμφωνη μέ τό φρόνημα τῆς Ἐκκλησίας μας τού-

του χάριν ἤθελα ἐδῶ νά ἀναφέρω πολλές ἀποδείξεις, περί ταύτης τῆς ὑποθέσεως, καί νά ἀποδείξω πώς εἶναι ἄπειροι καί ἀμαθέστατοι, πλὴν, διά νά μή μακρύνω τόν λόγον μου, καί προξενήσω ἀηδίαν εἰς τούς ἀγαπῶντας τήν συνταμίαν, παραλείπομεν τά πολλά, καί μόνον ἓνα θαῦμα νά γράψω ὅπου ἔχει ἀποδείξεις ἀπό Πατριάρχας καί Βασιλεῖς, καί ἐπικυρωμένον ἀπό τήν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, καθώς ἐν τῇ ΚΗ' τοῦ Ἀπριλίου μηνός ἐν τῷ συναξαριστῇ τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας φαίνεται. Καί διά νά καταλάβετε τήν ἀλήθειαν, ὅτι ἡ θεωρία αὕτη ὅπου ἔγραψα εἶναι σύμφωνη μέ τό φρόνημα τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας μας, ἀκούσατε, παρακαλῶ, καί διακρίνετε τό ψεῦδος ἀπό τήν ἀλήθειαν, καί τό φῶς ἀπό τό σκότος.

Διήγησις περί τοῦ γενομένου θαύματος κατὰ τὴν Ἀφρικὴν ἐν τῇ πόλει Καρθαγένῃ.

Κατὰ τοὺς χρόνους Ἡρακλείου τοῦ Βασιλέως, καὶ Νικήτα Πατρικίου ἐν ἔτει ἑξακόσια εἴκοσι πέντε, ἔγινεν εἰς τὴν Ἀφρικὴν τοιοῦτον θαυμάσιον. Εἰς τὴν Καρθαγένην, ἣτις νῦν ὀνομάζεται Τούγεζι, ἦτον ἓνας βασιλικὸς ἄνθρωπος καὶ ἐπειδὴ ἠκολούθησε εἰς τὴν πόλιν θανατικόν, ἦτοι πανοῦκλα, ἐπῆρε ὁ ἀξιωματικὸς ἐκεῖνος τὴν γυναῖκά του καὶ ἐπῆγεν εἰς ἓνα προάστιον, ἦτοι τζετιφλίκι, διὰ νὰ γλυτώσῃ ἀπὸ τὸν θάνατον. Ἀλλ' ὁ διάβολος παρακινήσας αὐτὸν εἰς σαρκικὴν ἁμαρτίαν, τὸν ἔκαμε νὰ μοιχεύσῃ τὴν γυναῖκα τοῦ γεωργοῦ του. Ἐπειτα κτυπηθεὶς ἀπὸ τὸ πάθος ὁποῦ ἀκολουθεῖ εἰς τὸν βουδῶνα, ἦγουν εἰς τὰς ἀρχὰς τῶν μηρίων, ταῦτόν εἰπεῖν κτυπηθεὶς ἀπὸ τὴν πανοῦκλαν, ἀπέθανε καὶ μετὰ τρεῖς ὥρας ἄρχισε νὰ φωνάζῃ ἀπὸ τὸν τάφον, καὶ νὰ λέγῃ ἐλεήσατέ με. Ὅθεν ἀνοίξαντες οἱ οἰκεῖοι τὸν τάφον, εὗρήκαν μὲν αὐτὸν ζωντανόν, μὴ δυνάμενον δέ νὰ λαλήσῃ. Θαλάσσιος δέ ὁ τότε Πάπας τῆς Ἀφρικῆς, ἐπαρηγόρησεν αὐτόν. Μετὰ δὲ τρεῖς ἡμέρας, ἀφοῦ ἦλθεν εἰς τὸν ἑαυτόν του, ἐδιηγήθη ταῦτα. Ὅταν ἡ ψυχὴ μου ἔμελλε νὰ ἔβγῃ ἀπὸ τὸ σῶμά μου, ἔδλεπον μερικὸς Αἰθίοπας μαύρους καὶ φοβεροὺς εἰς τὸ εἶδος, οἱ ὁποῖοι ἐσηκώθησαν κατ' ἐπάνω μου, καὶ μέ ἐπολέμουν. Μετὰ ταῦτα εἶδον δύο νεανίσκους ὠραίους ὁποῦ ἦλθον ἐκεῖ, διὰ τοὺς ὁποίους ἐχαροποιήθη ἡ ψυχὴ μου. Αὐτοί, λοιπόν, παίρνοντες ἐμένα, μέ ἀνεβίβαζον εἰς τὸν οὐρανόν. Τὰ δὲ τελώνια τῶν ἐν τῷ ἀέρι μαύρων δαιμόνων ἐξέταζον κάθε ἁμαρτίαν μου, καὶ ἄλλο μὲν τελώνιον ἐξέταζε τὸ ψεῦδος, ἄλλο δὲ τὸν φθόνον, ἄλλο τὴν πλεονεξίαν. Εἰς ταύτας δὲ τὰς ἁμαρτίας ἀνταποκρίνοντο καὶ οἱ νέοι ἐκεῖνοι, φέροντες τὰς ἀρετάς ὁποῦ ἔπραξα. Ὅταν δὲ ἀνέβημεν εἰς τὴν πύλῃν τοῦ

Οὐρανοῦ, ἀπάντησεν εἰς ἡμᾶς τό τελώνειον τῆς μοιχείας, καί προέβαλε τήν πρό ὀλίγου πραχθεῖσαν ἁμαρτίαν μου. Ὅθεν νικήσαντες, μέ ἐκαταδίβασαν εἰς τά κατωτέρω μέρη τῆς γῆς· ὅπου εὐρίσκοντο αἱ τῶν ἁμαρτωλῶν ψυχαί, αἱ ὁποῖαι πόσῃν ὀδύνην ἐκεῖ δοκιμάζουσιν, ἀδυνατεῖ γλῶσσα ἀνθρώπου νά εἰπῇ.

Ἐγώ δέ ἐκεῖ καταβιβασθεῖς, ἐθρήγουν καί ἔκλαιον. Ὅθεν ἐφάνησαν πάλιν εἰς ἐμέ οἱ δύο ἐκεῖνοι νέοι, εἰς τοὺς ὁποίους κλαίοντας ἔλεγον· ἐλεήσατέ με καί δότε μοι καιρόν νά μετανοήσω. Τότε οἱ νέοι εἶπον ἕνας εἰς τόν ἄλλον· συμφωνεῖς μέ αὐτόν ὅτι ἔχει νά μετανοήσῃ, καθώς λέγει; Ὁ δέ ἀπεκρίθη ναί, συμφωνῶ. Τότε, λοιπόν, ἀνέβασαν τήν ψυχὴν μου, καί τήν ἔμβασαν εἰς τόν τάφον. Ἐκεῖ δέ βλέπων ἐγώ τό σῶμά μου ὡς βόρβορον καί λάσπην, δέν ἤθελα νά ἔμβω εἰς αὐτό. Οἱ δέ νέοι μου εἶπαν, ἀδύνατον εἶναι κατά ἄλλον τρόπον νά μετανοήσῃς, ἀνίσως δέν ἔμβῃς εἰς τό σῶμά σου, καί ἂν μέ αὐτό δέν κοπιήσῃς νά μετανοήσῃς, καθώς καί μέ αὐτό ἔκαμες τήν ἁμαρτίαν. Τότε, λοιπόν, ἐμβῆκα μέσα εἰς τό σῶμα μου, καί ἀφοῦ αὐτό ἐμψυχώθη καί ἐζωντάνευσε, τότε ἄρχισα νά φωνάζω. Ταῦτα εἰπών, ἔζησε τεσσαράκοντα ἡμέρας, νηστεύων καί ἀγρυπνῶν, καί κλαίων καί ὀδυρόμενος. Πάλιν ἐκοιμήθη.

Ἀπόδειξις τοῦ ἁγίου Ἱερομάρτυρος Ἀναστασίου τοῦ Σιναΐτου, Πατριάρχου Ἀντιοχείας, περί τούτου τοῦ θαύματος.

Εἰς τήν πθ' ἐρωταπόκρισιν, ἐκεῖ λέγω ἀναφέρεται καί ἡ ρηθεῖσα αὕτη διήγησις· ἥς ἐν τῇ τέλει καί ταῦτα προστίθενται· ὅτι πάντες οἱ ἀκούσαντες αὐτοῦ νά φωνάζῃ ἀπό τόν τάφον, ἐλεήσατέ με, ὠφελήθησαν. Καί φοβηθέντες διά τήν φοβερὰν ταύτην διήγησιν, ἐθρήγει ὁ καθείς τὰς ἐδικὰς του ἁμαρτίας. Βλέποντες δέ τόν ἄνθρωπον ἀποκαμιωμένον, καί γεμᾶτον ἀπό δάκρυα, παρεκάλουν αὐτόν νά φάγῃ. Ἐκεῖνος δέ δέν ὑπήκουσεν τελείως, ἀλλ' ἀφήσας αὐτούς, ἐπεριπάτει εἰς τὰς ἐκκλησίας, καί ρίπτων τόν ἑαυτόν του κάτω εἰς τήν

γῆν, ἐφώναζε μέ δυνατήν φωνήν, καί μέ πολλά δάκρυα ἀλλοίμονον! ἀλλοίμονον εἰς ἐκείνους ὁποῦ ἁμαρτάνουν καί δέν μετανοοῦν· ὦ καί ποία φοβερὰ κόλασις, καί κρίσις ἀκριβῆς αὐτούς περιμένει! Ἔτσι, λοιπόν, διαπεράσας τεσσαράκοντα ἡμέρας, νηστεύων, καί ἀγρυπνῶν, καί κηρύττων, καί πολλούς ἁμαρτωλούς ἐπιστρέφων εἰς μετάνοιαν, ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ προγνωρίσας τόν θάνατόν του πρό ἡμερῶν δώδεκα.

Ἡ ἀποκάλυψις, λοιπόν, τῆς Θεοδώρας, εἶναι συμφωνοτάτη μέ τό φρόνημα τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἀνωφελῶς, λοιπόν, προσπαθεῖτε φίλοι μου, νά τήν ἀποδείξετε κάλπικην, καί νά φέρετε ψόγον καί κατηγορίαν εἰς τό βιβλίον μου. Ὅταν ὁ διάβολος σκληρύνῃ τοῦ ἀνθρώπου τήν καρδίαν, ὡσάν τοῦ Φαραώ, ὄχι φοβερὰς ὀπτασίας καί διηγήσεις νά ἀκούσῃ, ἀλλά καί μέ τά ἴδια του τά μάτια νά ἰδῇ, ἀδιαφόρετα, δέν διορθώνεται. Διότι ὁ Σατανᾶς τοῦ ἐκατακυρίευσεν ὅλας του τάς ψυχικάς δυνάμεις· καί τήν καρδίαν του ἐπόρωσεν, καί τοὺς ὀφθαλμούς του ἐτύφλωσεν. Καθώς καί οἱ Ἑβραῖοι ἔβλεπαν τόν Χριστόν ὁποῦ ἐθαυματοουργοῦσεν, καί πάλιν δέν ἐπίστευον, ἀλλά ἔλεγον· δαιμόνιον ἔχει· ἔτσι καί αὐτοί μυρίας ἀποδείξεις νά τοὺς κάμῃς, δέν τοὺς πείθεις. Ἄς ὄψονται, λοιπόν, οἱ ἀπειθεῖς, ἐγὼ ἄθῶος εἶμαι ἀπό τήν ἀπώλειαν αὐτῶν.

Ἦθελα δέ νά προσθέσω καί ἄλλα πολλά ὠφέλιμα μέσα εἰς τό βιβλίον μου, ἀλλ' ἐπειδή καί οἱ ἄνθρωποι εὐρίσκονται ψυχροί καί ἀμελεῖς εἰς τά θεῖα, καί μόλις ταῦτα, τά ὀλίγα στέργουν νά ἀναγνώσουν, παραιτοῦμαι τά πολλά, καί γράφω ὀλίγα τινά μέ συντομίαν. Πολλοί ἀπό τοὺς φιλοχρίστους μου λέγουν· Γέροντά μου, δέν γυρεύεις τήν δουλείαν σου, διά νά μή σέ κατατρέχουν οἱ φθονεροί. Ἐγὼ ὅμως τοὺς ἀποκρίνομαι, καί τοὺς λέγω, πῶς ἄλλην δουλείαν δέν ἔχω, παρὰ νά φροντίζω διά τήν ὀρθοδοξίαν, καί διά τάς ψυχάς τῶν ἀδελφῶν μου χριστιανῶν. Αὐτή εἶναι ὅλη ἡ δουλειά μου.

Ἀκούσατέ μου καί πληροφορηθῆτε, ἀδελφοί, ὅτι οὕτως ἔχει ἡ ἀλήθεια, καθὼς σᾶς λέγω ὅτι ὅστις ἀπό τοὺς ὀρθοδό-

ξους ἔχει τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν ψυχὴν του, εὐθύς ὁποῦ ἀναγνώσῃ τὸ παρὸν βιβλίον, θά γεμῶσῃ χαρὰν καὶ λύπην ὁμοῦ ἢ καρδίᾳ του. Χαρὰν μὲν, διὰ τὴν ἀλήθειαν ὁποῦ ἡ χάρις θά τὸν πληροφορήσῃ· λύπην δέ, διὰ τὴν ἀμέλειαν καὶ ἁμαρτίαν του. Καὶ οὕτως θέλει μετανοήσῃ, νὰ εὐφράνῃ τὸν Θεόν, καὶ νὰ καταισχύνη τὸν ἐχθρόν του διάβολον. Ὅσοι δέ, δέν ἔχουν χάριν Θεοῦ, εὐθύς ὁποῦ θά τὸ διαβάσουν, θά φαρμακωθοῦν, καὶ θά λέγουν ὅσα ὁ φθόνος θά τοὺς διδάξῃ καθὼς εἶναι γεγραμμένον, «ἢ γὰρ κακία ἀπετύφλωσεν αὐτούς, ἵνα μὴ γνῶσωνται Μυστήρια Θεοῦ».

Διὰ τοῦτο πάντοτε οἱ ὑπερήφανοι καὶ ἀλαζόνες, γίνονται περίεργοι, καὶ παρεξηγοῦν τὰ τῆς Θείας Γραφῆς ρητά· καθὼς λέγει καὶ τις τῶν Ἀγίων Πατέρων· ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος, τὰ τοῦ πλησίον κατορθώματα, εἰς ἐλαττώματα θεωρεῖ. Διὰ τοῦτο οἱ τοιοῦτοι, ὄχι μόνον δαιμόνια δέν παραδέχονται, ἀλλ' οὔτε θαύματα οἱ ἐσκοτισμένοι πιστεύουν. Τούτου χάριν, θά σημειώσω ἐδῶ ἓν μόνον θαῦμα εἰς δόξαν τῆς Παναγίας μας, ὁποῦ ἐδῶ εἰς τὴν φιλόχριστον Χίον ἔγινεν, καὶ νὰ παύσω τοῦ λέγειν. Εἶχα νὰ γράψω μυρία θαύματα τῆς Παναγίας μας, διὰ νὰ μὴν ἀμφιβάλλετε, ἀλλ' ἵνα μὴ μακρύνω τὸν λόγον μου, ἤξεύροντας καὶ τοὺς φιλαναγνώστας πῶς ἀγαποῦν τὴν συντομίαν, γράφω μόνον τὸ ἀκόλουθον·

Ἀκούσατε, λοιπόν, νὰ σᾶς διηγηθῶ, ὦ Χῖοι, ἐκεῖνα ὁποῦ γνωρίζετε καὶ μὴ προσποιεῖσθε ἄγνοιαν. Μὴ κουφεύετε, ἀδελφοί, ὡς βλαμμένοι τὰς ἀκοάς. Ἀκούσατέ μου, παρακαλῶ, καὶ θέλω σᾶς ὑπομνήσω πράγματα ἀληθινά, τὰ ὁποῖα καλῶς γνωρίζετε.

Εἰς τὸ Προβάτειον ὄρος τῆς Χίου, ὁποῦ τώρα ἐγὼ κατακῶ, ὑπάρχει σπήλαιον μέγα. Ἐκεῖ ἐκατοικοῦσαν τρεῖς ἀσκηταί, Νικήτας, Ἰωάννης καὶ Ἰωσήφ, καὶ οὔτε σπίτι, οὔτε χωράφι εἶχον, ἐπειδὴ καὶ τὸ μέρος εἶναι δύσβατον, κρημνῶδες, καὶ γῆν παντελῶς δέν ἔχει, μόνον ἀπὸ πεύκους εἶναι σκεπασμένα ὅλα τὰ ἐκεῖ μέρη. Ἐνας μόνον φιλόχριστος τοὺς ἔ-

φερνεν εἰς ἓνα διωρισμένον καιρόν τήν τροφήν τους. Αὐτοί δέ εἶχαν ἔργον μόνον τό νά προσεύχωνται πρός τόν Θεόν. Ἐπό σωτήριον ἔτος 1040 οὗτοι λέγω οἱ ρακενδύτοι καί ρασοπαλωμένοι Μοναχοί, ἐπήγγαν εἰς τήν Λέσβον, τήν νῦν καλουμένην Μυτιλήνην· καί ἔπειτα εἰς τήν Κωνσταντινούπολιν, καί εἶπαν τοῦ βασιλέως, καί ἔστειλε καί τούς ἔκτισε τήν θαυμαστήν νέαν Μονήν· (14 ἔτη ἐκτίζετο μέ ἑξοδα βασιλικά, καί ἀρχιτέκτονας βασιλικούς, ὅπου ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ὁ μονομάχος ἔστειλεν).

Ὁ γὰρ ἔγινεν θαυμαστός, ὄλος μέ ψηφί, καί πορφυράν ὀρθομαρμάρωσιν, καί καλλιτεχνίαν, στολισμένος ὡς βασιλικόν ἔργον. Καί ὄχι μόνον Μοναστήριον διά τούς Μοναχοὺς, καί θαυμαστόν Ναόν ὠκοδόμησεν, ἀλλά καί πλουσιοπάροχα τήν ἐπροικοδότησεν, καθὼς τά πράγματα φαίνονται μέχρι τῆς σήμερον. Τό ἓνα τέταρτον τῆς Χίου εἶχεν ἡ θαυμαστή Νέα Μονή. Τώρα ὁμως ἔμεινεν ἀμορφος, ἐπειδή πολλάκις κατεστράφη ἀπό διαφόρους περιστάσεις, μάλιστα τώρα ἀπό τόν σεισμόν, ὅπου εἰς τήν Χίον ἔγινεν.

Ἐλάτε, λοιπόν, ὅσοι ἀπιστεῖτε εἰς τά θαύματα τῆς Παναγίας καί τῶν Ἁγίων, καί θελήσετε νά διακρίνετε τά πράγματα καθὼς εἶναι, καί μή μάχεσθε μέ τήν ἀλήθειαν, καί φιλονικᾶτε, διά νά στήσετε τό ψεῦδος καί τήν πλάνην σας. Καί λέγομεν δὴ οὕτως.

Πῶς ἦτον δυνατόν, ἀδελφοί, ἓνας Βασιλεὺς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, νά πεισθῆ εἰς τούς λόγους τῶν ρακενδύτων, καί ἀξιπολύτων καλογέρων, καί νά στείλῃ κάτεργα φορτωμένα μέ διάφορα ὑλικά, καί ἀρχιτέκτονας βασιλικούς, νά στείλῃ λέγω, νά κτίσῃ ἓνα τοιοῦτον πολυδάπανον Μοναστήριον; Ἐπειδή καί 14 ἔτη ἐκτίζετο ἡ Νέα Μονή μέ ἑξοδα βασιλικά· καί ὄχι μόνον τήν ἔκτισεν, ἀλλά καί θαυμαστῶς τήν ἐπροικοδότησεν. Ἀκούσατε, λοιπόν, νά σᾶς διηγηθῶ τά πράγματα καθὼς ἔγιναν·

Οὗτοι οἱ ἅγιοι Πατέρες Νικήτας, Ἰωάννης καί Ἰωσήφ,

ἐκατοικοῦσαν ἐδῶ εἰς τὸ Προβάτειον ὄρος τῆς Χίου, ὅπου καὶ ἐγὼ τῶρα κατοικῶ, ἐπειδὴ καὶ τὸ σπήλαιον ἐκατασκευάσθη Ναός ὠραιότατος καὶ ἔγινεν τέλεια Σκήτη. Ἐδῶ, λοιπόν, εἰς τὸ Προβάτειον ὄρος διατρίβοντες οἱ Πατέρες, ἔβλεπον ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ βουνοῦ φῶς, τὸ ὁποῖον ἔλαμπε τὴν γύκτα εἰς τὰ πρόποδα τοῦ ὄρους μέσα εἰς τὸ πικνότετον δάσος. Καταβαίνοντες δέ, καὶ περιεργαζόμενοι, οὐδέν εὑρίσκον. Τοῦτο δέ πολλάκις ἐγένετο.

Ἀποροῦντες, λοιπόν, διὰ τὸ φαινόμενον, καὶ μὴ δυνάμενοι τί ποιῆσαι ἀπεφάσισαν νὰ κατακαύσουν τὸ μέρος ἐκεῖνο, μέσκοπόν, διὰ νὰ φανερωθῇ ἐκεῖνο τὸ φῶς. Τούτου χάριν, κατέκαυσαν τὸ δάσος, ἔμεινε δέ μόνον μία μυρσίνη ἄκαυστος, καὶ πλησιάσαντες οἱ Πατέρες, βλέπουσιν (ὦ τοῦ θαύματος) κρεμάμενην εἰς τὸν κλάδον τῆς μυρσίνης, μίαν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου. Βλέποντες δέ αὐτὴν οἱ Ἅγιοι, ἐπλήσθησαν πάσης χαρᾶς, τοιοῦτον εὐρόντες θησαυρόν. Ἐμπροσθεν δέ τῆς ἁγίας εἰκόνης ἄναπτε καὶ μία κανδύλα. Ποῖος δέ ἔκρυψεν τὴν εἰκόνα ἐκεῖ; Ἄρά γε ἀπὸ τὸν καιρόν τῆς εἰκονομαχίας φόβῳ φερόμενος τινὰς τὴν ἔκρυψεν ἐκεῖ, ἢ Θεοῦ θέλοντος νὰ γένη Μοναστήριον, οἰκονόμησεν οὕτως. Δέν ἠξεύρομεν τὸ τί νὰ εἰποῦμεν.

Τοῦτο δέ μόνον λέγομεν ὅτι οἱ Πατέρες ἐπῆραν τὴν εἰκόνα μετὰ χαρᾶς, καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸ σπήλαιόν τους, καὶ μετὰ ὕμνων καὶ θυμιαμάτων, ἔθεσαν ἐκεῖ. Ἡ δέ εἰκόνα ἀφ' ἑαυτοῦ τῆς εὐρέθη πάλιν ἐπὶ τῆς μυρσίνης, καὶ πάλιν, καὶ πολλάκις ἀναβιβαζομένη εἰς τὸ ὄρος καὶ θαλλομένη εἰς τὸ σπήλαιον, εὐρίσκετο πάλιν παραδόξως κρεμασμένη ἐπὶ τῆς μυρσίνης. Ταῦτα οἱ Πατέρες βλέποντες, ἔκτισαν μὲ τὰ ἴδια τους χέρια ἕν ἐκκλησιδάκι, καὶ ἔθεσαν ἐκεῖ τὴν εἰκόνα, καὶ χαρούμενοι ὑπηρετοῦσαν μετὰ ὕμνων καὶ θυμιαμάτων. Ταῦτα συνέβαινον εἰς τὴν Χίον.

Ἐν δέ τῇ Κωνσταντινουπόλει, ὁ βασιλεὺς Μιχαὴλ ὁ Παφλαγών, ἐξώρισεν εἰς τὴν Μυτιλήνην Κωνσταντῖνο τὸν Μο-

νομάχον (ένα ἐκ τῶν μεγιστάνων). Ἀποθανόντος δὲ τοῦ βασιλέως, ἔμεινεν ἡ βασίλισσα Ζωὴ εἰς τὸν θρόνον.

Τότε δὲ ἀποκαλύπτεται παρὰ Θεοῦ εἰς τοὺς Ὁσίους ὅτι ὁ Κωνσταντῖνος, μέλλει νὰ βασιλεύσῃ, καὶ νὰ ὑπάγετε νὰ τοῦ εἰπῆτε, ὅτι ἡ Βασίλισσα τῶν Βασιλέων, ἐπρόσταξε νὰ βασιλεύσῃς. Καὶ ὅταν γενῆ τοῦτο, νὰ στείλῃς νὰ κτίσῃς Μοναστήριον, καὶ ναὸν βασιλικόν, διὰ νὰ βαλθῇ ἡ Θεομητορικὴ εἰκόνα, καὶ τὰ λοιπὰ διηγούμενοι τὸ θαῦμα οἱ Πατέρες.

Κατ' ἀρχάς δὲ ὁ Μονομάχος δὲν ἐπίστευεν, φοβούμενος μὴ τυχόν καὶ εἶναι τινὲς ἀγύρται, καὶ προσποιῶνται ταῦτα πρὸς κερδοσκοπίαν. Ὅταν ὁμῶς εἶδε τὴν ἀπλότητα τῶν Ὁσίων καὶ ἤκουσε τὸ θαῦμα καταλεπτῶς, ἐπλήσθη πάσης χαρᾶς, καὶ μετὰ δακρύων κατησπάζετο τοὺς Ὁσίους. Οἱ δὲ Πατέρες θέλοντες νὰ ἀναχωρήσουν τοῦ ἐζήτησαν νὰ τοὺς δώσῃ ἓνα σημάδι, ἵνα ὅταν γένουν ταῦτα πάντα, ὅπου ἐπροφήτευσαν, νὰ τοῦ τὰ ἐνθυμίσουν μέ τὸ σημάδι, ὃ δὲ Κωνσταντῖνος τοὺς ἔδωκεν τὸ δακτυλίδιον του, καὶ οὕτως ἀνεχώρησαν.

Μετὰ ὀλίγον δὲ καιρὸν, στέλλει δορυφόρους ἡ βασίλισσα Ζωὴ, καὶ προσκαλεῖ τὸν Κωνσταντῖνον, καὶ τὸν στεφανώνει, καὶ οὕτως ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Μανθάνοντας δὲ οἱ Πατέρες ὅτι ἔλαβε πέρας ἡ προφητεία τους, ἐπῆγαν καὶ τοῦ ὑπόμνησαν τὴν ὑπόθεσιν, καὶ πέμψας ὁ βασιλεὺς, ἐπλήρωσε τὴν ὑπόσχεσιν του.

Καὶ τί νὰ πρωτογράψω; Ὅπου ἡ Οἰκουμένη ὅλη εἶναι γεμάτη ἀπὸ φανερά θαύματα τῆς ὀρθοδοξίας; Ἀλλ' αὐτοὶ ἔκλεισαν τὰς ἀκοάς των, καὶ ἐκάμυσαν τοὺς ὀφθαλμοὺς των, καὶ οὔτε ἀκούουν, οὔτε βλέπουν. Καὶ ἐπληρώθη εἰς αὐτοὺς τὸ ρητὸν Σολομῶντος ὅπου λέγει· «ἢ γὰρ κακία ἀπετύφλωσεν αὐτούς, ἵνα μὴ γνῶσωνται μυστήρια Θεοῦ».

Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εὗρισκονται τόσον τεταραγμένοι, ὅπου νὰ ἡσυχάσουν δὲν δύνανται ὥστε ὅπου ἐτόλμησαν κατὰ πρόσωπον καὶ μοῦ εἶπαν· ἄχ, γέροντα, τί ἔκαμες; Μὲ αὐτὸ τὸ βιβλίον ὅπου ἔβγαλες ἑκατέστρεψες τὴν κοινωνίαν. Βλέπετε

πλάνην; Βλέπετε ἀπώλεια φανερά; Οὐαί καί ἀλλοίμονον οἱ λέγοντες τό φῶς σκότος, καί τό σκότος φῶς· τό γλυκύ πικρόν, καί τό πικρόν γλυκύ! Βλέπετε, ἀδελφοί, πόσον αὐξησεν ἡ κακία; Σᾶς παρακαλῶ γά μου εἰπῆτε, ποία λέξις εἶναι αὐτή ὅπου καταστρέφει τήν κοινωνίαν; Λέγετε πώς ἔβλαψα πολλούς. Λέγετε μέ μόνον τόν λόγον, τήν δέ λέξιν δέν μου τήν φανερώνατε διά τῆς ὁποίας ἔβλαψα τούς ἀνθρώπους· φανερώσατέ μου τήν, παρακαλῶ, διά νά γνωρίσω τό λάθος μου. Παύσατε, ἀδελφοί, καί μή θεσμαχῆτε, διότι τό βιβλίον μου εἶναι σύμφωνον μέ τήν Ἁγίαν Γραφήν, καί τό φρόνημα τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας μας.

Θεῷ δεῖ πειθαρχεῖν μάλλον καί οὐκ ἀνθρώποις.

Ἡκουσα δέ τινῶν νά λέγουσι, τίς ἦ χρεία νά τεθοῦν τελώνια εἰς τήν ἀνοδόν τοῦ οὐρανοῦ; Καί ἐάν τοῦτο πιστεύσωμεν, ὅτι ὑπάρχουν τελώνια, καί ἐξετάζουν τάς ἀμαρτίας τῶν ἀνθρώπων, τότε σμικραίνομεν τήν παντοδυναμίαν τοῦ Θεοῦ. Ταῦτα λέγουν, καί οὕτως κρίνουν τά πράγματα οἱ σοφοί τοῦ αἰῶνος τούτου. Νομίζουν πώς εἶναι τά θεῖα ὡσάν τάς ἐπιστήμας τοῦ αἰῶνος τούτου, ὅπου νοῦς ἀνθρώπινος δύναται νά εὐρίσκη· καί δέν γνωρίζουν, ὅτι τά θεῖα χρήζουν τῆς ἀνωθεν σοφίας, καθώς λέγει καί ὁ Κύριός μας εἰς τό ἱερόν Εὐαγγέλιον· «Εὐχαριστῶ σε, Πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καί τῆς γῆς ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπό σοφῶν καί συνετῶν καί ἀπέκάλυψας αὐτάς νηπίοις· ναί ὁ Πατήρ, οὕτως ἐγένετο ἡ εὐδοκία ἔμπροσθέν σου». Μήν ἀναμειγνύεσθε, λοιπόν, ὑμεῖς οἱ σαρκικοί εἰς τά πνευματικά, διότι ὁ Θεός εἶναι ἡ αὐτοσοφία καί πάντα ὅσα ἐποίησεν, λίαν καλά ἐποίησεν, καί πρός τό συμφέρον τῶν ψυχῶν μας τά ἔκαμεν ὅλα. Καί ἐάν δέν ὑπῆρχον, λέγει ὁ Χρυσόστομος αὐτά, οὐδεὶς εἰσῆρχετο εἰς τήν Βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ἤθελον ἀδιαφορεῖ ὅλα οἱ ἀνθρώποι καί νά πράττουν ὅλα τά ἄπρεπα. Νῦν δέ διά τόν φόβον τῶν οὐρανῶν. Διά δέ τήν ἀγάπην τῆς Βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ὀλίγοι εἰσέρχονται εἰς αὐτήν.

Καλόν τό θεωρῶ καί τοῦτο νά τό γνωρίζουν οἱ ἱερεῖς μας διά νά μή θάνουν φορτία δυσβάστακτα εἰς τάς γυναῖκας, ὅπου ἔχουν τά καταμήνιά τους. Ἐπειδή ἤκουσα νά μοῦ εἰποῦν τινές, ὅτι, ἐπειδή μᾶς εἶχαν συνέβει τά καταμήνιά μας, δέν ἐπήγαμεν τήν Λαμπρήν εἰς τήν ἐκκλησίαν. Ἐγώ ὁμως τοῦς εἶπα νά μήν φοβοῦνται, ἀλλά νά πηγαίνουν. Ὅμως νά μήν κοινωνοῦν, οὔτε ἀντίδωρον νά παίρνουν. Ἀκούσαντες δέ τοῦτο τινές ἱερεῖς, ἀγανάκτησαν κατ' ἐμοῦ, λέγοντες· τό Πηδάλιον ὀρίζει νά μήν ἐμβαίνουν εἰς τήν ἐκκλησίαν οἱ γυναῖκες ὅπου ἔχουν τά καταμήνιά τους, καί αὐτός τοῦς δίδει τήν ἄδειαν;

Ἐσεῖς, ἀδελφοί, ὅπου λέγετε ταῦτα δέν γνωρίζετε ἀκόμη ποῖον εἶναι τό Πηδάλι καί διά τοῦτο ἔχετε δίκαιον. Ἐγώ ὁμως, φίλοι μου, ἐψηλάφισα ἀκριβῶς ὄλους τοῦς κανόνες τῶν ἱερῶν Συνόδων, οἰκουμενικῶν τε καί τοπικῶν, καί ὄλων τῶν ἁγίων, καί δέν εὔρον κανένα κανόνα, ὅπου νά τό ἐμποδίζῃ ὀριστικῶς, νά μήν ἐμβαίνουν οἱ γυναῖκες εἰς τήν Ἐκκλησίαν. Εἰ δέ καί θέλετε νά μοῦ φέρετε μαρτυρίας ἀπό τάς ἐπισημειώσεις τοῦ Πατρός Νικοδήμου ἄλλος ὁ λόγος. Πρέπει, λοιπόν, νά μοῦ εἰπῆτε ἔτσι· ὁ Νικόδημος Ἀγιορείτης, δίδει γνώμην, νά ἐμπαίνουν εἰς τόν Νάρθηκα μόνον τῆς ἐκκλησίας οἱ γυναῖκες ὅπου ἔχουν τά καταμήνιά τους, καί νά μή λέγετε τό Πηδάλι καί κανόνες τῶν ἁγίων Πατέρων.

Ἐπειδή καί ἄλλος ὁ Νικόδημος καί ἄλλο τό Πηδάλι μόνον ὁ ἅγιος Διονύσιος ἀναφέρει περί τῶν καταμηνίων· καί ὁ Τιμόθεος, καί ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ νηστευτής, καί λέγουσιν οὕτως· ἡ γυνή ὅπου τά καταμήνιά της, νά μή μεταλαμβάνῃ. Δέν λέγουν ὁμως νά μήν ἐμπαίνουν καί εἰς τήν ἐκκλησίαν. Ἄν καί αὐτό ἦτον ἀνάγκη, βέβαια ἤθελαν τό εἰποῦν καί ὀριστικῶς νά μήν ἐμπαίνουν εἰς τήν ἐκκλησίαν. Ἀλλά μερικοί ἀμαθεῖς ἱερεῖς μας, νομίζουν τοῦ Νικοδήμου τάς ἐπισημειώσεις πῶς εἶναι Πηδάλι. Τοῦς κανόνας ὅπου ἔχουν τάς ἀράς, καί τά φρικτά ἐπιτίμια, παραβαίνομεν, καί ἐδῶ ὅπου

δέν ὑπάρχει τίποτες φόβος, φυλάγομεν τήν ἀκρίθειαν, καί πληρώνομεν τό Εὐαγγελικόν ρητόν ὅπου λέγει· τόν μὲν κώ-
νωπα διυλίζομεν, τήν δέ κάμηλον καταπίνομεν.

Αὐτοί παραβαίνουν τοὺς κανόνας ὅπου ἔχουν τοὺς ἀφορι-
σμούς, καί τά φρικτά ἐπιτίμια, καί δέν τοὺς μέλλει, καί διά
τά φυσικά καταμήνια τῶν γυναικῶν ὅπου δέν ἔχουν ἀπό
κανένα ἄγιον, οὔτε ἐπιτίμιον, οὔτε ἐμπόδιον, ἀκριβολογοῦν,
χωρίς νά γνωρίζουν ποῖον εἶναι τό Πηδάλι· Φέρνουν εἰς τό
μέσον τήν γνώμην τοῦ Νικοδήμου. "Ἄλλοι οἱ κανόνες, φίλοι
μου τοῦ Πηδαλίου, καί ἄλλη ἡ ἐξήγησις καί ἐπισημείωσις
τοῦ Νικοδήμου. "Ὅστις ἀγαπᾷ, ἅς κοπιάσῃ νά τοῦ δώσω τάς
ἐξηγήσεις καί καλλιώτερα διά ζώσης φωνῆς. Καί μή μοῦ
φέρῃς εἰς τό μέσον τόν Μωσαϊκόν νόμον· διότι εἶναι γεγραμ-
μένον (παρῆλθεν ἡ σκιά τοῦ νόμου, τῆς χάριτος ἐλθούσης).
Καί ἐάν εἶσαι ψηλαφιστής, παρατήρησε εἰς τό ἕκτον βιβλίον
τῶν ἀποστολικῶν διαταγῶν, ὅπου λέγουσιν ἐκεῖ οἱ Ἄποστολοι,
ὅτι τά ταιαῦτα εἶναι τῶν Ἰουδαίων παρατηρήματα· εἰς δέ
τοὺς χριστιανούς, δέν ὑπάρχει τίποτε ἀκάθαρτον. Καί τά χοί-
ρινα κρέατα, ἀνεμποδίστως τά συγχωροῦν καί τά τρώγουσιν οἱ
χριστιανοί, καί μόνον πίστιν, μέ καρδίαν καθάραν ζητοῦν.

Τῷ δέ Θεῷ ἡμῶν δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας Ἄμήν.

